

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

με θέμα:

**"ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ"**

1995

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

1882

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

του σπουδαστή:

ΙΩΑΝΝΗ Χ. ΠΟΙΜΕΝΙΔΗ

με θέμα:

**"ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ"**

Εισηγητής: **Γ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ**

1995

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

- 1.1 Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- 1.2 Άμεση και έμμεση χρηματοδότηση.
- 1.3 Οι βασικές λειτουργίες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών.
- 1.4 Χρηματοπιστωτικές αγορές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Χαρακτηριστικά του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

- 2.1 Νομισματική πολιτική.
- 2.2 Διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος.
- 2.3 Ο κρατικός έλεγχος.
- 2.4 Διοικητικώς καθοριζόμενα επιτόκια.
- 2.5 Υποχρεωτικές τοποθετήσεις τραπεζών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Οι εξελίξεις στο Ελληνικό πιστωτικό σύστημα κατά την τελευταία 10ετία.

- 3.1 Οι εξελίξεις με βάση τα πορίσματα της επιτροπής Χαρισσοπούλου.
- 3.2 Οι εξελίξεις με βάση τα πορίσματα της επιτροπής Καρατζά.
- 3.3 Οι εξελίξεις και η προσαρμογή του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος στη Δεύτερη Τραπεζική Οδηγία της ΕΟΚ (επιτροπή Ζαββού).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Οι πιστωτικές εξελίξεις κατά την πενταετία 1989-1993.

- 4.1 Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1989.
- 4.2 Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1990.

- 4.3 Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1991.
- 4.4 Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1992.
- 4.5 Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1993.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Επιτόκια και κόστος χρήματος.

- 5.1 Καθορισμός ύψους επιτοκίων.
- 5.2 Προσφορά και ζήτηση χρήματος.
- 5.3 Ονομαστικό και πραγματικό επιτόκιο.
- 5.4 Διαμόρφωση επιτοκίων.
- 5.5 Καθορισμός επιτοκίων και προμηθειών χρηματοδοτήσεων.
- 5.6 Ενημέρωση των συναλλασσόμενων από τα πιστωτικά ιδρύματα για το ύψος των επιτοκίων και παρεπόμενων εξόδων που καταβάλλουν.
- 5.7 Προτεινόμενο σύστημα καθορισμού επιτοκίων χορηγήσεων σε δραχμές.
 - 5.7.1 Εισαγωγή.
 - 5.7.2 Το θεωρητικό πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Μορφές εταιριών.

- 6.1 Διακρίσεις εταιριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Κατηγορίες βιβλίων κατά κώδικα βιβλίων και στοιχείων Κ.Β.Σ.

- 7.1 Διακρίσεις επιχειρήσεων κατά κατηγορίες βιβλίων.
- 7.2 Χρηματοδότηση επιχειρήσεων που δεν τηρούν λογιστικά βιβλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Συγκέντρωση πληροφοριών για την επιχείρηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Χρηματοοικονομική ανάλυση.

- 9.1 Γενικά περί ανάλυσης Ισολογισμού.
- 9.2 Βασικά στοιχεία μιας χρηματοοικονομικής ανάλυσης.
- 9.3 Συμπληρωματικές οικονομικές καταστάσεις.
- 9.4 Σκιαγράφηση ορισμένων βασικών εννοιών και σχέσεων στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης.
- 9.5 Δέκα σημεία για μια συνοπτική διερεύνηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης.
- 9.6 παραγωγικοσυναλλακτικοί όροι.
- 9.7 Αριθμοδείκτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Γενικοί κανόνες τραπεζικών χρηματοδοτήσεων.

- 10.1 Χρηματοδότηση επιχειρήσεων.
- 10.2 Επιτόκια.
- 10.3 Ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα.
- 10.4 Αποδεικτικό κατάθεσης δελτίου βιομηχανικής δραστηριότητας.
- 10.5 Χορηγήσεις στο ίδιο πρόσωπο.
- 10.6 Έκδοση εγγυητικών επιστολών.
- 10.7 Ρύθμιση απαιτήσεων.
- 10.8 Ποινική ρήτρα υπέρ του Δημοσίου.
- 10.9 Παραβάσεις.
- 10.10 Εκχώρηση-Αναδοχή δανείων.
- 10.11 Διάθεση πιστώσεων.
- 10.12 Πώληση με πίστωση ειδών διαρκείας καινούργιων ή μεταχειρισμένων.
- 10.13 Επενδύσεις διαθέσιμων χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων.
- 10.14 Προμήθεια για εγγύηση Δημοσίου.
- 10.15 Υποβολή στοιχείων στην Τράπεζα της Ελλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Μορφές χρηματοδοτήσεων.

- 11.1 Χρηματοδοτήσεις για κεφάλαιο κίνησης

- 11.1.1 Χρηματοδοτήσεις εφ' άπαξ.
- 11.1.2 Χρηματοδοτήσεις σε ανοικτό λογαριασμό.
- 11.1.3 Χρηματοδότηση με καθαρή προεξόφληση.
- 11.1.4.Χρηματοδότηση εγγυημένη με αξιόγραφα.
- 11.1.5 Χρηματοδότηση με ενέχυρο εμπορεύματα.
- 11.1.6 Εξαγωγικά δάνεια.
- 11.2 Χρηματοδοτήσεις για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.
- 11.3 Χρηματοδοτήσεις σε συνάλλαγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Κριτήρια χρηματοδοτήσεων.

- 12.1 Κριτήρια κρατικού ενδιαφέροντος.
- 12.2 Κριτήρια ιδιωτικού ενδιαφέροντος.
- 12.3 Κριτήρια κατάταξης χρηματοδοτήσεων.
- 12.4 Κατάταξη χρηματοδοτήσεων κατά κλάδο δραστηριότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Χρηματοδότηση της βιοτεχνίας.

- 13.1 Γενικά για την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας.
- 13.2 Δάνεια για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.
- 13.3 Δάνεια για κεφάλαιο κίνησης.
- 13.4 Κατάργηση Επιτροπής των Υποεπιτροπών Βιοτεχνικών Πιστώσεων.
- 13.5 Υποβολή κατά εξάμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος στοιχείων κατά χρηματοδοτούμενη επιχείρηση.
- 13.6 Ανώτατο όριο χρηματοδότησης από το Ειδικό Κεφάλαιο.
- 13.7 Διαπίστωση κανονικής χρησιμότητας του δανείου.
- 13.8 Κήρυξη δανείων ληξιπρόθεσμων και αμέσως απαιτητών.
- 13.9 Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μεταποιητικών επιχειρήσεων ως μικρομεσαίων, ώστε να δικαιούνται χρηματοδότηση από το Ειδικό Κεφάλαιο.
- 13.10 Εγγύηση Δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Χρηματοδότηση της ναυτιλίας.

14.1 Γενικά περί χρηματοδότηση της ναυτιλίας.

14.2 Χρηματοδότηση Ελληνικών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και γραφείων διαχείρισης πλοίων για κεφάλαια κίνησης.

14.3 Χρηματοδότηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων, εταιριών και γραφείων διαχειρίσεων πλοίων σε συνάλλαγμα.

14.4 Χρηματοδότηση για την κατασκευή και μετασκευή σκαφών στα Ελληνικά ναυπηγεία.

14.5 Χρηματοδότηση για την αγορά επιβατηγών και επιβατηγών-οχηματαγωγών ως και φορτηγών και φορτηγών-οχηματαγωγών σκαφών.

14.6 Χρηματοδότηση για την αγορά, ναυπήγηση, μετασκευή και επισκευή πλοίων υπερπόντιας αλιείας.

14.7 Χρηματοδότηση για την αντικατάσταση αλιευτικών και σπογγαλιευτικών σκαφών και δημιουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

14.8 Χρηματοδότηση ναυπηγικών βιομηχανιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Χρηματοδοτήσεις συγγενικών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Συμβάσεις χρηματοδοτήσεων.

16.1 Σύμβαση δανειακή και σύμβαση πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

16.2 Διαφορές δανείου και πίστωσης.

16.3 Χαρακτηριστικά σύμβασης πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

16.4 Επιβολή Ειδικού Φόρου Τραπεζικών Εργασιών (Ε.Φ.Τ.Ε.) στη σύμβαση.

16.5 Προσκόμιση πιστοποιητικού ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας.

16.6 Μεταφορά σύμβασης.

16.7 Κλείσιμο σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Έρευνες για εξακρίβωση ακίνητης περιουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Προσκόμιση αποδεικτικού ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Προσκόμιση αποδεικτικού ασφαλιστικής ενημερότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Απαλλαγή εξαγωγικού εμπορίου από τον Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών (Ε.Φ.Τ.Ε.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Ασφάλειες χρηματοδοτήσεων.

21.1 Γενικά περί ακάλυπτων και καλλυμένων χορηγήσεων.

21.2 Πρόσθετες προσωπικές ασφάλειες.

21.3 Πρόσθετες εμπράγματα ασφάλειες.

21.3.1 Ενέχυρο.

21.3.2 Υποθήκη.

21.3.3 Εξάλειψη υποθήκης.

21.3.4 Πολλαπλή υποθήκη.

21.3.5 Προσημείωση.

21.4 Εκτίμηση της αξίας των ακινήτων που υποθηκεύονται.

21.5 Εκχώρηση.

21.6 Ρευστοποιήσιμες ασφάλειες.

21.7 Σύγκριση οφειλών-εξασφαλίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Ειδικές κατηγορίες χρηματοδοτήσεων.

22.1 Δάνεια σε φυσικά πρόσωπα με ενέχυρο χρηματούγραφα.

22.2 Χρηματοδότηση αγροτών και αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

22.3 Δάνεια σε μετατρέψιμες δραχμές.

22.4 Δάνεια για κεφάλαια κίνησης και από τις Τράπεζες Επενδύσεων.

22.5 Χρηματοδότηση για έκτακτες ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης των βιομηχανικών, βιοτεχνικών, μεταλλευτικών, τουριστικών και εμπορικών επιχειρήσεων, εγκατεστημένων σε περιοχές των Νομών Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Δωδεκανήσων, Λέσβου, Χίου και Σάμου.

22.6 Χρηματοδότηση αλλοδαπών επιχειρήσεων.

22.7 Λοιπές κατηγορίες χρηματοδοτήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

Ασφάλιση ενυπόθηκων ακινήτων και ενεχυριασμένων εμπορευμάτων.

23.1 Γενικά περί ασφάλισης ενυπόθηκων ακινήτων και ενεχυριασμένων εμπορευμάτων.

23.2 Αναγνώριση τράπεζας.

23.3 Συνολική ασφάλιση.

23.4 Έγκριση αποδοχής ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

23.5 Καλυπτόμενοι κίνδυνοι.

23.6 Παράγοντες που προσδορίζουν το ύψος των ασφαλίσεων.

23.7 Μορφές πυρασφαλιστηρίων συμβολαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

Προτάσεις χρηματοδοτήσεων.

24.1 Γενικά περί προτάσεων χρηματοδοτήσεων.

24.2 Διατύπωση αιτήματος.

24.3 Συνεργασία-απόδοση χορηγούμενων κεφαλαίων.

24.4 Διατύπωση πρότασης και λήψη απόφασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

25.1 Ο θεσμός του leasing.

25.2 Οι συμβατικές σχέσεις των τριών συμμετεχόντων στη σύμβαση leasing.

25.2.1 Η ιδιοκτησία του εκμισθωτή.

25.2.2 Η προστασία των τριών μερών.

25.2.3 Σχέσεις εκμισθωτή, μισθωτή και κατασκευαστή σχετικά με την παράδοση του εξοπλισμού και τις εγγυήσεις που τον συνοδεύουν.

25.2.4 Η συντήρηση του εξοπλισμού.

25.2.5 Ασφάλειες χρηματοδότησης.

25.2.6 Ασφάλιση έναντι διαφόρων κινδύνων.

25.2.7 Λήξη μίσθωσης.

25.3 Μορφές leasing.

25.3.1 Λειτουργική μίσθωση - operating leasing.

25.3.2 Χρηματοδοτική μίσθωση - Financial leasing.

25.3.3 Πώληση και επανεκμίσθωση - Sale and leaseback.

25.4 Κοστολογική αξιολόγηση σύμβασης leasing.

25.5 Τα πλεονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως.

25.5.1 Τα μειονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως.

25.6 Πρακτική εφαρμογή της σύμβασης leasing.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

Ο θεσμός του Factoring.

26.1 Η έννοια του θεσμού Factoring.

26.2 Η εξέλιξη του Factoring.

26.3 Οι κυριότερες μορφές του Factoring.

26.3.1 Εγχώριο Factoring

26.3.2 Εξαγωγικό Factoring

26.4 Πράξη πώλησης αξιογράφων (Forfaiting).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χρηματοδότηση έχει πολύπλευρη σημασία για την ανάπτυξη της οικονομίας και την εξυπηρέτηση των κλαδικών και διακλαδικών σχέσεων των τομέων της, που συνεργάζονται για την αύξηση της παραγωγής, την αύξηση του εισοδήματος και την απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών. Η έννοια της χρηματοδότησης συνίσταται στην μεταβίβαση αγοραστικής δύναμης, ή στην υπόσχεση μεταβίβασης από μια οικονομία σε άλλη, με διάφορα μέσα πληρωμής, για καθορισμένο σκοπό και για ορισμένο χρόνο.

Η μεταβίβαση αγοραστικής δύναμης αγαθών, που προέρχεται από τον πιστοδότη και απευθύνεται στον πιστολήπτη, μπορεί να έχει δημόσιο ή ιδιωτικό χαρακτήρα και εθνικό ή διεθνές χρηματοδοτικό, συναλλακτικό και χωρικό πλαίσιο. Η χρηματοδότηση αποβλέπει στην εκπλήρωση διαφόρων σκοπών ανάλογα με τις περιπτώσεις και τους τρόπους που παρέχεται στους τομείς και στους κλάδους της οικονομίας. Κατά μερικούς συγγραφείς η χρηματοδότηση είναι το σύστημα και οι μέθοδοι εξασφάλισης ή διαχείρισης των χρηματικών πιστωτικών πόρων, κάθε οικονομικού οργανισμού, ενώ κατά άλλους συγγραφείς χρηματοδότηση καλείται κάθε μέσο που χρησιμεύει στην ρύθμιση του κεφαλαιακού εφοδιασμού των επιχειρήσεων. Ανεξάρτητα από τους ορισμούς που δίνονται η χρηματοδότηση των κάθε μορφής οικονομικών μονάδων, αποτελεί ζωτικό πρόβλημα για αυτές και για την εξυπηρέτηση των παραγωγικών και συναλλακτικών τους λειτουργιών.

Οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικά μέσα, αρχίζουν με την ίδρυσή τους, γιατί από την σωστή χρηματοδότηση εξαρτάται η διάρθρωση του Ενεργητικού τους και η μετέπειτα καλή λειτουργία τους. Η όλη προσωπικότητα της επιχειρήσεως, με την οποία αυτή αρχίζει την συναλλακτική και ποριστική της ζωή, εξαρτάται από την διάρθρωση της περιουσίας της, η οποία πρέπει να είναι τέτοιου επιπέδου, που να μπορεί η επιχείρηση ανάλογα με τον κλάδο της, να ανταποκρίνεται στην παραγωγική, στην συναλλακτική, στην ποριστική

και κοινωνική της αποστολή. Η απόκτηση των κατάλληλων περιουσιακών μέσων, απαιτεί χρηματικά μέσα που συνήθως στις μικρές επιχειρήσεις θέτει στη διάθεσή τους ο φορέας της επιχείρησης. Στις περιπτώσεις που δεν επαρκούν τα μέσα της εσωτερικής χρηματοδότησης, τότε η επιχείρηση και ιδιαίτερα όταν είναι μεγάλη, προσφεύγει στην εξωτερική χρηματοδότηση, τόσο κατά την ίδρυσή της όσο και κατά την μετέπειτα λειτουργία της.

Η χρηματοδότηση των διαφόρων κλάδων του ιδιωτικού τομέα που καλύπτει τις επιχειρήσεις, αποτελεί την επιχειρηματική χρηματοδότηση ή οποία γίνεται από τα πιστωτικά ιδρύματα, με χρηματικά μέσα της ιδιωτικής αποταμιεύσεως, από την κεφαλαιαγορά ή άλλους σύγχρονους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Ο θεσμός της χρηματοδότησης της οικονομικής δραστηριότητας έχει δυναμικό χαρακτήρα. Η μετάβαση των αρμοδιοτήτων του θεσμού από τις Νομισματικές Αρχές στην Τράπεζα της Ελλάδος εξάλειψε πολλά αρνητικά μέτρα. Οι δεσμεύσεις που επέβαλαν οι Νομισματικές Αρχές στις συμβάσεις δανείων και πιστώσεων είχαν ως αποτέλεσμα την συγκράτηση των επενδύσεων και την μείωση της παραγωγικότητας. Παρά την συνεχή αποδεύμευση των διατάξεων που αφορούν τις δανειακές συμβάσεις της οικονομικής δραστηριότητας, παρατηρείται αυξημένη ζήτηση κεφαλαίων από σύγχρονους πιστωδοτικούς οργανισμούς (Factoring, Leasing, Forfaiting), για την κάλυψη των υφιστάμενων αναγκών σε κεφάλαια κίνησης ή για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Παρακάτω παραθέτουμε τις μορφές χρηματοδοτήσεων που ισχύουν σήμερα στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα βάσει διατάξεων της Τράπεζας της Ελλάδος, παραδείγματα, καθώς γίνεται και η ανάλυση της διαδικασίας χορήγησης δανείου τόσο από μέρος της τράπεζας όσο και από το μέρος της δανειοδοτούμενης επιχείρησης. Αναφέρονται επίσης κατά την συνέχεια και οι νέες μορφές χρηματοδοτήσεων της οικονομικής δραστηριότητας πέρα από τον παραδοσιακό τραπεζικό δανεισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.1 Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού μηχανισμού σε μια οικονομία είναι η συγκέντρωση των αποταμιεύσεων και στη συνέχεια η αποτελεσματική κατανομή τους σε επενδυτικές ή καταναλωτικές χρήσεις. Οι οικονομικές μονάδες (νοικοκυριά, επιχειρήσεις και Δημόσιο) ανάλογα με το καθαρό αποτέλεσμα που εμφανίζουν σε μια συγκεκριμένη περίοδο, κατατάσσονται στις πλεονασματικές (πιστωτικό υπόλοιπο) στις ελλειματικές (χρεωστικό υπόλοιπο) ή στις ισοσκελισμένες (μηδενικό υπόλοιπο).

1.2 Άμεση και έμμεση χρηματοδότηση.

Οι τρόποι τους οποίους χρησιμοποιεί σήμερα το χρηματοπιστωτικό σύστημα για τη διοχέτευση των χρηματοπιστωτικών πόρων από τις πλεονασματικές στις ελλειματικές μονάδες είναι πολλοί. Γενικά όμως μπορεί να γίνει ένας διαχωρισμός, σε άμεση χρηματοδότηση (direct financing) και έμμεση (indirect).

Άμεση χρηματοδότηση έχουμε κατά κανόνα, όταν μια πλεονασματική μονάδα επενδύει απευθείας σε μια ελλειματική μονάδα, ενώ έμμεση χρηματοδότηση έχουμε όταν, στην διαδικασία διοχέτευσης πόρων από τις πλεονασματικές μονάδες προς τις ελλειματικές, παρεμβαίνουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, όπως Εμπορικές Τράπεζες (Commercial Banks), Εταιρίες Ασφάλισης Ζωής (Life Insurance Companies), Τράπεζες Αποταμιεύσεων (Saving Banks), Ταμεία Συντάξεων (Pension funds), Αμοιβαία Κεφάλαια (Mutual funds), και Πιστωτικές Ενώσεις (Credit Unions).

Κατά την άμεση χρηματοδότηση θα πρέπει τα περισεύματα των πλεονασματικών μονάδων να έχουν την ίδια λήξη, ονομαστική αξία και μέγεθος με τα ελλείματα των ελλειματικών μονάδων για να πραγματοποιηθεί η χρηματοδότηση. Διαφορετικά η συναλλαγή είναι απίθανο να συμβεί, γιατί πράγματι θα είναι παράδοξο, παραδείγματος χάριν, ένα νοικοκυριό που έχει προσωρινά ένα πλεόνασμα 400.000 δρχ να θέλει να αγοράσει μια ομολογία που λήγει σε 20 χρόνια ονομαστικής αξίας 5.000.000 δρχ.

Κατά την έμμεση χρηματοδότηση σπουδαίο ρόλο παίζουν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οι οποίοι συγκετρώνουν κεφάλαια από τις πλεονασματικές μονάδες και μετατρέποντας τα σε διάφορες μορφές, λήξεις και μεγέθη, τα διαθέτουν στις ελλειμματικές μονάδες.

1.3 Βασικές λειτουργίες χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Οι βασικές λειτουργίες που επιτελούν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί στην οικονομία είναι τέσσερις:

- α) Παράγουν ένα ευρύ φάσμα απαιτήσεων και διάφορες κλίμακες ονομαστικών αξιών.
- β) Έχουν μεγάλη ευχέρια σε σχέση με την λήξη των απαιτήσεων (είναι δηλαδή σε θέση να συλλέγουν πόρους βραχυπρόθεσμης λήξης και να τους μετατρέπουν σε μακροπρόθεσμης λήξης).
- γ) Προσφέρουν διαφοροποίηση, όσον αναφορά την ανάληψη κινδύνων (αγοράζουν χρεόγραφα που παρουσιάζουν διάφορους βαθμούς κινδύνου και αποδόσεων και προσφέρουν στους αποταμιευτές απαιτήσεις που βασίζονται σε διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο).
- δ) Προσφέρουν απαιτήσεις που μπορούν εύκολα να ρευστοποιηθούν (λογαριασμούς όψεως, ταμιευτηρίου).

1.4 Οι χρηματοπιστωτικές αγορές

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα κινείται μέσω των χρηματοπιστωτικών αγορών (financial markets) που αναφέρονται παρακάτω και είναι.

α) Η χρηματαγορά (money market).

Είναι η αγορά, στην οποία γίνεται η διαπραγμάτευση απαιτήσεων που είναι στενά υποκατάστατα του χρήματος.

Οι τίτλοι της χρηματαγοράς έχουν βραχυπρόθεσμη διάρκεια με χαμηλό κίνδυνο αθέτησης και είναι πολύ εύκολα ρευστοποιήσιμοι, όπως, για παράδειγμα, τα Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, τα Διαπραγματεύσιμα Πιστοποιητικά Καταθέσεων.

β) Η κεφαλαιαγορά (capital market).

είναι η αγορά, όπου καταφέρνουν οι επιχειρήσεις και το Δημόσιο, για να αποκτήσουν κεφάλαια μακροπρόθεσμης διάρκειας. Η άντληση κεφαλαίων από την αγορά αυτή πραγματοποιείται με την έκδοση και την διαθεσή τους στο κοινό, από μέρους των επιχειρήσεων, μετοχών και ομολογιών, από μέρους δε του Δημοσίου, μακροπρόθεσμων κρατικών ομολογιών.

Οι τίτλοι της κεφαλαιαγοράς ποικίλουν, όσο αναφορά τον κίνδυνο αθέτησης που ενσωματώνουν, τη λήξη και την διαπραγματευσιμότητα τους. Οι χρηματικοί πόροι που συγκεντρώνονται, επενδύονται σε παραγωγικά κεφάλαια, από όπου και το όνομα "κεφαλαιαγορά".

Η κεφαλαιαγορά απαρτίζεται από δύο επιμέρους αγορές:

β1) Την πρωτογενή αγορά κεφαλαίων (primary capital market) που αναφέρεται στην έκδοση από μέρους των επιχειρήσεων νέων μετοχών και ομολογιών ή νέων κρατικών ομολόγων από μέρους του Δημοσίου και τη διαθεσή τους στο ευρύ αποταμιευτικό κοινό, για άντληση μακροπρόθεσμων κεφαλαίων, και

β2) τη δευτερογενή (χρηματιστηριακή) αγορά κεφαλαίων που αναφέρεται στην αγοραπωλησία (για λόγους κερδοσκοπίας ή από ανάγκη) υπάρχοντων χρεωγράφων (μετοχών ή ομολογιών), δηλαδή χρεωγράφων που αποκτήθηκαν στην πρωτογενή αγορά κεφαλαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

2.1 Νομισματική πολιτική.

Η χάραξη της νομισματικής πολιτικής στην Ελλάδα και η ευθύνη για την εφαρμογή της καθώς και για την εφαρμογή του ετησίου νομισματικού προγράμματος ανήκει στην αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδας.

Βέβαια μετά τις αποφάσεις που πάρθηκαν στο Μάαστριχτ για την οικονομική και νομισματική ένωση, τόσο η μορφή όσο και οι αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας θα αλλάξουν.

Σε ότι αφορά τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική υπό του όρου καλύψεως των προβλεπόμενων προϋποθέσεων σύγκλισης η Τράπεζα Ελλάδας θα εφαρμόζει την πολιτική που θα σχεδιάζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στην οποία και θα ανήκει το εκδοτικό προνόμιο (πιθανώς η Τράπεζα Ελλάδος να εκτυπώνει ένα μέρος του όγκου του ενιαίου νομίσματος που θα κυκλοφορεί).

2.2. Διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος.

Η διάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι ολιγοπωλιακή, καθώς δύο τράπεζες (Εθνική και Εμπορική) απορροφούν πάνω από το 50% των συνολικών εμπορικών τραπεζικών εργασιών.

Για πόσο διάστημα θα κρατήσει η ολιγοπωλιακή αυτή δομή του τραπεζικού συστήματος, είναι άγνωστο, μια και δεν έχει ακόμα διαμορφωθεί το νέο ανταγωνιστικό πλαίσιο με την ελεύθερη εγκατάσταση των τραπεζών που ισχύει από 1/1/93.

2.3 Ο Κρατικός έλεγχος.

Το κράτος ασκεί ακόμα ισχυρή πίεση πάνω στο τραπεζικό σύστημα.

Καθώς η κεφαλαιοαγορά δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς, το κράτος εξακολουθεί από την μία, μέσω των δεσμεύσεων επί των καταθέσεων, (οι οποίες καταργήθηκαν από 1/7/1993) να στηρίζεται κατά ένα μέρος στο τραπεζικό σύστημα για την χρηματοδότηση των ελλειμάτων του και από την άλλη, να το ανταγωνίζεται με τον καθορισμό υψηλών επιτοκίων στα Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου (Ε.Γ.Δ) ή στα ομόλογα με ρήτρα ECU.

Συγκριτικά με το παρελθόν όμως, είναι ελάχιστοι οι ποσοτικοί περιορισμοί ή οι απαγορεύσεις που παραμένουν σε ισχύ, όσο αφορά τη χρηματοδότηση των διαφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων από το τραπεζικό σύστημα.

Οι κυριότεροι από αυτούς αφορούν τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε οικόπεδα (εκτός αν τα οικόπεδα εξυπηρετούν την επιχειρηματική δραστηριότητα του δανειολήπτη ή προορίζονται για την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων), επενδύσεων σε κινητά πράγματα μεγάλης αξίας που δεν αποτελούν παραγωγικά μέσα, καθώς και τη χρηματοδότηση καταναλωτικών και λοιπών προσωπικών δαπανών.

2.4 Διοικητικώς καθοριζόμενα επιτόκια.

Όσο αναφορά τα διοικητικώς καθοριζόμενα επιτόκια οι περιορισμοί που υπάρχουν αφορούν τις χρηματοδοτήσεις για κεφάλαιο κίνησης (ελάχιστο ποσοστό 18%), τα μακροπρόθεσμα δάνεια (ελάχιστο 17%) και τις χρηματοδοτήσεις της Βιοτεχνίας από τα Ειδικά Κεφάλαια της Α.Ν.Ε 197/78 όπου, ισχύει το επιτόκιο των Έντοκων Γραμματίων του Δημοσίου δωδεκάμενης δειάρκειας της εκάστοτε τελευταίας έκδοσης που χρονικά προηγείται της έναρξης κάθε περιόδου εκτοκισμού των δανείων.

Υπάρχουν επίσης και μερικές άλλες περιπτώσεις διοικητικώς καθοριζόμενων επιτοκίων (όπως για δάνεια αποκατάστασης διατηρητέων και παραδοσιακών κτιρίων).

Σημειώνεται ότι το ελάχιστο επιτόκιο (18%) των καταθέσεων ταμειυτηρίου που καθοριζόταν διοικητικά, καταργήθηκε από 8/3/1993 (Π.Δ.Τ.Ε 2180/5/3/1993).

2.6 Υποχρεωτικές τοποθετήσεις τραπεζών.

Σημαντική επίπτωση στη ρευστότητα και αποδοτικότητα των εμπορικών τραπεζών και κατ' επέκταση στα επιτόκια των χορηγήσεων τους προς τις επιχειρήσεις, έχουν και οι υποχρεωτικές τοποθετήσεις των τραπεζών επί των καταθέσεων τους.

Πιο συγκεκριμένα για κάθε 100 δρχ. κατάθεση που δέχονται οι τράπεζες η Τράπεζα Ελλάδος δεσμεύει:

- 9 δρχ για τον έλεγχο ρευστότητας των τραπεζών ,
- 15 δρχ για υποχρεωτική επένδυση σε Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου,
- 2,5 δρχ για την χρηματοδότηση της Βιοτεχνίας (δημιουργία των ειδικών κεφαλαίων της Α.Ν.Ε 197/78).

Σημειώνεται ότι η πρώτη και η τρίτη δέσμευση γίνεται επί του συνολικού ύψους των καταθέσεων των τραπεζών ενώ η δεύτερη δέσμευση γίνεται επί των μεταβολών των καταθέσεων.

Η δεύτερη δέσμευση όμως καταργήθηκε από 1/5/1993 (Π.Δ.Τ.Ε 2187/24/3/1993) και η τρίτη από 1/7/1993 (Π.Δ.Τ.Ε 2138/20/10/1993).

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι τα ελεύθερα διαθέσιμα των τραπεζών από κάθε κατάθεση 100 δρχ. καταλήγουν στις 73,5 δρχ.

Στην πράξη όμως είναι αρκετά λιγότερα, λόγω του ότι οι δεσμεύσεις υπολογίζονταν επί του συνολικού ύψους των καταθέσεων μέχρι 31/10/1990 (για την δέσμευση του 9% που γίνονταν για την χρηματοδότηση των ΔΕΚΟ και η οποία σήμερα

έχει καταργηθεί), και μέχρι 31/1/1991 (για την δέσμευση για υποχρεωτική επένδυση σε Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου, που τότε ήταν 40% και σταδιακά μειώθηκε σε 15% για να καταργηθεί στις 1/7/1993.

Έτσι έχει υπολογιστεί ότι τα πραγματικά ελεύθερα διαθέσιμα από κατάθεση 100 δρχ. (παλιό υπόλοιπο + νέες αυξήσεις) δεν ξεπερνούν τις 35 έως 40 δρχ.

Έχει επίσης υπολογιστεί ότι η απόδοση των δεσμεύσεων δεν ξεπερνά το 17,5% έως 18%.

Το νεκρό σημείο (break evenpoint) για τις περισσότερες τράπεζες βρίσκεται στο 20% με την έννοια ότι αυτό είναι το μέσο ετήσιο κόστος χρήματος και διαχείρισης των τραπεζών, χωρίς να υπολογιστεί περιθώριο για προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων, αποσβέσεις και κέρδη.

Αυτό σημαίνει ότι για να καλύψει μια τράπεζα την διαφορά αυτή, (20% - 18% = 2%) από τα ελεύθερα διαθέσιμα της, θα πρέπει αυτά να έχουν υψηλή απόδοση. Προκύπτει λοιπόν, ότι οι εμπορικές τράπεζες αναγκάζονται να καθορίζουν τα επιτόκια των χορηγήσεων τους σε επίπεδα υψηλότερα, από αυτά που θα ίσχυαν εάν δεν υπήρχαν υποχρεωτικές τοποθετήσεις.

Πάντως η μείωση και τελικά η κατάργηση των υποχρεωτικών τοποθετήσεων μέρους των καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών σε Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, ενώ θα απελευθερώσει πόρους για την χρηματοδότηση από τις τράπεζες του ιδιωτικού τομέα, δεν είναι σίγουρο ότι θα μειώσει τα επιτόκια των χορηγήσεων.

Η μεγάλη εξάρτηση του Δημοσίου από την εξωτραπεζική αγορά, που θα γίνει μεγαλύτερη μετά την κατάργηση των δεσμεύσεων, θα δημιουργήσει πιέσεις για αύξηση των επιτοκίων των τίτλων που εκδίδει προκειμένου να εξασφαλιστεί η απορρόφηση των αναγκαίων κονδυλίων.

Η αύξηση αυτή θα συμπαρασύρει προς τα επάνω για λόγους ανταγωνισμού και τα επιτόκια προθεσμιακών καταθέσεων στις τράπεζες και άρα θα επιδράσει αυξητικά στα επιτόκια χορηγήσεων, αντισταθμίζοντας την μειωτική επίδραση που θα είχε στα επιτόκια αυτά η αυξημένη προσφορά τραπεζικών πιστώσεων στον ιδιωτικό τομέα. Εξ άλλου, επειδή ορισμένες τράπεζες έχουν σχετικά χαμηλό συνελεστή φερεγγυότητας (σχέση ιδίων κεφαλαίων προς σύνολο ενεργητικού και εκτός Ισολογισμού στοιχείων, σταθμισμένα με βάση τον πιστωτικό κίνδυνο των επιμέρους κατηγοριών τοποθετήσεων) μπορεί να μην επιλέξουν τη διοχέτευση του συνόλου των αποδεσμευόμενων, από την κατάργηση της υποχρέωσης, πόρων σε χορηγήσεις προς τον ιδιωτικό τομέα αυτό γιατί οι χορηγήσεις αυτές σταθμίζονται με 100% για τον υπολογισμό του δείκτη φερεγγυότητας, ενώ τα Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου σταθμίζονται με 0%, επομένως οι τοποθετήσεις των τραπεζών στα Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, δεν τους δημιουργούν ανάγκες για πρόσθετα ίδια κεφάλαια σε αντίθεση με τις χορηγήσεις προς τον ιδιωτικό τομέα.

Συμπερασματικά θα έλεγε κανείς ότι η ουσιαστική μείωση του επιτοκίου χορηγήσεων συνδέεται λιγότερο με την περαιτέρω απελευθέρωση του συστήματος και πολύ περισσότερο με την μείωση του πληθωρισμού και των ελλειμάτων του προϋπολογισμού και του ισοζυγίου πληρωμών. Πρέπει πάντως να τονιστεί ότι η κερδοφορία των τραπεζών δεν είναι πάντοτε αποτέλεσμα της χρηματοδοτικής τους δραστηριότητας και των υψηλών επιτοκίων, αλλά της ανάπτυξης και άλλων τραπεζικών εργασιών και υπηρεσιών (προμήθειες, έντοκα γραμμάτια, *repos*).

Στο σημερινό χρηματοπιστωτικό σύστημα οι επενδύσεις των τραπεζών σε ομολογιακούς τίτλους που εκδίδουν οι διάφορες επιχειρήσεις δεν υπόκεινται πλέον σε περιορισμούς. Το ίδιο ισχύει και για τις επενδύσεις των τραπεζών σε νεοεκδιδόμενες μετοχές από νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις ή κατά την αύξηση του κεφαλαίου

υφιστάμενων επιχειρήσεων, με εξαίρεση επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα όπου απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδας εφ' όσον η επένδυση δημιουργεί συμμετοχή που υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου της επιχείρησης που εκδίδει τις μετοχές.

Υπάρχουν βέβαια και ορισμένοι γενικοί περιορισμοί που είχαν θεσπιστεί με τον Ν.5076/31 και στοχέυουν στην αποφυγή συγκέντρωσης κινδύνων.

Οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν ότι μόνο μετά από ειδική έγκριση των αρμόδιων αρχών μπορούν οι τράπεζες να δανειοδοτήσουν συγκεκριμένο πελάτη, ή να συμμετέχουν σε επιχείρηση με ποσά που υπερβαίνουν το 1/5 του κεφαλαίου τους.

Η στενότητα στη χορήγηση τραπεζικών πιστώσεων σε δραχμές στον ιδιωτικό τομέα, και κυρίως το υψηλό κόστος των πιστώσεων αυτών, έχει στρέψει πολλές υγιείς επιχειρήσεις μεσαίου και μεγάλου μεγέθους σε αναζήτηση κεφαλαίων από άλλες πηγές όπως η κεφαλαιαγορά, και ο εξωτερικός δανεισμός σε συνάλλαγμα. Εξ' άλλου με την δημιουργία του νομοθετικού πλαισίου για την διενέργεια στην Ελλάδα εργασιών Leasing, Factoring, Forfaiting Venture Capital, διευρύνθηκαν σημαντικά οι εναλλακτικές χρηματοοικονομικές λύσεις στις επιχειρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

3.1 Οι εξελίξεις με βάση τα πορίσματα της επιτροπής Χαρισσοπούλου

Η μελέτη της επιτροπής Χαρισσοπούλου (1981) ήταν η αρχή μιάς συστηματικής μελέτης του πιστωτικού συστήματος σε συνδυασμό και με την επικείμενη ένταξη της χώρας μας στις Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τις συνέπειες που θα είχε αυτή στο πιστωτικό μας σύστημα.

Με το θεσμικό νόμο 1266/82 καταργήθηκε η Νομισματική Επιτροπή και δόθηκε ένας αυξημένος βαθμός αυτονομίας στην Κεντρική Τράπεζα. Στη συνέχεια, η Τράπεζα της Ελλάδος αξιοποίησε τις διευρυμένες αρμοδιότητες της και προχώρησε προς την κατεύθυνση μείωσης του διαφορισμού των επιτοκίων, της θέσπισης γενικών πιστωτικών κανόνων και της παροχής περισσότερων πρωτοβουλιών στις τράπεζες.

Άλλα μέτρα αναφέρονται στον εκσυγχρονισμό των συναλλαγών και της λειτουργίας των τραπεζών, στην καθιέρωση ανταγωνιστικών επιτοκίων για τα Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου και στην απ' ευθείας διαθεσή τους στο κοινό.

Βασικό κριτήριο της προσπάθειας αυτής, η οποία σηματοδότησε μια νομισματική μεταρρύθμιση προς τη σωστή κατεύθυνση, ήταν όχι μόνο η εκλογίκευση του συστήματος αλλά και η δημιουργία προϋποθέσεων για ένα πιστωτικό σύστημα κατάλληλο για μια σύγχρονη και ανταγωνιστική οικονομία. Ωστόσο παρά τα μέτρα που είχαν ληφθεί, εξακολούθησαν να παραμένουν αρκετοί ανασταλτικοί παράγοντες, για την βελτίωση του Ελληνικού πιστωτικού συστήματος με αντίστοιχες ανασταλτικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη.

3.2 Οι εξελίξεις με βάση τα πορίσματα της επιτροπής Καρατζά.

Η έκθεση της επιτροπής Καρατζά (1987) ήρθε να σηματοδοτήσει τη διαδικασία νέων σταδιακών μεταβολών στο Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού του.

Με βάση τα συμπεράσματα της έκθεσης Καρατζά, η νομισματική πολιτική που ασκήθηκε είχε δύο βασικές επιδιώξεις. Η μία αναφερόταν στην επιτάχυνση του ρυθμού αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού του πιστωτικού συστήματος, με την κατάργηση εξειδικευμένων πιστωτικών κανόνων και ρυθμίσεων, με την απελευθέρωση τραπεζικών επιτοκίων, με την ενίσχυση του ανταγωνισμού και την ανάπτυξη της εξωτραπεζικής αγοράς.

Η άλλη βασική επιδίωξη αναφερόταν στην παραπέρα επιβράδυνση του πληθωρισμού και στη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών.

Στα πλαίσια του πρώτου από τους παραπάνω στόχους, περιορίστηκαν τα διοικητικώς καθοριζόμενα επιτόκια, παρασχέθηκε η ευχέρεια και στις εμπορικές τράπεζες, να χορηγούν στεγαστικά δάνεια με ελεύθερα διαπραγματεύσιμο επιτόκιο, να δέχονται προθεσμιακές καταθέσεις διάρκειας από 7 έως 90 ημερών, προθεσμιακές καταθέσεις έναντι τίτλων (Certificate of deposit) με διάρκεια 3 - 18 μηνών και με ελεύθερα διαπραγματεύσιμο επιτόκιο, να καθορίζουν ελεύθερα το επιτόκιο των λοιπών κατηγοριών προθεσμιακών καταθέσεων με διάρκεια 3 μηνών και πάνω, καθώς και το επιτόκιο και το χρόνο προειδοποίησης των καταθέσεων υπό προειδοποίηση και να καθορίζουν επίσης ελεύθερα τα επιτόκια και τους λοιπούς όρους των τραπεζικών ομολόγων που εκδίδουν.

Άρχισε επίσης η απελευθέρωση των επιτοκίων των τραπεζικών χορηγήσεων, η μείωση των δεσμεύσεων και τελικά η πλήρης κατάργηση του συστήματος δεσμεύσεων - αποδεσμεύσεων επί των τραπεζικών χορηγήσεων, δόθηκε συνέχεια με την κατάργηση της υποχρέωσης των εμπορικών τραπεζών να διαθέτουν το 15% των καταθέσεων τους για την χρηματοδότηση ιδιωτικών παραγωγικών

επενδύσεων, απλουστεύθηκε η διαδικασία δανεισμού των επιχειρήσεων, ολοκληρώθηκε η αλλαγή στον τρόπο χρηματοδότησης της ΑΤΕ και των άλλων κτηματικών τραπεζών από την τράπεζα της Ελλάδος ενώ αναπτύχθηκε η διατραπεζική αγορά δραχμών.

Οι αλλαγές συνεχίστηκαν και τους πρώτους μήνες του 1989, ολοκληρώθηκε ή κατάργηση του πολύπλοκου συστήματος εξειδικευμένων πιστωτικών μονάδων και ρυθμίσεων που είχαν ισχύσει από την δεκαετία του '50.

Ωστόσο εξακολουθούν να ισχύουν ρυθμίσεις που περιόριζαν τις επιλογές και την διαχείριση του χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων (δεσμεύσεις επί καταθέσεων).

Από την άλλη πλευρά η έλλειψη μιας ευρείας και αποτελεσματικής αγοράς χρήματος και κεφαλαίου, σε συνδυασμό με την ανασφάλεια που εξακολουθεί να νιώθει το επενδυτικό κοινό, στερούν τις επιχειρήσεις από υγιεινά κεφάλαια, και την εθνική οικονομία από παραγωγικές επενδύσεις, που τόσο έχει ανάγκη για τον εκσυγχρονισμό και την παραπέρα ανάπτυξη της.

Πάντως στους τομείς της χρηματαγοράς και κεφαλαιογοράς έχουν γίνει αρκετά βήματα με την έκδοση ομολόγων του Δημοσίου διάρκειας 3 μηνών έως 3 ετών, την έκδοση προθεσμιακών καταθέσεων διάρκειας από 3 μέχρι 18 μηνών με ελεύθερο διαπραγματεύσιμο επιτόκιο, ενώ αναμένεται να ακολουθήσει η προώθηση στην χώρα μας των βραχυπρόθεσμων ανωνύμων τίτλων (commercial papers) για την χρηματοδότηση βραχυπρόθεσμων αναγκών των επιχειρήσεων, καθώς και των επιχειρηματικών ομολόγων για την χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων αναγκών.

Η θεαματική εξέλιξη του θεσμού των Αμοιβαίων Κεφαλαίων, η ίδρυση σημαντικών εταιριών Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου, η απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων από το εξωτερικό για επενδύσεις σε τίτλους της Κεφαλαιογοράς, η δραστηριοποίηση των θεσμικών επενδυτών (ασφαλιστικές εταιρίες και ασφαλιστικά ταμεία), ο εκσυγχρονισμός του χρηματιστηρίου με την εισαγωγή

αποτελεσματικών συστημάτων πληροφορικής και άλλων καινοτομιών, που παρέχουν απόλυτη ασφάλεια για τους επενδυτές και εξασφαλίζουν την σωστή και αδιάβλητη διεξαγωγή των συναλλαγών, η δυνατότητα σύστασης χρηματηστηριακών εταιριών, η ανάπτυξη του θεσμού της αναδοχής εκδόσεως τίτλων (underwriting) και ο νόμος 1969 (ΦΕΚ 167/91) που ψηφίστηκε για την εξυγίανση της Κεφαλαιοαγοράς, πιστεύεται ότι θα συμβάλλουν αποτελεσματικά προς την κατεύθυνση της μείωσης της εξάρτησης των οικονομικών μονάδων από το τραπεζικό σύστημα.

3.3 Οι εξελίξεις και η προσαρμογή του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στη Δεύτερη Τραπεζική Οδηγία της Ε.Ο.Κ (επιτροπή Ζαββού).

Οι εξελίξεις, τα εξυγιαντικά μέτρα αλλά και τα μέτρα για την προσαρμογή του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος στη δεύτερη τραπεζική οδηγία της Ε.Ο.Κ συνεχίστηκαν από την Επιτροπή του Ζαββού της οποίας το έργο επικεντρώθηκε στα εξής σημεία:

1.Επεξεργάστηκε το βασικό σχέδιο του Ν.2076/92 (ΦΕΚ 130/1/8/1992) με τον οποίο ενσωματώνονται στην Εθνική Νομοθεσία οι διατάξεις της δεύτερης τραπεζικής οδηγίας της Ε.Ο.Κ.

2.Προετοίμασε τα σχέδια των Πράξεων του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για την ενσωμάτωση στο Εθνικό Σύστημα Εποπτείας των Τραπεζών των κοινωτικών οδηγιών για τα Ίδια Κεφάλαια και τον συντελεστή φερεγγυότητας των τραπεζών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ 1989-1993

4.1 Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1989.

Η χρηματοδότηση ορισμένων κλάδων και δραστηριοτήτων του ιδιωτικού τομέα και ειδικότερα οι πιστώσεις προς την βιομηχανία, το εσωτερικό και εισαγωγικό εμπόριο για κεφάλαια κίνησης καθώς και τον οικισμό, αυξήθηκαν το 1989 με ρυθμούς υψηλότερους από εκείνους του 1988, ενώ επιβραδύνθηκε ελαφρά ή πιστωτική επέκταση προς την γεωργία και τη βιοτεχνία.

Αναλυτικότερα, η χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε στο 1989 κατά 12,3% έναντι αύξησης κατά 10,5% το 1988. Τα βραχυπρόθεσμα δάνεια αυξήθηκαν με σχετικά ταχύτερο ρυθμό. Συγκεκριμένα, οι βραχυπρόθεσμες πιστώσεις προς την βιομηχανία αυξήθηκαν κατά 14,1% το 1989 έναντι 11,1% το 1988. Σε μέσα επίπεδα, η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε το 1989 κατά 14,7%, ενώ η αξία της βιομηχανικής παραγωγής σε τρέχουσες τιμές αυξήθηκε κατά 14,6%. Από τις εξελίξεις αυτές, αλλά και από περιοδικές δειγματοληπτικές έρευνες που γίνονται στο χώρο των μεταποιητικών επιχειρήσεων, συμπεραίνεται ότι οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε κεφάλαια κίνησης ικανοποιήθηκαν επαρκώς. Η υψηλότερη ζήτηση πιστώσεων το 1989 συνδέεται με την σημαντική κάμψη που παρατηρήθηκε στις εμπορικές πιστώσεις από την αλλοδαπή, καθώς και με αποθεματοποιήσεις που έγιναν το δεύτερο εξάμηνο του έτους.

Η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε κατά 9,6% το 1989, όσο και για το 1988. Παρατηρείται ότι η ζήτηση για μακροπρόθεσμα δάνεια δεν διαφοροποιήθηκε αισθητά σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, παρά το γεγονός ότι τόσο το 1988 όσο και το 1989 οι επενδύσεις σημείωσαν σημαντική ανάκαμψη. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται και με την χρησιμοποίηση εναλλακτικών μορφών

χρηματοδότησης που προσφέρθηκαν τα τελευταία χρόνια, καθώς και με την αύξηση των κρατικών επιχορηγήσεων, λόγω υπαγωγής ενός συνεχώς αυξανόμενου ρυθμού επενδυτικών προγραμμάτων στις διατάξεις του Ν.1262/82. Κατά το 1989 οι τράπεζες τοποθέτησαν σε ομολογιακούς τίτλους που εκδόθηκαν από ιδιωτικές επιχειρήσεις ποσό ύψους 12 δισ. δραχμών. Το 1989, όπως και το 1988 τα κέρδη των επιχειρήσεων ήταν υψηλά, με συνέπεια να βελτιωθούν παραταίρω τα περιθώρια αυτοχρηματοδότησής τους.

Η χρηματοδότηση του αγροτικού τομέα αυξήθηκε το 1989 με ρυθμό λίγο χαμηλότερο από εκείνον του 1988 (1989:14,3% 1988:14,8%). Μικρή επιβράδυνση σημειώθηκε τόσο στη βραχυπρόθεσμη όσο και στην μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της γεωργίας. Τα μέτρα περιορισμού της πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα κατά το τελευταίο τρίμηνο του 1989 συνέβαλαν στην συγκράτηση της υπέρβασης στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΑΤΕ σε σχετικά χαμηλό επίπεδο.

Το σύνολο των πιστώσεων προς την βιοτεχνία αυξήθηκε το 1989 κατά 12,2%, έναντι 15,6% το 1988. Ειδικότερα, οι χαμηλότοκες πιστώσεις που καλύπτουν το 80% της συνολικής χρηματοδότησης της βιοτεχνίας αυξήθηκαν κατά 11,4%, έναντι αύξησης 14,5% το 1988. Κατά την διάρκεια του 1989 καταργήθηκαν οι ρυθμίσεις που έθεταν ανώτατα όρια βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης των βιοτεχνικών επιχειρήσεων και κατά αυτόν τον τρόπο δόθηκε στις τράπεζες η ευχέρεια να καθορίζουν το ύψος των δανείων με βάση τις πραγματικές ανάγκες κάθε βιοτεχνικής επιχείρησης. Η μικρή κάμψη του ρυθμού χρηματοδότησης της βιοτεχνίας από το Ειδικό Κεφάλαιο, θα πρέπει να αποδοθεί στη διαμόρφωση της ζήτησης βιοτεχνικών πιστώσεων, όπως επίσης και με μια αυστηρότερη αντιμετώπιση πελατών αυτής της κατηγορίας από τις τράπεζες.

Η απόκλιση μεταξύ των επιτοκίων στα χαμηλότοκα δάνεια από το Ειδικό Κεφάλαιο και των ελευθέρων επιτοκίων στις υπόλοιπες κατηγορίες δανείων διευρύνθηκε κατά το 1989 σημαντικά, με αποτέλεσμα να αποτελεί το γεγονός αυτό έναν πρόσθετο λόγο για την

επίδειξη μειωμένου ενδιαφέροντος από την πλευρά των τραπεζών για την χορήγηση δανείων αυτής της μορφής. Στα πλαίσια της πολιτικής άμβλυνσης των συνεπειών από τις ρυθμίσεις που εξακολουθούν να επηρεάζουν την κατανομή των κεφαλαίων των τραπεζών, επιτράπηκε στις τράπεζες να τοποθετούν από το τέλος του 1988 σε έντοκα γραμμάτια τρίμηνης διάρκειας το μέρος των αδιάθετων κεφαλαίων τους για βιοτεχνικά δάνεια που υπερβαίνει το 1% των καταθέσεών τους.

Η σημαντική επιτάχυνση που παρατηρήθηκε στην χρηματοδότηση του συνόλου των κλάδων του εμπορίου (1989: 50,3% 1988: 19,2%) ανατανακλά κυρίως την μεγάλη αύξηση των πιστώσεων προς το εσωτερικό εμπόριο (1989:59,2 δισ. 1988:20,3 δισ) και εισαγωγικό εμπόριο (1989:34,5 δισ. 1988:11,6 δισ). Η μεγαλύτερη χρηματοδότηση του εσωτερικού και εισαγωγικού εμπορίου συνδέεται με την απελευθέρωση της χρηματοδότησης αυτών των δραστηριοτήτων, που ολοκληρώθηκε μέσα στο 1989, με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούν τις πωλήσεις με πίστωση ειδών διαρκείας προς τελικούς καταναλωτές και τις πωλήσεις με πίστωση μεταξύ των επιχειρήσεων. Η μεγάλη επίσης αύξηση στην χρηματοδότηση του εισαγωγικού εμπορίου συνδέεται και με τις ειδικές συνθήκες και προσδοκίες για την ισοτιμία της δραχμής που επικράτησε το 1989 και είχε ως αποτέλεσμα την διόγκωση των εισαγωγών.

4.2 Χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1990.

Οι πιστώσεις προς όλους σχεδόν τους κλάδους και δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν το 1990 με μικρότερους ρυθμούς σε σύγκριση με το 1989. Εξαίρεση αποτελεί η χρηματοδότηση της γεωργίας, που αυξήθηκε με σημαντικά ταχύτερο ρυθμό. Σημαντική επιβράδυνση παρατηρήθηκε στην πιστωτική επέκταση προς τον οικισμό και το εμπόριο, ενώ ήταν μικρότερη η συγκράτηση προς τους άλλους τομείς του ιδιωτικού τομέα, ιδιαίτερα προς την βιομηχανία και την βιοτεχνία.*

Αναλυτικότερα, η χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε το 1990 κατά 11% έναντι 12% το 1989. Η επιβράδυνση αυτή αντανακλά τη σημαντική κάμψη του ρυθμού αύξησης των βραχυπρόθεσμων πιστώσεων για κεφάλαια κίνησης, ενώ η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε με ταχύτερο ρυθμό από εκείνον του 1989. Συγκεκριμένα η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε κατά 10,5% σε σύγκριση με αύξηση 14,1% το 1989. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται με τον περιορισμό της ζήτησης δανείων εξαιτίας της αύξησης των επιτοκίων, αλλά και της κάμψης της βιομηχανικής παραγωγής (-2,6%). Η πραγματοποίηση για τρίτο κατά σειρά έτος υψηλών κερδών και η αυξημένη, προσφυγή των επιχειρήσεων σε δανεισμό από το εξωτερικό, ιδιαίτερα κατά το δεύτερο εξάμηνο το 1990, είχαν σημαντική επίπτωση στη ζήτηση τραπεζικών πιστώσεων. Οι ανάγκες των επιχειρήσεων για κεφάλαια κίνησης ικανοποιήθηκαν και το 1990 επαρκώς.

Η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε κατά 11,9% το 1990 σε σύγκριση 8,6% το 1989. Από την εξέλιξη αυτή δεν προκύπτει σημαντική διαφοροποίηση της μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, παρά την ικανοποιητική εξέλιξη των επενδύσεων στο μεταποιητικό τομέα. Έπισημαίνεται πάντως ότι εκτός από την πραγματοποίηση υψηλών κερδών, οι βιομηχανικές επιχειρήσεις άντλησαν σημαντικά ποσά κεφαλαίων μέσω της κεφαλαιαγοράς, εκμεταλλευόμενες τις ευνοϊκές συνθήκες την περίοδο Μαΐου-Οκτωβρίου 1990. Οι βιομηχανικές επιχειρήσεις άντλησαν από την κεφαλαιαγορά 63 δισ. το 1990 έναντι 3 δισ. το 1989.

Οι πιστώσεις προς την βιοτεχνία αυξήθηκαν το 1990 κατά 10,7% έναντι 12,2% το 1989. Ειδικότερα οι χαμηλότοκες πιστώσεις που καλύπτουν το 75% της συνολικής χρηματοδότησης της βιοτεχνίας αυξήθηκαν κατά 7,3% έναντι αύξησης 11,4% το 1989. Παρά τα ευνοϊκά μέτρα που έλαβε η Τράπεζα της Ελλάδος την τελευταία διετία για την χρηματοδότηση των βιοτεχνικών επιχειρήσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο (χαλάρωση

κριτηρίων χαρακτηρισμού μεταποιητικών επιχειρήσεων ως βιοτεχνικών, κατάργηση ανωτάτων ορίων βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης βιοτεχνικών επιχειρήσεων), ο ρυθμός χορήγησης δανείων της κατηγορίας αυτής δεν φαίνεται να επηρεάστηκε σημαντικά. Η κάμψη στο ρυθμό αύξησης της χρηματοδότησης της βιοτεχνίας από το Ειδικό Κεφάλαιο συνδέεται με την εξέλιξη της παραγωγής στο μεταποιητικό τομέα αλλά, και από τα αυστηρότερα κριτήρια που εφαρμόζουν τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες για την χορήγηση δανείων αυτής της κατηγορίας, όπως και με την διεύρυνση της διαφοράς μεταξύ των επιτοκίων των δανείων από το Ειδικό Κεφάλαιο (20%) και των ελευθέρων επιτοκίων στις άλλες κατηγορίες δανείων (29-30%). Για την άμβλυνση των επιδράσεων στα αποτελέσματα των τραπεζών εξαιτίας της υποχρέωσής τους να χρηματοδοτούν τις βιοτεχνικές, όπως και ορισμένες άλλες δραστηριότητες, έχει επιτραπεί στις τράπεζες να τοποθετούν σε έντοκα γραμμάτια το μέρος των αδιάθετων κεφαλαίων τους για βιοτεχνικά δάνεια που υπερβαίνει το 1% των καταθέσεων τους. Οι τράπεζες, αξιοποιώντας την ευχέρεια αυτή στο τέλος του 1990 είχαν επενδύσει σε έντοκα γραμμάτια 186 δις. δραχμές που προέρχονται από από τα αδιάθετα κεφάλαια. Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει ότι η δέσμευση του 10% επί των καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών για βιοτεχνικά δάνεια αποδίδει πολύ περισσότερα κεφάλαια από όσα είναι αναγκαία για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών των βιοτεχνικών επιχειρήσεων, παρά την επιβράδυνση που παρατηρήθηκε στο ρυθμό αύξησης των καταθέσεων το 1990.

Σημαντική επιτάχυνση σημειώθηκε το 1990, στην χρηματοδότηση της γεωργίας. Οι πιστώσεις προς την γεωργία αυξήθηκαν κατά 19,8% το 1990 σε σύγκριση με αύξηση 14,3% το 1989. Υψηλή σε σύγκριση με το 1989, εμφανίζεται η αύξηση των υπολοίπων των μακροπρόθεσμων χορηγήσεων προς την γεωργία (1990:32,4%, 1989:12,7%). Η εξέλιξη αυτή αντανakλά την επίδραση των ρυθμίσεων που έγιναν το 1989 και 1990 σε ληξιπρόθεσμα δάνεια και ειδικότερα την μετατροπή

βραχυπρόθεσμων δανείων σε μακροπρόθεσμα, δεδομένου ότι οι μακροπρόθεσμες χορηγήσεις μακροπρόθεσμων δανείων διαμορφώθηκαν περίπου στο ύψος του 1989.

Η χρηματοδότηση του συνόλου των εμπορικών δραστηριοτήτων αυξήθηκε κατά το 1990 με πολύ υψηλό ρυθμό (1990:35,9% 1989:50,3%). Με ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς αυξήθηκε η χρηματοδότηση του εσωτερικού εμπορίου (1990:40,2% 1989:34,7%) και του εισαγωγικού εμπορίου (1990:52,2% 1989:150,6%). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στα μέτρα απελευθέρωσης της χρηματοδότησης αυτών των δραστηριοτήτων στα τελευταία χρόνια. Μικρή επιτάχυνση σημειώθηκε και στη χρηματοδότηση του εξαγωγικού εμπορίου (1990:22,9% 1989:18,6%). Ένα σημαντικό μέρος της αύξησης της χρηματοδότησης του εσωτερικού και εξαγωγικού εμπορίου προέρχεται από δάνεια σε συνάλλαγμα που συνήφθησαν κυρίως στο δεύτερο εξάμηνο του 1990, όταν τα εσωτερικά επιτόκια αυξήθηκαν κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες και υποχώρησαν οι προσδοκίες για την υποτίμηση της δραχμής.

4.3 Χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1991.

Με υψηλότερους ρυθμούς σε σύγκριση με το 1990 αυξήθηκαν οι πιστώσεις προς την βιομηχανία, και το εξαγωγικό εμπόριο, ενώ επιβραδύνθηκε η χρηματοδότηση της βιοτεχνίας και της γεωργίας. Με υψηλούς σχετικούς ρυθμούς, χαμηλότερους όμως από το 1990 αυξήθηκαν οι πιστώσεις προς το εσωτερικό και εισαγωγικό εμπόριο.

Αναλυτικότερα η χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε κατά 19,8% έναντι 10,2% το 1990. Τα βραχυπρόθεσμα δάνεια αυξήθηκαν με σχετικά ταχύτερο ρυθμό (1991:22,3% 1990:10,3%), αλλά σε σημαντικό ποσοστό ή αύξηση αυτή αντανακλά εγγραφές τόκων προηγούμενων χρήσεων στα υπόλοιπα των δανείων της ΑΤΕ προς τις αγροτικές βιομηχανίες, καθώς και συναλλαγματικές διαφορές στα δάνεια σε συνάλλαγμα. Σε μέσα επίπεδα, η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση της

βιομηχανίας αυξήθηκε το 1991 κατά 15% όσο περίπου και η αξία της βιομηχανικής παραγωγής σε τρέχουσες τιμές. Από τις εξελίξεις αυτές, αλλά και από δειγματοληπτικές έρευνες που γίνονται στο χώρο των μεταποιητικών επιχειρήσεων, προκύπτει ότι οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε κεφάλαια κίνησης ικανοποιήθηκαν επαρκώς.

Η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε κατά 15,2% έναντι 9,9% το 1990. Παρατηρείται ότι η αύξηση του ρυθμού χρηματοδότησης δεν αντανakλά σημαντική διαφοροποίηση της επενδυτικής δραστηριότητας στο βιομηχανικό τομέα, η οποία παρέμεινε στάσιμη το 1991. Ο βαθμός αυτοχρηματοδότησης των επενδυτικών έργων παρέμεινε ικανοποιητικός, δεδομένου ότι και το 1991 οι βιομηχανικές επιχειρήσεις πραγματοποίησαν υψηλά κέρδη και συνεχίστηκε η άντληση κεφαλαίων από την κεφαλαιαγορά.

Το σύνολο των πιστώσεων προς την βιοτεχνία αυξήθηκε κατά 4,0% έναντι 10,7% το 1990. Ειδικότερα, οι χαμηλότοκες πιστώσεις από τα Ειδικά Κεφάλαια που καλύπτουν το 67% των υπολοίπων της συνολικής χρηματοδότησης της βιοτεχνίας μειώθηκαν κατά 5,4% έναντι αύξησης κατά 7,3% το 1990. Η μείωση των πιστώσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο προς την βιοτεχνία αντανakλά την διαμόρφωση της ζήτησης βιοτεχνικών δανείων που επηρεάστηκε από την κάμψη της παραγωγής στο μεταποιητικό τομέα. Η μείωση αυτή συνδέεται επίσης και με την εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων επιλογής πελατών αυτής της κατηγορίας από τις τράπεζες, καθώς και με την σημαντική απόκλιση που υπήρχε κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους μεταξύ των επιτοκίων στα χαμηλότοκα δάνεια από το Ειδικό Κεφάλαιο και των ελεύθερων επιτοκίων στις υπόλοιπες κατηγορίες χορηγήσεων. Η δέσμευση του 10% επί των καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών απέδωσε και το 1991 κεφάλαια πολύ μεγαλύτερα από όσα χρειάζονται για την κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών των μικρών μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Από τα μέσα του 1991 παρασχέθηκε στις τράπεζες η ευχέρεια να τοποθετούν και σε ομόλογα της ΕΤΒΑ το μέρος των αδιάθετων κεφαλαίων τους για βιοτεχνικά δάνεια που υπερβαίνει το 1% των

καταθέσεών τους, το οποίο προηγουμένως μπορούσε να επενδυθεί μόνο σε έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου. Αργότερα η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο της αναμόρφωσης του καθεστώτος χρηματοδότησης της βιοτεχνίας και της σταδιακής μείωσης του ποσοστού δέσμευσης για την υποχρεωτική χρηματοδότηση του κλάδου, και προκειμένου να αυξήσει το ενδιαφέρον των τραπεζών για χορήγηση δανείων από τα Ειδικά Κεφάλαια ακολούθησε τα παρακάτω μέτρα:

- Εξομείωσε από τον Οκτώβριο του 1991 τα επιτόκια αυτής της κατηγορίας χορηγήσεων με τα επιτόκια των ετήσιων εντόκων γραμματίων.
- Περιορίσε την δυνατότητα επένδυσης των αδιάθετων κεφαλαίων των τραπεζών σε έντοκα γραμμάτια και ομόλογα της ΕΤΒΑ.
- Μετάτρεψε σε άτοκα τα αδιάθετα κεφάλαια των τραπεζών που ήταν κατατεθειμένα στην Τράπεζα της Ελλάδος.
- Μείωσε από 1/1/1992 το ποσοστό δέσμευσης από 10% σε 8%.

Η χρηματοδότηση του αγροτικού τομέα αυξήθηκε με ρυθμό χαμηλότερο από εκείνον του 1990 (1991:12,2% 1990:19,8%). Η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της γεωργίας αυξήθηκε κατά 4,3% έναντι 32,4% το 1990. Πρατηρείται ότι η επιβράδυνση αυτή δεν αντανακλά ανάλογη κάμψη των νέων χορηγήσεων το 1991 (μείωση μόνο κατά 6,3%), αλλά την διέρυση των υπολοίπων των δανείων αυτής της κατηγορίας τα προηγούμενα χρόνια, με την μετατροπή ληξιπρόθεσμων δανείων από βραχυπρόθεσμα σε μακροπρόθεσμα. Αντίθετα οι βραχυπρόθεσμες πιστώσεις προς την γεωργία αυξήθηκαν κατά 43,4% έναντι μείωσης κατά 3,9% το 1990. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά τις αυξημένες κατά 11,9% χορηγήσεις νέων δανείων το 1991, αλλά σχετίζεται και με την μετατροπή δανείων που προαναφέρθηκε.

Με υψηλούς ρυθμούς αυξήθηκε και το 1991 η χρηματοδότηση όλων των κλάδων του εμπορίου. Με ιδιαίτερα υψηλό ρυθμό αυξήθηκε η χρηματοδότηση του εξαγωγικού εμπορίου (1991:58,8% 1990:22,9%), λόγω της επιτάχυνσης που παρατηρήθηκε στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα δημητριακών. Σημειώνεται ότι ένα σημαντικό

μέρος της αύξησης της χρηματοδότησης του εξαγωγικού εμπορίου προέρχεται από δάνεια σε συνάλλαγμα, στα οποία στρέφονται οι εξαγωγικές επιχειρήσεις τα τελευταία δύο χρόνια, εξαιτίας της μεγάλης απόκλισης που υπάρχει στα επιτόκια μεταξύ δανείων σε δραχμές και δανείων σε συνάλλαγμα. Με σχετικά χαμηλό ρυθμό συνεχίστηκε και το 1991 η χρηματοδότηση του εσωτερικού εμπορίου (1991:23,9% 1990:40,2%), ενώ η χρηματοδότηση του εισαγωγικού εμπορίου υστέρησε σε σύγκριση με το 1990.

4.4 Χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1992.

Με σημαντικά υψηλότερους ρυθμούς, σε σύγκριση με το 1991, αυξήθηκαν οι πιστώσεις προς την γεωργία και το εμπόριο, ενώ επιβραδύνθηκε η χρηματοδότηση της βιοτεχνίας. Μικρή επιτάχυνση σημειώθηκε και στη χρηματοδότηση της βιοτεχνίας που πάντως αυξήθηκε με σχετικά χαμηλούς ρυθμούς.

Αναλυτικότερα, οι πιστώσεις προς την βιομηχανία αυξήθηκαν κατά 12,3% έναντι 20,4% το 1991. Επιβράδυνση σημειώθηκε τόσο στην βραχυπρόθεσμη όσο και στην μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας, ιδιαίτερα όμως στα μακροπρόθεσμα δάνεια. Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των βραχυπρόθεσμων δανείων (1992:16,2% 1991:22,5%) συνδέεται με την κάμψη που παρατηρήθηκε στη βιομηχανική παραγωγή, αλλά σε σημαντικό βαθμό αντανakλά τη μικρότερη, για τεχνικούς λόγους αύξηση των υπολοίπων των δανείων της ΑΤΕ προς τις αγροτικές βιομηχανίες το 1992. Σε μέσα επίπεδα, η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε το 1992 κατά 13,3%, δηλαδή με το ίδιο περίπου ρυθμό που αυξήθηκε η αξία της βιομηχανικής παραγωγής σε τρέχουσες τιμές (13,5%), εξέλιξη που υποδηλώνει ότι οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε κεφάλαια κίνησης καλύφθηκαν σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της βιομηχανίας αυξήθηκε κατά 4,6% έναντι 16,5% το 1991. Σε κάποιο βαθμό η επιβράδυνση οφείλεται

στις διαγραφές χρεών που έκαναν ορισμένες τράπεζες, αλλά αντανakλά κυρίως στην υποτονικότητα των επενδύσεων στο μεταποιητικό τομέα. Τα περιθώρια αυτοχρηματοδότησης για το έτος 1992 διατηρήθηκαν σε ικανοποιητικά επίπεδα, δεδομένου ότι οι βιομηχανικές επιχειρήσεις πραγματοποίησαν υψηλά κέρδη. Εξάλλου οι επιχειρήσεις έχουν στραφεί και προς ενελλακτικές μεθόδους χρηματοδότησης πάγιο εξοπλισμού, όπως το leasing και η άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο.

Το σύνολο των πιστώσεων προς την βιοτεχνία αυξήθηκε κατά 7,5% σε σύγκριση με 4% το 1991. Ειδικότερα οι χαμηλότοκες πιστώσεις από το Ειδικό Κεφάλαιο, που αντιπροσωπεύουν το 63% του συνόλου των πιστώσεων προς την βιοτεχνία, αυξήθηκαν κατά 1,4% έναντι μείωσης 5,5% στο 1991. Ο χαμηλός ρυθμός αύξησης των πιστώσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο αντανakλά τη διαμόρφωση της ζήτησης για βιοτεχνικά δάνεια, που επηρεάστηκε από την κάμψη της παραγωγής στο μεταποιητικό τομέα και από τα υψηλότερα επιτόκια χορηγήσεων, αλλά συνδέεται και με την προσέγγιση του ορίου χρηματοδότησης πολλών επιχειρήσεων, με βάση τα υποβαλλόμενα στις τράπεζες στοιχεία για τον κύκλο εργασιών τους. Με δεδομένη τη δυσχέρεια απορρόφησης των συγκεντρωμένων κεφαλαίων, η Τράπεζα της Ελλάδος προχώρησε στη μείωση του ποσοστού της σχετικής υποχρέωσης από 10% των καταθέσεων της σε 8% από 1.1.1992. Το ποσοστό μειώθηκε στη συνέχεια, αλλά επί των μεταβολών των καταθέσεων σε 5% από 1.11.1992, σε 2,5% από 1.3.1993 και μηδενίστηκε στις 1.7.1993.

Σημαντική επιτάχυνση σημειώθηκε, στην χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα (1992:19% 1991:12,2%). Η επιτάχυνση αυτή οφείλεται στην μεγάλη αύξηση των υπολοίπων των δανείων για γεωργικά εφόδια και των δανείων προς οργανισμούς συγκέντρωσης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων. Και στις δύο όμως περιπτώσεις η πιστωτική επέκταση αντανakλά κυρίως στις εγγραφές τόκων και καθυστέρηση εισπράξεων, δεδομένου ότι οι νέες χορηγήσεις και στις δύο αυτές κατηγορίες δανείων ήταν σημαντικά μειωμένες σε σύγκριση με το 1991.

Επιτάχυνση παρατηρήθηκε και στην πιστωτική επέκταση προς το εμπόριο, η χρηματοδότηση του οποίου αυξάνεται τα τελευταία χρόνια με ταχείς ρυθμούς. Με ιδιαίτερα υψηλό ρυθμό αυξήθηκε το 1992 η χρηματοδότηση του εσωτερικού εμπορίου. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται με το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό της συγκέντρωσης και διακίνησης αγροτικών προϊόντων έγινε μέσω ιδιωτικών φορέων, η χρηματοδότηση των οποίων ταξινομείται στη χρηματοδότηση του εσωτερικού εμπορίου. Μικρή επιτάχυνση παρατηρήθηκε στην χρηματοδότηση του εισαγωγικού εμπορίου (1992:17,8% 1991:13,7%). Η κάμψη που παρατηρήθηκε στο εξαγωγικό εμπόριο οφείλεται στην μείωση των δανείων σε δραχμές, λόγω της υποκατάστασής τους με δάνεια σε συνάλλαγμα απευθείας από το εξωτερικό, εξαιτίας της διαφοράς μεταξύ των επιτοκίων δανεισμού σε δραχμές και συνάλλαγμα.

4.5 Χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα κατά κλάδους για το έτος 1993.

Με σημαντικά χαμηλότερους ρυθμούς σε σύγκριση με το 1992 αυξήθηκαν οι πιστώσεις προς όλους τους κλάδους της οικονομίας. Εξαιρεση αποτελούν οι πιστώσεις προς το εισαγωγικό εμπόριο και την ναυτιλία, οι οποίες αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό σε σύγκριση με το 1992. Με υψηλό ρυθμό, αν και μικρότερο σε σύγκριση με το 1992 συνεχίζουν να αυξάνονται οι πιστώσεις προς το εσωτερικό εμπόριο.

Οι πιστώσεις προς την βιομηχανία αυξήθηκαν κατά 9,6% έναντι 13,3 % το 1992. Επιβράδυνση παρατηρήθηκε τόσο στην βραχυπρόθεσμη (1993:12,4% 1992:17,7%) όσο και στην μακροπρόθεσμη (1993:13,3% 1992:4,6%) χρηματοδότηση της βιομηχανίας. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται με την κάμψη της βιομηχανικής παραγωγής, τη υποκατάσταση των επενδύσεων, αλλά και με τεχνικούς λόγους, (εφαρμογή από την ΑΤΕ και στην περίπτωση των γεωργικών βιομηχανιών του νόμου για τον μη εκτοκισμό δανείων που δεν εξυπηρετούνται). Η περιορισμένη αύξηση τραπεζικών πιστώσεων προς την βιομηχανία συναρτάται επίσης με την στροφή των επιχειρήσεων προς εναλλακτικά μέσα χρηματοδότησης. Το 1993 ιδρύθηκε μια ακόμα εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως και ο

αριθμός του ανήλθε στις 10, ενώ συνεχίζεαται η υψηλά τραπεζική χρηματοδότηση των εταιριών αυτών. Οι πιστώσεις προς την βιοτεχνία αυξήθηκαν το 1993 κατά 2,6% έναντι 8% το 1992. Ειδικότερα οι χαμηλότοκες πιστώσεις από το Ειδικό Κεφάλαιο μειώθηκαν κατά 5,2% έναντι αύξησης 1,4% το 1992. Η μείωση των πιστώσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο σχετίζεται με την κάμψη της παραγωγής του μεταποιητικού τομέα, αλλά και με αυστηρότερα κριτήρια επιλογής των επιχειρήσεων που θέτουν οι τράπεζες.

Από 1.7.1993. η Τράπεζα της Ελλάδος κατάργησε ολοσχερώς την δέσμευση επί της αύξησης των καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών που προορίζονταν για το σχηματισμό Ειδικού Κεφαλαίου. Στο τέλος του 1993 το σύνολο των δεσμευομένων κεφαλαίων από την υποχρέωση για τη χρηματοδότηση της βιοτεχνίας ήταν 390 δισ. δραχμές, από τα οποία μόνο τα 274 δισ. δραχμές είχαν διατεθεί σε δάνεια προς τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Η υστέρηση αυτή υποδηλώνει ότι τα κεφάλαια που δεσμεύονταν ετησίως για την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας υπερκαλύπτουν την αντίστοιχη ζήτηση δανείων. Η Τράπεζα της Ελλάδος επέτρεψε κατά καιρούς την τοποθέτηση μέρους των αδιάθετων κεφαλαίων σε ομόλογα της ΕΤΒΑ και τίτλους του Δημοσίου, καθώς επίσης και την διάθεσή τους για την χρηματοδότηση των ΔΕΚΟ, προκειμένου να περιοριστεί η επιβάρυνση των τραπεζών από την μειωμένη απορροφητικότητα των δεσμευμένων κεφαλαίων, εφόσον τα αδιάθετα κεφάλαια από την υποχρέωση αυτή δεν αποφέρουν τόκο. Εκτιμάται ότι η κατάργηση των νέων δεσμεύσεων δεν επηρεάζει άμεσα την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας. Ωστόσο το καθεστώς χρηματοδότησης της βιοτεχνίας, δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται μεμονωμένα αλλά μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο.

Σημαντική επιβράδυνση παρατηρήθηκε και στη χρηματοδότηση του αγροτικού τομέα. Η επιβράδυνση αυτή δεν οφείλεται σε αντίστοιχη μείωση των νέων χορηγήσεων που παρέμεινε στα ίδια επίπεδα περίπου με το 1992, αλλά στο μη εκτοκισμό των δανείων που δεν

εξυπηρετούνται για περισσότερο από ένα (1) έτος όπως και στον αυξημένο αριθμό των εισπράξεων παλαιότερων δανείων.

Επιβράδυνση παρατηρήθηκε και στην χρηματοδότηση του εμπορίου (1993:25,4% 1992:32,6%). Κάμψη παρατηρήθηκε στην πιστωτική επέκταση προς το εσωτερικό εμπόριο του οποίου όμως η χρηματοδότηση συνεχίζει να αυξάνεται με υψηλούς ρυθμούς (1993: 28,5% 1992: 41,1%). Αντίθετα επιτάχυνση παρατηρήθηκε στην χρηματοδότηση του εισαγωγικού εμπορίου. Η εξέλιξη αυτή έχει επηρεαστεί από την αβεβαιότητα που επικράτησε στις αγορές συναλλάγματος, την εξεταζόμενη περίοδο και δείχει την τάση των εισαγωγικών επιχειρήσεων να δανειστούν από το εγχώριο τραπεζικό σύστημα, υποκαθιστώντας δάνεια από το εξωτερικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΠΙΤΟΚΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

5.1 Καθορισμός ύψους επιτοκίων.

Το ύψος των ονομαστικών επιτοκίων καθορίζεται από την ζήτηση των δανειακών κεφαλαίων από επενδυτές και καταναλωτές και την προσφορά δανειακών κεφαλαίων από τις αποταμιευτικές μονάδες της οικονομίας.

5.2 Προσφορά και ζήτηση χρήματος.

Η προσφορά του χρήματος ελέγχεται από τις νομισματικές αρχές και η ποσότητα χρήματος που διατίθεται στην οικονομία καθορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα. Στόχος της νομισματικής πολιτικής είναι η ρύθμιση της συνολικής ρευστότητας της οικονομίας (προσφορά χρήματος) με τον κατάλληλο επηρεασμό του συνολικού ύψους των πιστώσεων που χορηγούνται στην οικονομία και τον καθορισμό των επιτοκίων, έτσι ώστε να μην παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία της αγοράς, αλλά ούτε και να ασκούνται πληθωριστικές πιέσεις.

Με δεδομένη την προσφορά χρήματος, η ζήτηση χρήματος καθορίζει αν η ρευστότητα στην οικονομία είναι επαρκής, υποτονική ή υπερβάλλουσα. Στην περίπτωση που υπάρχει διάσταση μεταξύ ζητούμενης και προσφερόμενης ποσότητας χρήματος, η προσπάθεια του κοινού να προσαρμόσει τη διακρατούμενη στην επιθυμητή ποσότητα χρήματος, θέτει σε κίνηση τον μηχανισμό που καθορίζει το επιτόκιο ισορροπίας στην αγορά χρήματος.

5.3 Ονομαστικό και πραγματικό επιτόκιο.

Κάνοντας μια αναφορά για το ονομαστικό και πραγματικό επιτόκιο, κρίνεται απαραίτητο να διευκρινιστεί ότι το πραγματικό επιτόκιο ισούται, κατά προσέγγιση με την διαφορά μεταξύ ονομαστικού επιτοκίου και του ρυθμού πληθωρισμού.

Εκτός από την έννοια του πραγματικού επιτοκίου, με τον τρέχοντα ρυθμό πληθωρισμού, (Current rate of inflation), υπάρχει και η έννοια του πραγματικού επιτοκίου, που προκύπτει με αναπληθωρισμό του ονομαστικού επιτοκίου, με τον αναμενόμενο ρυθμό πληθωρισμού, (anticipated rate of inflation) συγκριμένα μικρού ή και ευρύτερου χρονικού ορίζοντα. Η πορεία των δύο αυτών ειδών πραγματικού επιτοκίου, παρακολουθείται διεθνώς στενά και αποτελεί την βάση για την άσκηση οικονομικής πολιτικής και ειδικότερα πολιτικής επιτοκίων.

5.4 Διαμόρφωση επιτοκίων.

Οι εμπορικές τράπεζες, προκειμένου να καθορίζουν τα επιτόκια των χορηγήσεων, λαμβάνουν υπόψην τους, τους παράγοντες που τα επηρεάζουν.

Το ύψος των επιτοκίων χορηγήσεων διαμορφώνεται από τα εξής παρακάτω στοιχεία:

1. από το ελάχιστο επιτόκιο για τις καταθέσεις ταμιευτηρίου που καθορίζει η Τράπεζα της Ελλάδος και που το ύψος του επηρεάζει καθοριστικά, λόγω του όγκου των καταθέσεων αυτών, το μέσο κόστος του χρήματος. Ήδη από 8/3/1993 ο διοικητικός καθορισμός του ελαχίστου επιτοκίου για τις καταθέσεις ταμιευτηρίου καταργήθηκε,
2. από τον ανταγωνισμό του Δημοσίου, το οποίο στην προσπάθεια του να εξασφαλίσει το μέρος εκείνο των εθνικών αποταμιεύσεων

που είναι αναγκαίες για την χρηματοδότηση των ελλειμμάτων του, προσφέρει υψηλά επιτόκια,

3. από τις υποχρεωτικές δεσμεύσεις στην Τράπεζα της Ελλάδος για την διευκόλυνση της χρηματοδότησης του Δημοσίου και για την άσκηση αναπτυξιακής ή κοινωνικής πολιτικής μέσω του τραπεζικού συστήματος, αντί μέσω του κρατικού προϋπολογισμού (οι υποχρεωτικές δεσμεύσεις επί των καταθέσεων καταργήθηκαν από 1/7/1993).
4. Από την μεταβολή της σύνθεσης των καταθέσεων η οποία προκαλεί ανάλογες επιπτώσεις στο μέσο κόστος άντλησης χρήματος,
5. από το τρόπο που ασκείται η παρεμβατική πολιτική της Τράπεζας της Ελλάδος στη διατραπεζική αγορά, και που επιτρέπει ευρύτατα όρια διακυμάνσεων με αιχμές πολύ υψηλών επιτοκίων .
6. Από τις παρεμβάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος στις σχέσεις των τραπεζών με κατηγορίες πελατών τους, που συνήθως καταλήγουν στο να εμποδίζουν τις τράπεζες να μειώσουν το κόστος δανεισμού, όπως για παράδειγμα η παρεμπόδιση της αναπροσαρμογής του επιτοκίου χαμηλότοκων δανείων.
7. Από το περιθώριο που θεωρείται απαραίτητο για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων, των επισφαλειών και ενός ποσοστού κέρδους ικανοποιητικό για τους μετόχους, ώστε να έχουν δεσμευμένα τα κεφαλαιά τους σε τραπεζικές μετοχές και που θα μπορούσε να ονομαστεί "καθαρό" τραπεζικό *ecart* .Φυσικά το *ecart* αυτό διαφέρει από τράπεζα σε τράπεζα και αντανακλά τα διαφορετικά πλέγματα επιχειρηματικών δυνατοτήτων και αδυναμιών.Οι διαφορές όμως αυτές υπό την πίεση του αυξανόμενου ανταγωνισμού, τείνουν να περιοριστούν σημαντικά. Το καθαρό μέσο τραπεζικό *ecart* στην χώρα μας κυμαίνεται σύμφωνα με πρόσφατες αναλύσεις και υπολογισμούς μεταξύ 3,5 και 4 εκατοστιαίων μονάδων.

Το επιτόκιο που διαμορφώνεται από τους παραπάνω παράγοντες προσανξάνεται από τις διάφορες επιβαρύνσεις που επιβάλλει το Δημόσιο και που σήμερα ανέρχονται σε σημαντικό ποσοστό του επιτοκίου.

Συνεπώς για να μειωθούν τα επιτόκια των χορηγήσεων, πρέπει να μεταβληθεί ένας ή περισσότεροι από τους παραπάνω παράγοντες, και συγκεκριμένα ο πρώτος, ο τρίτος, ο πέμπτος και ο έκτος που αναφέρονται στις νομισματικές αρχές και εξαρτώνται, σε μεγάλο βαθμό από την απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος. Οι άλλοι τρεις παράγοντες, και συγκεκριμένα ο δεύτερος, ο τέταρτος και ο έβδομος, εξαρτώνται αντίστοιχα από το Δημόσιο, το αποταμευτικό κοινό, και τις τράπεζες.

Κατά συνέπεια, ο χρόνος και η έκταση της μείωσης των επιτοκίων εξαρτώνται από την μείωση των επιτοκίων των τίτλων του Δημοσίου, την ταχύτητα απελευθέρωσης και τη προώθηση του ανταγωνισμού μέσα στο τραπεζικό σύστημα, όπως δε και από τις δυνατότητες περιορισμού του τραπεζικού *cost*.

Για την πολιτική των επιτοκίων είναι απαραίτητο οι προτάσεις και οι αποφάσεις να λαμβάνουν υπόψη, τόσο τις ιδιομορφίες της δομής του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος, όσο και το ειδικό βάρος του Δημοσίου στη διαμόρφωση της συνολικής ζήτησης του χρήματος.

Ειδικότερα επισημαίνονται τα εξής:

α) ότι τα επιτόκια και η ποιότητα των παρεχόμενων από τις τράπεζες υπηρεσιών επηρεάζονται από την ολιγοπωλιακή διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος, στο οποίο δύο μόνο τράπεζες φαίνεται να καλύπτουν πάνω από 50% των καταθέσεων και πιστοδοτήσεων, β) ότι από πλευράς ζήτησης χρήματος το Δημόσιο, στην ευρεία του έννοια, κατέχει θέση ολιγοψωνίου, και απορροφά το 65% του συνόλου των διαθέσιμων χρηματικών πόρων, δεν αξιοποιεί τις δυνατότητες που του παρέχει η θέση αυτή,

γ) ότι προς το παρόν, οι δυνατότητες του μεγαλύτερου τμήματος του ιδιωτικού τομέα, για προσφυγή σε άλλες μορφές χρηματοδότησης ή σε εξωτερικές πηγές δανεισμού είναι περιορισμένες λόγω της παραδοσιακής εσωστρέφειας που χαρακτηρίζει το μεγαλύτερο μέρος των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Οι παραπάνω ιδιομορφίες της Ελληνικής Οικονομίας έχουν σαν συνέπεια η "τιμή" του χρήματος, το επιτόκιο δηλαδή, να είναι μεγαλύτερο από ότι θα ήταν αν δεν υπήρχαν αυτές οι ιδιομορφίες, το σύστημα να λειτουργεί λιγότερο από όσο θα έπρεπε αποτελεσματικά και να υπάρχουν σημαντικές απώλειες για την οικονομία, σαν σύνολο, δηλαδή μία πολιτική που θα συνδυάζει:

- την ταχύτερη απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος,
- την κάλυψη των δημοσιονομικών ελλειμάτων με δανεισμό που θα στηρίζεται σε πλέγμα επιτοκίων, ευθυγραμμισμένο με τη τάση του πληθωρισμού και των αναμενόμενων πραγματικών επιτοκίων,
- το σχετικό περιορισμό των περιθωρίων κέρδους των τραπεζών τα οποία σύμφωνα με στοιχεία του ΔΝΤ δεν είναι και τα μεγαλύτερα στην ΕΟΚ,

μπορεί να οδηγήσει σε επίπεδο επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων σαφώς χαμηλότερου του σημερινού.

Οι μειώσεις των επιτοκίων, συνιστούν ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση μιας κοινής και συνδυασμένης προσπάθειας, των δημοσιονομικών και νομισματικών αρχών και του τραπεζικού συστήματος, με στόχο την μεγαλύτερη μείωση του κόστους δανεισμού για ολόκληρη την οικονομία. Η μείωση αυτή θα βοηθήσει στον περιορισμό των δημοσίων ελλειμάτων, μέσω της μείωσης των δαπανών για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και την αύξηση των εσόδων που θα δημιουργηθούν από την οικονομική ανάκαμψη.

Μια πολιτική τέτοια θα βελτιώσει σημαντικά τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων και με την αντικατάσταση παλαιότερων υψηλότοκων υποχρεώσεων με νέες με μειωμένα επιτόκια, που θα δημιουργήσει

σημαντικά περιθώρια κερδών και μεγαλύτερες δυνατότητες χρηματοδότησης, ώστε να έχουν ευνοϊκή επίδραση στην ανάληψη νέων επιχειρηματικών κινδύνων.

5.5 Καθορισμός επιτοκίων και προμηθειών χρηματοδοτήσεων.

Το επιτόκιο των χρηματοδοτήσεων προς τις πάσης φύσεως επιχειρήσεις, τους επαγγελματίες και τα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθορίζεται ελεύθερα από την δανειοδοτούσα τράπεζα, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί ελαχίστων ορίων επιτοκίων που ισχύουν.

- Κατ' εξαίρεση διατηρούνται σε ισχύ ελάχιστες περιπτώσεις χρηματοδοτήσεων με ειδικό επιτόκιο (όπως χρηματοδοτήσεις για την Βιοτεχνία από τα ειδικά κεφάλαια της ΑΝΕ 197/78, χρηματοδοτήσεις για αποκατάσταση διατηρητέων και παραδοσιακών κτιρίων).
- Στα δάνεια των οποίων το επιτόκιο καθορίζεται ελεύθερα από τα πιστωτικά ιδρύματα, απαγορεύεται η είσπραξη προμήθειας (οι τράπεζες αντί προμήθειας, εισπράττουν, ένα περιθώριο που είναι ανάλογο με την μορφή της χρηματοδότησης και την απόδοση της κάθε επιχείρησης).

Η είσπραξη προμήθειας μέχρι μια εκατοστιαία μονάδα ετησίως επιτρέπεται να γίνεται στα δάνεια, των οποίων το επιτόκιο είναι διοικητικώς καθορισμένο με αποφάσεις των νομισματικών αρχών.

- Για τα ποσά των πιστώσεων που οι επιχειρήσεις δεν αναλαμβάνουν μπορούν τα πιστωτικά ιδρύματα ανεξάρτητα από τη μορφή χορήγησης, να εισπράττουν προμήθεια αδράνειας.
- Το ελάχιστο όριο επιτοκίου, για κεφάλαια κίνησης έχει καθοριστεί σε 18% (Π.Δ.Τ.Ε 2091 11/6/1992). Οι χρηματοδοτήσεις εξαγωγών με προθεσμιακό διακανονισμό δεν υπόκεινται σε ελάχιστο όριο επιτοκίου σύμφωνα με τις διατάξεις της (Π.Δ.Τ.Ε 127/82).

- Το ελάχιστο όριο επιτοκίου για μακροπρόθεσμα δάνεια, έχει καθοριστεί σε 17% από την ίδια ως άνω Πράξη.
- Από 1/2/1992 το επιτόκιο υφιστάμεων, την ημερομηνία αυτή άληκτων υπολοίπων δανείων, στα οποία δεν ισχύει ή δεν μπορεί να ενεργοποιηθεί υφιστάμενη ρήτρα αναπροσαρμογής επιτοκίου, αυξήθηκε σε 19% ετησίως, στις περιπτώσεις που το συμβατικό επιτόκιο ήταν χαμηλότερο.

Επιτόκιο υπερημερίας:

- Από 1/7/1989 το επιτόκιο υπερημερίας για τις χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σε δραχμές είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμο με κατώτατο όριο, το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο επιτοκίου δανείων για κεφάλαιο κίνησης προσαυξημένο κατά τέσσερις (4) εκατοστιαίες μονάδες. Στην περίπτωση που το σε καθυστέρηση δάνειο καλύπτεται με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, το μισό της διαφοράς, μεταξύ του τόκου υπερημερίας και του τόκου ενήμερου δανεισμού, περιέρχεται στο Δημόσιο.
- Από 1/7/1989 το επιτόκιο υπερημερίας για δραχμικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων, από κατάπτωση εγγυητικών επιστολών (σε δραχμές ή συνάλλαγμα) είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμο με κατώτατο όριο το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο επιτοκίου δανείων για κεφάλαιο κίνησης προσαυξημένο κατά τέσσερις (4) εκατοστιαίες μονάδες.
- Από 1/2/92 το επιτόκιο υπερημερίας με το οποίο βαρύνονται οι πάσεις φύσεως ληξιπρόθεσμες οφειλές από τον τραπεζικό δανεισμό καθορίζεται με βάση τις διατάξεις της Π.Δ.Τ.Ε 1574/14/6/1989 ανεξάρτητα από την ημερομηνία σύναψης των δανείων και τα προβλεπόμενα περί επιτοκίου, υπερημερίας στις δανειστικές συμβάσεις.

Επιτρέπεται στα πιστωτικά ιδρύματα να εφαρμόζουν την παραπάνω διάταξη και επί των οφειλών σε οριστική καθυστέρηση.

~Στα δάνεια και λοιπές πιστώσεις σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος, από τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα το επιτόκιο υπερημερίας σε κάθε περίοδο αντίστοιχη με περίοδο εκτοκισμού του δανείου, ή της πίστωσης, είναι ίσο με το μεγαλύτερο από τα παρακάτω επιτόκια:

α) Επιτόκιο μία εκατοστιαία μονάδα υψηλότερο του επιτοκίου που ισχύει, κατά την ημέρα που καθίσταται ληξιπρόθεσμη η οφειλή, στην διατραπεζική αγορά του Λονδίνου (LIBOR), για καταθέσεις στο νόμισμα που έχει συναφθεί το δάνειο, διάρκειας ίσης με την περίοδο εκτοκισμού του δανείου στο οποίο αναφέρονται οι υποχρεώσεις που κατέστησαν ληξιπρόθεσμες προσαυξημένο κατά δύο (2) εκατοστιαίες μονάδες το χρόνο, κατ' ανώτερο όριο.

β) Το συμβατικό επιτόκιο του δανείου με το οποίο βαρύνεται ο δανειοδοτούμενος πελάτης, πλέον ποσοστού, μέχρι δύο εκατοστιαίες μονάδες.

~ Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται για δάνεια σε συνάλλαγμα που παρέχονται με ελέθευθερα διαπραγματεύσιμους όρους, χωρίς επιδότηση επιτοκίου και εξοφλούνται με μη υποχρεωτικά εκχωρητέα συναλλαγματικά διαθέσιμα των δανειοδοτουμένων.

~ Με βάση το άρθρο 27 του Ν.2076/1992 τα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα είναι υποχρεωμένα να παύουν τον εκτοκισμό δανείων μετά την συμπλήρωση χρονικού διαστήματος δώδεκα μηνών, κατά το οποίο, τόκοι που λογίστηκαν επί αυτών των δανείων παραμένουν ανείσπρακτοι. Μετά την παρέλευση του δωδεκαμήνου, επιτρέπεται μόνο ο εξωλογιστικός προσδιορισμός των τόκων, περιλαμβανομένων και τυχών τόκων υπερημερίας, οι οποίοι θα λογιστικοποιούνται όταν και εφόσον εισπράτονται.

Ειδικά προκειμένου για δάνεια με την μορφή αλληλόχρεων λογαριασμών, εφ' όσον οι τόκοι που λογίζονται και δεν εισπράτονται, προσαυξάνουν τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών, θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ισόποση πίστωση

των λογαριασμών αυτών μέσα στο δωδεκάμηνο που ακολουθεί, από την ημερομηνία λογισμού των τόκων, προκειμένου να μην διακοπεί ο εκτοκισμός των δανείων. Απαγορεύεται σε πιστωτικό ίδρυμα να χορηγεί νέα δάνεια για την πληρωμή των οφειλόμενων σε αυτό ληξιπρόθεσμων τόκων, με αποτέλεσμα την αναστολή της εφαρμογής του άρθρου 27 Ν.2076/1992, καθώς και να προβαίνει σε ρύθμιση οφειλών ισοδύναμου αποτελέσματος, εκτός αν πρόκειται για σύμβαση γενικότερης ρύθμισης οφειλών του δανειολείπτη που θα στηρίζεται σε εμπειρισματομένη μελέτη, από το πιστωτικό ίδρυμα για την δυνατότητα εξυπηρέτησης των ρυθμιζόμενων οφειλών με βάση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Απαγορεύεται επίσης η κεφαλοποίηση τόκων, που δεν προβλέπεται σε αρχική δανειακή σύμβαση μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης ή σε σύμβαση γενικότερης ρύθμισης οφειλών σύμφωνα με τα παραπάνω.

- Η Τράπεζα της Ελλάδος με την εγκύκλιο της αρ.20/11/2/1992 έδωσε τις παρακάτω διευκρινίσεις σχετικά με το πολύ σημαντικό αυτό άρθρο (αριθ. 27 του Ν.2076/1992):
- Οι διατάξεις του άρθρου 27 ισχύουν από την ημερομηνία κοινοποίησης της εγκυκλίου και συγκεκριμένα για τα δάνεια, των οποίων οι τόκοι που έχουν λογισθεί παραμένουν (μέχρι την κοινοποίηση της εγκυκλίου) ανείσπρακτοι επί δώδεκα μήνες, καθώς και για τα δάνεια, των οποίων οι τόκοι συμπληρώνουν δωδεκάμηνο μετά την κοινοποίηση τους. Ο μή καταλογισμός τόκων αφορά την ημερομηνία που τα πιστωτικά ιδρύματα θα πραγματοποιούσαν τον πρώτο εκτοκισμό, μετά την εν λόγω συμπλήρωση του δωδεκαμήνου.

Το άρθρο 27 αναφέρεται σε όλα τα δάνεια σε δραχμές και συνάλλαγμα, καθώς και στις χορηγήσεις έναντι καταπτώσεων εγγυητικών επιστολών με εξαίρεση τις ακόλουθες κατηγορίες:

A1) Δάνεια που καλύπτονται κατά κεφάλαια και τόκους με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Στην περίπτωση που η εγγύηση καλύπτει τμήμα του κεφαλαίου και του τόκων των δανείων, η εξαίρεση αφορά μόνο στο αντίστοιχο καλυπτόμενο τμήμα του ποσού των τόκων.

A2) Δάνεια που επιδοτούνται από το Ελληνικό Δημόσιο, μέχρι του αντίστοιχου ποσού των τόκων των επιδοτούμενων δανείων.

Οι πιο πάνω κατηγορίες δανείων εξαιρούνται, εφόσον πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις που θέτει το Ελληνικό Δημόσιο για την παροχή της εγγύησης ή για την επιδότηση του επιτοκίου.

Στην περίπτωση που οι εν λόγω προϋποθέσεις παύουν να ισχύουν ως ημερομηνία έναρξης του προσμετρούμενου για την συμπλήρωση του δωδεκαμήνου χρόνου λαμβάνεται η ημερομηνία από την οποία οι τόκοι κατέστησαν για πρώτη φορά απαιτητοί.

B1) Για δάνεια που εξυπηρετούνται με τακοχρεωλιτικές δόσεις αναστέλλεται για αντίστοιχο διάστημα η παύση εκτοκισμού, εφόσον καταβάλλεται ποσό ίσο με την συνολική αξία των εμπεριεχομένων τόκων της πρώτης, κατά χρονολογική σειρά, οφειλόμενης τοκοχρεωλιτικής δόσης.

B2) Για τις λοιπές κατηγορίες δανείων αναστέλλεται η παύση εκτοκισμού για αντίστοιχο διάστημα, εφόσον καταβάλλεται το σύνολο των τόκων της πρώτης, κατά χρονολογική σειρά, τοκοφόρου περιόδου.

- Η αληθής έννοια της απαγόρευσης χορήγησης νέων δανείων για την πληρωμή οφειλόμενων τόκων είναι η αποφυγή άμεσης ή έμμεσης εξόφλησης τους. Για το σκοπό αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα πρέπει να πραγματοποιούν τις ακόλουθες μορφές χρηματοδότησης που αναφέρονται:
- Χρηματοδοτήσεις, το προϊόν των οποίων τίθεται σε ελεύθερη χρήση των δανειοδοτούμενων,
- χρηματοδοτήσεις για την απ' ευθείας εξόφληση οφειλόμενων τόκων προς τα υπόλοιπα πιστωτικά ιδρύματα,
- έκδοση εγγυητικών επιστολών για κάλυψη δανείων κεφαλαίου κίνησης, τα οποία χορηγούν άλλα πιστωτικά ιδρύματα στις επιχειρήσεις που οφείλουν ληξιπρόθεσμους τόκους
- Η έννοια της γενικότερης ρύθμισης οφειλών του δανειολήπτη αναφέρεται στη συνολική ρύθμιση οφειλών συγκεκριμένης επιχείρησης μετά από μελέτη της οικονομικής της κατάστασης και

των προοπτικών της, στην οποία θα συνεκτιμάται και το χρονοδιάγραμμα εξυπηρέτησης των ρυθμιζόμενων οφειλών. Μετά την υπογραφή της σχετικής σύμβασης ρύθμισης, τα πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συνεχίζουν τον εκτοκισμό, καθώς και να επανεμφανίζουν τους τόκους των δανείων που έπαυσαν να εκτοκίζουν κατά την περίοδο που προηγήθηκε της ρύθμισης για το τμήμα των εν λόγω τόκων που συμπεριλαμβάνεται στο ποσό της ρύθμισης. Είναι κατανοητό ότι η ευχέρεια που παρέχεται παραπάνω δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε συχνά επαναλαμβανόμενες ρυθμίσεις.

- Στις βεβαιώσεις που χορηγούν τα πιστωτικά ιδρύματα στους χρηματοδοτούμενους, θα αναφέρονται τόσο οι δεδουλευμένοι τόκοι όσο και οι εγγεγραμμένοι (αυτοί που λογίστηκαν) με διάκριση των τόκων που έχουν καταβληθεί και εκείνων που οφείλονται.

Παύση του εκτοκισμού των δανείων συνεπάγεται και την παύση εμφάνισης των τόκων στο Ενεργητικό του Ισολογισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία μπορούν να αναγράφουν την αξία των οφειλόμενων τόκων σε εκτός Ισολογισμού λογαριασμών.

5.6 Ενημέρωση των συναλλασόμενων πό τα πιστωτικά ιδρύματα για το ύψος των επιτοκίων και παρεπόμενων εξόδων που καταβάλλουν.

Με την Π.Δ.Τ.Ε 1969/8/8/1991 καθορίστηκαν τα ακόλουθα:

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ανακοινώσουν:

- Το ύψος των βασικών επιτοκίων χορηγήσεων τους, στα οποία δεν θα συμπεριλαμβάνονται εισφορές για επιδότηση επιτοκίων και εξαγωγών,
- το ποσό ή το ποσοστό των προμηθειών και των εξόδων που εισπράττουν, τουλάχιστον για τις συναλλαγές που αναφέρονται στο παράρτημα εργασιών. Το ποσοστό προμηθειών και εξόδων μπορεί να είναι σταθερό ή να προσδιορίζεται μεταξύ ενός ελαχίστου και ενός μεγίστου ορίου,

- το είδος και τα ποσά ή ποσοστά των φόρων και των τελών που εισπράττονται, βάση της ισχύουσας νομοθεσίας επί των δανείων και τουλάχιστον των συναλλαγών που αναφέρονται στο παράρτημα

2. Διευκρινίζεται επίσης ότι τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να εισπράττουν προμήθειες και λοιπά έξοδα σε ποσοστό που υπολείπεται του σταθερού ποσοστού ή του ελαχίστου ορίου της προηγούμενης παραγράφου 1.

3. Για την ανωτέρω, ενημέρωση των συναλλασόμενων:

- διατίθεται από τα πιστωτικά ιδρύματα στους χώρους των συναλλαγών ενημερωτικό φυλλάδιο στο οποίο περιλαμβάνονται τα βασικά επιτόκια χορηγήσεων, οι προμήθειες, τα λοιπά έξοδα και οι φόροι τέλη, για το σύνολο των εργασιών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα,
- σε κάθε συναλλακτικό τμήμα των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων υπάρχει σχετικός πίνακας επιτοκίων προμηθειών, εξόδων και φόρων τελών που επιβαρύνουν τις εργασίες του συγκεκριμένου αυτού τμήματος.
- Τα βασικά επιτόκια των χορηγήσεων ανακοινώνονται διά του Τύπου από δελτία ενημέρωσης Τραπεζών που δίνει η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζοντας το βασικό επιτόκιο.
- Τα χορηγούμενα από τα πιστωτικά ιδρύματα στους πελάτες τους παραστατικά των συναλλαγών που διενεργούν, θα περιλαμβάνουν αναλυτικά, και κατά τρόπο σαφή, τις επιμέρους επιβαρύνσεις από τόκους, προμήθειες, λοιπά έξοδα και φόρους τέλη.

Τα πιστωτικά ιδρύματα, εφόσον δεν διαθέτουν σχετική υπηρεσία, οφείλουν να συστήσουν υπηρεσία, η οποία θα επιλαμβάνεται της εξέτασης καταγγελιών πελατών τους, που αναφέρονται σε επιβαρύνσεις των συναλλαγών, κατά παρέκκλιση της παραπάνω πράξης. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν εντός 60 ημερών από την λήψη των καταγγελιών να γνωστοποιούν στους συναλλασσόμενους το αποτέλεσμα της εξέτασης των σχετικών καταγγελιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εργασίες για τις οποίες έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 1969/8/8/1991 ως προς την υποχρεωτική ανακοίνωση προμηθειών και εξόδων:

Α. ΚίνησηΚεφαλαίων (εσωτερικού~εξωτερικού).

1. Έκδοση εντολών και επιταγών, (*)
2. Πληρωμή εντολών και επιταγών, (*)
3. Χορήγηση μπλοκ επιταγών,
4. Επεξεργασία ακάλυπτων επιταγών.

(*) εφόσον διενεργούνται πράξεις επί συναλλάγματος θα αναφέρεται χωριστά η χρησιμοποιούμενη τιμή συναλλάγματος.

Β. Εγγυητικές Επιστολές.

1. Συμμετοχής σε διαγωνισμούς,
2. Καλής εκτέλεσης συμβάσεων,
3. Λήψης προκαταβολών.

Γ. Εργασίες επί τίτλων.

1. Εντολές αγοράς~πώλησης,
2. Είσπραξη μερισμάτων, τόκων,
3. Φύλαξη τίτλων.

Δ. Αξίες Εσωτερικού.

1. Απλές αξίες προς είσπραξη,
2. Αξίες με φορτωτικά,
3. Έξοδα διαμαρτύρησης.

Ε. Εισαγωγές.

1. Απλές αξίες εξωτερικού προς είσπραξη,
2. Αξίες εξωτερικού με φορτωτικά προς είσπραξη,
3. Ενέγγυες πιστώσεις: α. άνοιγμα, β. εκτέλεση, γ. τροποποίηση,
4. Εγκρίσεις εισαγωγών.

ΣΤ. Εξαγωγές.

1. Απλές αξίες προς το εξωτερικό για είσπραξη,
2. Αξίες με Φορτωτικά προς το εξωτερικό για είσπραξη

3. Ενέγγυες πιστώσεις: α) ανακοίνωση, β) εκτέλεση, γ) τροποποίηση, δ) βεβαίωση.

4. Θεώρηση τιμολογίων-δηλώσεων εξαγωγών.

Z. Εργασίες Συναλλάγματος.

1. Αγοραπωλησία συναλλάγματος με ανάλυση κατά βασικές κατηγορίες συναλλαγών (τουριστικό, σπουδαστικό, επαγγελματικό),

2. Αγοραπωλησία ξένων τραπεζογραμματίων,

3. Προθεσμιακές πράξεις σε συνάλλαγμα,

4. Απλές αξίες σε συνάλλαγμα προς είσπραξη.

H. Διάφορες εργασίες.

1. Υποσχετικές επιστολές,

2. Ενοικίαση θυρίδων,

3. Αντίγραφα κινήσεως λογαριασμών καταθέσεων,

4. Εξοδα (τηλεφωνικά, ταχυδρομικά) εμβασμάτων εξωτερικού - εσωτερικού.

5. Εκτίμηση ακινήτων σχετικά με χορηγήσεις,

6. Έλεγχος τίτλων σχετικά με χορηγήσεις,

7. Δικαστικά έξοδα σχετικά με χορηγήσεις.

Θ. Καταναλωτική Πίστη.

5.7 Προτεινόμενο σύστημα καθορισμού επιτοκίων χορηγήσεων σε δραχμές.

5.7.1. Εισαγωγή.

Ένα αποτελεσματικό σύστημα επιτοκίων για τις δραχμικές χορηγήσεις μιας τράπεζας θα πρέπει να αντανakλά αντικειμενικά όλες τις παραμέτρους της συνεργασίας με τον πελάτη όπως: το στόχο απόδοσης, το ύψος των χορηγήσεων, το κόστος του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, την δυνατότητα εύκολης ρευστοποίησης των χορηγήσεων, τον όγκο των τραπεζικών εργασιών του πελάτη και το προσφερόμενο στη τράπεζα μερίδιο των τελευταίων.

Με την παρούσα άπελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος, παρατηρούμε καθημερινά την εισαγωγή νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων.

Τα νέα προϊόντα μαζί με τις παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες θα πρέπει να διοχετευθούν στην πελατεία, σε μια αγορά που το κύριο χαρακτηριστικό της αποτελεί ο εκτεινόμενος ανταγωνισμός.

Στα πλαίσια αυτά, η προσπάθεια των τραπεζών κατατείνει στη δημιουργία πακέτων συνεργασίας με τους πελάτες, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα προϊόντων και μονιμότερη διάρκεια.

Οι πελατειακές σχέσεις του χορηγητικού τομέα των τραπεζών αποτελούν ίσως το καλύτερο μέσο δημιουργίας τέτοιων πακέτων συνεργασίας δεδομένων των αναγκών των επιχειρήσεων~πελατών και του μονιμότερου χαρακτήρα των εν λόγω σχέσεων.

Για την συμφωνία επί του ενός πακέτου συνεργασίας κρίσιμο ρόλο, οπωσδήποτε διαδραματίζει, η τιμολόγηση των επί μέρους παρεχόμενων προϊόντων -υπηρεσιών.

Εφόσον το πακέτο συνεργασίας έχει δημιουργηθεί στα πλαίσια μιας χορηγητικής σχέσης, οι χορηγήσεις φυσικά αποτελούν μέρος του πακέτου, και η τιμολόγηση των έκ' μέρους της τράπεζας (χρεώμενο επιτόκιο) θα επηρεάσει σημαντικά την απόφαση του πελάτη για συνεργασία, καθώς επίσης και το εύρος αυτής.

Ο τομέας των επιτοκίων χορηγήσεων σε δραχμές αποτελεί, κύριο επίπεδο ανταγωνισμού στη τραπεζική αγορά, καθώς οι τράπεζες στη προσπάθειά τους να προσελκύσουν πελάτες με μεγάλο φάσμα τραπεζικών εργασιών και έχοντας εύλογα μετατοπίσει το ενδιαφέρον τους στη συνολική απόδοση του πακέτου συνεργασίας, έχουν αποδοθεί σε ένα αγώνα προσφοράς ελκυστικών επιτοκίων χορηγήσεων, ανάλογα με την περίπτωση.

Θα πρέπει να αναφέρουμε επίσης, ότι η απόδοση για την τράπεζα από την πώληση των λοιπών τραπεζικών προϊόντων του πακέτου συνεργασίας, είναι πολύ μεγαλύτερη, αυτής που αποφέρουν οι τόκοι

των πιστοδοτήσεων, σε πολλές περιπτώσεις και επιπλέον η τράπεζα δεν δεσμεύει διακινδυνεύοντας, τα κεφάλαιά της.

Σύμφωνα με αυτά ο καθορισμός επιτοκίων σε δραχμές θα πρέπει να λαμβάνει υπόψην του, αντικειμενικά και συστηματικά όλες τις παραμέτρους της συνεργασίας με τον συγκεκριμένο πελάτη.

5.7.2 Το θεωρητικό πλαίσιο.

Σημείο εκκίνησης της πρότασης, αποτελεί η διαπίστωση ότι οι χορηγήσεις μπορούν να θεωρηθούν σαν τοποθετήσεις των κεφαλαίων της τράπεζας στην επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη.

Για τον προσδιορισμό του επιθυμητού μιας τοποθέτησης κεφαλαίων θα πρέπει να συνεκτιμηθούν τα εξής τρία χαρακτηριστικά:

- α) Η απόδοση των τοποθετούμενων κεφαλαίων,
- β) ο βαθμός ρευστοποίησης, δηλαδή πόσο γρήγορα και εύκολα μπορούν να επιστραφούν τα κεφάλαια της τοποθέτησης,
- γ) ο βαθμός ασφαλείας, δηλαδή η έκταση και το μέγεθος των κινδύνων απώλειας των κεφαλαίων της τοποθέτησης.

Οποσδήποτε οι τράπεζες λαμβάνουν υπόψην τους τα πιο πάνω στοιχεία κατά την αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων της πελατείας. Το κριτήριο της απόδοσης αποτελεί βασικό κριτήριο για την διενέργεια μιας πιστοδότησης.

Οι βαθμοί ρευστοποίησης και ασφάλειας των πιστοδοτήσεων εκτιμώνται προσεγγιστικά, κατά γενικές κατηγορίες, χρησιμοποιώντας διάφορα "εργαλεία", όπως αυτό της ταξινόμησης των πιστοδοτήσεων ανάλογα με το βαθμό του εμπεριεχομένου κινδύνου. Οι σχετικοί κίνδυνοι αντιμετωπίζονται ανάλογα, κυρίως μέσω επαύξησης του βασικού επιτοκίου, με ένα περιθώριο κινδύνου, καθώς και μέσω αυξομειώσεων στη ποσότητα, την ποιότητα και το είδος των εξασφαλίσεων.

Είναι λοιπόν κατανοητό ότι τα τρία αυτά χαρακτηριστικά, αξιολόγησης και τοποθέτησης των τραπεζικών κεφαλαίων

αντανακλώνται στο πρόσφερόμενο επιτόκιο χορηγήσεων. Αυτό είναι επόμενο αφού, τα περισσότερα από τα κριτήρια που καθορίζουν τα ισχύοντα σήμερα πλαίσια επιτοκίων, αναφέρονται στα οικονομικά στοιχεία του πιστούχου.

Αποψη μας είναι ότι η τιμολόγηση των χορηγήσεων (καθορισμός επιτοκίων) θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της συστηματικά και αντικειμενικά τους τρεις παράγοντες απόδοση, ρευστοποίηση, ασφάλεια.

Αν η συνεργασία της τράπεζας με τον πελάτη περιορίζεται μόνο στις χορηγήσεις, η ανάλυση καθορισμού του επιτοκίου δεν θα επεκτείνονταν περισσότερο.

Εαν όμως ο πελάτης διεξάγει μέσω της τράπεζας και πλήθος άλλων εργασιών του (παράλληλες εργασίες), οι οποίες αποφέρουν σημαντικά έσοδα στην τελευταία, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το πακέτο συνεργασίας, με τον συγκεκριμένο πελάτη κατά τον καθορισμό του επιτοκίου, μεταβάλλοντας το τελευταίο κατά περίπτωση, ανάλογα με το μέγεθος των προσφερόμενων παράλληλων εργασιών. Αυτό γίνεται για να μην αποτελέσει ίση μεταχείριση η χρέωση δύο πελατών με το ίδιο επιτόκιο χορηγήσεων, ακόμη και αν είναι ίδια όλα τα λοιπά στοιχεία τους, στην περίπτωση που ο ένας από τους δύο προσέφερε στην τράπεζα περισσότερες παράλληλες εργασίες και συνεπώς περισσότερα έσοδα.

Ανακεφαλαιώνοντας τα στοιχεία που θα πρέπει να λάβει υπόψη του ο καθορισμός των επιτοκίων χορηγήσεων σε δραχμές, είναι: απόδοση, ρευστοποίηση, ασφάλεια, παράλληλες εργασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

6.1 Διακρίσεις εταιριών.

Βασική διάκριση των εμπορικών εταιριών είναι αυτή που γίνεται ανάμεσα σε προσωπικές και σε κεφαλαιουχικές και μία τρίτη διάκριση σε μικτές ή άλλης μορφής.

Προσωπικές είναι οι εταιρίες που στηρίζονται στην προσωπική συμβολή των εταίρων, όπως είναι οι ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες και αφανείς.

Κεφαλαιουχικές αντίθετα είναι αυτές που στηρίζονται στην περιουσιακή, κατά κύριο λόγο, συμβολή των εταίρων, όπως οι ανώνυμες εταιρίες.

Και τέλος οι μικτές ή άλλης μορφής που συνδιάζουν προσωπικά και κεφαλαιουχικά στοιχεία, όπως οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, οι συνεταιρισμοί και οι συμπλοιοκτησίες.

Δεν θα επεκταθούμε στα ιδιαίτερα στοιχεία κάθε μορφής επιχείρησης, όμως κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι:

- σε μία ομόρρυθμη εταιρία, οι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και αλληλέγγυα, με ολόκληρη την ατομική τους περιουσία, ενώ στην ετερόρρυθμη εταιρία ένας τουλάχιστον από τους εταίρους πρέπει να είναι ομόρρυθμος, οπότε ευθύνεται απεριόριστα, ενώ οι άλλοι ετερόρρυθμοι μέχρι του ποσού με το οποίο συμμετέχουν στην εταιρία, εκτός εάν αυτοί συμμετέχουν ενεργά στις εταιρικές υποθέσεις, οπότε ευθύνονται απεριόριστα.
- στις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και στις ανώνυμες εταιρίες (Α. Ε.) η ευθύνη των εταίρων μετόχων, περιορίζεται έναντι των τρίτων, στο ποσό που κατέβαλαν για την συμμετοχή τους στο κεφάλαιο των εταιριών.

- στην εταιρική επωνυμία μιας ετερόρυθμής εταιρίας δεν επιτρέπεται να αναφέρεται το όνομα του ετερόρυθμου εταίρου, ούτε μπορεί ο ετερόρρυθμος εταίρος να διαχειρίζεται τις εταιρικές υποθέσεις, αλλιώς λαμβάνεται ως ομόρρυθμος.
- το ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση μίας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης είναι 3.000.000δρχ. από τα οποία το μισό πρέπει να έχει καταβληθεί σε μετρητά. Η μερίδα συμμετοχής κάθε εταίρου δεν μπορεί να είναι κατώτερη από των 10.000δρχ. Κάθε εταίρος μπορεί να συμμετέχει σε μία ή περισσότερες μερίδες.
- στην ανώνυμη εταιρία, το ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση της είναι 10.000.000δρχ. (αρθ. 38 Ν.Φ.Ν.) οι υφιστάμενες κατά την δημοσίευση του νέου φορολογικού νόμου, ανώνυμες εταιρίες και εταιρίες περιορισμένης ευθύνης είναι υποχρεωμένες μέσα σε δύο χρόνια από την έναρξη του νόμου αυτού να αυξήσουν τα κεφάλαια τους μέχρι τα παραπάνω όρια διαφορετικά ανακαλείτε η άδεια τους.
- η διαχείριση των προσωπικών εταιριών γίνεται από τον διαχειριστή, ο οποίος ορίζεται είτε από το καταστατικό της εταιρίας, οπότε ονομάζεται καταστατικός διαχειριστής, είτε μα χωριστή πράξη σύγχρονη ή μεταγενέστερη του καταστατικού οπότε ονομάζεται συμβατικός διαχειριστής. Αν δεν έχει οριστεί διαχειριστής ή ανα αυτός που ορίστηκε παραιτηθεί ή ανακληθεί ή πεθάνει, τότε η διαχείριση γίνεται από τους ομορρυθμους εταίρους, από τον καθένα ξεχωριστά και οι οποίοι ονομάζονται νόμιμοι διαχειριστές (αρθ. 22 Ε.Ν.)
- η διαχείριση της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης και η εκπροσώπηση της ανήκει σε αυτόν ή σε αυτούς που αναφέρονται στο καταστατικό ή έχουν οριστεί ως διαχειριστές με απόφαση της συνέλευσης, αλλιώς η διαχείριση γίνεται από όλους τους εταίρους από κοινού. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι αποφάσεις σε μία Ε.Π.Ε. εκτός από τις εξαιρέσεις που ορίζει ο νόμος παίρνονται με πλειοψηφία μεγαλύτερη του μισού του όλου αριθμού των εταίρων οι

οποίοι θα πρέπει να εκπροσωπούν ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του εταιρικού κεφαλαίου.

- η ανώνυμη εταιρία διοικείται από την Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο.

επίσης όσον αφορά την εκπροσώπηση των συνεταιρισμών, των σωματείων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ισχύουν ειδικές διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΤΑ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Κ.Β.Σ.

7.1 Διακρίσεις επιχειρήσεων κατά κατηγορίες βιβλίων.

Η ένταξη των επιχειρήσεων σε κατηγορίες τήρησης λογιστικών βιβλίων εξαρτάται από:

- α) το ύψος του κύκλου εργασιών τους,
- β) την νομική τους μορφή και
- γ) το αντικείμενο εργασιών τους.

Οι κατηγορίες των βιβλίων που αναφέρει ο νέος Κ.Β.Σ (Π.Δ 186/1992 Φ.Ε.Κ 84/1992) είναι τρεις και είναι οι εξής:

- α) Βιβλίο Α' κατηγορίας ή αγορών,
- β) βιβλίο Β' κατηγορίας ή εσόδων-εξόδων και
- γ) βιβλία Γ' κατηγορίας (διπλογραφικά)

- Τα λογιστικά βιβλία Γ' κατηγορίας είναι τα ακόλουθα: βιβλίο ταμείου, γενικό καθολικό, αναλυτικά καθολικά (μη θεωρημένα), ημερολόγια διαφόρων πράξεων, εγγραφών ισολογισμού, απογραφών ισολογισμού, ημερολόγιο πωλήσεων, συγκεντρωτικό ημερολόγιο, βιβλίο αποθήκης, βιβλίο επενδύσεων αναπτυξιακών νόμων, καθώς και διάφορα πρόσθετα βιβλία που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του νέου Κ.Β.Σ. Ορισμένες επιχειρήσεις αντί για βιβλίο ταμείου και ημερολογίου διαφόρων πράξεων τηρούν γενικό ημερολόγιο.

Τα υπόλοιπα βιβλία Διοίκησης είναι: Βιβλίο πρακτικών γενικής συνέλευσης μετόχων-εταίρων, πρακτικών διοικητικού συμβουλίου διαχειριστών, μητρώου μετοχών και βιβλία μετοχών για (Α.Ε και Ε.Π.Ε).

- Τα βιβλία Γ' κατηγορίας (διπλογραφικά) τηρούνται από όλους τους επιδευματίες που κατά την προηγούμενη χρήση πραγματοποίησαν

ακαθάριστα έσοδα (τζίρο) πάνω από 180.000.000 δρχ. Την ίδια υποχρέωση έχουν και όλες οι ανώνυμες εταιρίες και οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης αναξάρτητα από το τζίρο που πραγματοποίησαν.

- Το βιβλίο Α' κατηγορίας ή αγορών τηρήται από τους επιδευματίες που πωλούν αγαθά αυτούσια, και εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα τους κατά την προηγούμενη χρήση κυμάνθηκαν μέχρι και 15.000.000 δρχ. Εξαίρεση αποτελούν οι εξαγωγείς, οι οποίοι ανεξαρτήτως εσόδων πρέπει να τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας (εσόδων-εξόδων).
- Το βιβλίο Β' κατηγορίας ή εσόδων εξόδων τηρήται από όσους πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη χρήση πωλήσεις (τζίρο) από 15.000.001 δρχ έως 180.000.000 δρχ (επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, ελεύθεροι επαγγελματίες, χονδροπωλητές αρθ. 4 Κ.Β.Σ Π.Δ 186/1992).

7.2 Χρηματοδότηση επιχειρήσεων που δεν τηρούν λογιστικά βιβλία.

Οι επιχειρήσεις που δεν τηρούν λογιστικά βιβλία κατά την διπλογραφική μέθοδο είναι δυνατόν να χρηματοδοτούνται στα πλαίσια των σε ισχύ διατάξεων του Κ.Β.Σ προβλεπόμενων βιβλίων και στοιχείων, μέχρι του ανώτατου ορίου των 2.000.000 δρχ (αποφ. Ν.Ε 157/8/30/3/1977).

Οι χρηματοδοτούμενες πιο πάνω επιχειρήσεις από τις τράπεζες πέρα του ορίου των 2.000.000 δρχ υποχρεώνονται στην τήρηση, των προβλεπόμενων κατά τον Κ.Β.Σ βιβλίων και στοιχείων και επισήμου βιβλίου ταμείου, θεωρημένου από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Παράλειψη τήρησης του βιβλίου ταμείου συνιστά παράβαση των θεσπιζόμενων κανόνων της οικονομίας περί χρηματοδότησεων, που συνεπάγεται κατά τα προβλεπόμενα των σχετικών διατάξεων, κατάπτωση της συνολογούμενης υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου,

κατά την παροχή της πιστώσεως ποινικής ρήτηρας και διακοπή κάθε χρηματοδότησης του παραβάτου.

Οι τράπεζες οφείλουν κατά την χορήγηση δανείων προς τους πελάτες τους να ελέγχουν την ορθή τήρηση των άνω καθοριζόμενων βιβλίων. Η παράλειψη τήρηση βιβλίου ταμείου από τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν λογιστικά βιβλία δεν αποτελεί παράβαση των κανόνων χρηματοδότησης της οικονομίας, εφ' όσον από τα λοιπά βιβλία και στοιχεία που τηρούν είναι δυνατόν να ελεγχθεί η χρησιμοποίηση των παρεχόμενων πιστώσεων σύμφωνα με τους ισχύοντες πιστωτικούς κανόνες (Πρ.Ε.Ν. Π.Θ 70/31/4/7/1983).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Η συγκέντρωση πληροφοριών για την επιχείρηση με την οποία σκοπεύουμε να συνεργαστούμε μέσω μιας χρηματοδότησης, η ανάλυση και η μελέτη των στοιχείων που θα συγκεντρώσουμε αποτελούν τα θεμέλια, πάνω στα οποία θα στηρίξουμε την συνεργασία μας και τους κινδύνους που μια τράπεζα θα αναλάβει.

Επιβάλλεται συνεπώς τα στοιχεία αυτά να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Ιδιαίτερα οι πληροφορίες που συγκεντρώνουμε από την αγορά (προμηθευτές, πελάτες, ανταγωνιστές) πρέπει οπωσδήποτε να διασταυρώνονται, ώστε να αποφεύγονται σκόπιμες από μέρους τρίτων, διαστρευλώσεις που μπορεί να αποβούν σε βάρος της επιχείρησης ή και της τράπεζας.

Οι πηγές από τις οποίες μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για την επιχείρηση είναι ενδεικτικές και όχι περιοριστικές οι εξής:

- Το άμεσο οικονομικό περιβάλλον, με το οποίο συναλλάσσεται η επιχείρηση (προμηθευτές, πελάτες, τράπεζες),
- Ομοειδής επιχειρήεις του κλάδου, για τις οποίες χρειάζεται πάντως να επιδεικνύουμε επιμέλεια και σοβαρότητα κατά την αξιολόγηση πληροφοριών από ανταγωνίστριες επιχειρήσεις,
- Πρωτοδικεία, Νομαρχίες, Υποθηκοφυλάκια, Ασφαλιστικά Ταμεία, Οικονομικές Εφορίες, Επιμελητήρια, Υπουργεία και άλλοι Κρατικοί Οργανισμοί,
- Νόμοι, Υπουργικές αποφάσεις, Διοικητικές διατάξεις που είναι δυνατόν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα την εξέλιξη των εργασιών της επιχείρησης,
- Ο ημερήσιος και περιοδικός πολιτικός και οικονομικός τύπος,
- Ειδικές εκδόσεις οικονομικού, λογιστικού και φορολογικού περιεχομένου,

κατοικίας. ημερομηνία γέννησης. Αναφέρεται επίσης το ποσοστό συμμετοχής του κάθε μετόχου ή εταίρου.

6) Τα ιστορικά στοιχεία από την ίδρυση της, ως σήμερα και την συμπεριφορά, τόσο της ίδιας της επιχείρησης ως οικονομικής μονάδας όσο και των φορέων της (τυχόν διαμαρτυρήσεις συναλλαγματικών, ακάλυπτες επιταγές, διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις, προγράμματα πλειστηριασμού, αγωγές, αιτήσεις πτώχευσης).

7) Την ανάλυση των οικονομικών στοιχείων, τόσο της επιχείρησης όσο και των φορέων της.

Τις γενικότερες εντυπώσεις μας από τη επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

9.1 Γενικά περί ανάλυσης Ισολογισμού.

Το επόμενο στάδιο κατά την διαδικασία έγκρισης μίας χορήγησης αποτελεί η ανάλυση βασικών στοιχείων του ισολογισμού προκειμένου να γνωρίσουμε την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης που πρόκειται να χρηματοδοτήσουμε, την θέση και την πορεία της αλλά και να την συγκρίνουμε με την θέση των ανταγωνιστριών της.

Δίνοντας έναν ορισμό, ισολογισμός καλείται η περιληπτική απεικόνιση όλων των στοιχείων (ενεργητικού, παθητικού, καθαρής περιουσίας) μίας επιχείρησης σε μία δεδομένη στιγμή.

Η ανάλυση ενός ισολογισμού και των αποτελεσμάτων διακρίνεται σε εξωτερική, που στηρίζεται στα στοιχεία του δημοσιευμένου ισολογισμού και σε εσωτερική, όπου ο ερευνητής εκτός από τα δημοσιευμένα στοιχεία, έχει στη διάθεση του και άλλα δεδομένα που προκύπτουν από τα βιβλία ή άλλες εσωτερικές πηγές της μονάδας.

Στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για στατική ανάλυση του ισολογισμού, ενώ στη δεύτερη για δυναμική ανάλυση. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση προχωρούμε στην αναμόρφωση του ισολογισμού, η οποία γίνεται με την εκκαθάριση και την ανακατανομή των λογαριασμών τόσο του ισολογισμού όσο και των αποτελεσμάτων.

Σημειώνεται πάντως ότι μετά την καθιέρωση του τρόπου απεικόνισης των λογαριασμών στους λογαριασμούς με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, διευκολύνθηκε αρκετά το έργο της διερεύνησης τους. Εξακολουθεί όμως να παραμένει αναγκαία και η εσωτερική διερεύνηση, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό της έρευνας.

Επιδίωξη μας είναι να πλησιάσουμε, όσο είναι δυνατό, την πραγματικότητα, γιατί πολλοί ισολογισμοί, όπως είναι γνωστό

εκφράζουν τη βούληση του επιχειρηματία-φορέα και δεν απεικονίζουν την πραγματική κατάσταση.

Ετσι θα πρέπει να εκτιμήσουμε σωστά την αξία των στοιχείων του πάγιου ενεργητικού της, αν η σύνθεσή του είναι σωστή και αν αξιοποιείται σωστά.

Το ίδιο θα πρέπει να κάνουμε και με τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Η περιουσιακή διάρθρωση της επιχείρησης παίζει μεγάλο ρόλο στην αποδοτικότητα της σε συνδιασμό με την κεφαλαιακή της διάρθρωση (καθαρή θέση, μεσομακροπρόθεσμες και βραχοπρόθεσμες υποχρεώσεις) την οποία επίσης πρέπει να εξετάζουμε.

Η έρευνα μας είναι σκόπιμο να επεκτείνεται σε ισολογισμούς μίας πενταετίας και να γίνεται συγκριτική μελέτη των μεταβολών των ισολογισμών και των αποτελεσμάτων μίας επιχείρησης. Η διαχρονική εξέταση των οικονομικών μεγεθών είναι ένας καλός οδηγός για να ερευνήσουμε την επιχείρηση, να αξιολογήσουμε την βιωσιμότητα της και να διακινδυνεύσουμε και κάποιες προβλέψεις εξελίξεως της δραστηριότητας και των αποτελεσμάτων της σε σύγκριση πάντοτε και με τις ομοειδείς επιχειρήσεις του κλάδου της.

9.2 Βασικά στοιχεία μιας χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε τα βασικά στοιχεία που έχουν σχέση με την διερεύνηση και εκτίμηση πιστοληπτικής ικανότητας μίας επιχείρησης από τη σκοπιά της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Η πιστοληπτική ικανότητα που εξετάζουμε χαρακτηρίζει την επιχείρηση ως προς την δυνατότητα της να ανταποκρίνεται "αυτοδύναμα", έχει δηλαδή την έννοια ότι η ικανότητα αυτή απορρέει από την ίδια την εργασία της και δεν στηρίζεται σε αποσπασματικές ενισχύσεις των κεφαλαίων της από επιδοτήσεις, τραπεζικές ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα, ή την ακίνητη περιουσία που τυχόν διαθέτει η μονάδα.

Με κριτήριο την πιστοληπτική ικανότητα, οι επιχειρήσεις μπορούν να καταταγούν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- σε πελάτες πάσης ησυχίας.
- σε πελάτες επιθυμητούς, αλλά υπό συνεχή παρακολούθηση.
σε επισφαλείς πελάτες.

Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις, όπου ένας επισφαλής πελάτης μπορεί να μεταταγεί στην συνέχεια ακόμη και στην κατηγορία των πελατών πάσης ησυχίας, όταν αποδεδειγμένα βρίσκεται σε εξέλιξη το αποτελεσματικό σχήμα εξυγίανσης του. Η χρηματοοικονομική ανάλυση από την σκοπία της οποίας επιδιώκεται η διεύρυνση της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη, συνιστά ως γνωστό, μία τεχνική η οποία χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο από σύγχρονους και αποτελεσματικούς τραπεζικούς οργανισμούς, αλλά και από επενδυτές, πιστωτές, μετόχους, ακόμη και από την ίδια την διοίκηση της επιχείρησης.

Οι επιδιωκόμενοι στόχοι τους διαφέρουν. Η διοίκηση της επιχείρησης ενδιαφέρεται για προσδιορισμό στόχων και έλεγχο της αποτελεσματικότητάς της, ο επενδυτής για απόδοση των κεφαλαίων τους με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφοροποίηση ως προς την εκάστοτε χρησιμοποιούμενη τεχνική.

Από την σκοπία μίας τράπεζας, δηλαδή για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας μιας επιχείρησης, η χρηματοοικονομική ανάλυση λαμβάνει υπ' όψη της και ερευνά:

- την ποιότητα της Διοίκησης.
- το προϊόν που παράγει ή εμπορεύεται η μονάδα.
- την αγορά στην οποία είναι προσανατολισμένη η δραστηριότητα της και τέλος,
- τα απολογιστικά οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης τουλάχιστον της τελευταίας πενταετίας.

Για τα παραπάνω βασικά στοιχεία που λαμβάνει υπ' όψη της η χρηματοοικονομική ανάλυση επισημαίνονται τα ακόλουθα:

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.

Εξετάζεται η αξιοπιστία, ο δυναμισμός, η εμπειρία, η αποτελεσματικότητα της. Η αξιολόγηση της έχει μεγάλη σημασία, ιδιαίτερα όταν θέλουμε να διερευνήσουμε την φερεγγυότητα μιας επιχείρησης σε μακροπρόθεσμη βάση, όπως στη περίπτωση χορήγησης μακροπρόθεσμου δανείου. Η σχετική πληροφόρηση θα προέλθει από κρίσεις που διατυπώνει η αγορά από τις επαφές που έχουμε με την επιχείρηση.

ΠΡΟΙΟΝ-ΑΓΟΡΑ.

Όταν αναφερόμαστε στην αγορά, την εννοούμε με την ευρεία έννοια του όρου, λαμβάνοντας δηλαδή υπόψη και τις γενικότερες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτή (ανεργία, ύφεση). Είναι επίσης αναγκαίο να γνωρίζουμε ικανοποιητικά το προϊόν και την αγορά, προς την οποία είναι προσανατολισμένη η επιχείρηση, ιδιαίτερα διερευνάται η μακροπρόθεσμη προοπτική της αλλά και σε κάθε περίπτωση, όταν έχουμε αναλάβει μεγάλους κινδύνους από χρηματοδοτήσεις.

Πηγές από τις οποίες μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες είναι:

- Κλαδικές μελέτες από τράπεζες,
- γνωματεύσεις τεχνικών,
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία,
- κλαδικές μελέτες του Ι.Ο.Β.Ε,
- μελέτες του Κ.Ε.Μ.Ε,
- εξειδικευμένοι οργανισμοί, όπως ο Οργανισμός Βάμβακος,
- εξειδικευμένα περιοδικά έντυπα,
- κλαδικά ένθετα ημερήσιου και περιοδικού τύπου. Ενδεικτικά αναφέρουμε οι ημερήσιες εφημερίδες: Εξπρές, Ναυτεμπορική, Κέρδος, Ημερησία.

- Κλαδικά συλλογικά όργανα, όπως Ελληνική Ένωση Αλουμινίου, Ένωση Βιομηχάνων Κλωστοστοϋφαντουργών, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βιοτεχνών και Βιομηχάνων Πλεκτικής.
- Ετήσιος οδηγός του I.C.A.P αν ενδιαφερόμαστε να εντοπίσουμε τις εταιρίες που δραστηροποιούνται στο κλάδο, τις πωλήσεις τους, αν κερδίζουν ή ζημιώνονται και διάφορα άλλα συνοπτικά οικονομικά στοιχεία.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

Τα απολογιστικά οικονομικά στοιχεία, μιας εταιρίας, τα οποία θα πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον μία πενταετία, είναι τα ακόλουθα:

- 1) Οι ισολογισμοί,
- 2) η κατάσταση λογαριασμών αποτελεσμάτων χρήσης (λογαριασμός εκμετάλλευσης),
- 3) ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων (διανομή κερδών),
- 4) το πιστοποιητικό ελέγχου των ορκωτών λογιστών (κυρίως για τις Α.Ε)

Τα παραπάνω απολογιστικά στοιχεία στις περιπτώσεις των ανωνύμων εταιριών και των Ε.Π.Ε, υποχρεωτικά δημοσιεύονται σε ενιαίο κείμενο στο Φ.Ε.Κ και στο τύπο.

5) Το Προσάρτημα του Ισολογισμού, το οποίο είναι υποχρεωμένη η εταιρία να καταθέσει μαζί με τον Ισολογισμό στην Νομαρχία στην οποία υπάγεται.

6) Την χρονική κλιμάκωση του υφιστάμενου μακροπρόθεσμου δανεισμού κατά την τελευταία χρονιά.

Αναλυτικά για τα απολογιστικά οικονομικά στοιχεία παραθέτουμε τα εξής:

1) ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο Ισολογισμός σκοπό έχει να παρουσιάσει την πραγματική οικονομική κατάσταση της εταιρίας. Πρόκειται για μια φωτογραφία της επιχείρησης στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους (σε ορισμένες μόνο

εξαιρέσεις αφορά την 30ή Ιουνίου ή άλλη ημερομηνία) στην οποία εμφανίζεται οτιδήποτε "κατέχει" και οτιδήποτε "οφείλει" η επιχείρηση.

Στο αριστερό τμήμα του Ισολογισμού, το Ενεργητικό, εμφανίζονται και κατανομάζονται αυτά που ανήκουν στην επιχείρηση, όπως δε και η αξία τους. Στο Ενεργητικό εμφανίζονται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας: γήπεδα, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα και γενικά αγαθά που χρησιμοποιεί η επιχείρηση για την άσκηση της δραστηριότητάς της και δεν αποτελούν αντικείμενα για εμπορία.

Στο Ενεργητικό επίσης εμφανίζονται κάτω από το γενικό τίτλο Κυκλοφορούν, οι πρώτες ύλες, τα έτοιμα προϊόντα, τα εμπορεύματα (συνιστούν τα αποθέματα), οι πελάτες, τα γραμμάτια εισπρακτέα. οι διάφοροι χρεώστες (συνιστούν τις απαιτήσεις), το ταμείο οι καταθέσεις (συνιστούν τα διαθέσιμα).

Τέλος στο Ενεργητικό εμφανίζονται και έξοδα ίδρυσης και οργάνωσης, τα χρεώγραφα και οι Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού.

Στο δεξιό τμήμα του Ισολογισμού, το Παθητικό, εμφανίζεται ότι οφείλει η επιχείρηση.

Στο Παθητικό και κάτω από τον γενικό τίτλο Υποχρεώσεις, είναι καταχωρισμένα τα τραπεζικά δάνεια, οι προμηθευτές, τα γραμμάτια πληρωτέα, οι οφειλές προς το Δημόσιο και τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς.

Η καταχώρηση γίνεται ανάλογα με το χρόνο λήξης των υποχρεώσεων σε δύο ομάδες:

- α) τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και
- β) τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Στο Παθητικό επίσης εμφανίζονται και κάτω από τον γενικό τίτλο Ίδια Κεφάλαια, τα κεφάλαια της επιχείρησης που σε περίπτωση ομαλής εκκαθάρισης της, αποδίδονται στους μετόχους.

Πρόκειται για το Μετοχικό Κεφάλαιο και διάφορα αποθεματικά (από το σύνολο τους αφαιρούνται τυχόν ζημίες).

Τέλος στο Παθητικό καταγράφονται οι λογαριασμοί Προβλέψεις καθώς και οι Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού.

2) ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ.

Πρόκειται για τον πίνακα που σκοπό έχει να μας δείξει αν η επιχείρηση κέρδισε ή ζημιώθηκε από τις εργασίες της στη διάρκεια του έτους που εξετάζουμε.

Εμφανίζει αρχικά τις Πωλήσεις και στη συνέχεια αφαιρεί το (βιομηχανικό) κόστος πωληθέντων, τα γενικά έξοδα Διοίκησης, τους τόκους, έκτακτα έξοδα-έσοδα και τις αποσβέσεις για να καταλήξει στο τελικό αποτέλεσμα. Πρέπει να τονίσουμε ότι στην επεξεργασία των στοιχείων που ακολουθεί το (βιομηχανικό) "κόστος πωληθέντων" πάντοτε το λαμβάνουμε υπόψη μας, αφού προηγουμένως αφαιρέσουμε τις αποσβέσεις που έχει συμπεριλάβει η επιχείρηση σε αυτό. Το ποσό αυτών των αποσβέσεων, μπορούμε να το πληροφορηθούμε από τον Λογαριασμό Εκμετάλλευσης και συγκεκριμένα από το λογαριασμό "Κοστολογηθείσες Αποσβέσεις".

Η επέμβαση αυτή διαφοροποιεί τα ποσά ορισμένων επιμέρους λογαριασμών, χωρίς όμως να μεταβάλλει το τελικό αποτέλεσμα της χρήσης, το οποίο παραμένει σταθερό.

Το παράδειγμα που εκθέτουμε δικαιολογεί το φαινόμενο αυτό.

	(ΕΚΑΤ ΔΡΧ.)	
	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ	ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟ
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	2.500	2.500
Μείον: κόστος πωληθέντων	<u>1.700</u>	<u>1.500</u>
Μικτό κέρδος	800	1.000
Διάφορα έσοδα/έξοδα	<u>100</u>	<u>100</u>
Συνολικό Μικτό κέρδος	700	900
Συνολικά έξοδα διαχείρισης	200	200
Τόκοι χρεωστικοί	<u>250</u>	<u>250</u>
Σύνολο εξόδ. διαχ. & τόκοι	450	450
Κέρδος προ αποσβέσεων	250	450
Αποσβέσεις (συνολικές)	250	250
Μείον: Αποσβ. κοστολογηθ.	<u>200</u> 50	<u>000</u> 250
ΤΕΛΙΚΟ ΚΕΡΔΟΣ ΧΡΗΣΗΣ	200	200

3) ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ).

Ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων σκοπό έχει να μας πληροφορήσει που διατέθηκαν τα κέρδη. Τα κέρδη που παραμένουν στην επιχείρηση (εμφανίζονται στους λογαριασμούς αποθεματικών) είναι αυτά που ενίσχυσαν την επιχείρηση και συμβάλλουν στην ισχυροποίηση της κεφαλαιακής της συγκρότησης με όλες τις θετικές επιπτώσεις.

4) ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ.

Τα στοιχεία του Ισολογισμού και του Λογαριασμού Εκμετάλλευσης είναι πιο αξιόπιστα όταν υπάρχει το πιστοποιητικό ελέγχου των ορκωτών λογιστών. Λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια.

5) ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.

Το προσάρτημα του Ισολογισμού, περιλαμβάνει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την χρήση που έληξε, όπως ανάλυση των παγιοποιήσεων, ανάλυση κύκλου εργασιών κατά δραστηριότητα και προορισμό (εξωτερικό-εσωτερικό).

9.3 Σκιαγράφηση συμπληρωματικών οικονομικών καταστάσεων.

Πρόκειται για καταστάσεις τις οποίες συντάσσουμε αφού προηγουμένως επεξεργαστούμε τα δημοσιευμένα στοιχεία της εταιρίας, δίνοντας μας περισσότερες πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης που πρόκειται να χρηματοδοτήσουμε:

1) ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (CASH FLOW STATEMENT).

Ο πίνακας αυτός σκοπό έχει να παρακολουθήσει και να εντοπίσει τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά σημεία της ρευστότητας μιας επιχείρησης.

Οι μορφές του ποικίλλουν, κατά κανόνα, όμως αφήνει να διαφανούν εκτός των άλλων εξής:

α. Αν από την άσκηση του βασικού αντικειμένου δραστηριότητας της η επιχείρηση κατορθώνει να δημιουργεί "ταμειακό" πλεόνασμα. Αυτό επισημαίνεται στο πρώτο τμήμα του συνολικού cash-flow το οποίο ειδικότερα ονομάζεται Cash- Flow Λειτουργικής Δραστηριότητας".

β. Τα χρησιμοποιηθέντα μετρητά για επενδύσεις. Προκύπτει συνήθως από το δεύτερο τμήμα του συνολικού cash-flow το οποίο στην προκειμένη περίπτωση ονομάζεται "Cash-Flow Επενδυτικής Δραστηριότητας".

γ. Η μορφή και το ύψος της εξωτερικής χρηματοδότησης που άντλησε η εταιρία (τραπεζικά δάνεια, αύξηση μετοχικού κεφαλαίου) για να καλυφθούν ανοίγματα, των δύο επιμέρους Cash-Flow, καθώς και οι δόσεις του μακροπρόθεσμου δανεισμού της, που ειδικότερα ονομάζεται Cash-Flow Χρηματοοικονομικής Δραστηριότητας.

Η κατάρτιση οποιασδήποτε μορφής Cash-Flow τόσο σε απολογιστική όσο και σε προϋπολογιστική βάση είναι χρονοβόρα.

2) ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΗΓΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΩΝ ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

Ο πίνακας αυτός σκοπό έχει να παρακολουθήσει διαχρονικά, και να μας δώσει καθαρή εικόνα σχετικά με τα αίτια που δημιουργούν προβλήματα στην κεφαλαιακή συγκρότηση μιας επιχείρησης, τα οποία είναι δυνατόν εφ' όσον είναι έντονα, να την οδηγήσουν σε ταμειακά αδιέξοδα.

Ο συγκεκριμένος πίνακας, στις "Χρήσεις" περιλαμβάνει κατά βάση τις παγιοποιήσεις που πραγματοποίησε η μονάδα που εξετάζουμε,

τα χρεολύσια των δανείων της ποι έληξαν, καθώς και τις τυχόν προ αποσβέσεων ζημιές των εργασιών της.

Στις "Πηγές" περιλαμβάνει αποκλειστικά τα ορθολογικής μορφής αντληθέντα μακράς διάρκειας κεφάλαια, όπως είναι μακροπρόθεσμα δάνεια, νέα επιχειρηματικά κεφάλαια, κέρδη προ αποσβέσεων του λογαριασμού Εκμετάλλευσης, τα οποία παρέμειναν στην εταιρία (δεν διανεμήθηκαν).

Η μη πλήρης κάλυψη των "Χρήσεων" από τις "Πηγές" συμβάλλει στη δημιουργία του αρνητικού "Ιδίου Κεφαλαίου Κίνησης".

9.4 Σκιαγράφηση ορισμένων βασικών εννοιών και σχέσεων στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

- Κύκλος εργασιών (Πωλήσεις):

Σε εποχές έντονου πληθωρισμού η αύξηση των πωλήσεων από έτος σε έτος δεν προδικάζει ότι αυξήθηκαν οι σχετικές εργασίες της επιχείρησης. Προκειμένου να έχουμε σε γενικές γραμμές την εκτίμηση της πραγματικής αύξησης της δραστηριότητας, μπορούμε να συγκρίνουμε την ετήσια ποσοστιαία αύξηση του κύκλου εργασιών προς τον ετήσιο πληθωρισμό (Δείκτη τιμών καταναλωτή).

Η αύξηση του κύκλου εργασιών δεν αποτελεί από μόνη της καθοριστικό στοιχείο καλής πορείας γιατί ενδέχεται να είναι:

α) πληθωριστική,

β) τεχνητή, σε βάρος της ρευστότητας και γενικά των όρων πώλησης,

γ) πλασματική, με αύξηση των πωλήσεων σε παρακαταθήκη,

δ) ευκαιριακή, (εκμετάλλευση κάποιων αναγκών της αγοράς μη σταθερού χαρακτήρα).

- Αποτέλεσμα χρήσης (κέρδος ή ζημία).

Είναι το τελικό αποτέλεσμα από την εξέλιξη των εργασιών και προκύπτει από το λογαριασμό Εκμετάλλευσης. Εάν θέλουμε να

παρακολουθήσουμε την πορεία της τελικής διαμόρφωσής του, ορισμένοι σημαντικοί σταθμοί είναι:

α) Μικτό κέρδος ή ζημία (χωρίς αποσβέσεις). Αφορά το κέρδος που προκύπτει, όταν από τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η επιχείρηση αφαιρεθεί το βιομηχανικό κόστος παραγωγής. Για την αξιολόγηση του ανάγεται σε ποσοστό πάνω στις πωλήσεις και ελέγχεται διαχρονικά (και με τον κλάδο). Είναι το πρώτο και βασικό βήμα για μια κερδοφόρα εκμετάλλευση, ιδιαίτερα δε σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, με τη προϋπόθεση ότι συγκρίνει τη αγορά (έσοδα από πωλήσεις) με την βιομηχανική συγκρότηση της μονάδος (κόστος παραγωγής πωληθέντων).

β) Προ τόκων και αποσβέσεων κέρδος ή ζημία. Πιστοποιείται αν η επιχείρηση κερδίζει πριν από το χρηματοοικονομικό κόστος

γ) Προ αποσβέσεων κέρδος ή ζημία:

Ιδιαίτερα σημαντικό σημείο της αποδοτικότητας της μονάδος. Όταν παρουσιάζει σταθερότητα, μπορεί να συγκριθεί με το ποσό της δόσης του μακροπρόθεσμου δανεισμού που λήγει την επόμενη χρήση (η πληροφορία προκύπτει από τον Ισολογισμό). Στην περίπτωση που την υπερκαλύπτει, διαπιστώνεται κατ' ρχήν υγιής τρόπος αντιμετώπισης των σχετικών υποχρεώσεων. Αν όμως δεν την υπερκαλύπτει, για παράδειγμα κέρδος προ αποσβέσεων 40.000.000 δρχ και δόση του μακροπρόθεσμου δανεισμού που λήγει την επόμενη χρήση 60.000.000 δρχ, τότε το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι η επιχείρηση δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τις υφιστάμενες υποχρεώσεις της. Η ουσιαστική πάντως αξιολόγηση του προ αποσβέσεων κέρδους πραγματοποιείται με τη ένταξη του στο σχετικό πίνακα "Πηγών και Χρήσεων μακράς διάρκειας κεφαλαίων" καθώς και στο "Συνολικό πίνακα ταμειακών ροών Cash-Flow".

- Διάρκεια αποθεμάτων σε ημέρες, διάρκεια παρεχόμενων πιστώσεων σε ημέρες, διάρκεια λαμβανόμενων πιστώσεων από προμηθευτές σε ημέρες:

Η διαχρονική τους παρακολούθηση, μας προειδοποιεί για αδυναμίες στη διάθεση των προϊόντων, ταμειακές δυσκολίες, απόκρυψη ζημιών τόσο σε ολόκληρη την επιχείρηση όσο και κατά κλάδους.

Ως προς τα αποθέματα επισημαίνεται ότι:

- α) μπορεί να είναι μερικώς ή ολικώς απαξιωμένα,
- β) να βαρύνονται υπέρμετρα με τους τόκους "μενόντων εμπορευμάτων",
- γ) να είναι αίτια περιορισμένης ρευστότητας και αυξημένης δανειακής επιβάρυνσης,
- δ) να δημιουργούν προβλήματα στην επιχείρηση, στο τομέα ανάπτυξης των πωλήσεων της (υποβάθμιση ποιοτικού επιπέδου προϊόντων).

Ως προς τους χρεώστες επισημαίνεται ότι:

- α) Ελέγχονται, ως προς το εάν περιλαμβάνουν φερεγγυότητες, αν δεσμεύουν υπέρμετρα κεφάλαια, αν ενισχύουν την ροπή σε παραγωγή με μη ελεγχόμενο κόστος, αν δημιουργούν ψευδαισθήσεις για την θέση της επιχείρησης στο χώρο και την ανταγωνιστικότητα της, ιδίως σε περιόδους ύφεσης και περιορισμένης ρευστότητας της αγοράς.

• Ίδιο Κεφάλαιο Κίνησης:

Είναι απόλυτο μέγεθος το οποίο προκύπτει, όταν από το Κυκλοφορούν Ενεργητικό (πλέον των μεταβατικών λογαριασμών Ενεργητικού) αφαιρέσουμε τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (πλέον μεταβατικών λογαριασμών παθητικού). Πρόκειται για πολύ σημαντικό δείκτη, ο οποίος όταν είναι αρκετά αρνητικός επισημαίνει διαθρωτικές αδυναμίες στη κεφαλαιακή συγκρότηση της επιχείρησης, η οποία ακόμη και εάν δεν αντιμετωπίζει ταμειακά προβλήματα, είναι δυνατόν να βρεθεί αντιμέτωπη. Από επεξεργασία στοιχείων επιχειρηματικών μονάδων προέκυψε, ότι όσες από αυτές δεσμεύουν πολύ περιορισμένα κεφάλαια στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό, σε σχέση με τις πωλήσεις που πραγματοποιούν λειτουργούν ακόμη και με αρνητικό Ίδιο Κεφάλαιο Κίνησης, χωρίς ιδιαίτερα

προβλήματα ρευστότητας όπως για παράδειγμα ο κλάδος των Super-Markets.

Τα αίτια δημιουργίας αρνητικού Ιδίου Κεφαλαίου Κίνησης συνήθως εντοπίζονται:

- α) Στη χρηματοδότηση επενδύσεων με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια,
- β) στη κάλυψη ζημιών με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια,
- γ) στην εξυπηρέτηση μακροπρόθεσμου δανεισμού με βραχυπρόθεσμου κεφάλαια,
- δ) στην αδυναμία εξυπηρέτησης μακροπρόθεσμου δανεισμού.

• **Ρευστότητα:**

Στην ελληνική οικονομική πραγματικότητα παρατηρείται ότι μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70 υπήρχε ευκολία στην άντληση δανειακών κεφαλαίων και μάλιστα με χαμηλό κόστος. Στη συνέχεια και συγκεκριμένα κατά την δεκαετία του '80 το κόστος του χρήματος αυξήθηκε σημαντικά και σήμερα πλέον, ενώ παραμένει το κόστος του χρήματος σε υψηλά επίπεδα, από την άλλη πλευρά δεν χορηγούνται τραπεζικές πιστώσεις με την ίδια ευκολία. Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο παράγοντας "ρευστότητα" έχει αποκτήσει ιδιαίτερη βαρύτητα, έτσι ώστε πολλές φορές να παρατηρούμε το αντιφατικό φαινόμενο της ικανότητας της επιχείρησης να κερδίζει και της αδυναμίας της να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της. Την ικανοποιητική ή όχι ρευστότητα της επιχείρησης μπορούμε να την πληροφορηθούμε αξιολογώντας το σχετικό πίνακα "Ταμιακών Ροών Cash- Flow".

9.5 Δέκα σημεία για μια συνοπτική διερεύνηση της πιστοληπτικής ικανότητας μιας επιχείρησης.

Στα πλαίσια των όσων αναπτύχθηκαν, παραθέτουμε πίνακα 10 σημείων, από τα οποία παρέχεται η δυνατότητα εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας μιας επιχείρησης. Τα σημεία αυτά προκύπτουν από τα δημοσιευμένα στοιχεία.

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ: ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ Α.Ε.Β.Ε.

	1987	1988	1989	1990
1. Καθαρές πωλήσεις (εκατ. δρχ.)	1.999	3.011	3.419	4.188
Ετήσια αύξηση (μεταβολή %)	-	50,6%	13,6%	22,5%
Ετήσιος πληθωρισμός	-	14%	14,8%	22,8%
2. Αποτ/τα εκμ/σης προ αποσβ. (εκατ. δρχ.)	-20	127	274	286
3. Τακτής λήξης υποχρ. από μακρ/σμο δανεισμό που λήγουν στο επόμ. έτος (εκ. δρχ.)	70	110	79	34
4. Τελικά αποτ/τα εκμετ/σης (εκατ. δρχ.)	-77	14	56	46
5. Ιδιο κεφάλαιο κίνησης (εκατ. δρχ.)	-284	-505	-470	-392
6. Συνολικά αποθέματα (σε ημέρες)	25	76	55	38
7. Απαιτήσεις μκτές (σε ημέρες) (ανοιχτοί λογ., γραμμ., επιταγές)	113	95	119	104
8. Υποχρεώσεις σε προμηθευτές (σε ημέρες)	116	119	126	90
9. Τιμητική κάλυψη τόκων (φορές) (επίσχεση κάλυψης: δείκτης ≥ 1)		0,39	1,74	1,06
10. Ξένα απασχ/να κεφ. / Σύν. απασχ. κεφ.	0,80	0,81	0,78	0,76

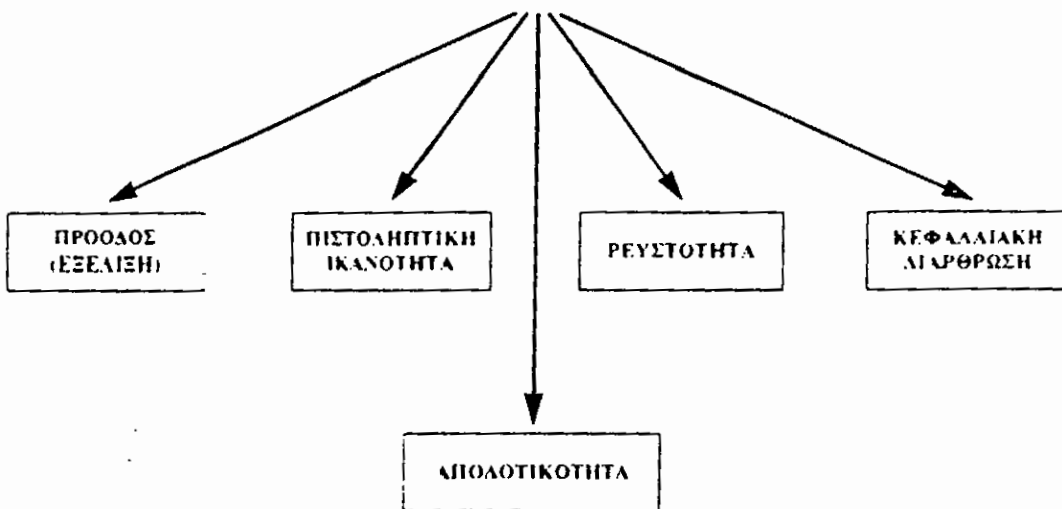
9.6 Παραγωγικοσυναλλακτικοί όροι.

Είναι αναγκαίο να γνωρίζουμε τους παραγωγικοσυναλλακτικούς όρους της επιχείρησης καθώς και τα ποσοτικά στοιχεία (τεμάχια παραγωγής) προκειμένου να σχηματίσουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα. γιατί όπως γνωρίζουμε η ικανότητα μιας επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της είναι ζήτημα ισορροπίας χρόνου και ποσών των δύο πλευρών του Ισολογισμού.

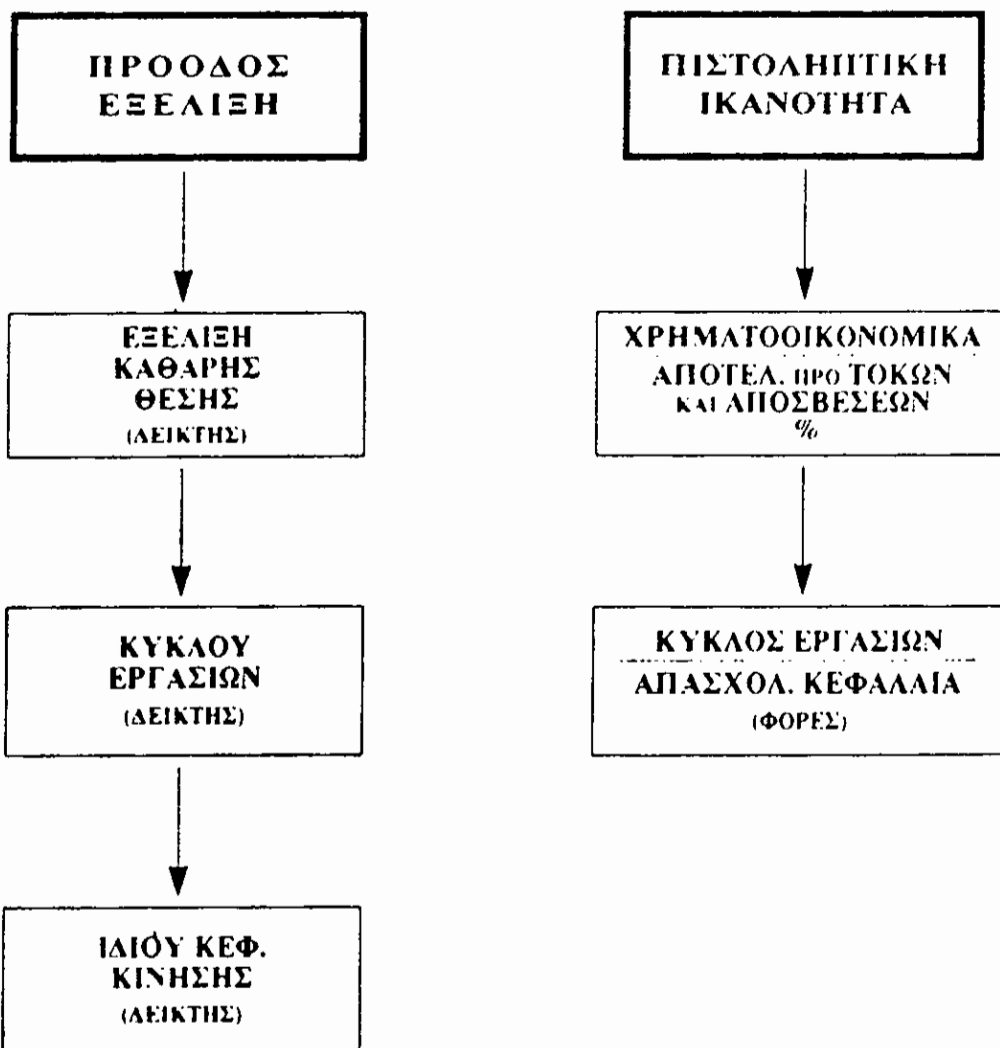
9.7 Αριθμοδείκτες.

Στην ανάλυση ενός Ισολογισμού οι αριθμοδείκτες προσφέρουν πολύτιμη πληροφόρηση. Στους πίνακες που παραθέτουμε δίνονται βασικοί αριθμοδείκτες κατά τομέα ανάλυσης του Ισολογισμού.

**ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΑΝΑΛΥΣ. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ**

ΕΡΕΥΝΑΤΑΙ Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

**ΑΠΟΤΕΛ. ΠΡΟ
ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ**

ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣ.
%

**ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ**

ΙΔΙΑ

**ΣΥΝΟΛ. ΑΠΑΣΧ.
ΚΕΦΑΛΑΙΑ**
%

ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ

ΚΥΚΛΟΦ. ΕΝΕΡΓ.

**ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣ.
ΥΠΟΧΡΕΩΣ. (ΣΧΕΣΗ)**

**ΔΕΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ
ΜΕΥΡΕΝΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ: ΧΥΩ	1987	1988	1989	1990
	1. Καθαρές πωλήσεις (εκατ. δρχ.)	1.999	3.011	3.419
Επιπρόσθετη αύξηση (με τετράγωνο %)		50,6%	13,6%	22,5%
Ετήσιος πληθωρισμός	-	14%	14,8%	22,8%
2. Αποτί/τα εκμίσθης προ αποσβ. (εκατ. δρχ.)	-20	127	274	286
3. Τακτής λήξης υποχρ. από μαζικό/ομο δανεισμό που λήγουν στο ετήσιμ. έτος (εκατ. δρχ.)	70	110	79	34
4. Τελικά αποτί/τα εκμίσθης (εκατ. δρχ.)	-77	14	56	46
5. Ίδιο κεφάλαιο κίνησης (εκατ. δρχ.)	-284	-505	-470	-392
6. Συνολικά αποθέματα (σε ημέρες)	25	76	55	38
7. Αλιαιτημίες μεκτις (σε ημέρες) (ανοικτοί λογ., γραμμ., ελιταιμίες)	113	95	119	104
8. Υποχρεώσεις σε προμηθευτές (σε ημέρες)	116	119	126	90
9. Ταμιακή κάλυψη τόκων (φορές) (επάρκεια κάλυψης: δείκτης ≥ 1)	-	-0,39	1,74	1,06
10. Ξένα απασχ/να κεφ. / Σύν. απασχ. κεφ.	0,80	0,81	0,78	0,76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

10.1 Χρηματοδότηση επιχειρήσεων.

1. Μετά την Π.Δ.Τ.Ε. 1955/2.7.91, η χρηματοδότηση των πάσης φύσης επιχειρήσεων, των επαγγελματιών, των νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων ή κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και των αγροτών και των αγροτικών συναιτεριστικών οργανώσεων για την κάλυψη αναγκών τους σε κεφάλαιο κίνησης και δαπανών τους για την απόκτηση πάγιων εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μεταφορικών μέσων, διενεργείται χωρίς περιορισμούς ή ειδικούς όρους με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις επόμενες παραγράφους 2 και 3. Τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζουν τους όρους των δανείων με την επιφύλαξη των διατάξεων περί ελαχίστων ορίων επιτοκίων που ισχύουν.

Ειδικότερα διευκρινίζεται ότι:

- Οι χρηματοδοτήσεις επιτρέπεται να καλύπτουν:
 - 1) Το γενικό κεφάλαιο κίνησης των επιχειρήσεων μέχρι ενός έτους χρηματοδότηση, το οποίο περιλαμβάνει:
 - ι) αγορά πρώτων υλών
αγορά εμπορευμάτων
εισαγωγών
προετοιμασίας παραγγελιών
παρεχόμενων ανοικτών πιστώσεων πελατείας
έναντι διακιογράφων (συν/κες, επιταγές)
 - ιι) προχρηματοδότηση εξαγωγών
χρηματοδότηση εξαγωγών

- iii) γενικού σκοπού (κάλυψη μεσοπρόθεσμων αναγκών μονιμότερου χαρακτήρα με ετησίως ανανεούμενες πιστοδοτήσεις)
- iv) κάλυψη απρόβλεπτων ή έκτακτων δαπανών (φθορές, πρόστιμα, κλπ.)
κάλυψη έκτακτων ζημιών (οικονομικών αποτελεσμάτων)

2) Το μεσοπρόθεσμο κεφάλαιο κινήσεων από 1 έως 3 χρόνια.
κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα
χορηγήσεις έναντι συναλλαγματικών από πώληση διαρκών αγαθών

3) Μακροπρόθεσμα δάνεια χρονικής διάρκειας από 2 έως 10 έτη.
μικρά επενδυτικά έργα, βελτιώσεις μηχανημάτων, κλπ.
αγορά οικοπέδων
αγορά ή ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων
αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού
εξαγορά εταιριών
αναδιάρθρωση εταιρίας

4) Ειδικές χορηγήσεις.
καταναλωτικής πίστης.
στεγαστικά.
εξειδικευμένα προγράμματα χρηματοδοτήσεων.

Επίσης οι χρηματοδοτήσεις επιτρέπεται να καλύπτουν και:

- i. την απόκτηση υφιστάμενων παγίων εγκαταστάσεων, μεταχειρισμένου εξοπλισμού και μεταχειρισμένων μεταφορικών μέσων και
- ii. μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, εφ' όσον εξασφαλίζεται ο έλεγχος της επιχείρησης, στο κεφάλαιο της οποίας πραγματοποιείται η συμμετοχή, καθώς και
- iii. τις δαπάνες πάγιων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού που πραγματοποιούνται σε οικόπεδα ή κτίρια που ανήκουν σε τρίτους, εφ'

όσον εξασφαλίζεται η χρήση τους για την επιχειρηματική δραστηριότητα του δανειολήπτη, τέλος

iv. τις δαπάνες επισκευής, συντήρησης και εκσυγχρονισμού - βελτίωσης των πάγιων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, που πραγματοποιούνται από τους ιδιοκτήτες ή τους μισθωτές τους, με τον όρο που τίθεται στο iii ανωτέρω.

- επιτρέπεται η χρηματοδότηση και της αξίας οικοπέδου εφ' όσον αυτά εξυπηρετούν την επιχειρησιακή δραστηριότητα του δανειολήπτη, ή προορίζονται για την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων.
- παύει να είναι υποχρεωτική η έκδοση δίγραμμων επιταγών σε διαταγή των πωλητών αγροτικών και βιοτεχνικών προϊόντων.

2. Διατηρούνται σε ισχύ οι ειδικές διατάξεις που διέπουν:

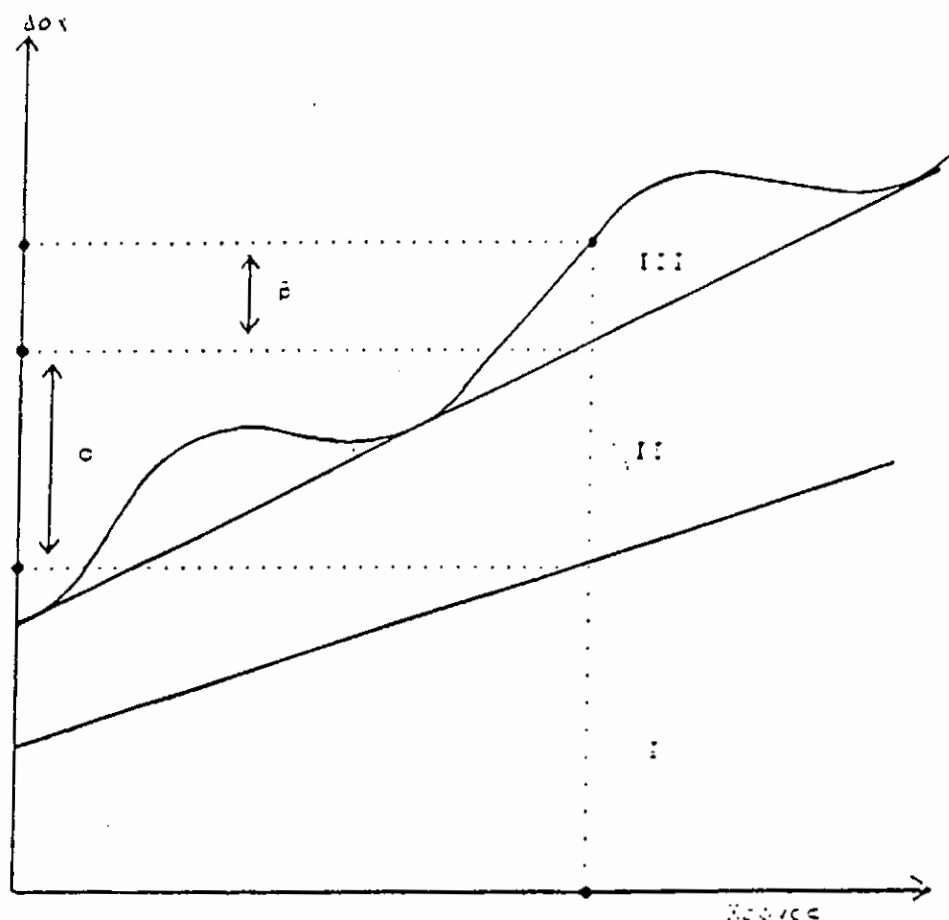
- τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας
- τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο με βάση την Α.Ν. Ε. 197/11/3.4.78, όπως ισχύει
- τη χρηματοδότηση εξαγωγών με προθεσμιακό διακανονισμό σύμφωνα με την Π.Δ.Τ.Ε. 127/2.12.82 όπως ισχύει
- τις κατηγορίες χρηματοδοτήσεων που καλύπτονται με την εγγύηση του Δημοσίου ή των οποίων το επιτόκιο επιδοτείται, είτε από τον λογαριασμό του Ν. 128/75, είτε απ' ευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό και
- τη χρηματοδότηση δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών των οποίων οι συνολικές δανειακές ανάγκες υπόκεινται σε όρια. Για την χρηματοδότηση νομικών προσώπων που υπάγονται στον Ν. 1611/50 απαιτείται σε κάθε περίπτωση συνηγορία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και του εποπτεύοντος Υπουργείου.

3. Απαγορεύεται η χρηματοδότηση χρηματιστηριακών επιχειρήσεων, εταιριών επενδύσεων χαρτοφυλακίου και εταιριών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων για αγορά τίτλων.

4. Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις που απαγορεύουν τη χορήγηση ορισμένων κατηγοριών δανείων από συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα ή κατηγορίες πιστωτικών ιδρυμάτων (Π.Δ.Τ.Ε. 1955/2.7.91 παρ. ΣΤ)

5. Διατηρούνται σε ισχύ οι ειδικές διατάξεις που διέπουν τις χορηγήσεις δανείων που προβλέπονται από την Π.Δ.Τ.Ε. 716/18.3.86 όπως ισχύει (αφορά δανειοδότηση επιχειρήσεων για την αποκατάσταση ζημιών σε πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που προέχονται από θεομηνίες, πυρκαγιές και λοιπά έκτακτα γεγονότα).

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

- I : Ανάγκη χρηματοδότησεως για πάγια στοιχεία (εξαγορές, αγορές οικοπεδών, κτιρίων, μηχανημάτων, μεγάλων έργων).
- II : Ανάγκη χρηματοδότησεως μόνιμωσ κυκλοφορούντων στοιχείων (αποθέματα ασφαλείας, μόνιμες πιστώσεις σε πελάτες) κατά ποσόν : α
- III : Ανάγκη χρηματοδότησεως κυμαινόμενων αναγκών (εποχικότησ, έκτακτα, η και ενσρξ.σ ζημιών) κατά ποσόν : β

10.2 Επιτόκια.

Μετά την απελευθέρωση γενικά των επιτοκίων και την καθιέρωση ελαχίστων ορίων επιτοκίων για κεφάλαια κίνησης και για μεσοπρόθεσμα δάνεια, εξακολουθούν να ισχύουν για μερικές ειδικές περιπτώσεις χρηματοδότησης ειδικά επιτόκια.

10.3 Ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα.

Δεν επιτρέπεται η χρηματοδότηση επιχειρήσεων χωρίς την προσκόμιση πιστοποίησης ασφαλιστικής ενημερότητας του ΙΚΑ και των άλλων ασφαλιστικών οργανισμών κύριας ασφάλισης μισθωτών καθώς και αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας.

10.4 Αποδεικτικό κατάθεσης δελτίου βιομηχανικής δραστηριότητας.

Οι μεταποιητικές γενικά επιχειρήσεις, με νομική μορφή Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.) ή Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) αλλά και με οποιαδήποτε άλλη νομική μορφή, εφ' όσον τηρούν Βιβλία Γ' κατηγορίας που προβλέπονται από τον Κ.Β.Σ είναι υποχρεωμένες να επιδεικνύουν το προσωρινό ή οριστικό αποδεικτικό κατάθεσης στο Υπουργείο Βιομηχανίας κλπ. δελτίου Βιομηχανικής δραστηριότητας, στο οποίο θα αναφέρεται η ημερομηνία λήξης του.

Τα αποδεικτικά αυτά αποτελούν απαραίτητο διακιολογητικό στοιχείο των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με τις εμπορικές τράπεζες, όσον αφορά τις εργασίες χρηματοδοτήσεων εγγυητικών επιστολών και εισαγωγών -εξαγωγών. (Απρ. Ανακλ. Υπουρ. Βιομηχανίας 18303/13.10.87).

10.5 Χορηγήσεις στο ίδιο πρόσωπο.

Η χορήγηση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε φύσης ή εγγυήσεων στο ίδιο πρόσωπο δεν επιτρέπεται γενικά να υπερβαίνει κατά ποσό το ένα πέμπτο του κεφαλαίου (μετοχικού και αποθεματικού) της τράπεζας που πιστοδοτεί. Για να γίνει υπέρβαση χρειάζεται να ληφθεί σχετική έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος.

10.6 Έκδοση εγγυητικών επιστολών.

Επιτρέπεται στις εμπορικές τράπεζες να εκδίδουν εγγυητικές επιστολές με βάση τις ισχύουσες, για την περίπτωση αυτή, ειδικές διατάξεις.

10.7 Ρύθμιση απαιτήσεων.

Επιτρέπεται στα πιστωτικά ιδρύματα να ρυθμίζουν τις απαιτήσεις τους, ληξιπρόθεσμες ή μη, από πάσης φύσης δάνεια σε δραχμές ή σε συνάλλαγμα και απο καταπτώσεις εγγυητικών με βάση τις διατάξεις της Π.Δ.Τ.Ε. 1650/5.10.89.

Στο σημείο αυτό υπενθυμίζουμε ότι το άρθρο 27 του Ν. 1076/92 που αναφέρεται στο ίδιο θέμα και συγκεκριμένα στους ληξιπρόθεσμους τόκους και στις προϋποθέσεις ρυθμίσεων.

10.8 Ποινική ρήτρα υπέρ του Δημοσίου.

Σε όλες τις χρηματοδοτήσεις υπό μορφή δανείου, πιστώσεως σε ανοικτό λογαριασμό, προεξοφλήσεως ή οποιαδήποτε άλλη μορφή χορηγούμενη κατά τις προκαθοριζόμενες διατάξεις, θα συμφωνείται με ευθύνη της τράπεζας που χρηματοδοτεί και την χρηματοδοτούμενη ποινική ρήτρα υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου στην περίπτωση κάθε μία από τις παρακάτω παραβάσεις των ορίων χρηματοδότησης:

- i) χρησιμοποίησης της' πιστώσεως για σκοπό διαφορετικό από αυτό που χορηγήθηκε. Στην μη αναφορά συγκεκριμένου σκοπού νοείται ο κατά την χορήγηση της πιστώσεως σκοπός της επιχείρησης εφ' όσον επιτρέπεται η χρηματοδότηση του . Η παροχή δανείων ή ταμειακών διευκολύνσεων από την επιχείρηση σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οι αναλήψεις των εταιριών ή μετόχων, κλπ. πέρα των ευλόγων ορίων που προσδιορίζονται από τα καθαρά κέρδη της τρέχουσας χρήσης, θεωρείται ως παράβαση της παρούσης υποχρέωσης. Ομοίως θεωρείται παράβαση η μη χρησιμοποίηση από τα κέρδη (αποθεματοποιημένων ή μη διανεμηθέντων) ή άλλων πηγών (αποσβέσεων, αποδεσμεύσεων) δημιουργημένων περιθωρίων ρευστότητας της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης, για τις ανάγκες της, αλλά για δραστηριότητες μη συνδεδεμένες ευθέως με το κύριο αντικείμενο της επιχείρησης (αγορά χρεωγράφων, ακινήτων, συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις, κλπ.)
- ii) παροχής εμπορικών πιστώσεων καθ' υπέρβαση των επιτρεπόμενων ανωτάτων προθεσμιών
- iii) υποβολής ελειπών ή ανακριβών διακιολογητικών και δηλώσεων επί των οποίων στηρίζεται η χορήγηση δανείου
- iv) μη εκπλήρωση πάσης αναλαμβανόμενης υπό του οφειλέτη συναφώς προς την χρηματοδότηση υποχρέωσης, εξαιρέσεις της εμπροθέσμου εξοφλήσεως αυτής
- v) υπέρβασης των τυχόν καθοριζομένων ορίων κατά δανειοδοτούμενου για την χρηματοδότηση αυτού από πλειόνας τράπεζες ή διάφορα υποκαταστήματα της αυτής τράπεζας (ΑΛ. Ν.Ε. 157/9/30.3.77).
- vi) μη επίδειξης των λογιστικών βιβλίων σε κάθε ζήτηση από τα όργανα της Γενικής Επιθεωρήσεως Τραπεζών όπως και οποιουδήποτε άλλου στοιχείου απαραίτητου για τον καθορισμό του προς της δικαιούμενης χρηματοδότησης της επιχείρησης και την διαπίστωση της διάθεσης για τον συγκεκριμένο σκοπό που έγινε η χορήγηση, συμπεριλαμβανομένης και της δηλώσεως του φόρου εισοδήματος,

μετά των συμβαλλομένων στην ΔΟΥ συμπληρωματικών στοιχείων (ΑΛ. Ν. Ε. 285/18/18.9.80).

- vii)μη τήρησης του υπό της Απο. Υ.Π. 12/59/21.12.73 όπως τροποποιηθεί δια της Απ. Ν.Ε. 157/8/30.3.77 προβλεπομένων Βιβλίων Ταμείου, το οποίο πρέπει να θεωρείται πριν από την χρησιμοποίηση του, από τις κατά τόπους Οικονομικές εφορίες.
- viii)μη έγκαιρης υποβολής των στοιχείων των καθοριζομένων, δια αποφάσεων, της Τράπεζας της Ελλάδος (Απ. Ν.Ε. 157/9/30.3.77)
- ix)άρνησης της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης να δεχθεί έλεγχο (δια καταμέτρησης) του Ταμείου της ή παρακώλυσης, κατά οποιοδήποτε τρόπο της διενέργειας του εν λόγω ελέγχου (Απ. Ν.Ε. 235/15/12.4.79)
- x) διαπιστώσης κατά την καταμέτρηση του Ταμείου της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης ελλείμματος το ύψος του οποίου θεωρείται ότι αντιστοιχεί στο ποσό της πιστώσεως, το οποίο διατέθηκε για άλλον σκοπό από αυτόν που χορηγήθηκε.

10.9 Παραβάσεις.

Σε βεβαιούμενες περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων που ισχύουν, πέρα από την κατάπτωση των σχετικών ποινικών ρητρών, κηρύσσονται οι σχετικές πιστώσεις ληξιπρόθεσμες και σε σοβαρότερες παραβάσεις, οι παραβάτες στερούνται περαιτέρω χρηματοδότησης για ορισμένο ή αόριστο χρόνο.

10.10 Εκχώρηση-Αναδοχή δανείων.

Επιτρέπεται μεταξύ των τραπεζών η εκχώρηση-αναδοχή δανείων σε δραχμές ή συνάλλαγμα, που έχουν χορηγηθεί σε επιχειρήσεις.

10.11 Διάθεση πιστώσεων.

Η διάθεση των πιστώσεων για σκοπό διαφορετικό από τον εκείνον για τον οποίο δόθηκαν, καθώς και για διαφορετικό παραγωγικό σκοπό από εκείνο του επαγγέλματος που ασκεί ο πιστούχος, αποτελεί αδίκημα. Το αδίκημα αυτό υπάγεται κατ' έγκλιση του Δημοσίου σε καταδίκη του πιστούχου (φυσικού προσώπου ή διευθυντή Νομικού Προσώπου) στις ποινές του Α.Ν.296/1936.

10.12 Πώληση με πίστωση ειδών διαρκείας καινούργιων ή μεταχειρισμένων.

A. Είδη διαρκείας που πωλούνται σε φυσικά πρόσωπα και εξυπηρετούν προσωπικές καταναλωτικές ανάγκες.

Με την Π.Δ.Τ.Ε. 2213/15.6.93 καταργήθηκαν οι όροι της παρ.1 της Π.Δ.Τ.Ε. 2122/10.9.92 που αφορούσαν στην υποχρέωση λήψης προκαταβολής καθώς και στην ανώτατη και μέση διάρκεια του πιστούμενου τμήματος των επί πιστώσει πωλήσεων ειδών διαρκείας σε τελικούς καταναλωτές, προκειμένου τα πιστωτικά ιδρύματα να προεξοφλούν και να δέχονται ως ενέχυρο τους τίτλους που καλύπτουν τις συναλλαγές αυτές και της απευθείας δανειοδότησης των καταναλωτών για την αγορά των συγκεκριμένων ειδών.

B. Είδη διαρκείας, που πωλούνται σε τελικούς αγοραστές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα και εξυπηρετούν επαγγελματικές ανάγκες.

Οι όροι πώλησης των ειδών αυτών καθορίζονται μεταξύ των συμβαλλόμενων. Καταργείται η υποχρέωση καταβολής σε μετρητά ελάχιστου ποσοστού του συνολικού τμήματος.

10.13 Επενδύσεις διαθέσιμων χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων.

Επιτρέπεται σε χρηματοδοτούμενα από το πιστωτικό σύστημα φυσικά ή νομικά πρόσωπα κάθε μορφής, πλην των υπαγόμενων στις διατάξεις του Α.Ν. 1611/50 (Π.Δ.Τ.Ε. 1317/22.6.88), ως και σε βιοτεχνικές

επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από τα Ειδικά Κεφάλαια της Α.Ν.Ε. 197/11/3.4.78, να επενδύουν τα διαθέσιμα κεφάλαιά τους σε:

- Κτιριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και οικόπεδα που εξυπηρετούν τις δραστηριότητές τους.
- Συμμετοχές σε κεφάλαια επιχειρήσεων υφιστάμενων ή νεοϊδρυόμενων.
- Τραπεζικά ομόλογα και τίτλους εισαγμένους ή μη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Εκτός των αναφερόμενων κατηγοριών επενδύσεων, οι χρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις από το τραπεζικό σύστημα μπορούν να επενδύουν τα διαθέσιμά τους σε:

- Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου.(Π.Δ.Τ.Ε 514/17.6.85)
- Ομόλογα του Δημοσίου με ρήτρα ECU.(Π.Δ.Τ.Ε 873/10.11.86)
- Ομόλογα του Δημοσίου σε δραχμές.(Π.Δ.Τ.Ε. 1155/5.10.87)
- Προθεσμιακές καταθέσεις διάρκειας από 7 ημέρες έως 3 μήνες.(Π.Δ.Τ.Ε 955/27.2.87)
- Καταθέσεις προθεσμίας έναντι εκδιδόμενων τίτλων.(Π.Δ.Τ.Ε 1091/29.6.87)
- Καταθέσεις προθεσμίας.(Π.Δ.Τ.Ε.1181/20.11.87)
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση, σύμφωνα με όσα καθορίζονται με τις πράξεις που σημειώνονται δίπλα σε κάθε μορφή επένδυσης.

10.14 Προμήθεια για εγγύηση Δημοσίου.

Σε κάθε χορήγηση με εγγύηση του Δημοσίου καταβάλλεται προμήθεια υπέρ αυτού, που ανέρχεται σε ποσοστό μέχρι 1% ετησίως, που υπολογίζεται πάνω στο ποσό της εγγύησης που ισχύει κάθε φορά. Το ακριβές ποσοστό της προμήθειας καθορίζεται κάθε φορά από τον Υπουργό των Οικονομικών, ανάλογα με τις συνθήκες που συντρέχουν, την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη υπέρ του οποίου δίνεται η εγγύηση, και το σκοπό της δανειοδότησης. Η προμήθεια εγγύησης

εισπράτεται και αποδίδεται στο Ελληνικό Δημόσιο με μέριμνα των τραπεζών.

Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν καταβάλλει την προμήθεια, τότε η τράπεζα πρέπει να την βεβαιώσει στην αρμόδια Οικονομική Υπηρεσία, οπότε και θα εισπράτεται από το Δημόσιο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

10.15 Υποβολή στοιχείων στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να υποβάλλουν εμπρόθεσμα στην Τράπεζα της Ελλάδος τις καθιερωμένες καταστάσεις και τα λοιπά οικονομικά και στατιστικά στοιχεία που προβλέπονται. Μεταξύ των καταστάσεων αυτών είναι καθιερωμένη στο δίκτυο των τραπεζών, κατάσταση οφειλετών άνω των 100.000.000δρχ που υποβάλλεται από τα καταστήματα στην Τράπεζα της Ελλάδος μέσα σε 20 ημέρες από την λήξη κάθε ημερολογιακού εξαμήνου.

Σε αντίθετη περίπτωση η Τράπεζα της Ελλάδος επιβάλλει κυρώσεις με την μορφή υποχρεωτικών καταθέσεων σε άτοκο λογαριασμό της, προσδιορίζοντας κάθε φορά το ύψος του ποσού που θα δεσμευτεί και την διάρκεια της δέσμευσης, ανάλογα με την σπουδαιότητα της κάθε περίπτωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

11.1 Χρηματοδοτήσεις για κεφάλαιο κίνησης.

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων για την κάλυψη των αναγκών τους σε κεφάλαια κίνησης γίνεται κατά την κρίση των τραπεζών, τόσο ως προς την μορφή όσο και ως προς το ύψος και διάρκεια, μέσα βέβαια στα πλαίσια των κριτηρίων και των γενικών κανόνων που ισχύουν για τις χρηματοδοτήσεις. Ως ειδικότερες μορφές χρηματοδοτήσεων θα μπορούσαμε να διακρίνουμε τις παρακάτω:

11.1.1 Χρηματοδοτήσεις εφ' άπαξ.

Οι εφ' άπαξ χρηματοδοτήσεις έχουν σκοπό να ικανοποιήσουν έκτακτες, ειδικές οι μονιμότερες ανάγκες των επιχειρήσεων σε κεφάλαια κίνησης. Η διάρκεια των δανείων είναι ανάλογη με τις ανάγκες που εξυπηρετούν από εξαιρετικά βραχυπρόθεσμα (μερικών μηνών) ή και μεσοπρόθεσμα (μέχρι 4 χρόνια). Η εξόφληση αποτελεί συνάρτηση της διάρκειας του δανείου και της ταμιακής δυνατότητας των χρηματοδοτούμενων.

Πρίν από την απόφαση, σταθμίζονται οι πραγματικές ανάγκες της επιχείρησης. Προκειμένου για κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα, ελέγχονται εκτός από την σκοπιμότητα και η αναμενόμενη απόδοση από την διάθεση του συγκεκριμένου κεφαλαίου. Σκοπός της έρευνας είναι η πρόληψη του κινδύνου μιας άσκοπης επιβάρυνσης του ταμιακού προγράμματος των πιστούχων, με ασύμφορα ή τουλάχιστον όχι απόλυτα απαραίτητα δάνεια.

Οι κίνδυνοι από μια τέτοιας μορφής χρηματοδότηση είναι η εκπρόθεσμη ή χρόνια καθυστέρηση εξόφλησης. Για τον λόγο αυτό, και ανάλογα με την επιχείρηση που θέλουμε να χρηματοδοτήσουμε,

πρέπει να ελέγχουμε και τις εξασφαλίσεις που θα επιδιώξουμε να λάβουμε.

11.1.2 Χρηματοδοτήσεις σε ανοικτό λογαριασμό.

Είναι λογαριασμός αυξομειούμενου υπολοίπου. Πρέπει να αποφεύγεται η ακινητοποίηση του λογαριασμού και η μετατροπή του σε εφ' άπαξ χρηματοδότηση. Χρηματοδοτήσεις μέσω ανοικτού λογαριασμού ενεργούνται μόνο σε επιχειρήσεις διαπιστωμένης φερεγγυότητας και με την προϋπόθεση ότι εξυπηρετούνται διαρκείς ανάγκες τους. Σε ειδικές περιπτώσεις πελατών πάσης ησυχίας δίνεται και βιβλιάριο επιταγών στον πιστούχο, για την διενέργεια αναλήψεων από τον λογαριασμό, μέχρι του ορίου που είναι προκαθορισμένο. Η ευχέρεια του πιστούχου να εκδίδει επιταγές σε βάρος του λογαριασμού των χορηγήσεων, χωρίς πρηγούμενη έγκριση της τράπεζας κάθε φορά, περικλείει πολλούς κινδύνους. Για τον λόγο αυτό η τράπεζα πρέπει να είναι πολύ προσεκτική κατά την χορήγηση αυτού του προνομίου.

Για να αποφασιστεί μιας τέτοιας μορφής χρηματοδότηση, πέρα από τους καθιερωμένους ελέγχους για την εξακρίβωση της φερεγγυότητας του πελάτη, είναι απαραίτητο να διαπιστωθεί η συνέπεια και ακρίβεια των συναλλαγών του και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ομαλή διακίνηση του λογαριασμού. Ο πελάτης πρέπει να έχει καλή ρευστότητα, να μπορεί να καταθέτει τις εισπράξεις του στον λογαριασμό αυτόν και να τις αναλαμβάνει αμέσως μόλις τις χρειάζεται.

Καθορίζεται το όριο του λογαριασμού που εξυπηρετεί τις ανάγκες της επιχείρησης, για τον προσδιορισμό του οποίου πρέπει να ληφθούν υπόψη το σύνολο των πιστώσεων του οφειλέτη και η δραστηριότητα του.

Ο ανοικτός λογαριασμός, με την ανάπτυξη της μηχανογράφησης, αλλά και υπό τον όρο βελτίωσης και σταθεροποίησης των

οικονομικών δεδομένων, θα χρησιμοποιείται από την πελατεία όλο και περισσότερο, ίσως ακόμα και σε συνδυασμό με έντοκο λογαριασμό καταθέσεων όψεως.

Οι κίνδυνοι που συντρέχουν από τέτοιου είδους χορήγηση είναι η ακινητοποίηση του λογαριασμού, η τυχόν υπέρβαση του ορίου, ή η περιορισμένη χρήση του.

11.1.3 Χρηματοδότηση με καθαρή προεξόφληση.

Προεξόφληση είναι η καταβολή από την τράπεζα στον κομιστή της αξίας τίτλων πριν από την λήξη τους. Το ποσό που καταβάλλεται στον εκχωρητή είναι ίσο με την ονομαστική αξία των τίτλων, αφού αφαιρεθεί ο τόκος που αναλογεί μέχρι την λήξη τους, η προμήθεια τα εισπρακτικά και άλλα έξοδα. Είναι σύνθετη εργασία και κατά κανόνα εξυπηρετεί βραχυχρόνια μορφή χρηματοδότησης.

Μια τέτοια χρηματοδότηση μπορεί να γίνει σε κομιστές αξιογράφων, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητάς τους.

Τα αξιόγραφα πρέπει να έχουν μεταγενέστερη λήξη και να είναι μεταβιβασμένα με οπισθογράφηση. Να προέρχονται από εμπορική συναλλαγή και να επιτρέπεται η χρηματοδότηση τους.

Η διάρκεια των αξιογράφων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα χρονικά όρια που τυχόν προβλέπονται (συναλλαγματικές από πώληση ειδών διαρκείας).

Πριν από τη χορήγηση πρέπει να ελέγχεται η φερεγγυότητα του εκχωρητή αλλά και η φερεγγυότητα των αποδεκτών και των τυχών οπισθογράφων.

Ως κίνδυνοι της χρηματοδότησης με καθαρή προεξόφληση είναι η καθυστέρηση εξόφλησης, λόγω μη πληρωμής των τίτλων κατά την λήξη τους από τους αποδέκτες και η χρηματοδότηση συναλλαγματικών ευκολίας (συναλλαγματικών που δεν προέρχονται από πραγματική εμπορική συναλλαγή). Η καθαρή προεξόφληση, ως μορφή

χρηματοδότησης, τείνει σήμερα να εκλείψει, λόγω αντικατάστασης από τις χρηματοδοτήσεις έναντι χρεωγράφων.

11.1.4 Χρηματοδότηση εγγυημένη με αξιόγραφα.

A. Με συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν.

Οι χρηματοδοτήσεις έναντι εμπορικών συναλλαγματικών και γραμμάτων εις διαταγήν έχουν πολλά πλεονεκτήματα σε σχέση με την καθαρή προεξόφληση, διότι διενεργούνται με παρακράτηση ενός περιθωρίου ασφαλείας για την κάλυψη τόκων, εξόδων και τυχόν επιστροφών. Το περιθώριο καθορίζεται από την τράπεζα και εξαρτάται από την φερεγγυότητα του πιστούχου, τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου, το ποσοστό διαμαρτύρησης και το χρόνο λήξης.

Η διάρκεια των δικαιογράφων, όταν αφορούν πωλήσεις ειδών διάρκειας πρέπει να είναι μέσα στα χρονικά όρια που προβλέπονται από τις ισχύουσες αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος περί πωλήσεων επί πιστώσει και να αφορούν πραγματικές εμπορικές συναλλαγές. Σύμφωνα με την Π.Δ.Τ.Ε.1927/23.4.1991 καταργήθηκε το διάστημα των 5 μηνών που ήταν το ανώτατο όριο διάρκειας των πιστώσεων που επιτρεπόταν να παρέχουν οι χρηματοδοτούμενες από το τραπεζικό σύστημα επιχειρήσεις κατά την πώληση προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών σε άλλες επιχειρήσεις.

Πριν από την χορήγηση έναντι συναλλαγματικών πρέπει να εξετάζονται σχολαστικά τα παρακάτω στοιχεία:

- Να ελέγχεται η τυπικότητά τους (κανονική, χωρίς παραλείψεις και διορθώσεις ή σβησθήματα, η συμπλήρωσης τους, οι υπογραφές, η νομότυπη χαρτοσήμανση τους, η κανονική σειρά οπισθογραφήσεων), γιατί αλλιώς δεν έχουμε συναλλαγματικές, αλλά απλούς πιστωτικούς τίτλους, που για την επιδίκαση τους και αυξημένα έξοδα δημιουργούνται και την προνομιακά ταχεία διαδικασία των συναλλαγματικών χάνουμε.

- Να ελέγχεται η εμπορικότητά τους, εάν δηλαδή προέρχονται από πραγματική εμπορική συναλλαγή και δεν είναι ευκολίας (είτε ανταλλαγή συναλλαγματικών, είτε κατασκευασμένες από τον εκχωρητή συναλλαγματικές με ανύπαρκτο αποδέκτη). Οι συναλλαγματικές ευκολίας είναι μειωμένης εισπραξιμότητας.
- Να ελέγχεται η φερεγγυότητα των αποδεκτών τους. Αφού πρώτα διαπιστωθεί η εμπορικότητα της συναλλαγματικής, πρέπει να εξετάζεται η πιστοληπτική ικανότητα του αποδέκτη, με προσφυγή σε κάθε αξιόπιστη πηγή. Οι τράπεζες αποφεύγουν την αποδοχή συναλλαγματικών συγγενών επιχηρήσεων και μεριμνούν για την ευρεία κατανομή κινδύνων.
- Να εισπράττονται οπωσδήποτε τυχόν ληξιπρόθεσμες συναλλαγματικές που υπάρχουν από προηγούμενες χρηματοδοτήσεις.
Κατά την εξέλιξη της χρηματοδότησης θα πρέπει:
- Να παρακολουθείται στενά η συμπεριφορά του εκχωρημένου από τον πελάτη χαρτοφυλακίου. Αυξημένο ποσοστό διαμαρτυρήσεων θα πρέπει, πέρα από την αυτόματη μείωση του ποσοστού χορήγησης, να εξετάζονται και οι επιπτώσεις που δημιουργούνται σε όλη τη δομή της επιχείρησης.
- Εφ' όσον έχει διακοπή η χρηματοδότηση του πελάτη, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η άμεση τακτοποίηση του διαμαρτυρημένου χαρτοφυλακίου, να καλούνται χωρίς καμία καθυστέρηση οι αποδέκτες να εξοφλήσουν στις θυρίδες της τραπεζής τις σχετικές ληξιπρόθεσμες συναλλαγματικές, τονίζοντας στα σχετικά ειδοποιητήρια, ότι οι συναλλαγματικές πρέπει να πληρωθούν μόνο στην τράπεζα και τυχόν πληρωμή τους σε οποιονδήποτε άλλον δεν καταχωρώνει τους υπόχρεους, που κινδυνεύουν να τις ξαναπληρώσουν.
- Για το χαρτοφυλάκιο που προέρχεται από πώληση ειδών διάρκειας, παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα προβλήματα:

1. Το ποσό που θα καταβάλλεται στον πελάτη να μην υπερβαίνει την "παρούσα" αξία της ενεχυριαζόμενης συναλλαγματικής, η αξία δηλαδή που προκύπτει από την ονομαστική αξία μείον το προεξόφλημα.
2. Να διαπιστώνεται ότι ο πελάτης (πωλητής), εισέπραξε το καθοριζόμενο από τις σχετικές αποφάσεις "μετρητοίς" τίμημα και ότι τηρεί όλα τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά (αντίγραφο της συνομολογουμένης με τον αγοραστή σύμβασης, αντίγραφο τιμολογίου πώλησης, βιβλίο εισπρακτέων γραμματίων).
3. Στην περίπτωση διαμαρτύρησης τριών διαδοχικών συναλλαγματικών του ίδιου αποδέκτη, να μην συνυπολογίζονται στα ρευστοποιήσιμα στοιχεία όλες οι υπόλοιπες ενήμερες συναλλαγματικές του ίδιου αποδέκτη.

Από τις τράπεζες συνιστάται, ο καθορισμός ενός ορίου χρηματοδοτήσεων έναντι συναλλαγματικών πελατείας που να καλύπτει τις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων.

Ο καθορισμός ενός ορίου χρηματοδοτήσεων τέτοιας μορφής θα πρέπει να λαμβάνει υπόψην του το κύκλο εργασιών της επιχείρησης και τους συναλλαγματικούς της όρους. Οι κίνδυνοι που ανακύπτουν από τέτοιας μορφής χρηματοδοτήσεις είναι η χρηματοδότηση συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγήν ευκολίας, η τεχνητή μείωση ή και εξουδετέρωση του περιθωρίου ασφαλείας και η δημιουργία ανοιγμάτων λόγω αυξημένου ποσοστού διαμαρτυρήσεων.

B. Με μεταχρονολογημένες επιταγές.

Με βάση το νόμο (1957/91.αρθ.11) οι τράπεζες επιτρέπεται πλέον να ενεχυριάζουν ή να παραλαμβάνουν για είσπραξη ή φύλαξη μεταχρονολογημένες επιταγές.

Οι χορηγήσεις τέτοιας μορφής ενεργούνται έναντι επιταγών με παρακράτηση ενός περιθωρίου ασφαλείας για την κάλυψη τόκων,

εξόδων και τυχόν επιστροφών. Το περιθώριο καθορίζεται από την τράπεζα και εξαρτάται από την φερεγγυότητα του πιστούχου, την σύνθεση του χαρτοφυλακίου, το ποσοστό επιστροφών και τον χρόνο έκδοσης των επιταγών.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για χρηματοδοτήσεις έναντι μεταχρονολογημένων επιταγών είναι:

- Η ημερομηνία κατά την οποία θα πρέπει να εμφανιστούν για πληρωμή, (η ημερομηνία δηλαδή που φέρουν ως χρονολογία έκδοσης) να μην είναι μεταγενέστερη των 5 μηνών από την ημερομηνία χρηματοδότησης. Η προθεσμία αυτή δεν καθορίζεται από νόμο ή από σχετικές αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος αλλά από τους όρους της αγοράς και τα συναλλακτικά ήθη. Θα πρέπει επίσης να συγκρίνουμε τον χρόνο πληρωμής των επιταγών που χρηματοδοτούμε με τους συναλλακτικούς όρους της κάθε επιχείρησης.
- Από πλευράς τυπικών στοιχείων να μην υπάρχουν ελλωτώματα. Ελέγχεται η κανονική συμπλήρωση των επιταγών, δηλαδή να μην υπάρχουν σβησήματα, παραλείψεις και διορθώσεις, να υπάρχει υπογραφή του εκδότη και κανονική σειρά οπισθογραφήσεων. Επισημαίνεται ιδιαίτερα η αναγκαιότητα του ελέγχου της ημερομηνίας, ώστε να είναι ημερολογιακά υπαρκτή, διότι ανύπαρκτη ημερομηνία (31/9) καθιστά την επιταγή άκυρη.
- Οι επιταγές να καλύπτουν πραγματική εμπορική συναλλαγή και σε καμία περίπτωση να μην είναι επιταγές ευκολίας, όπως ανταλλαγή επιταγών, έκδοση από συγγενικό ή φιλικό προς τον πιστούχο πρόσωπο, ή πρόσωπο που δεν έχει εμπορική ιδιότητα, ούτε να αφορούν σε χορήγηση προκαταβολής έναντι μελλοντικών αγορών. Για τον σκοπό αυτό, τα αρμόδια στελέχη των τραπεζών, όποτε το κρίνουν αναγκαίο, πραγματοποιούν σχετική έρευνα στα βιβλία της επιχείρησης ή ζητούν την προσκόμιση των τιμολογίων ή άλλων στοιχείων, από τα οποία

να αποδεικνύεται η 'εμπορική συναλλαγή με την οποία συνδέεται η μεταχρονολογημένη επιταγή.

- Οι εκδότες τους να είναι αναλόγως φερέγγυοι. Ο έλεγχος, σε σχέση με την πιστοληπτική τους ικανότητα, και τυχόν σε βάρος τους δυσμενή στοιχεία, να διενεργείται από αξιόπιστη πηγή, όπως Δελτία Συνεργασίας της τραπεζής, στοιχεία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών.
- Να υπάρχει ευρεία κατανομή κινδύνων και να παρακολουθείται στενά η "συμπεριφορά" του ενέχυρου. Αυξημένο ποσοστό ακάλυπτων επιταγών επιφέρει αυτόματα τη μείωση του ποσοστού χορηγήσεων και προκαλεί τη διερεύνηση σε βάθος των ουσιαστικών αιτιών, προκειμένου να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση, εφόσον απαιτείται, των συμφερόντων της τράπεζας.

Πρίν από την χρηματοδότηση πρέπει να υπογράφεται σύμβαση ενεχυρίασης των επιταγών, οι οποίες καταχωρούνται σε σχετικό πινάκιο. Στο πινάκιο επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου 2.5 τοις χιλίοις το οποίο υπολογίζεται στη συνολική αξία των καταχωρημένων επιταγών και προσαυξάνεται με εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20% επί του τέλους χαρτοσήμου, δηλαδή συνολική επιβάρυνση 3 τοις χιλίοις.

Το τέλος χαρτοσήμου επιβάλλεται επί της αναγραφόμενης στο πινάκιο συνολικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι και οριστική. Αν λόγω απόρριψης των επιταγών από τον έλεγχο υπάρχουν διαγραφές, αυτές θα πρέπει να προσυπογράφονται τόσο από τον ενεχυριαστή όσο και από την τράπεζα.

Όσο αναφορά την καταβολή των τελών χαρτοσήμου σημειώνεται ότι:

A. Για ποσά μέχρι 1000 δρχ. γίνεται χρήση κινητού επισήματος.

Β. Για ποσά μεγαλύτερα των 1000 δρχ. εκδίδεται αποδεικτικό πληρωμής από Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.). Το αποδεικτικό πληρωμής πρέπει να αναφέρει απαραίτητα τα στοιχεία του πινακίου και να προσαρτάται σε αυτό. Στο πινάκιο αναγράφεται ο αριθμός και η ημερομηνία του αποδεικτικού πληρωμής, που πρέπει να εκδίδεται το αργότερο μέρα σε πέντε ημέρες από την ημερομηνία του πινακίου.

Στην πίσω πλευρά των επιταγών και πριν από την οπισθογράφηση του εκχωρητή πρέπει να τίθεται σφραγίδα της τράπεζας με το ακόλουθο κείμενο:

Πληρώσατε σε διαταγή
(αναγράφεται η επωνυμία της τράπεζας)

(αναγράφεται το όνομα του καταστήματος)

Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται μέριμνα για την εμπρόθεσμη σφράγιση των επιταγών που δεν πληρώνονται κατά την εμφάνιση τους.

11.1.5 Χρηματοδότηση με ενέχυρο εμπορεύματα.

Πρόκειται για βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις για κεφάλαια κίνησης με ενέχυρο πρώτες ύλες ή έτοιμα προϊόντα, κυρίως βάσει τίτλων Γενικών Αποθηκών.

Οι χορηγήσεις ενεργούνται μέσω ανοικτού (αλληλόχρεου) λογαριασμού, αποτελώντας την συνηθέστερη μορφή χρηματοδότησης σήμερα.

Τα εμπορεύματα πρέπει να είναι εξοφλημένα και το ενέχυρο να είναι πραγματικό και απρόσβλητο από τρίτους.

Πριν πραγματοποιηθεί η χρηματοδότηση, εκτιμάται η αξία του ενέχυρου από εκτιμητή της τράπεζας και διαπιστώνεται η ποιοτική κατάστασή του. Καθορίζεται το ποσοστό της χρηματοδότησης έναντι του ενεχύρου για τον προσδιορισμό του οποίου λαμβάνεται υπόψη η ευπάθεια, η μόδα, η χρησιμότητα του εμπορεύματος και γενικά η δυνατότητα που έχουμε να τα διαθέσιμους στην αγορά σε περίπτωση που η χρηματοδότηση δεν εξελιχθεί ομαλά. Είναι λοιπόν κατανοητό ότι προτιμώνται τα ευρείας καταναλώσεως αγαθά.

Η περισσότερο επιθυμητή μορφή ενεχυρίασης είναι με βάση τίτλους Γενικών Αποθηκών, επειδή απαλλάσσεται η τράπεζα από τις φροντίδες φύλαξης, συντήρησης του ενεχύρου. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τα εμπορεύματα που αποθηκεύονται στις Γενικές Αποθήκες είναι απρόσβλητα από διεκδίκηση τρίτου για οποιονδήποτε λόγο και είναι δυνατόν να μεταφερθούν με την ευθύνη των Γενικών Αποθηκών, υπό το βάρος του ενέχυρου. Μπορεί να γίνει τμηματική απόδοση ενέχυρου με καταβολή του αντιτίμου ή με έγκριση της τράπεζας, όπως επίσης και αντικατάστασή του μερική ή ολική.

Τα εμπορεύματα ασφαρίζονται υποχρεωτικά από τον πιστούχο, στην αξία που έχουν εκτιμηθεί από τον εκτιμητή της τράπεζας.

Οι κίνδυνοι που υπάρχουν από χρηματοδοτήσεις αυτής της μορφής είναι να υποτιμηθεί η αξία των ενέχυρων, να αλλιωθούν τα εμπορεύματα (κυρίως όταν πρόκειται για ευπαθή προϊόντα) ή να μην ενδιαφερθεί η επιχείρηση να τα αποδεσμεύσει στο χρόνο που είχε συμφωνηθεί, επιδιώκοντας έτσι να επιτύχει τεχνητή αποθεματοποίηση. Οι τράπεζες γενικά αποφεύγουν αυτή την μορφή χρηματοδότησης λόγω των πολλών κινδύνων που εγκυμονούν.

11.1.6 Εξαγωγικά δάνεια

Οι εξαγωγικές επιχειρήσεις χρηματοδοτούνται με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια κίνησης για την προετοιμασία των εξαγωγών τους ή την παραγωγή προϊόντων για εξαγωγή. Ειδικότερες μορφές χρηματοδότησεως των εξαγωγών είναι:

- Προχρηματοδότηση για την προετοιμασία της εξαγωγής έναντι ανοιγμένων πιστώσεων εξωτερικού ή κλεισμένων πράξεων. Η διάρκεια εξόφλησης είναι ανάλογη με τις συνθήκες παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων που πρόκειται να εξαχθούν.
- Προκαταβολή έναντι φορτωτικών εγγράφων για παραχθέντα βιομηχανικά ή βιοτεχνικά προϊόντα για εξαγωγή. Η διάρκεια εξόφλησης εξαρτάται από τον χρόνο πληρωμής των φορτωτικών εγγράφων που έχει συμφωνηθεί.

Ο διακανονισμός της προχρηματοδότησης ενεργείται με την παράδοση στην τράπεζα των φορτωτικών εγγράφων και της μετατροπής της, σε χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων, η οποία εξοφλείται από την δραχμοποίηση του συναλλάγματος, δηλαδή από το προϊόν της εξαγωγής. Το ποσοστό της χρηματοδότησης ρυθμίζεται κατά την κρίση της τράπεζας, το οποίο στην προχρηματοδότηση είναι 70%-80% του ύψους των κλεισμένων πράξεων ή της ανοιγόμενης πίστωσης ενώ στη χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων είναι 85%-90% της αξίας των φορτωτικών εγγράφων. Τα ποσοστά αυτά δεν καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

Το ύψος και η διαδικασία των χρηματοδοτήσεων για εξαγωγές προσδιορίζεται από τις τράπεζες, κατά περίπτωση με βάση τα στοιχεία που προσκομίζουν οι επιχειρήσεις, όπως οι όροι παραγγελίας, ο χρόνος φόρτωσης, ο χρόνος πληρωμής.

Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να τηρούν στο φάκελο της κάθε χρηματοδότησης όλα τα στοιχεία που έλαβαν υπόψη τους για το

προσδιορισμό του ύψους και της διάρκειας της χρηματοδότησης και να ελέγχουν την διάθεση του προϊόντος για τον σκοπό που ζητήθηκε.

Η εξόφληση μιας χρηματοδότησης εξαγωγών μπορεί να γίνει με δραχμές οποιασδήποτε πηγής, εφ' όσον πραγματοποιείται πριν από την εισαγωγή του αντίστοιχου συναλλάγματος από την συγκεκριμένη εξαγωγή. Σε περίπτωση όμως, που κατά την εισαγωγή του συναλλάγματος η χρηματοδότηση παραμένει ανεξόφλητη, τότε το προϊόν δραχμοποίησης του συναλλάγματος διατίθεται υποχρεωτικά για την εξόφληση της χρηματοδότησης.

Οι κίνδυνοι που παρουσιάζονται από χρηματοδοτήσεις τέτοιας μορφής αναφέρονται στη μη τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων από τον εξαγωγέα (κακή ποιότητα, κακή συσκευασία, κακή κατασκευή, εκπρόθεσμη φόρτωση, ποσοτικές διαφορές), η τυχόν κακοπιστία του αγοραστή και οι συνέπειες που αυτή συνεπάγεται.

Για τον λόγο αυτό επιβάλλεται κυρίως στις προχρηματοδοτήσεις εξαγωγών, λόγω αυξημένου κινδύνου, να παίρνουμε πληροφορίες για τον αγοραστή αλλά και να εξακριβώνουμε την δυνατότητα του εξαγωγέα πελάτη μας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ως πωλητής και ως πιστούχος. Όσο αναφορά την χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων θα πρέπει να εξετάζουμε ορισμένα στοιχεία, όπως:

- 1) Να έχουμε ευνοϊκές πληροφορίες φερεγγυότητας για τον εξαγωγέα, για τον παραλήπτη και για τον μεταφορέα τις οποίες να ανανεώνουμε σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- 2) Να είμαστε σίγουροι ότι τα φορτωτικά έγγραφα αφορούν πραγματική φόρτωση. Αυτό σημαίνει ότι αν η φορτωτική είναι πλοίου, να φέρει την ρήτρα "shipped on board" και όχι "received for shipment" και να έχουμε στη διάθεση μας την πλήρη σειρά των πρωτότυπων φορτωτικών του πλοίου Bills of Lading.
- 3) Το εμπόρευμα να είναι προπωλημένο σε καθορισμένη τιμή και να μην είναι ευπαθές.

- 4) Να έχουμε εξακριβώσει ότι τα φορτωτικά έγγραφα δεν απευθύνονται σε χώρες που έχουν συναλλαγματικά προβλήματα ή βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση.
- 5) Οι φορτωτικές πλοίου να έχουν εκδοθεί ή οπισθογραφηθεί σε διαταγή της τράπεζας μας.
- 6) Να λαμβάνεται υπόψη ανεπιφύλακτα, η πληρωτέα αξία των φορτωτικών εγγράφων, κατά συνέπεια δεν θα πρέπει να χρηματοδοτείται το ποσό των φορτωτικών, το οποίο είναι πληρωτέο μετά το ποσοτικό και ποιοτικό έλεγχο του εμπορεύματος στο προορισμό, από τον παραλήπτη ή από τις υγειονομικές υπηρεσίες της χώρας προορισμού.
- 7) Να έχει προηγηθεί η ασφάλιση των εξαγόμενων εμπορευμάτων κατά των κινδύνων μεταφοράς.
- 8) Να ελέγχουμε αν η πληρώτρια επιχείρηση είναι συγγενική (θυγατρική, κοινών φορέων), με εκείνη που χρηματοδοτείται και να λαμβάνεται το στοιχείο αυτό σοβαρά υπόψη κατά την στάθμιση του κινδύνου που αναλαμβάνουμε.
- 9) Να εξετάζουμε την τυχόν συμμετοχή στις μεταφορικές εταιρίες των φορέων ή και των ίδιων των χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων, ή ακόμα και την ύπαρξη ειδικών σχέσεων μεταξύ τους, και να επικοινωνούμε με τις μεταφορικές εταιρίες ζητώντας επιβεβαίωση της έκδοσης των φορτωτικών, στις περιπτώσεις που εξωτερικές ενδείξεις δημιουργούν αμφιβολίες για την γνησιότητά τους.

Σε περίπτωση που τα φορτωτικά που θα χρηματοδοτήσουμε θα είναι προθεσμιακά ή αυτοκινήτου, θα πρέπει να δοθεί πριν από την χρηματοδότηση η εγγύηση φερέγγυας τράπεζας, εκτός αν η φερεγγυότητα της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης δεν καθιστά κάτι τέτοιο αναγκαίο.

11.2 Χρηματοδοτήσεις για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Οι χρηματοδοτήσεις για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, πέρα από τους γενικούς κανόνες που διέπουν τις τραπεζικές χορηγήσεις θα πρέπει να λάβουν υπόψη και ειδικότερα στοιχεία.

Θα πρέπει καταρχήν να εξακριβωθεί (με τη συνδρομή των αρμόδιων τεχνικών) το εύλογο του κόστους και η σκοπιμότητα της επένδυσης.

Για τον καθορισμό της διάρκειας και του τρόπου εξόφλησης η τράπεζα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της:

- Τα χρονικά όρια, μέσα στα οποία προβλέπεται να ολοκληρωθεί η τεχνική και οικονομική απαξίωση των παγίων εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού που χρηματοδοτούνται.
- Την προέλευση και τη χρονική διάρκεια των κεφαλαίων που διατίθενται για την χρηματοδότηση, (η διαπίστωση της ύπαρξης της ίδιας συμμετοχής της επιχείρησης στην επένδυση είναι κεφαλαιώδους σημασίας).
- Το ταμιακό πρόγραμμα της δανειοδοτούμενης επιχείρησης, ώστε ο χρόνος εξόφλησης του δανείου να βρίσκεται μέσα στις οικονομικές δυνατότητές της.

Τα αναγκαία στοιχεία και πληροφορίες, σύμφωνα με τα οποία, καθορίζεται η διάρκεια και ο τρόπος εξόφλησης κάθε συγκεκριμένου δανείου, τηρούνται στο φάκελο της δανειοδοτούμενης επιχείρησης.

Το επιτόκιο είναι διαπραγματεύσιμο.

Καταργήθηκαν οι παλαιότερες διατάξεις που θέσπιζαν ανώτατα όρια χρηματοδότησης, και μπορεί η τράπεζα να χρηματοδοτήσει κατά την κρίση της μέχρι το 100% της επένδυσης. Βέβαια αυτό πρέπει να αποφεύγεται.

Σύμφωνα τέλος με το άρθρο 8 του Ν. 1882/90 οι τράπεζες πρέπει να υποβάλουν στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία για τη φορολογία του κάθε επιδευματία-πελάτη τους (φυσικό ή νομικό

πρόσωπο) φωτοτυπία κάθε τιμολογίου αξίας άνω των 500.000 δρχ που θα προσκομίζεται ως δικαιολογητικό δαπανών, για δάνεια που χορηγούνται είτε για ανέγερση ή επισκευή παγίων εγκαταστάσεων, είτε για αγορά εξοπλισμού γενικά.

Οι φωτοτυπίες αυτές πρέπει να υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. όπου φορολογείται ο κάθε δανειολήπτης το αργότερο μέσα στο πρώτο 10ήμερο του επόμενου μήνα από την προσκόμιση.

Για αποφυγή επιβάρυνσης της τράπεζας και για απλούστευση της διαδικασίας συγκέντρωσης των στοιχείων, οι πελάτες θα πρέπει να προσκομίζουν, για τα τιμολόγια δαπανών πάνω από 500.000 δρχ ένα επιπέον φωτοαντίγραφο, το οποίο θα τοποθετείται σε ιδιαίτερο φάκελο, που θα περιέχει όλα τα προς αποστολή στις Δ.Ο.Υ. φωτοαντίγραφα. Στο τέλος κάθε μήνα, θα ταξινομούνται κατά πιστούχο και θα αποστέλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Η απόφαση αυτή άρχισε να εφαρμόζεται από 1/1/1991.

11.3 Χρηματοδοτήσεις σε συνάλλαγμα.

Τα τελευταία χρόνια η βασική απόφαση, με βάση την οποία γινόταν η χορήγηση των δανείων σε συνάλλαγμα ήταν η πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος αρ. 1011/22.4.87. Η παραπάνω πράξη καταργήθηκε με την έκδοση της απόφασης της Τράπεζας Ελλάδος αρ. 1976/19.9.91, η οποία κωδικοποίησε τις διατάξεις για τα δάνεια σε συνάλλαγμα.

Τα κύρια σημεία αυτής της νέας απόφασης έχουν ως εξής:

Επιτρέπεται δανεισμός σε συνάλλαγμα ιδιωτικών και δημοσίων επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των δημοτικών και κοινοτικών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων και ενώσεων, προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ελευθέρων επαγγελματιών, από πιστωτικά ιδρύματα του εσωτερικού και από πάσης φύσης νομικά και φυσικά πρόσωπα του εξωτερικού, για την απόκτηση παγίων

εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μεταφορικών μέσων καθώς και για κάλυψη των πάσης φύσης αναγκών τους σε κεφάλαιο κίνησης.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι στις διατάξεις τις ανωτέρω πράξης, δεν υπάγονται δάνεια:

- επιχειρήσεων που είναι πλοιοκτήτριες ή διαχειρίστριες ποντοπόρων πλοίων,
- εταιριών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και επενδύσεων χαρτοφυλακίου καθώς και χρηματηστηριακών εταιριών και χρηματιστών, για την αγορά τίτλων,
- φυσικών ή νομικών προσώπων για την κατασκευή ή απόκτηση κατοικιών ή την αγορά οικοπέδων που προορίζονται για την ανέγερση κατοικίας.

Υπογραμίζεται ότι δεν επιτρέπεται η χρηματοδότηση, στα πλαίσια της Π.Δ.Τ.Ε. 1976/19.9.91 επιχειρήσεων που είναι πλοιοκτήτριες ή διαχειρίστριες πλοίων από τα οποία, έστω και ένα, εκτελεί αποκλειστικά ή περιοδικά δρομολόγια εξωτερικού. Επιτρέπεται η χρηματοδότηση επιχειρήσεων, των οποίων τα πλοία εκτελούν μικτά δρομολόγια, εφ' όσον εκχωρήται υποχρεωτικά το σύνολο των σε συνάλλαγμα εσόδων τους. Τα δάνεια που διέπονται από την παραπάνω πράξη χορηγούνται με τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις:

I. Διάρκεια

- Η εξυπηρέτηση των δανείων κατά κεφάλαιο αρχίζει υποχρεωτικά μετά την παρέλευση τουλάχιστον 12 μηνών από κάθε ανάληψη. Η ανανέωση ή παράταση που τυχόν θα χορηγείται, μετά την αρχική λήξη των δανείων δεν επιτρέπεται να έχει διάρκεια μικρότερη 6 μηνών.
- Εξαιρούνται τα δάνεια προς επιχειρήσεις εξαγωγής εγχώριων ή εξομοιωμένων με αυτά αγαθών και υπηρεσιών, εφ'όσον αυτά εξοφλούνται από τους δικαιούχους κατά κεφάλαιο και τόκους:

Από ισότιμο ποσό συναλλάγματος που έχει δραχμοποιηθεί, κατά την διάρκεια των δανείων, από το προϊόν των πιο πάνω εξαγωγών ή

απευθείας (χωρίς δραχμοποίηση) με συνάλλαγμα από το προϊόν εξαγωγών.

Με χρέωση των λογαριασμών καταθέσεων τους σε συνάλλαγμα που τηρούν στις τράπεζες σύμφωνα με τις διατάξεις τις Π.Δ.Τ.Ε. 1554/5.6.89.

II. Νομίσματα

- Η συνομολόγηση, ανάληψη και εξυπηρέτηση των δανείων επιτρέπεται να γφίνεται σε μετατρέψιμες δραχμές και όλα τα διαπραγματεύσιμα νομίματα, στην διατραπεζική αγορά συναλλάγματος (fixing) Αθηνών περιλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής νομισματικής μονάδας. Η μετατροπή του νομίσματος των δανείων μπορεί να πραγματοποιείται οποτεδήποτε, κατά την διάρκεια τους, με εξαίρεση την μετατροπή δανείων που έχουν συναφθεί σε Ευρωπαϊκή Νομισματική μονάδα ή ξένα νομίματα σε μετατρέψιμες δραχμές.
- Επιτρέπεται η σύναψη συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίου και νομίσματος, που αφορούν δάνεια που έχουν συναφθεί ή συνάπτονται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις.

III. Λοιποί όροι

Το επιτόκιο, συμβατικό και υπερημερίας και οι λοιποί όροι είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμοι μεταξύ των συμβαλλομένων.

IV. Διάθεση του προϊόντος των δανείων

Το προϊόν των δανείων επιτρέπεται να χρησιμοποιείται είτε απ'ευθείας στο εξωτερικό είτε στο εσωτερικό.

A. Απ'ευθείας στο εξωτερικό:

- Για την πληρωμή των πάσης φύσης υποχρεώσεων των δανειζόμενων, για τις οποίες επιτρέπεται, σύμφωνα με τις

ισχύουσες διατάξεις, ή χορήγηση συναλλάγματος, με τήρηση κατά τα λοιπά της σχετικής για κάθε κατηγορία πληρωμών διαδικασίας.

- Για την απόκτηση εκ μέρους εξαγωγικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό παγίων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και την κάλυψη των συναφών λειτουργικών δαπανών, προς προώθηση των εξαγωγών τους, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι σχετικές διατάξεις περί άμεσων επενδύσεων ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό.

B. Στο εσωτερικό:

- Για την πληρωμή πάσης φύσης υποχρεώσεων των δανειζόμενων που αφορούν την οικονομική τους δραστηριότητα.
- Για την απόκτηση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων ελληνικών επιχειρήσεων, υπό την προϋπόθεση ότι ο δανειοδοτούμενος εξασφαλίζει τον έλεγχο, κατά την έννοια του νόμου 2190/20, της επιχείρησης, στο κεφάλαιο της οποίας πραγματοποιείται η επένδυση.
- Για άνοιγμα λογαριασμού συναλλάγματος υπό τους εξής όρους και προϋποθέσεις:
 1. Ο λογαριασμός τηρείται υποχρεωτικά στη μεσολαβούσα τράπεζα, με ελεύθερο διαπραγματεύσιμο επιτόκιο.
 2. Τα κατατεθειμένα ποσά, πλέον των αναλογούντων τόκων, θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την διενέργεια των παραπάνω προβλεπόμενων συναλλαγών.
 3. Εφ' όσον υπάρχουν πιστωτικά υπόλοιπα στους λογαριασμούς, αυτά θα χρησιμοποιούνται υποχρεωτικά κατά προτεραιότητα για την εξυπηρέτηση κατά κεφάλαιο, τόκους και λοιπά έξοδα του συγκεκριμένου δανείου, από το οποίο προέρχονται τα κατευθυνόμενα ποσά. Συμπληρώνουμε δε, ότι τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών συναλλάγματος, που τηρούνται στις μεσολαβούσες τράπεζες, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και πριν από την έναρξη εξυπηρέτησης του κεφαλαίου του δανείου, από το προϊόν του οποίου προέρχονται τα κατατεθειμένα ποσά, για την εξόφληση

τόκων ή άλλων εξόδων, σύμφωνα με τα όσα προβλέπει η οικεία δανειστική σύμβαση.

V. Εγγυητικές επιστολές

Επιτρέπεται η έκδοση από πιστωτικά ιδρύματα εγγυητικών επιστολών σε συνάλλαγμα, για την κάλυψη δανείων της παρούσας πράξης.

VI. Συναλλαγματική εξυπηρέτηση.

- Οι δανείστριες ή μεσολαβούσες τράπεζες ελέγχουν την νομιμότητα και αυθεντικότητα των συναλλαγών που απορρέουν από δάνεια σε συνάλλαγμα, που έχουν συναφθεί με βάση γενικές ή ειδικές εγκρίσεις ή συνάπτονται σύμφωνα με την περούσα πράξη.
- Εξουσιοδοτούνται οι πιο πάνω τράπεζες να χορηγούν το αναγκαίο συνάλλαγμα για την κατά κεφάλαιο, τόκους και λοιπά έξοδα, εξυπηρέτηση των δανείων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και να μετατρέπουν σε συνάλλαγμα το προϊόν ρευστοποίησης εμπράγματων εξασφαλίσεων, σε περιπτώσεις αναγκαστικής εκτέλεσης στην Ελλάδα, για πληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών από δάνεια, με βάση τη παρούσα πράξη.
- Στις παραπάνω τράπεζες θα κατατίθενται, εντός δεκαημέρου από την υπογραφή ή την έκδοση τους τα ακόλουθα δικαιολογητικά, τα οποία και θα τηρούνται σε ειδικό κατά δάνειο φάκελο:
 1. Επικυρωμένο αντίγραφο της σχετικής δανειστικής σύμβασης και τυχόν τροποποιήσεών της.
 2. Οι βεβαιώσεις αγοράς συναλλάγματος, στις οποίες οι τράπεζες θα αναγράφουν, κατά την έκδοση τους, ότι το δραχμοποιημένο συνάλλαγμα αφορά το δάνειο που έχει συναφθεί σύμφωνα με την παρούσα πράξη ή με ειδική έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος.
 3. Τα παραστατικά χρησιμοποίησης του δανείου, που προβλέπονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την διάθεση του προϊόντος του δανείου.

Επιτρέπεται επίσης η συναλλαγματική εξυπηρέτηση από τις δανείστριες ή μεσολαβούσες τράπεζες, μετά την υποβολή σε αυτές των απαραίτητων δικαιολογητικών, συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίου και νομίματος δανείων σε συνάλλαγμα που έχουν συνάψει ή συνάπτουν οι δικαιούχοι, με βάση τις ισχύουσες διατάξεις. Εφόσον πραγματοποιείται πώληση του δικαιώματος μετατροπής του νομίματος του δανείου, θα εισάγεται υποχρεωτικά και θα δραχμοποιήται το αντίτιμο της συναλλαγής ή θα μειώνεται ανάλογα με το ύψος του επιτοκίου του δανείου.

VII. Μετατροπή σε δραχμές ληξιπρόθεσμων οφειλών σε συνάλλαγμα.

Επιτρέπεται η αγορά συναλλάγματος από τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στη Ελλάδα για την εξόφληση του αντίστοιχου δανεισμού τους στο εξωτερικό ή την αναπλήρωση των συναλλαγματικών τους διαθεσίμων, στις περιπτώσεις που οφειλές από δάνεια σε συνάλλαγμα ή μετατρέψιμες δραχμές καθίστανται ληξιπρόθεσμες, υπό την προϋπόθεση ότι τα δάνεια αυτά έχουν χορηγηθεί με βάση την Π.Δ.Τ.Ε. 1011/22.4.87 όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με ειδικές αποφάσεις, ή χορηγούνται με βάση την Π.Δ.Τ.Ε. 1976/19.9.91.

VII. Μετατροπή υπολοίπων δραχμικών δανείων σε δάνεια συναλλάγματος (Απ. Ε.Ν.Π.Θ. 499/16/18.5.92).

1.α. Επιτρέπεται η μετατροπή σε συνάλλαγμα υπολοίπων ληξιπρόθεσμων ή άληκτων οφειλών από δραχμικά δάνεια που έχουν χορηγηθεί ή χορηγούνται για άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τις πιστωτικές διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, με εξαίρεση τις δραστηριότητες εκείνες, για τις οποίες σύμφωνα με την Π.Δ.Τ.Ε. 1976/1991 δεν προβλέπεται χορήγηση δανείων σε συνάλλαγμα.

1.β. Η μετατροπή των δραχμών σε ξένα νομίσματα πραγματοποιείται, με βάση την τρέχουσα ισοτιμία, στα πλαίσια της υφιστάμενης αρχικής

σύμβασης, με την πρόυπόθεση ότι οι νέες πλέον σε συνάλλαγμα απαιτήσεις των δανειστριών τραπεζών διέπονται από το σύνολο των διατάξεων της Π.Δ.Τ.Ε. 1976/19.9.91 και καλύπτονται με εκ μέρους τους δραχμοποίηση ισότιμου συναλλάγματος μη υποχρεωτικά εκχωρητέου, προερχόμενο από καταθέσεις ή δανεισμό.

2.α. Οι τράπεζες πρέπει να υποβάλλουν στο τέλος κάθε μήνα στην Τράπεζα της Ελλάδος (Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών- Τομέα Εξωτερικών Οικονομικών Συναλλαγών) στοιχεία για τις απαιτήσεις τους σε συνάλλαγμα (με αναφορά στο δραχμικό ισότιμό τους), που δημιουργήθηκαν κατά τον ίδιο μήνα από μετατροπή υπολοίπων δραχμικών δανείων.

ΙΧ. Λοιπές διατάξεις.

1. Εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των αποφάσεων που αφορούν τη χρηματοδότηση σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος, στις επόμενες κατηγορίες επιχειρήσεων:
 - Ημεδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και κυρίων μετόχων τους, ναυτιλιακών γραφείων διαχείρισης πλοίων και αλιευτικών επιχειρήσεων, καθώς και αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιριών (Υ.Π 187/1/19.10.78).
 - Αλλοδαπών επιχειρήσεων (Ν.Ε. 1558/12/7.4.70).
2. Τα δάνεια που χορηγούνται με βάση τις διατάξεις της Π.Δ.Τ.Ε. 1976/19.10.78 μπορούν να ρυθμίζονται στα πλαίσια της Π.Δ.Τ.Ε. 1620/5.10.89.
3. Οι χορηγήσεις δανείων με βάση την Π.Δ.Τ.Ε 1976/19.9.91 από τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στη Ελλάδα υπόκεινται στην εισφορά της παρ.3 του άρθρου 1 του Ν.128/75.

Χ. Προμήθεια

Τα δάνεια σε συνάλλαγμα με την Π.Δ.Τ.Ε. 1997/6.11.91 εξαιρέθηκαν από την απαγόρευση είσπραξη προμήθειας, αρκεί τα δάνεια αυτά να

εξυπηρετούνται με μη υποχρεωτικά εκχωρητέα συναλλαγματικά διαθέσιμα των δανειοδοτουμένων.

XI. Συμπέρασμα.

Τα δάνεια σε συνάλλαγμα βοήθησαν σημαντικά πολλές επιχειρήσεις, κυρίως εξαγωγικές να μειώσουν το κόστος δανεισμού τους, αλλά ταυτόχρονα ζημίωσαν και πολλές επιχειρήσεις κυρίως εισαγωγικές, οι οποίες λόγω αναγκαστικής διάρκειας των δανείων (1 έτους) και της υποτίμησης της δραχμής, σε σχέση με τα ξένα νομίσματα, στα οποία είχαν δανειστεί, να υποχρεωθούν να τα εξοφλήσουν στη λήξη τους με σημαντική ζημιά.

Για τον λόγο αυτό, τόσο οι τράπεζες όσο και οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι προσεκτικές στη διαπραγμάτευση για δάνεια σε συνάλλαγμα και να λαμβάνουν υπόψη τους όχι μόνο τα δεδομένα της ημέρας εκταμίευσης του δανείου, αλλά και τις αναμενόμενες εξελίξεις στις ισοτιμίες των νομισμάτων, στα επιτόκια και στις γενικότερες οικονομικές συνθήκες που θα διαμορφωθούν μέχρι την λήξη του δανείου, με τις ελάχιστον μικρότερες αποκλίσεις.

Τύπος Πιστ/σεως	Πρόσκαιρη ή εποχική	Κεφ. Κινήσεως Μονιμότερου Χαρακτήρος	Επενδυτικού Χαρακτήρος
Σκοπός	Κάλυψις βραχυπρόθεσμης κυματοειδούς ανάγκης κυκλοφορούντος ενεργητικού ή ετήσιας εποχικότητας ή εφ'άπαξ συναλλαγής ή ενδιάμεσης χρηματοδότησης.	Κάλυψις βραχυπρόθεσμης ανάγκης αλληλοεπικαλυπτόμενων κύκλων καθώς, προκύπτουν, κατά τρόπον ώστε να καλύπτεται μονίμως η ούτω προκύπτουσα ανάγκη.	α) Χρηματοδότησις μακροπρόθεσμων παζίων στοιχείων. β) Χρηματοδότησις εξ'αγορών.
Πηγή εξοφλήσεως	Μετρητά από το επιτυχές κλείσιμο του παραγωγικοσυναλλακτικού κύκλου ή την ολοκλήρωση της χρηματοοικονομικής χέφυρας.	α) Μετρητά από την διαδοχική ολοκλήρωση καθε κύκλου ή συνόλου κύκλων μιας περιόδου. β) Ρευστοποίησης των χρηματοδοτούμενων στοιχείων ή και παζίων.	α) Μετρητά από κέρδη εκ της λειτουργίας του χρηματοδοτηθέντος. β) Μετρητά από παρακρατηθέντα κέρδη παρελθουσών χρήσεων.
Κίνδυνοι	α) Αδυναμία ολοκλήρωσεως του κύκλου λόγω αποτυχίας σε κάποια φάση του. β) Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου στο κλείσιμο της χέφυρας.	Αδυναμία δημιουργίας επαρκών τραπεζικών ροών στο μήκος μιας περιόδου. Πτώσις αγοραίας αξίας των στοιχείων ενεργητικού ώστε να αφίνει ακάλυπτους τους πιστωτές σε ενδεχόμενη διάλυση επιχείρησης.	Αδυναμία της Διοικήσεως ή της εταιρείας να δημιουργήσει επαρκή κέρδη προς κάλυψη του λειτουργικού κόστους & χρεωλυτικού κόστους.
Πρώτη προτεραιότητα	α) Διοικητική επάρκεια προς ολοκλήρωση του κύκλου. β) Εμπορευσιμότης των στοιχείων που χρηματοδοτήθηκαν (εσπυσμένη). γ) Βραχυπρόθεσμη φύσις κινδύνου.	Διοικητική επάρκεια προς αδιάκοπη συνέχιση της ροής των συναλλαγών. Ρευστότης των χρηματοδοτηθέντων και καλή εμπορευσιμότης σε εσπυσμένη πώληση.	α) Διοικητική επάρκεια προς δημιουργία κερδών. β) Επάρκεια (ιδίων κεφαλαίων, περιθώρια περαιτέρω δανεισμού ή/ & χρήσεως υπάρχοντων εγκεκριμένων ορίων.
Αρνητικά Διανοητικά	Να διατηρήσουμε δυνατότητα ελέγχου σε όλες τις φάσεις του κύκλου (ιδίως κατά τις εκταμιεύσεις & ανανεώσεις).	α) Τεκμηρίωσις της ανάγκης μέσω υπάρξεως σχετικών τίτλων. β) Νομιστική & προσεκτική εννεχύρωσις τίτλων. γ) Επιβολή ανωτάτων ορίων χρέους & επιβολή ρητρών όρων.	Όροι & ρήτρες στη σύμβαση δανείων προς διασφάλιση αποδεκτής χρηματοοικονομικής διαρθρώσεως της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

Τα κριτήρια χρηματοδοτήσεων χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε εκείνα που μπορούμε να τα ονομάσουμε κρατικού ενδιαφέροντος και σε εκείνα του ιδιωτικού ενδιαφέροντος δηλαδή των τραπεζών.

12.1 Κριτήρια κρατικού ενδιαφέροντος.

A. Οικονομικά.

- Αξιοποίηση πλουτοπαραγωγικών πηγών.
- Εξισορρόπηση του εξωτερικού ισοζυγίου πληρωμών (Ενίσχυση εξαγωγών, αποθάρρυνση εισαγωγών).
- Αναπτυξιακοί νόμοι.
-

B. Πολιτικά ή Κοινωνικά.

- Κοινωνική προστασία της επιχείρησης ή του οργανισμού (ΕΥΔΑΠ, ΙΚΑ).
- Πολιτική μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Βιοτεχνία, Χειροτεχνία).
- Εγγυήσεις Δημοσίου, επιδοτήσεις σεισμοπαθών.

12.2 Κριτήρια ιδιωτικού ενδιαφέροντος (τραπεζών).

Τα κριτήρια χρηματοδοτήσεων των τραπεζών χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: α) στα βασικά β) στα επικουρικά.

A. Βασικά.

1. Βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Η βιωσιμότητα της επιχείρησης πρέπει να ερευνάται σχολαστικά ιδιαίτερα στις μεσομακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις. Η ζωή της

επιχείρησης και η ικανότητα της να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της θεωρείται ο καλύτερος διασφαλιστικός παράγοντας για την τράπεζα που χρηματοδοτεί. Η έννοια της βιωσιμότητας έχει σχέση με τις προοπτικές που εμφανίζει η επιχείρηση, να παραμείνει ανταγωνιστική μέσα στο οικονομικό περιβάλλον που υφίσταται.

2. Οικονομική κατάσταση.

Η περιουσιακή και κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης, διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στη βιωσιμότητα της. Ειδικότερα σε μια επιχείρηση εξετάζεται:

- Η πρόοδος, της καθαρής θέσης, του κύκλου εργασιών της, του ίδιου κεφαλαίου κίνησής της.
- Η πιστοληπτική της ικανότητα όπως εξετάζεται από τους λόγους χρηματοοικονομικών εξόδων προς αποτελεσμάτων προ τόκων και αποσβέσεων και κύκλου εργασιών προς απασχολούμενα κεφάλαια.
- Η αποδοτικότητα της, που ερευνάται μέσω του λόγου αποτελεσμάτων προ αποσβέσεων προς του κύκλο εργασιών.
- Η ρευστότητα της, ο λόγος δηλαδή του Κυκλοφορούν Ενεργητικού προς τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.
- Η κεφαλαιακή διάρθρωση, ο λόγος Ιδίων κεφαλαίων προς Σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων.

Η περιουσιακή και κεφαλαιακή διάρθρωση ελέγχεται επίσης και από άλλους δείκτες όπως του βαθμού παγιοποίησης της περιουσίας της (Πάγια προς συνολικά κεφάλαια), το βαθμό κάλυψης του παγίου κεφαλαίου (Ιδια κεφάλαια προς Πάγια). Ο έλεγχος της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης γίνεται ανάλογα με το είδος της και το βαθμό στον οποίο αναλύονται τα στοιχεία της.

3. Διοίκηση και Οργάνωση.

Το τμήμα διοίκησης και οργάνωσης αποτελεί ένα από τα σημαντικά τμήματα, ύπαρξης και συνέχειας μιας επιχείρησης, τόσο καθοριστικό, ώστε φαινόμενα κακής διαχείρισης να δημιουργούν προβλήματα και να

οδηγουν υγιείς επιχειρήσεις στη καταστροφή. Για το λόγο αυτό η τράπεζα που χρηματοδοτεί πρέπει να ερευνά:

- Τον φορέα ή τους φορείς της επιχείρησης εξετάζοντας, ήθος και τρόπο ζωής, συνέπεια στις συναλλαγές, επιχειρηματική ικανότητα, γνώση του αντικειμένου των εργασιών της επιχείρησης, σχέσεις εταίρων, προοπτικές διαδοχής.
- Τη διοικητική της οργάνωση, δηλαδή τη πυραμίδα διοίκησης, την στελέχωση και την συγκρότηση των οικονομικών υπηρεσιών.
- Την οργάνωση του τομέα παραγωγής, εξετάζοντας την επάρκεια του μηχανολογικού εξοπλισμού, την ηλικία των μηχανημάτων, την καταλληλότητα του προσωπικού παραγωγής, την παραγωγικότητα.
- Την οργάνωση του τμήματος πωλήσεων ερευνώντας το υπάρχον δίκτυο πωλήσεων.

4. Αντικείμενο δραστηριότητας.

Η τράπεζα κατά την χορήγηση ενός μεσομακροπρόθεσμου δανείου ερευνά το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχείρησης εξετάζοντας τα παρακάτω στοιχεία:

- Το είδος των εργασιών της, την τιμή και τους όρους πώλησης.
- Την ποιότητα, το κόστος και την υποδοχή των προϊόντων στην αγορά.
- Τη θέση της επιχείρησης στο κλάδο καθώς και τις προοπτικές που διαγράφονται στο βαθμό που μπορούμε να τις προβλέψουμε (μερίδιο αγοράς).

5. Προοπτικές ρευστοποίησης.

Ειδικότερα εξετάζεται:

- Η δυνατότητα που παρουσιάζει η επιχείρηση να εξυπηρετήσει τις υφιστάμενες υποχρεώσεις της αλλά και τη χρηματοδότηση που ζητάει από την τράπεζα.

- Τα περισεύματα εκμετάλλευσης, σε σχέση με τις υποχρεώσεις τακτής λήξης (Cash-Flow).

Η αποδοτικότητα της νέας επένδυσης, αν πρόκειται για αίτημα χρηματοδότησης πάγιων εγκαταστάσεων.

B. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΑ.

1. Εξασφαλίσεις.

Το κριτήριο των εξασφαλίσεων το κατατάσσουμε στα επικουρικά κριτήρια, και αυτό γιατί δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση οι εξασφαλίσεις να θεωρούνται αυτοσκοπός.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η βιωσιμότητα της επιχείρησης σε βάθος χρόνου και η δυνατότητα της να ανταποκρίνεται εμπρόθεσμα στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει, είναι η καλύτερη εξασφάλιση που μπορούμε να έχουμε σε μία χρηματοδότηση. Οι εξασφαλίσεις επομένως δεν αποτελούν ένα ανεξάρτητο κριτήριο, αλλά συνδέονται άρρηκτα με την βιωσιμότητα της επιχείρησης και της δυνατότητάς της να επιστρέψει το δάνειο. Στις εξασφαλίσεις καταφεύγουμε:

- Όταν το επιβάλλει η μορφή της χρηματοδότησης (χρηματοδοτήσεις για πάγιες εγκαταστάσεις, ή άλλη μορφή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης).
- Όταν από την ανάλυση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης δεν έχουμε μείνει απόλυτα ικανοποιημένοι και θέλουμε να δεσμεύσουμε την χρηματοδότηση με κάποιας μορφής εξασφάλιση.
- Όταν υπάρχουν διαθέσιμες εξασφαλίσεις, από τις οποίες αναμένεται να ρευστοποιηθεί η χρηματοδότηση, όπως συναλλαγματικές πελατείας, φορτωτικά έγγραφα, γεγεννημένες απαιτήσεις κατά τρίτων.

2. Απόδοση

Η αποδοτικότητα είναι ένα επικουρικό κριτήριο σε σχέση βέβαια με τα κριτήρια της βιωσιμότητας και τις προοπτικές ρευστοποίησης.

Οι ωφέλειες που θα έχει μία τράπεζα από μία χρηματοδότηση πρέπει να είναι ικανές να καλύψουν το λειτουργικό της κόστος και να αφήσουν και κέρδος, εκτός βέβαια από ειδικές, εξαιρετικές περιπτώσεις.

Η αρχή της αποδοτικότητας στηρίζεται στην επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους με τη μικρότερη δυνατή θυσία. δηλαδή προυποθέτει την πλήρη εκμετάλλευση των μέσων που διαθέτει μια τράπεζα.

Η αποδοτικότητα των τραπεζών επηρεάζεται αρνητικά όμως από την παρέμβαση της Κεντρικής Τράπεζας, που γίνεται μέσω πολιτικής επιτοκίων, των δεσμεύσεων στις καταθέσεις, τις υποχρεωτικές επενδύσεις σε Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου.

Στον τομέα των χρηματοδοτήσεων, αποδοτικότητα είναι η ποσοστιαία αναλογία του συνόλου των ωφελειών από όλες τις εργασίες προς τα απασχολούμενα κεφάλαια και συγκεκριμένα προς τον μέσο όρο των κεφαλαίων που δεσμεύσαμε σε μία χρηματοδοτούμενη επιχείρηση.

Η απόδοση των χορηγούμενων κεφαλαίων μπορεί να βελτιωθεί με διάφορους τρόπους όπως:

1. Με την συντόμευση του χρόνου εξόφλησης των χορηγήσεων της τράπεζας, σε συνδυασμό πάντοτε με τις χρονικές δυνατότητες που έχει η επιχείρηση να επιστρέψει τα χρηματοδοτούμενα κεφάλαια και να καλύψει και τις πραγματικές της ανάγκες.
2. Με το ύψος του επιτοκίου και τις προμήθειες με τα οποία επιβαρύνουν οι τράπεζες τον πελάτη.
3. Με την προσέλκυση παραγωγικών εργασιών (εισαγωγών, εξαγωγών, εγγυητικών επιστολών, αξιών προς είσπραξη).

Υπάρχει τέλος μια βασική αρχή όσο αναφορά την αποδοτικότητα των κεφαλαίων στην οποία αναφέρεται ότι:

Το ποσοστό των παραγωγικών εργασιών που αναθέτει η τράπεζα σε μία επιχείρηση δεν πρέπει σε καμμία περίπτωση να υπολείπεται του ποσοστού με το οποίο συμμετέχει η επιχείρηση στις τραπεζικές της πιστώσεις.

12.3 Κριτήρια κατάταξης χρηματοδοτήσεων.

Υπάρχουν γενικά και ειδικά κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία κατατάσσουμε τις χρηματοδοτήσεις. Κύριο γενικό κριτήριο είναι ο κλάδος δραστηριότητας της επιχείρησης και ειδικά κριτήρια είναι:

1. Η ρευστοποίηση της χορήγησης, δηλαδή ο χρόνος μέσα στον οποίο έχει συμφωνηθεί να γίνει η εξόφληση. Από την άποψη αυτή οι χρηματοδοτήσεις διακρίνονται σε:

- α) Βραχυπρόθεσμες (μέχρι 24 μήνες).
- β) Μεσοπρόθεσμες (από 2 μέχρι 4 χρόνια).
- γ) Μακροπρόθεσμες (από 5 χρόνια και πάνω).

2. Ο σκοπός για τον οποίο ζητείται η χρηματοδότηση, αν πρόκειται δηλαδή για:

- α) Κεφάλαιο κίνησης ή
- β) Δάνειο παγίων εγκαταστάσεων.

3. Οι εξασφαλίσεις που τυχόν θα ζητήσει η τράπεζα για την κάλυψη της χρηματοδότησης. Από την άποψη αυτή οι χρηματοδοτήσεις διακρίνονται σε:

- α) Καλυμμένες με ρευστοποιήσιμα στοιχεία (συναλλαγματικές πελατείας, φορτωτικά έγγραφα).
- β) Ακάλυπτες από ρευστοποιήσιμα στοιχεία.
- γ) Καλυμμένες με ενοχικές εξασφαλίσεις.
- δ) Καλυμμένες με εμπράγματα εξασφαλίσεις.

4. Το επιτόκιο. Από την άποψη αυτή οι χρηματοδοτήσεις διακρίνονται σε:

- α) Χαμηλότοκες.
- β) Υψηλότοκες.

12.4 Κατάταξη χρηματοδοτήσεων κατά κλάδο δραστηριότητας.

Ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας οι χρηματοδοτήσεις διακρίνονται προς:

- Τη Βιομηχανία.
- Τη Βιοτεχνία.
- Το Εμπόριο και τους επαγγελματίες.
- Τον Τουρισμό.
- Τη Ναυτιλία.
- Τις Κατασκευές.
- Τον Τύπο.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι, με την Π.Δ.Τ.Ε. 1955/2.7.91 καταργήθηκαν οι επιμέρους διατάξεις και ειδικοί όροι, με βάση τους οποίους γινόταν η χρηματοδότηση των περισσότερων από τους παραπάνω κλάδους. Οι κλάδοι αυτοί χρηματοδοτούνται πλέον με όρους που καθορίζονται από τα πιστωτικά ιδρύματα, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί ελαχίστων ορίων επιτοκίων που ισχύουν. Εξαιρούνται οι χρηματοδοτήσεις προς την ναυτιλία, την βιοτεχνία (μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις), τις Δημόσιες επιχειρήσεις και Οργανισμούς και άλλες κατηγορίες χρηματοδοτήσεων όπως εξαγωγών με προθεσμιακό διακανονισμό (Π.Δ.Τ.Ε. 127/2.12.82), χρηματοδοτήσεων που καλύπτονται με την εγγύηση του Δημοσίου ή των οποίων το επιτόκιο επιδοτείται είτε από τον λογαριασμό του Ν.128/75 είτε απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

13.1 Γενικά για την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας.

Ουσιαστικές αλλαγές επήλθαν με την Π.Δ.Τ.Ε.αριθμ 1990/11.10.91 στο καθεστώς χρηματοδότησης της βιοτεχνίας.

Οι αλλαγές αυτές, σύμφωνα με την απόφαση, αποσκοπούν στην απλούστευση των κανόνων που υπήρχαν για την χορήγηση των δανείων αυτών και στην ανάθεση στις τράπεζες της αποκλειστικής ευθύνης για την έγκριση και χορήγηση βιοτεχνικών δανείων, στα πλαίσια της πολιτικής για την απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος.

Η άποψη των εκπροσώπων της βιοτεχνίας είναι ότι η νέα αυτή απόφαση καθιστά το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 19/78 ανενεργό και εκχωρεί τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της βιοτεχνίας από την πολιτεία στις εμπορικές τράπεζες.

Το Ειδικό Κεφάλαιο για την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας σχηματίζεται από την υποχρέωση που έχουν οι τράπεζες με βάση την απόφαση 19/78 (της τότε Νομισματικής Επιτροπής) να διαθέτουν ποσοστό από τις πάσης φύσης καταθέσεις που συγκεντρώνουν, πλην ορισμένων εξαιρέσεων, για τον σκοπό αυτό. Το ποσοστό αυτό για το έτος 1993 ήταν 2.5% και καταργήθηκε στις 1.7.93. Οι κυριότερες μεταβολές που επήλθαν στις διατάξεις για την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας είναι οι παρακάτω:

1. Καθορίστηκε κυμαινόμενο επιτόκιο.
2. Καθορίστηκε επιδότηση 4% στα δάνεια για κτίρια και μηχανολογικό εξοπλισμό.
3. Τροποποιήθηκε η εγγύηση του Δημοσίου, το οποίο διατηρεί και το δικαίωμα της προβολής των ενστάσεων διζήσεων, δηλαδή η τράπεζα μπορεί να στραφεί πρώτα καθ'όλων των ενεχομένων και μόνο όταν

δεν μπορεί να εισπράξει από αυτούς την απαίτηση της θα ζητήσει την κατάπτωση της εγγύησης του Δημοσίου.

4. Καταργήθηκαν οι Υποεπιτροπές Βιοτεχνικών Πιστώσεων.
5. Τροποποιήθηκαν τα κριτήρια, με βάση τα οποία οι επιχειρήσεις υπάγονται στο καθεστώς δανειοδότησης από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78.
6. Καθορίστηκαν νέοι όροι χρηματοδότησης των επιχειρήσεων για κεφάλαιο κίνησης και πάγιες εγκαταστάσεις.
7. Επιτράπηκε η χρηματοδότηση από το Ειδικό Κεφάλαιο και για την αγορά μεταχειρισμένου μηχανολογικού εξοπλισμού.
8. Καταργήθηκε η υποχρέωση της ενεργού συμμετοχής του επιχειρηματία φορέα στις παραγωγικές ή οικονομικές λειτουργίες της επιχείρησης.
9. Καταργήθηκε από 1.3.92 ο εκτοκισμός (που γινόταν με επιτόκιο 10%) των αδιάθετων υπολοίπων της υποχρέωσης των εμπορικών τραπεζών για την χρηματοδότηση της βιοτεχνίας, τα οποία από την ημερομηνία αυτή θα παραμένουν στην Τράπεζα της Ελλάδας άτοκα. Ορισμένοι εκτιμούν ότι η απόφαση αυτή θα ωθήσει τις τράπεζες στη διάθεση του ποσού στις βιοτεχνικές επιχειρήσεις με την μορφή δανείων, ώστε να αποφύγουν την παραμονή των κεφαλαίων αυτών στην Τράπεζα της Ελλάδος χωρίς καμία απόδοση.

Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί στο Τύπο η χρηματοδότηση της βιοτεχνίας τα τελευταία χρόνια μειώνεται, όπως προκύπτει και από τον παρακάτω πίνακα.

Αριθμός εγκρίσεων και εγκριθέντα ποσά για την χρηματοδότηση της Βιοτεχνίας για όλη την Ελλάδα (σε χιλιάδες δραχμές).

Εγκρίσεις μέσω των Υ.Β.Π. και χορηγήσεις απ'ευθείας από Εμπορικές Τράπεζες.

Λόγω της κατάργησης των Υ.Β.Π. και τον τρόπο αναγγελίας των βιοτεχνικών δανείων δεν έχουν δημοσιευθεί νεότερα στοιχεία. Στη συνέχεια θα παραθέσουμε τις διατάξεις που ισχύουν σήμερα για την χρηματοδότηση της Βιοτεχνίας.

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	ΠΟΣΟ
1978	26.264	12.526.121
1979	-	14.415.104
1980	-	15.034.309
1981	-	35.483.01
1982	-	47.264.862
1983	43.827	53.104.093
1984	50.644	66.723.333
1985	53.024	83.332.595
1986	49.167	109.820.162
1987	40.820	103.685.073
1988	40.231	128.975.573
1989	35.704	141.852.381
1990	27.384	128.896.995
1991 (έως 31.10.91)	15.843	86.732.129

13.2 Δάνεια για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Α. Η χρηματοδότηση της Βιοτεχνίας για πάγιες εγκαταστάσεις, περιλαμβανομένης και της αγοράς υφιστάμενων μεταποιητικών μονάδων ή τμημάτων τους και για εξοπλισμό διέπεται από τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

- Η χρηματοδότηση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό 70% της δαπάνης κατασκευής ή της αγοραίας αξίας, προκειμένου περί υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Όταν χρηματοδοτηθεί εκτός από την κατασκευή του κτιρίου και η αγορά οικοπέδου, το τμήμα της χρηματοδότησης που διατίθεται για τον σκοπό αυτό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% της αξίας του οικοπέδου.
- Οι μικτές επιχειρήσεις που, εκτός από μεταποιητική δραστηριότητα, ασχολούνται και με άλλες κερδοσκοπικού χαρακτήρα δραστηριότητες, δικαιούνται δανεισμού για τον πιο πάνω σκοπό, όταν τα χρηματοδοτούμενα πάγια και ο εξοπλισμός αφορούν το μεταποιητικό κλάδο της επιχείρησης.

Η χρηματοδότηση μικτών επιχειρήσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο μπορεί να καλύπτει ανάγκες σε κεφάλαια για κτιριακές εγκαταστάσεις, εφ' όσον είναι απαραίτητες για την λειτουργία ή επέκταση του μεταποιητικού τμήματος της επιχείρησης. Η χρηματοδότηση αυτή επιτρέπεται μόνο εφ' όσον η σχετική επένδυση θα γίνει σε ιδιόκτητο οικόπεδο της επιχείρησης, ή πρ'οκειται για αγορά ετοίμων εργαστηρίων που βρίσκονται σε βιομηχανικές ή βιοτεχνικές περιοχές.

Επιτρέπεται η χρηματοδότηση μικτών επιχειρήσεων, με βάση την Α.Ν.Ε. 197/11/3.4.78, για την αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, ανεξάρτητα από το ποσό του κύκλου εργασιών τους που προέρχεται από μεταποιητική δραστηριότητα.

Η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση, κατά την συμπλήρωση της δεύτερης οικονομικής χρήσης από την χορήγηση του δανείου, οφείλει να υποβάλλει στην τράπεζα που την χρηματοδοτεί στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει ότι ο κύκλος εργασιών από μεταποιητική δραστηριότητα καλύπτει το 30% του συνολικού κύκλου εργασιών της. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι η μεταποιητική δραστηριότητα της επιχείρησης υπολείπεται του ποσοστού 30%, κηρύσσεται το δάνειο ληξιπρόθεσμο από τον χρόνο της χορήγησης του και άμεσα απαιτητό, οπότε και εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις περί επιτοκίων υπερημερίας. Για τον λόγο αυτό πρέπει να παρακολουθείται τακτικά η εξέλιξη της μεταποιητικής δραστηριότητας της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης.

- Η διάρκεια και ο τρόπος εξόφλησης των δανείων καθορίζονται από τις τράπεζες.
- Οι τράπεζες κατά την χρηματοδότηση οφείλουν να ελέγχουν:
 1. ότι οι χρηματοδοτούμενες πάγιες εγκαταστάσεις αποπερατώθηκαν και ο εξοπλισμός έχει εγκατασταθεί και έχει τεθεί σε λειτουργία.
 2. ότι, μέχρι την εξόφληση του δανείου, οι πάγιες εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται για την μεταποιητική δραστηριότητα της δανειοδοτούμενης επιχείρησης.

Μετά του ελέγχους αυτούς θα συντάσσονται από την τράπεζα σχετικές εκθέσεις, που θα φυλάσσονται στο φάκελο της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης. Αν διαπιστωθεί ότι οι πάγιες εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός χρησιμοποιήθηκαν, κατά την διάρκεια του δανείου για άλλον σκοπό από εκείνο που προορίζονται, το δάνειο καθίσταται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό από την χορήγηση του, και οι τράπεζες παύουν να αντλούν αντίστοιχα ποσά από το Ειδικό Κεφάλαιο.

Β. Επιτρέπεται η χρηματοδότηση από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 198/78 και για την αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού.

Γ. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί, ότι οι πάγιες εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός χρησιμοποιούνται για διαφορετικό σκοπό από εκείνο για τον οποίο χρηματοδοτήθηκαν, εκτός από τις άλλες συνέπειες, η τράπεζα που χρηματοδοτεί παύει να αντλεί από το Ειδικό Κεφάλαιο το ποσό που αντιστοιχεί στο δάνειο από τον χρόνο της διαπίστωσης και μετά.

13.3 Δάνεια για κεφάλαιο κίνησης.

Για την χορήγηση δανείων σε κεφάλαιο κίνησης των Βιοτεχνικών επιχειρήσεων ισχύουν οι παρακάτω βασικές διατάξεις.

Α. Για τον προσδιορισμό των δανειακών αναγκών της κάθε επιχείρησης για κεφάλαιο κίνησης οι τράπεζες θα λαμβάνουν υπόψη τα εξής:

- Το αντικείμενο της μεταποιητικής δραστηριότητας της επιχείρησης και τη διάρκεια του παραγωγικού - συναλλακτικού κυκλώματος του αντίστοιχου κλάδου.
- Το ύψος του κύκλου εργασιών, που πραγματοποιείται είτε το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, είτε το τελευταίο, πριν από την χορήγηση του δανείου (δωδεκάμηνου), όπως προκύπτει από τα επίσημα βιβλία.

Κατά την χρηματοδότηση επιχειρήσεων, που επαναλειτουργούν ή που έχουν νεοϊδρυθεί και δεν τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας, θα λαμβάνεται υπόψη η καθαρή θέση της επιχείρησης.

Β. Ο συνολικός τραπεζικός δανεισμός της κάθε επιχείρησης για κεφάλαιο κίνησης από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78 δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό 50% του κύκλου εργασιών της κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, ή εναλλακτικά, κατά το εκάστοτε τελευταίο δωδεκάμηνο.

Για τον υπολογισμό του ύψους της χρηματοδότησης των βιοτεχνικών επιχειρήσεων για κεφάλαιο κίνησης, λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος

εργασιών τους για το χρονικό διάστημα ενός ημερολογιακού έτους, που προέρχεται αποκλειστικά από την πώληση προϊόντων τους, τα οποία έχουν υποστεί ουσιώδη μεταποιητική επεξεργασία (Απ. Ε.Ν.Π.Θ. 499/17/18.5.92. παρ.1). Για νεοϊδρυόμενες ή επαναλειτουργούσες επιχειρήσεις, ο συνολικός δανεισμός για κεφάλαιο κίνησης κατά το πρώτο έτος της λειτουργίας ή επαναλειτουργίας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης.

Γ. Η διάρκεια των δανείων καθορίζεται από τις τράπεζες, αφού πρώτα ληφθεί υπόψη η αντικείμενο της μεταποιητικής δραστηριότητας της επιχείρησης και η διάρκεια του παραγωγικού-συναλλακτικού κυκλώματος του αντίστοιχου κλάδου.

Δ. Οι μικτές επιχειρήσεις επιτρέπεται να χρηματοδοτούνται για κεφάλαιο κίνησης μέχρι ποσοστού 25% του ετήσιου κύκλου εργασιών τους, σε προϊόντα της μεταποιητικής δραστηριότητας. όπως προκύπτει από τα επίσημα βιβλία, υπό την προϋπόθεση, ότι ο συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει το ποσό των 550.000.000 δρχ.

13.4 Κατάργηση Επιτροπής των Υποεπιτροπών Βιοτεχνικών Πιστώσεων.

Από 1.1.91 η Επιτροπή και οι Υποεπιτροπές Βιοτεχνικών Πιστώσεων καταργήθηκαν, και τα δάνεια προς τη βιοτεχνία από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78 εγκρίνονται και χορηγούνται από τις τράπεζες.

13.5 Υποβολή κατά εξάμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος στοιχείων κατά χρηματοδοτούμενη επιχείρηση.

Οι τράπεζες υποχρεώνονται να υποβάλλουν, εντός του πρώτου εικοσαήμερου κάθε ημερολογιακού εξαμήνου, στα αρμόδια καταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδος στοιχεία κατά επιχείρηση, που αφορούν τις νέες δανειοδοτήσεις που πραγματοποίησαν προς αυτή κατά την διάρκεια του αμέσως προηγούμενου εξαμήνου. Οφείλουν επίσης οι τράπεζες να γνωστοποιούν στο τέλος του εξαμήνου αυτού, τα

υπόλοιπα χορηγήσεων ; κατά κατηγορία δανείων της επιχείρησης από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78.

Δεν απαιτείται προηγούμενη επικοινωνία με την Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου οι τράπεζες να εγκρίνουν νέα δάνεια με βάση τις διατάξεις της Π.Δ.Τ.Ε.1990/91.

13.6 Ανώτατο όριο χρηματοδότησης από το Ειδικό Κεφάλαιο.

Το ανώτατο όριο κατά επιχείρηση, συνολικής χρηματοδότησης από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78 καθορίστηκε σε 130.000.000δρχ. Για χρηματοδότηση πέραν του ορίου αυτού ισχύουν οι γενικές διατάξεις που διέπουν την χρηματοδότηση μεταποιητικών επιχειρήσεων για κεφάλαιο κίνησης και για πάγιες εγκαταστάσεις.

13.7 Διαπίστωση κανονικής χρησιμότητας του δανείου.

Η διαπίστωση της χρησιμοποίησης της χρηματοδότησης για τον σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκε, καθώς και ο καθορισμός των σχετικών στοιχείων, τα οποία θα πρέπει να προσκομίζονται από την χρηματοδοτούμενη επιχείρηση, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα και κρίση της τράπεζας που κάνει την χορήγηση.

13.8 Κήρυξη δανείων ληξιπρόθεσμων και αμέσως απαιτητών.

Από την εφαρμογή ρητώς συνομολογούμενου στις δανειστικές συμβάσεις ειδικού όρου, οι τράπεζες έχουν την υποχρέωση να κηρύσουν ληξιπρόθεσμα και αμέσως απαιτητά τα βιοτεχνικά δάνεια που χορήγησαν, στην περίπτωση που διαπιστώνουν παραβάσεις σε όσα ορίζονται στην παράγραφο Βδ της Π.Δ.Τ.Ε. 1990/11.10.91, ή παραβάσεις που αφορούν την τήρηση των συμβατικών εν γένει όρων των δανείων, ή την υποβολή ανακριβών δηλώσεων και στοιχείων από τους δανειολήπτες.

Τις παραβάσεις αυτές' οι τράπεζες έχουν την υποχρέωση να τις αναφέρουν αμέσως στην Υποεπιτροπή Παραβάσεων Πιστωτικών Κανόνων, ώστε αυτή να επιβάλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις.

13.9 Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μεταποιητικών επιχειρήσεων ως μικρομεσαίων, ώστε να δικαιούνται χρηματοδότηση από το Ειδικό Κεφάλαιο.

Α. Για να χαρακτηρίζεται μια μεταποιητική επιχείρηση ως μικρομεσαία και να δικαιούται χρηματοδότηση με βάση την Α.Ν.Ε. 197/11/3.4.78 πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Για τον χαρακτηρισμό μιας μεταποιητικής επιχείρησης ως μικρομεσαίας, θα πρέπει το ανώτατο όριο του μέσου κύκλου εργασιών κατά την τελευταία τριετία να μην ξεπερνά το ποσό των 500.000.000 δρχ.
- Η μέση ετήσια απασχόληση, κατά την τελευταία τριετία, να μην υπερβαίνει τα 100 άτομα, ανεξάρτητα αν η επιχείρηση λειτουργεί με μία ή περισσότερες βάρδιες.

Η χρηματοδότηση μεταποιητικών επιχειρήσεων από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/11/78, είναι δυνατή και στις περιπτώσεις που τα κριτήρια της μέσης ετήσιας απασχόλησης και του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών προκύπτουν από χρονικό διάστημα μικρότερο των τριών ετών, όταν αυτό δικαιολογείται από τον χρόνο λειτουργίας της επιχείρησης.

Β. Ειδικά για τις επιχειρήσεις που ανήκουν στους κλάδους:

1. πλέκτικής, εφόσον έχουν τμήμα ραφής (ΕΣΥΕ κ.α 236),
2. υποδηματοποιίας (κ.α 241),
3. κατασκευής ειδών ενδυμασίας (κ.α 243),
4. κατασκευής παιχνιδιών (κ.α 391,1),

το ανώτατο όριο απασχόλησης καθορίστηκε ως εξής:

- Εκατό άτομα (100) εφ' όσον η επιχείρηση λειτουργεί μια βάρδια,

- Εκατόν πενήντα άτομα (150) εφ' όσον η επιχείρηση λειτουργεί με δύο βάρδιες, υπό τον όρο ότι καμία βάρδια δεν υπερβαίνει τα εκατό άτομα,
- Διακόσια είκοσι πέντε άτομα (225) εφ' όσον η επιχείρηση λειτουργεί με τρεις βάρδιες, υπό τον όρο ότι καμία βάρδια δεν υπερβαίνει τα εκατό άτομα.

Γ. Αν οι παραπάνω προϋποθέσεις ισχύουν ή όχι για τον χαρακτηρισμό επιχειρήσεων ως μικρομεσαίων αυτό θα ελέγχεται από την χρηματοδότη τράπεζα.

13.10 Εγγύηση Δημοσίου.

A. Παροχή της εγγύησης του Δημοσίου.

Παρέχεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς όλες τις εμπορικές τράπεζες και διατηρείται από το Δημόσιο το δικαίωμα της προβολής της ενστάσεως διζήσεως, για την μερική κάλυξη των δανείων που θα χορηγούνται από 1.11.91 και μετά στις βιοτεχνικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στην Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, αριθ. 1990/11.10.91, από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78.

B. Προϋποθέσεις παροχής της εγγύησης του Δημοσίου και έκταση αυτής.

I. Έκταση εγγύησης του Δημοσίου.

- Η εγγύηση του Δημοσίου καλύπτει τα ανώτερα χορηγούμενα δάνεια, μέχρι του ποσού των 100.000.000δρχ και σε ποσοστό 60%. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - I. Σε ποσοστό 70% όταν πρόκειται για χρηματοδοτήσεις προετοιμασίας εξαγωγών.
 - II. Σε ποσοστό 80% για οποιεσδήποτε βιοτεχνικές μονάδες που είναι εγκατεστημένες στη Δ' περιοχή με βάση το Ν. 1892/90.

- Η εγγύηση αυτή καλύπτει κατά το ανώτερο ποσοστό το εκάστοτε απομένον ανεξόφλητο υπόλοιπο χρηματοδότησης, πλέον των επ' αυτού αναλογούντων ανεξόφλητων τόκων και συναφών εξόδων.

2. Έκδοση πράξεων εξειδίκευσης της εγγύησης του Δημοσίου.

Οι δανείστριες τράπεζες για κάθε χορήγηση δανείου θα πρέπει να συντάσσουν ιδιαίτερη πράξη, στην οποία θα αναφέρεται ότι το δάνειο, χορηγείται με την εγγύηση του Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης. Στην πράξη αυτή θα αναγράφονται τα στοιχεία της δανειοδοτούμενης βιοτεχνικής επιχείρησης, το ποσό του δανείου, ο σκοπός του δανείου, το ποσοστό εγγύησης του Δημοσίου, το εγγυημένο ποσό του δανείου, το επιτόκιο, η διάρκεια, η περίοδος χάριτος, ο τρόπος εξόφλησης, οι λαμβανόμενες ασφάλειες. τα υφιστάμενα δάνεια όλων των τραπεζών από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78, η χρονολογία εκταμίευσης του κάθε ποσού, καθώς και οι πρόσθετοι όροι τους οποίους θα καθορίζουν οι υπεύθυνες δανείστριες τράπεζες για το σύνολο του δανείου και όχι μόνο για το μη εγγυημένο τμήμα του.

Αντίγραφα των πράξεων αυτών και των σχετικών δελτίων πληροφοριών, θα επισυνάπτονται σε συγκεντρωτική κατάσταση, στην οποία θα περιλαμβάνονται όλες οι χρηματοδοτήσεις που εγκρίθηκαν στην διάρκεια του προηγούμενου μήνα αναλυτικά, κατά αύξοντα αριθμό, κατά επιχείρηση και κατά δάνειο, καθώς και τα ποσά που εκταμιεύθηκαν. Όλα αυτά θα υποβάλλονται υποχρεωτικά, από κάθε κατάστημα δανείστριας τράπεζας, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Δ/ση 25η "Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανειών και Αξιών") εντός του πρώτου εικοσαήμερου του αμέσως επόμενου μήνα. Η έκδοση των πράξεων αυτών, η σύνταξη των συγκεντρωτικών καταστάσεων και η υποβολή τους στην αρμόδια υπηρεσία αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση της ισχύος της εγγύησης του Δημοσίου.

3. Απαιτούμενες ασφάλειες για την παροχή και ισχύ της εγγύησης του Δημοσίου.

- Για συνολική χρηματοδότηση μέχρι του ποσού των 10.000.000δρχ κατά βιοτεχνική επιχείρηση δεν απαιτείται, προκειμένου να παρασχεθεί και να ισχύει η εγγύηση του Δημοσίου, η υποχρεωτική λήψη από τις δανείστριες τράπεζες, εμπράγματων ή άλλων ασφαλειών. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις για την ανέγερση, αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων, επί των οποίων θα λαμβάνεται εμπράγματα ασφαλεία, ανεξαρτήτως ποσού χρηματοδότησης. Στην περίπτωση όμως που θα ληφθούν ασφάλειες, αυτές θα ισχύουν για ολόκληρο το δάνειο, ως ενιαίο και όχι μόνοι για το μη εγγυημένο τμήμα αυτού.
- Για συνολική χρηματοδότηση άνω του ποσού των 10 εκατομμυρίων δραχμών και για το τμήμα που υπερβαίνει το ποσό αυτό, η εγγύηση του Δημοσίου παρέχεται και ισχύει μόνο έναντι ασφαλειών (εμπράγματων, προσωπικών, και άλλων) οι οποίες θα λαμβάνονται υποχρεωτικά από τις τράπεζες και οι οποίες θα κρίνονται ως επαρκείς κατά την χορήγηση των δανείων και για το σύνολο αυτών, από τις ίδιες τις δανείστριες τράπεζες.

4. Λοιπές αναγκαίες προϋποθέσεις για την παροχή και ισχύ της εγγύησης του Δημοσίου.

Οι βιοτεχνικές επιχειρήσεις για την δανειοδότηση τους από το Ειδικό Κεφάλαιο της Α.Ν.Ε. 197/78 προκειμένου να παρέχεται υπέρ αυτών εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου θα πρέπει, εκτός των άλλων προϋποθέσεων που καθορίζονται από τις σχετικές αποφάσεις να έχουν εγγραφεί στο επαγγελματικό ή βιοτεχνικό ή εμπορικό ή μικτό επιμελητήριο της περιοχής τους και να προσκομίζουν στις τράπεζες βεβαίωση, από την οποία θα φαίνεται η συγκεκριμένη μεταποιητική δραστηριότητα που ασκούν. Εφ' όσον λείπει το παραπάνω στοιχείο και πρόκειται για οικοτεχνίες ή χειροτεχνίες, οι επιχειρήσεις μπορούν να προσκομίζουν στις τράπεζες σχετικές βεβαιώσεις του ΕΟΜΜΕΧ.

5. Προμήθεια Δημοσίου.

Καθορίζεται σε βάρος των δανειοδοτούμενων βιοτεχνικών επιχειρήσεων προμήθεια υπέρ Δημοσίου σε ποσοστό 1% επί του εκάστοτε ανεξόφλητου εγγυημένου υπολοίπου κεφαλαίου. Η προμήθεια αυτή θα λογίζεται, εισπράττεται και θα αποδίδεται στο Δημόσιο ή θα βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο, σε περίπτωση μη είσπραξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα του Υπουργείου Οικονομικών.

Η απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών αρθ. 67651/7142/28.7.78 και κάθε άλλη σχετική απόφαση, όπως ισχύουν, εξακολουθούν να ισχύουν μόνο για όσα δάνεια έχουν χορηγηθεί σε βιοτεχνικές επιχειρήσεις μέχρι την 1.11.91.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

14.1 Γενικά περί χρηματοδότησης της ναυτιλίας.

Η χρηματοδότηση της ναυτιλίας σε δραχμές ή συνάλλαγμα γίνεται βάσει ειδικών αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος, και καλύπτει τις παρακάτω περιπτώσεις:

- Χρηματοδότηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων και γραφείων διαχείρισης πλοίων για κεφάλαιο κίνησης. Η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να γίνει και σε συνάλλαγμα με όρους.
- Χρηματοδότηση για την κατασκευή, την επισκευή και την μετασκευή σκαφών σε ελληνικά ναυπηγεία.
- Χρηματοδότηση, σε δραχμές, κατασκευών και μετασκευών πλοίων που θα εκτελούν πλοές εξωτερικού.
- Χρηματοδότηση για την αγορά επιβατηγών και επιβατηγών-οχηματαγωγών, ως και φορτηγών και φορτηγών-οχηματαγωγών σκαφών.
- Χρηματοδότηση για την αγορά, ναυπήγηση, μετασκευή και επισκευή πλοίων υπερπόντιας αλιείας.
- Χρηματοδότηση για την αντικατάσταση αλιευτικών και σπογγαλιευτικών σκαφών και δημιουργία μονάδων υδατοκαλλιεργιών.
- Χρηματοδότηση ναυπηγικών βιομηχανιών για κεφάλαιο κίνησης και για την κατασκευή, μετασκευή και επισκευή πλοίων.

Ειδικότερα για τις χορηγήσεις προς την ναυτιλία ισχύει:

14.2 Χρηματοδότηση ελληνικών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και γραφείων διαχείρισης πλοίων για κεφάλαιο κίνησης.

1. Επιτρέπεται από τις εμπορικές τράπεζες η χρηματοδότηση ελληνικών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και γραφείων διαχείρισης πλοίων, προς αντιμετώπιση αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης των πλοίων, ανεξάρτητα από την εθνικότητα του πλοιοκτήτη και της σημαίας του πλοίου. Το ύψος των δανείων αυτών θα καθορίζεται από τις δανειοδοτούσες τράπεζες, ανάλογα με τις υφιστάμενες πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων αυτών. Στην περίπτωση που τα πλοία εκτελούν πλοές εξωτερικού, τα δάνεια θα συνάπτονται με ρήτρα συναλλάγματος και η εξόφληση αυτών θα πραγματοποιείται με την εισαγωγή συναλλάγματος (Απ. Ν.Ε. 85/5/14.7.75).

Η διάρκεια των πιο πάνω δανείων θα ρυθμίζεται μετά από συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών (Απ. Ε.Ν. & Π.Θ. 423./6/23.5.89).

2. Επιτρέπεται επίσης από τις τράπεζες η προεξόφληση απαιτήσεων ελληνικών ναυαγοσωστικών εταιριών από ναυαγαιρέσεις, μέχρι ποσοστού 30% των συγκεκριμένων απαιτήσεων.

Τα δάνεια της μορφής αυτής συνάπτονται με ρήτρα συναλλάγματος και εξοφλούνται, με την είσπραξη των απαιτήσεων, το αργότερο εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης, με εισαγωγή συναλλάγματος.

14.3 Χρηματοδότηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων, εταιριών και γραφείων διαχειρήσεων πλοίων σε συνάλλαγμα.

1. Επιτρέπεται επίσης στις εμπορικές τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα η χορήγηση πάσης φύσεως δανείων ή πιστώσεων σε συνάλλαγμα προς τις ελληνικές ναυτιλιακές επιχειρήσεις, και ναυτικά γραφεία διαχείρισης πλοίων, με την προϋπόθεση ότι εκμεταλλεύονται πλοία, που πραγματοποιούν έσοδα, σε ελεύθερο συνάλλαγμα μη υποχρεωτικά εκχωρητέου, όπως επίσης και αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων, ή άμεσα συνδεδεμένες επιχειρήσεις με την ναυτιλιακή δραστηριότητα, ανεξάρτητα αν ασκούν την δραστηριότητα τους εντός ή εκτός Ελλάδος.

Επιτρέπεται επίσης από τις τράπεζες η έκδοση εγγυητικών πιστωτικών επιστολών, και το άνοιγμα ενέγγυων πιστώσεων σε συνάλλαγμα κατά εντολή και λογαριασμό των παραπάνω εταιριών, επιχειρήσεων και γραφείων, τηρούμενων των διατάξεων περί εισαγωγής χωρίς συναλλαγματικές διατυπώσεις, σε όσες περιπτώσεις απαιτήται αυτή (Απ.Τ.Π. 187/1/19.10.78).

2. Όλες οι συμβάσεις και πράξεις που αφορούν τις παραπάνω συναλλαγές, (παρ/φος α), περιλαμβανομένων ενδεικτικώς των εμπράγματων ασφαλειών και εγγυήσεων, ως και οι εκχωρήσεις και αναδοχές των εξ αυτών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια σε διαταγή καταρτίζονται και εκπληρούνται σε συνάλλαγμα, ανεξάρτητα του τόπου κατοικίας, διαμονής ή έδρας εγκατάστασης των συμβαλλόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων, η του τόπου σύναψης ή εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων.

Η διάταξη αυτή σε καμμία περίπτωση δεν δημιουργεί δικαίωμα απόκτησης συναλλάγματος, από τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Ελλάδος ή από το υποχρεωτικά εκχωρητέο συναλλάγμα στην Τράπεζα της Ελλάδος (Απ. Τ.Π. 187/1/19.10.78 παρ Ι).

3. Το συνάλλαγμα των χορηγούμενων δανείων ή πιστώσεων. όπως επίσης και των εγγυητικών ή πιστωτικών επιστολών και ενέγγυων πιστώσεων, θα καλύπτεται από τις δανειοδοτούσες τράπεζες αποκλειστικά και θα αφορά ελεύθερο συνάλλαγμα διαθέσιμων ή ελεύθερο συνάλλαγμα ειδικά για τον σκοπό αυτό, το οποίο θα βρίσκεται στο εξωτερικό. Σε καμμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η χορήγηση συναλλάγματος από τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Ελλάδος ή από τα υποχρεωτικά εκχωρητέο συνάλλαγμα στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Με την τροποποίηση της Απ. Υ.Π. 187/1/19.10.78 καθορίζεται ότι επιτρέπεται στις τράπεζες που χορηγούν δάνεια στα πλαίσια της απόφασης αυτής, να χρησιμοποιούν κεφάλαια που προέρχονται από δανεισμό τους σε συνάλλαγμα, του οποίου η συναλλαγματική

εξυπηρέτηση έχει εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες ειδικότερες προϋποθέσεις:

- Το προϊόν του δανείου θα διατίθεται εξολοκλήρου για την πληρωμή δαπανών κατασκευής ή μετασκευής σε ελληνικά ναυπηγεία πλοίων, που εκτελούν πλοές εξωτερικού.
- Το δάνειο θα καλύπτει μέχρι το 70% του κόστους κατασκευής ή μετασκευής.

Διευκρινίζεται επίσης ότι τα δάνειο θα εξοφλείται κατά, κεφάλαιο τόκους και λοιπά έξοδα, από συναλλαγματικά διαθέσιμα μη υποχρεωτικά εκχωρητέα στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Ο έλεγχος για την τήρηση των διατάξεων της απόφασης (Απ.Ε.Ν & Π.Θ.481/2/2.8.91) ανατίθεται στην Διεύθυνση Ελέγχου Εφαρμογής Συναλλαγματικών Κανόνων της Τράπεζας της Ελλάδος.

4. Η εξόφληση των χορηγούμενων δανείων ή πιστώσεων και η κάλυψη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις εγγυητικές ή πιστωτικές επιστολές και των ενέγγυων πιστώσεων πλέον τόκων, εξόδων, προμηθειών και λοιπών επιβαρύνσεων θα ενεργήται από τα ίδια τα συναλλαγματικά διαθέσιμα των οφειλετριών επιχειρήσεων τα οποία δεν είναι υποχρεωτικά εκχωρητέα στην Τράπεζα της Ελλάδος.(Απ. Υ.Π. 187/1/19.10.78 παρ.β').

5. Οι όροι χρηματοδότησης για τα συγκεκριμένα δάνεια ή πιστώσεις εγγυητικών ή πιστωτικών επιστολών και ενέγγυων πιστώσεων θα καθορίζονται ελεύθερα, κατά την κρίση των τραπεζών.Οι εκάστοτε σε ισχύ διατάξεις περί ανώτατου επιτοκίου, συμβατικού ή υπερημερίας , εξόδων, προμηθειών και λοιπών επιβαρύνσεων δεν έχουν εφαρμογή στα συγκεκριμένα δάνεια.

6. Τα παραπάνω σε συνάλλαγμα δάνεια ή πιστώσεις, προκειμένου για ξένες τράπεζες οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, δεν θα προσυπολογίζονται στις λοιπές σε συνάλλαγμα χορηγήσεις τους, οι οποίες σύμφωνα με την άδεια εγκατάστασης τους στην Ελλάδα, δεσμεύονται από την ύπαρξη καθορισμένου ύψους βραχυπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων.

7. Τα ναυτικά Πρακτορεία δεν υπάγονται στις παραπάνω διατάξεις της (Απ.Υ.Π.187/1/19.10.78).

14.4 Χρηματοδότηση για την κατασκευή και μετασκευή σκαφών στα ελληνικά ναυπηγεία.

1. Επιτρέπεται από τις τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα να χορηγούν δάνεια σε ημεδαπά και αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για την πληρωμή, στις ελληνικές ναυπηγικές βιομηχανίες, μέρους της αξίας, ή μετασκευής πλοίων, κάθε κατηγορίας ή άλλων ναυπηγημάτων. Προκειμένου για ακτοπλοϊκά (επιβατηγά-φορτηγά) σκάφη, για την προχρηματοδότηση αυτών, απαιτείται η προσκόμιση στη τράπεζα, άδειας σκοπιμότητας του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας.

Ως ειδικότεροι όροι της χορήγησης δανείων αυτής της μορφής καθορίζονται οι εξής:

1. Το ύψος των δανείων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το ποσοστό 80% του κόστους της κατασκευής ή της μετασκευής (Απ. Ν.Ε 85/5/14.7.75)
2. Η διάρκεια των δανείων, ορίζεται μέχρι 10 έτη για την κατασκευή και μέχρι 8 έτη για την μετασκευή πλοίων, υπολογιζόμενη από την παραλαβή του πλοίου. Η εξόφληση αυτών θα γίνεται με ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις, όπου η πρώτη δόση θα είναι καταβλητέα μετά από ένα έτος από την παραλαβή του πλοίου και οπωσδήποτε μέσα σε 42 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της δανειακής σύμβασης (Πρ.Διοικ.Τ.Ε.720/27.3.86 παρ.2).
3. Εφόσον η χρηματοδότηση γίνεται προς αλλοδαπούς για την κατασκευή ή μετασκευή σκαφών κάθε κατηγορίας, ή προς ημεδαπούς για την κατασκευή ή μετασκευή ποντοπόρων πλοίων αποκλειστικά, τα σχετικά δάνεια θα συνομολογούνται σε συνάλλαγμα και θα εξοφλούνται, με την καταβολή στις δανειοδοτούσες τράπεζες του αντίστοιχου συναλλάγματος, καλύπτοντας κεφάλαιο και τόκους του δανείου. Οι τράπεζες που χορηγούν δάνεια αυτής της μορφής, υποχρεώνονται να καλύπτουν τα ποσά αυτά, από κεφάλαια αντλώμενα από το εξωτερικό, τα οποία δεν θα είναι υποχρεωτικά εισακτέα για

άλλη αιτία. Η εξυπηρέτηση των δανείων αυτών θα πραγματοποιηθεί με συναλλαγματικά μέσα τα οποία θα τίθονται στη διάθεση των χρηματοδοτούσων τραπεζών από το προϊόν της εξόφλησης των δανείων. Η τυχόν διαφορά μεταξύ των εισπραττόμενων από τις τράπεζες τόκων, και του κόστους δανεισμού αυτών από το εξωτερικό, θα καλύπτεται με συνάλλαγμα χορηγούμενου από την Τράπεζα της Ελλάδος. Στην περίπτωση καθυστέρησης, εκπλήρωσης από τους δανειοδοτούμενους, υποχρεώσεων τους σε συνάλλαγμα, η Τράπεζα της Ελλάδος θα χορηγεί συνάλλαγμα στις δανειοδοτούσες τράπεζες, προς εξυπηρέτηση των δανείων που έχουν συνάψει, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν τηρήσει όλες τις διατάξεις σχετικά με την "Συνομολόγηση της Ποινικής Ρήτρας" και ότι θα αναλάβουν την υποχρέωση, να εισπράξουν τα οφειλόμενα κεφάλαια, σε συνάλλαγμα από τους υπόχρεους και να τα καταβάλλουν στην Τράπεζα της Ελλάδος (Απ.Υ.Π.124/4/15.12.75).

Προκειμένου για πλοία, επιβατηγά πάσης φύσεως, περιλαμβανομένων (των επαγγελματικών τουριστικών πλοίων και πλοιαρίων, θαλαμηγών, κότερων), ακτοπλοϊκών φορτηγών και μεσογειακών φορτηγών ολικής χωρικότητας 501-3000 κόρους, κατασκευαζόμενα ή μετασκευαζόμενα για λογαριασμό ημεδαπών, και προοριζομένων να τεθούν υπό Ελληνική σημαία, η χορήγηση των σχετικών δανείων, είναι δυνατόν να πραγματοποιείται και με δραχμικά διαθέσιμα των τραπεζών.

Στην περίπτωση που τα πλοία θα εκτελούν πλοές εξωτερικού θα συνομολογείται ρήτρα, συναλλάγματος και η εξόφληση των δανείων θα γίνεται με εισαγωγή συναλλάγματος.

Η κατασκευή των πλοίων της Ελληνικής πλοιοκτησίας θα παρακολουθείται, υποχρεωτικά, και υπό του Ελληνικού Νηογνώμονος ως προς την κλάση του, τουλάχιστον μέχρι να εξοφληθεί το δάνειο.

Η χρηματοδότηση με βάση την Π.Δ.Τ.Ε. 720/27.3.86 δεν αποκλείει τον παράλληλο δανεισμό, τόσο σε δραχμές στα πλαίσια της (Απ.Ε.Ν.&Π.Θ156/5/7.6.84), όσο και σε συνάλλαγμα, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της (Απ Ν.Ε. 85/5/14.7.75) με τον περιορισμό ότι ο

συνολικός δανεισμός δέν μπορεί να υπερβεί σε καμία περίπτωση το 80% του κόστους κατασκευής ή μετασκευής. Το υπόλοιπο 20% τουλάχιστον, τμήμα της δαπάνης καλύπτεται με συνάλλαγμα που εισάγεται οριστικά πριν από την εκταμίευση των δανείων. Επιτρέπεται επίσης εκ μέρους των δανειοδοτούμενων η διάθεση απευθείας στο εξωτερικό, του ποσού συναλλάγματος που αντιστοιχεί στο ποσοστό της ίδιας συμμετοχής για την αγορά μηχανημάτων, ανταλλακτικών και λοιπών υλικών, απαιτήτων για την κατασκευή ή μετασκευή σε ναυπηγεία που λειτουργούν στην Ελλάδα, κάθε είδους πλωτών μέσων που εκτελούν πλοές εξωτερικού.

Για το ποσό του συναλλάγματος αυτού, αντί των Βεβαιώσεων Αγοράς Συναλλάγματος, θα προσκομιθούν στην δανειοδοτούσα τράπεζα, προς ακύρωση τα εξοφλημένα τιμολόγια αγοράς των σχετικών μηχανημάτων, ανταλλακτικών και λοιπών υλικών πριν από την εκταμίευση των δανείων.

2. Τα δάνεια αυτά χορηγούνται με την αποκλειστική ευθύνη, της χρηματοδοτούσας τράπεζας, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η διαπίστωση της φερεγγυότητας του δανειοδοτούμενου φορέα.

3. Επιτρέπεται επίσης η προσωρινή κάλυψη με δραχμικά διαθέσιμα των δανειοδοτούμενων επιχειρήσεων, της ίδιας συμμετοχής τους στη δαπάνη κατασκευής ή μετασκευής πλοίων τους, με την προϋπόθεση ότι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εκχωρούν έναντι δραχμών σε μηνιαία βάση στη Τράπεζα της Ελλάδος το συνάλλαγμα που προέρχεται από την πραγματοποίηση πλοών εξωτερικού, μέχρι την συμπλήρωση των ποσών που αντιστοιχεί στην συγκεκριμένη συμμετοχή τους και το αργότερο εντός διετίας από την ολοκλήρωση εκταμίευσης του σχετικού δανείου.

Το συνολικό ποσό συναλλάγματος που πρέπει να εισαχθεί θα είναι ισότιμο των δραχμικών καταβολών με τις τιμές FIXING που ίσχυαν τις ημερομηνίες τμηματικής καταβολής της ίδιας συμμετοχής σε δραχμές.

Για την διασφάλιση της τήρησης των ανωτέρων, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συνομολογούν με την μέριμνα της Τράπεζας της Ελλάδος

ποινική ρήτρα υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου που θα αντιστοιχεί σε ποσοστό 15% επί του ισότιμου σε δραχμές του συναλλάγματος, που δεν θα εισαχθεί για την κάλυψη, της ως άνω συναλλαγματικής υποχρέωσής τους.

14.5 Χρηματοδότηση για την αγορά επιβατηγών και επιβατηγών-οχηματαγωγών ως και φορτηγών και φορτηγών-οχηματαγωγών σκαφών.

1. Επιτρέπεται η χρηματοδότηση από τις εμπορικές τράπεζες και από τα ίδια τα διαθέσιμά τους, καθώς και από τις τράπεζες επενδύσεων των ημεδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων για την κάλυψη μέχρι του ποσοστού 75% του τιμήματος αγοράς από την Ελλάδα ή το εξωτερικό των ακολούθων σκαφών:

- επιβατηγών και επιβατηγών-οχηματαγωγών σκαφών για την δρομολόγησή τους στην Ελληνική ακτοπλοΐα και σε γραμμές που συνδέουν ελληνικά με ξένα λιμάνια.
- φορτηγών και φορτηγών-οχηματαγωγών για την δρομολόγησή τους στην ελληνική ακτοπλοΐα.
- σκαφών των πιο πάνω κατηγοριών η κατασκευή των οποίων δεν έχει ολοκληρωθεί.

Στις περιπτώσεις χορηγήσεων δανείων για την αγορά πλοίων από το εξωτερικό, θα προηγείται η ολοκλήρωση της απαιτούμενης νόμιμης διαδικασίας για τις εισαγωγές.

2. Οι λοιποί όροι των δανείων θα καθορίζονται από την δανείστρια τράπεζα (Α.π.Ε.Ν.&Π.Θ.353/13/4.5.87).

14.6 Χρηματοδότηση για την αγορά, ναυπήγηση, μετασκευή και επισκευή πλοίων υπερπόντιας αλιείας.

1. Επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος, η χρηματοδότηση από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, τις εμπορικές τράπεζες και τις τράπεζες επενδύσεων, ημεδαπών φυσικών ή νομικών προσώπων για τους εξής σκοπούς:

- την αγορά πλοίων υπερπόντιας αλιείας που είναι ήδη υπό ελληνική σημαία ή πρόκειται να νηολογηθούν με ελληνική σημαία.
- τη ναυπήγηση, μετασκευή και επισκευή στην Ελλάδα πλοίων υπερπόντιας αλιείας.

Από 1.6.90 τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζουν ελεύθερα το επιτόκιο σταθερό ή κυμαινόμενο, των δανείων της κατηγορίας αυτής. Στα δάνεια αυτής της μορφής ισχύει το ελάχιστο όριο του επιτοκίου.

2. Τα δάνεια για ναυπήγηση, μετασκευή και επισκευή πλοίων υπερπόντιας αλιείας στην Ελλάδα μπορούν να συνομολογούνται και σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην απόφαση Ν.Ε.85/5/14.7.75, περί χρηματοδότησεως της ναυτιλίας, όπως ισχύει.

3. Οι υπόλοιποι όροι των δανείων θα καθορίζονται από τις δανείστριες τράπεζες με τις διατάξεις των αποφάσεων:

- Ν.Ε.143/3/15.12.76 για τις χρηματοδοτήσεις από την Α.Τ.Ε.
- Ν.Ε.85/5/14.7.75 για τις χρηματοδοτήσεις από τις υπόλοιπες τράπεζες.

14.7 Χρηματοδότηση για την αντικατάσταση αλιευτικών και σπογγαλιευτικών σκαφών και δημιουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειών.

1. Εξουσιοδοτείται η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος να χορηγεί, μέσα στο ετήσιο όριο πιστωτικής της επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα που εγκρίνεται κάθε χρόνο, δάνεια για την κάλυψη μέρους της δαπάνης αντικατάστασης αλιευτικών και σπογγαλιευτικών σκαφών και δημιουργίας μονάδων υδατοκαλλιέργειών μέσα στο πλαίσιο, των αποφάσεων της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων που καθορίζουν

κάθε φορά τα μέτρα-κίνητρα για την ανάπτυξη της αλιείας με τους ακόλουθους βασικούς όρους:

- Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος θα εισπράτει το επιτόκιο που ισχύει κάθε φορά για τις μεσομακροπρόθεσμες χορηγήσεις της για τους παραπάνω σκοπούς.
 - Τα δάνεια αυτά θα έχουν διάρκεια μέχρι 10 έτη.
2. Επισημαίνεται ότι η παρούσα απόφαση δεν συνεπάγεται την κάλυψη των παραπάνω δανείων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ούτε την επιδότηση του επιτοκίου.

14.8 Χρηματοδότηση ναυπηγικών βιομηχανιών.

A. Χρηματοδότηση για κεφάλαιο κίνησης.

Η χρηματοδότηση των ναυπηγικών βιομηχανιών για κεφάλαιο κίνησης ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την χρηματοδότηση της βιομηχανίας. Προκειμένου για προχρηματοτήσεις κατασκευών ή μετασκευών κάθε είδους πλωτών μέσων, η προθεσμία εξόφλησης με εισαγωγή αντίστοιχου συναλλάγματος ορίζεται στους 18 μήνες.

Σε τροποποίηση της παραγράφου 8 της Π.Δ./Τ.Ε. 227/3.6.83 καθορίζονται τα εξής:

1. Η διάρκεια των δανείων σε δραχμές προς ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις για κεφάλαιο κίνησης καθορίζεται κατά την κρίση της χρηματοδοτούσας τράπεζας.
2. Η εξόφληση των παραπάνω δανείων πραγματοποιείται είτε από δραχμικά έσοδα των δανειοδοτούμενων, είτε με εισαγωγή συναλλάγματος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος εξουσιοδοτείται να κρίνει κατά περίπτωση, το συνάλλαγμα από το εξωτερικό ή από τα διαθέσιμα των τραπεζών που δεν είναι υποχρεωτικά εκχωρητέα για την χρηματοδότηση των ναυπηγοεπισκευαστικών επιχειρήσεων σε κεφάλαιο κίνησης. Διευκρινίζοντας τις διατάξεις της Απ.Ν.Ε 85/5/14.7.75 που αναφέρονται

στην χορήγηση δραχμικών δανείων για κεφάλαια κίνησης, εξοφλητέων με εισαγωγή συναλλάγματος, καθορίζεται ότι, οι ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις έχουν την ευχέρεια, για την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους για εξόφληση των δραχμικών δανείων για κεφάλαια κίνησης με εισαγωγή συναλλάγματος, ταυτόχρονα με την δραχμική εξόφληση των δανείων, να καταθέτουν πιστωτικά στοιχεία.

B. Χρηματοδότηση για τη κατασκευή, μετασκευή και επισκευή πλοίων

Επιτρέπεται από τις τράπεζες που λειτουργούν στη Ελλάδα να χορηγούν δάνεια στις ελληνικές ναυπηγικές βιομηχανίες για την "επί πιστώσει" πώληση από αυτούς ναυπηγουμένων και μετασκευασμένων πλοίων, όπως επίσης και για την "επί πιστώσει" εκτέλεση επισκευαστικών εργασιών.

Οι χορηγήσεις αυτές θα συνομολογούνται με τους καθορισμένους όρους και προϋποθέσεις απευθείας από τις τράπεζες που χρηματοδοτούν προς τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΥΓΓΕΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.

Συγγενικές επιχειρήσεις θεωρούνται οι επιχειρήσεις που ελέγχονται από τον ίδιο φορέα ή εκείνες στις οποίες τα ίδια άτομα μετέχουν, είτε απ' ευθείας είτε μέσω συγγενικών τους προσώπων, καθώς και οι εταιρίες που έχουν μετοχική εξάρτηση μεταξύ τους.

Σε μερικές περιπτώσεις χρηματοδοτήσεων, παρατηρείται το φαινόμενο, ένα κατάστημα μιας τράπεζας να πιστοδοτεί μια επιχείρηση. οι φορείς της οποίας, είτε ατομικά, είτε με άλλη εταιρική επωνυμία. να έχουν οφειλές και σε άλλο κατάστημα της ίδιας τράπεζας. Επίσης υπάρχει η περίπτωση, οι φορείς κάποιας επιχείρησης να έχουν ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις σε ένα κατάστημα της τράπεζας και συνιστούν μια νέα εταιρία, με την επωνυμία της οποίας χρηματοδοτούνται από άλλο κατάστημα της ίδιας τράπεζας.

Επειδή οι περιπτώσεις αυτές ενέχουν πολλούς κινδύνους για την τράπεζα, θα πρέπει πριν από την έναρξη της κάθε χρηματοδότησης, να εξετάζονται προηγουμένως οι παράλληλες δραστηριότητες του φορέα, οι υποχρεώσεις που πηγάζουν από τις δραστηριότητες αυτές, καθώς και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο.

Στοιχεία από τα οποία θα μπορούσε μια τράπεζα να αντλήσει πληροφορίες για την δραστηριότητα του φορέα, είναι η τελευταία δήλωση εισοδήματος τόσο του φορέα όσο και της επιχείρησης από τα αρχεία της αρμόδιας Δ.Ο.Υ..

Είναι σκόπιμο, λοιπόν η χρηματοδότηση των συγγενικών επιχειρήσεων, εάν δεν δημιουργεί λειτουργικά προβλήματα στις ίδιες τις επιχειρήσεις, να γίνεται από ένα μόνο κατάστημα της τράπεζας, ώστε κατά την εξέταση χρηματοδοτικών αιτημάτων να λαμβάνονται υπόψη τα συνολικά στοιχεία (εξέλιξη εργασιών όλων των συγγενικών επιχειρήσεων, οικονομική τους κατάσταση, ύψος οφειλών τους στις τράπεζες, συνέπεια στις συναλλαγές τους, ήθος και συνέπεια φορέων).

Ιδανική συμπληρωματική αντιμετώπιση θα ήταν η σύνταξη ενοποιημένου ισολογισμού για όλες τις συγγενικές επιχειρήσεις, καθώς και συγκριτικού πίνακα κινδύνων από χρηματοδοτήσεις που έχει αναλάβει η τράπεζα και εξασφαλίσεων που έχει πάρει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

16.1 Σύμβαση δανειακή και σύμβαση πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Οι χρηματοδοτήσεις που γίνονται από τις τράπεζες, στηρίζονται σε συμβάσεις, όπου αναφέρονται οι όροι με τους οποίους διενεργείται κάθε συγκεκριμένη χρηματοδότηση.

Οι συμβάσεις αυτές μπορεί να είναι είτε δανειακές είτε συμβάσεις πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Για τον διαχωρισμό των δύο αυτών ειδών συμβάσεων θα ανατρέξουμε στους ορισμούς που δίνονται από τον Αστικό Κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο 806 του Αστικού Κώδικα ορίζεται: "Με την σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλόμενους (δανειστές) μεταβιβάζει κατά κυριότητα στον άλλον (δανειζόμενο) χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, αυτός δε είναι υποχρεωμένος να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποιότητας και ποσότητας".

Ο Αστικός Κώδικας κάνει αναφορά περί αλληλόχρεου λογαριασμού στο άρθρο 112 ορίζοντας τα εξής:

"Πίστωση είναι η συμφωνία με την οποία ο ένας από τους συμβαλλόμενους είναι υποχρεωμένος να ενισχύσει προσωρινά την αγοραστική δύναμη του άλλου". Το ίδιο άρθρο του Εισαγ. Νόμου του Αστικού Κώδικα ορίζει επίσης ότι ο αλληλόχρεος λογαριασμός κλείνει περιοδικός κάθε εξάμηνο, εκτός εάν συμφωνηθεί αλλιώς, αλλά όχι κατά διαστήματα μικρότερα του τριμήνου. Αυτό λέγεται τυπικό κλείσιμο, δηλαδή καταλογίζονται οι τόκοι και κεφαλοποιούνται.

Καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη μπορεί οποτεδήποτε να καταγγείλει την σύμβαση και να θεωρήσει ότι ο λογαριασμός έχει οριστικά κλείσει, οπότε ο δικαιούχος του κατάλοιπου μπορεί να απαιτήσει το κατάλοιπο αμέσως.

16.2 Διαφορές δανείου και πίστωσης.

Η κύρια διαφορά μεταξύ δανείου και πίστωσης είναι ότι η τελευταία αναφέρεται μόνο σε χρηματική ενίσχυση του αντισυμβαλλόμενου και όχι σε άλλα αντικαταστατά πράγματα και μπορεί να είναι άμεση ή έμμεση, όπως η χορήγηση εγγυητικής επιστολής.

16.3 Χαρακτηριστικά σύμβασης πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Η συνηθέστερη μορφή σύμβασης που χρησιμοποιείται στις χρηματοδοτήσεις από τις τράπεζες είναι η σύμβαση πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού. Χαρακτηριστικά της σύμβασης αυτής είναι:

- Οι χρεωπιστώσεις χάνουν την αυτοτέλειά τους, αμέσως μόλις ενταχθούν σε αυτήν. Το ίδιο συμβαίνει και με τους τόκους που χρεώνονται, οι οποίοι χάνουν την αυτοτέλειά τους και ανατοκίζονται όπως και οι άλλες χρεώσεις.
- Για κάθε κονδύλιο του αλληλόχρεου λογαριασμού δεν υπάρχει ιδιαίτερος χρόνος παραγραφής. Παραγράφεται μετά από 20 χρόνια από τότε που θα καταστεί απαιτητό μόνο το κατάλοιπο του λογαριασμού.
- Για να επιδικασθεί μια απαίτηση που στηρίζεται σε σύμβαση πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού θα πρέπει να προσκομιθεί στο δικαστήριο είτε έγγραφη συμφωνία του αντισυμβαλλόμενου, με την οποία να συνομολογείται η αποδοχή του υπολοίπου της απαίτησης, είτε παραστατικά ταμείου και πλήρη αντίγραφα της κίνησης των λογαριασμών, εφ' όσον δεν υπάρχει αναγνώριση του υπολοίπου από τον πιστούχο.
- Υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιούνται διάφορες χρηματοδοτήσεις διαφόρων μορφών, οι οποίες θα στηρίζουν τους λογαριασμούς τους στην ίδια σύμβαση, όπως για παράδειγμα

χρηματοδοτήσεις με ένχυρο εμπορεύματα, δικαιόγραφα, φορτωτικά έγγραφα για πάγιες εγκαταστάσεις.

- Η σύμβαση πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού μπορεί να αυξηθεί ή να περιοριστεί, με αυξητικές ή αντίστοιχα περιοριστικές πράξεις.

Στην περίπτωση που έχουμε περιορίσει μια πίστωση και στη συνέχεια θελήσουμε να αυξήσουμε ξανά το όριο της, οι εμπράγματα και λοιπές ασφάλειες, που είχαμε πριν από τον περιορισμό, ισχύουν μόνο για το ποσό μέχρι το οποίο περιορίσαμε την πίστωση.

Για να ασφαλίσουμε το επιπλέον ποσό της πίστωσης, δηλαδή για να καλύψουμε και το ποσό της αύξησης που θέλουμε να κάνουμε, πρέπει να πάρουμε καινούργιες συμπληρωματικές εξασφαλίσεις ή να επαναλάβουμε τις παλιές, εφόσον αυτές μας καλύπτουν.

16.4 Επιβολή Ειδικού Φόρου Τραπεζικών Εργασιών στη σύμβαση.

Η επιβολή Ε.Φ.Τ.Ε. στη σύμβαση γίνεται με Γραμμάτιο Είσπραξης, αντίγραφου του οποίου επισυνάπτεται στο σώμα της σύμβασης και με το σχετικό ποσό πιστώνεται ο λογαριασμός του Δημοσίου. Ο Ε.Φ.Τ.Ε. είναι 3% εφάπαξ επί του ποσού της σύμβασης που υπογράφεται από την επιχείρηση, και το ποσό αυτό επιβαρύνει την ίδια την επιχείρηση. Από τον Ε.Φ.Τ.Ε. απαλλάσσονται οι συμβάσεις που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την χρηματοδότηση εξαγωγικών επιχειρήσεων ή και για την χρηματοδότηση οποιουδήποτε εξαγωγέα.

Όλες οι διατάξεις που προέβλεπαν την επιβολή του Ε.Φ.Τ.Ε. 3% καταργήθηκαν σε όλες τις συμβάσεις πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

16.5 Προσκόμιση πιστοποιητικού ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας.

Για τη σύναψη συμβάσεων δανείων, πιστώσεων και χρηματοδοτήσεων, είναι υποχρεωτική η προσκόμιση "αποδεικτικού ενημερότητας για

χρέη προς το Δημόσιο", εφ' όσον το χορηγούμενο ποσό υπερβαίνει τις 500.000δρχ.

16.6 Μεταφορά σύμβασης.

Με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος (Ε.Ν.Π.Θ 373/5.11.87) υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς μιας δανειακής σύμβασης ή μιας σύμβασης πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού από μια τράπεζα σε άλλη.

Για την μεταβίβαση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από μια σύμβαση δανείου ή πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού από μια τράπεζα σε μια άλλη, απαιτείται να υπογραφεί σύμβαση μεταβίβασης. Παράδειγμα σύμβασης μεταβίβασης έννομης σχέσης από πίστωση με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό παραθέτουμε στο τέλος του κεφαλαίου.

Η σύμβαση μεταβίβασης απαλλάσσεται από κάθε φόρο ,τέλος, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά, δικαίωμα ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων.

Για την διατήρηση των τυχόν εγγυήσεων και ασφαλειών υπέρ της τράπεζας προς την οποία γίνεται η μεταβίβαση, χρειάζεται η σύμπραξη στη σύμβαση και εκείνων που έχουν παραχωρήσει προσωπικές εγγυήσεις ή εμπράγματα ασφάλειες.

Όσον αναφορά τις υποθήκες και τις προσημειώσεις, θα πρέπει να υπογράφεται και σχετική συμβολαιογραφική πράξη, ή ότι αφορά μόνο τις προσημειώσεις να προκαλείται μεταρρύθμιση της απόφασης με την οποία παρασχέθηκε η άδεια εγγραφής της προσημείωσης. Είναι αναγκαίο επίσης η τράπεζα που έχει ήδη την σύμβαση, να φροντίζει για την σχετική σημείωση στα περιθώρια των εγγεγραμμένων υποθηκών και προσημειώσεων του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου, δηλαδή οι υποθήκες και οι προσημειώσεις αυτές να καλύπτουν και τις απαιτήσεις της τράπεζας στην οποία έγινε η μεταβίβαση της σύμβασης.

Η μεταβίβαση των ασφαλειών δεν είναι υποχρεωτική και κατά συνέπεια, μπορεί να συμφωνηθεί ότι δεν μεταβιβάζονται οι εμπράγματα

ασφάλειες και εγγυήσεις, και να εξουσιοδοτηθεί η μεταβιβάζουσα Τράπεζα να συναινέσει αρμοδίως για την εξάλειψη τους. Στην περίπτωση αυτή δεν είναι αναγκαία ή σύμπραξη στη σύμβαση μεταβίβασης της έννομης σχέσης, εκείνων που έχουν παραχωρήσει την εν λόγω εμπράγματη ασφάλεια, εκτός εάν η σύμπραξη αυτή επιβάλλεται για άλλους λόγους, όπως η διατήρηση της ευθύνης του παραχωρήσαντος ως εγγυητή.

Όταν στις μεταφερόμενες απαιτήσεις περιλαμβάνεται και απαίτηση για την οποία έχει παρασχεθεί η εγγύηση του Δημοσίου, όπως στην περίπτωση του Βιοτεχνικού δανείου με βάση την Α.Ν.Ε. 197/78, θα πρέπει να λαμβάνεται από το Υπουργείο Οικονομικών, έγκριση μεταφοράς στην τράπεζα όπου μεταφέρεται η σύμβαση, της εγγύησης του Δημοσίου, πριν από την υπογραφή της σύμβασης μεταβίβασης της συμβατικής σχέσης.

Η μεταβίβαση συμβατικής σχέσης από πίστωση με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό από μια τράπεζα σε άλλη τράπεζα είναι έγκυρη μόνο όταν μεταβιβάζεται απαίτηση (οφειλή) ή όταν η μεταβιβαζόμενη σύμβαση διασφαλίζεται εμπραγμάτως με υποθήκες ή με προσημειώσεις.

Με τον νόμο 2008/92 άρθρο 17, όπως ερμηνεύεται από το Υπουργείο Οικονομικών, προβλέπεται απαλλαγή από τον Ε.Φ.Τ.Ε.(3%), των καταρτιζόμενων από 1.1.1992 συμβάσεων πιστώσεων με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό, κατά το ποσό όμοιων πιστώσεων που κλείνουν, η κατά το ποσό για το οποίο μειώνονται σε άλλη τράπεζα. Οι διατάξεις του παραπάνω νόμου δεν ισχύουν για συμβάσεις δανείων.

Για να τεθεί σε εφαρμογή η απαλλαγή αυτή θα πρέπει να τηρούνται αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις:

1. Η παλαιότερη σύμβαση που κλείνει ή μειώνεται να έχει απαραίτητα υπαχθεί σε Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών.
2. Να ανοίγεται νέα σύμβαση σε άλλη τράπεζα μέχρι του ποσού, κατά ανώτερο όριο, της παλαιότερης σύμβασης, σε περίπτωση κλεισίματος της ή της μείωσης σε περίπτωση μείωσης της.

3. Ο πιστούχος της νέας σύμβασης πρέπει να είναι το ίδιο ακριβώς πρόσωπο (φυσικό ή νομικό), με τον πιστούχο της παλιάς σύμβασης.
4. Η νέα σύμβαση να καταρτίζεται εντός δύο μηνών από το κλείσιμο ή την μείωση της παλαιάς.

Για την εφαρμογή της απαλλαγής αυτής δεν είναι απαραίτητο να ανοίγουν ισάριθμες πιστώσεις με αυτές που κλείνουν ή που μειώνονται.

Η απαλλαγή, παρέχεται όταν κλείνει μια σύμβαση και ανοίγει μία ή περισσότερες συμβάσεις σε άλλη ή άλλες τράπεζες, αλλά και όταν κλείνουν ή μειώνονται δύο ή περισσότερες συμβάσεις σε μία ή περισσότερες τράπεζες και ανοίγει μία ή περισσότερες συμβάσεις σε άλλη ή άλλες τράπεζες. Οποσδήποτε όμως η συνολική απαλλαγή πρέπει να είναι μέχρι του συνολικού ποσού των συμβάσεων που κλείνουν ή του συνολικού ποσού της μείωσης τους.

Είναι αναγκαίο να επισημάνουμε, ότι στην περίπτωση που ο πιστούχος προτίθεται να ανοίξει συμβάσεις πιστώσεων που θα τύχουν απαλλαγής του Ε.Φ.Τ.Ε. σε περισσότερες της μίας τράπεζες, θα πρέπει να εκδοθούν ισάριθμες, με τις τράπεζες αυτές, βεβαιώσεις.

Σε κάθε μία από αυτές τις βεβαιώσεις, πρέπει να αναγράφεται το ποσό του κλεισίματος ή της μείωσης, που αντιστοιχεί στη νέα σύμβαση που ανοίγεται σε κάθε μία τράπεζα, ώστε το συνολικό ποσό του κλεισίματος ή της μείωσης όλων των βεβαιώσεων να ισούται με το ποσό της μείωσης ή του κλεισίματος της αρχικής ή των αρχικών συμβάσεων.

Το κλείσιμο ή η μείωση της σύμβασης θα αποδεικνύεται με βεβαίωση που θα εκδίδεται από την αρχική τράπεζα και θα προσκομίζεται στη νέα τράπεζα.

Στη βεβαίωση αυτή θα αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία της πίστωσης και ειδικότερα ο αριθμός αυτής, ο χρόνος που ανοίχτηκε, το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του πιστούχου, το ύψος της σύμβασης, όπως επίσης και του ποσού κατά το οποίο έγινε η μείωση, καθώς και ο χρόνος του κλεισίματος ή της μείωσης.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΕΝΝΟΜΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΑΠΟ
ΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ (ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟ) ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Στην σήμερα, στις (.....)
του μηνός του έτους χίλια εννιακόσια (19...), μεταξύ:

α) της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία
που εδρεύει στ
και εκπροσωπείται νόμιμα στην προκειμένη περίπτωση από τους κ.κ.

που θα αποκαλείται στο εξής μεταδιόδουσα Τράπεζα και
β) της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία

που εδρεύει στ
και εκπροσωπείται νόμιμα στην προκειμένη περίπτωση από τους κ.κ.

που θα αποκαλείται στο εξής αποκτώσα Τράπεζα, συμφωνήθηκαν,
συνομολογήθηκαν και έγιναν αποδεκτά τα εξής:

1. Η μεταβιβάουσα Τράπεζα με την με αριθ.
σύμβαση πίστωσης με ανοικτό λογαριασμό, χορήγησε πίστωση στ

που στο εξής θα ονομάζεται πιστούχος, με τους όρους της παραπάνω
σύμβασης, για ποσό δραχμών

που αυξήθηκε / μειώθηκε σε δραχμές
(.....)

μετά από διαδοχικές πράξεις μεταβολής του ύψους της παραπάνω
αρχικής σύμβασης, με τις με αριθ.

..... συμβάσεις.

Στα πλαίσια της παραπάνω σύμβασης πίστωσης με ανοικτό λογαρια-
σμό τηρήθηκαν οι παρακάτω επιμέρους λογαριασμοί:

Το σημερινό συνολικό υπόλοιπο των λογαριασμών αυτών ανέρχεται
στο ποσό των δραχμών

2. Για την τήρηση όλων των όρων της παραπάνω σύμβασης πίστωσης
με ανοικτό λογαριασμό, όπως έχει τροποποιηθεί, καθώς και για την
ολοσχερή εξόφληση του καταλοίπου κατά το κλείσιμο του παραπάνω

των επιμέρους λογαριασμών που τηρήθηκαν στα πλαίσια της παραπάνω σύμβασης πίστωσης με ανοικτό λογαριασμό, πλέον των οφειλόμενων και μη ληξιπρόθεσμων τόκων έως σήμερα, δηλ. των τόκων του χρονικού διαστήματος από μέχρι ανερχομένων σήμερα στο ποσό των δραχμών (.....) πλέον Ε.Φ.Τ.Ε. επ' αυτών ποσού δραχ. (.....).

6. Η παρούσα σύμβαση συντάχθηκε ατελώς, σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν. 1731/87 σε δύο (2) αντίτυπα και κάθε συμβαλλόμενη Τράπεζα έλαβε από ένα.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Η ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΟΥΣΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η ΑΠΟΚΤΩΣΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Λάβαμε γνώση της παραπάνω σύμβασης μεταδίδοντας έννομη σχέση από πίστωση με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό και συναινούμε στη μεταβίβαση των δικαιωμάτων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την παραπάνω σύμβαση πίστωσης με ανοικτό λογαριασμό και συνομολογούμε ότι στο εξής χρήση της πίστωσης αυτής θα γίνεται μόνον μέσω της αποκτώσας Τράπεζας.

Αναγνωρίζουμε την ακρίβεια του παραπάνω συνολικού υπολοίπου των λογαριασμών που τηρήθηκαν στα πλαίσια της παραπάνω σύμβασης με ανοικτό λογαριασμό.

..... εγγυητ επαναλαμβάν και προς την αποκτώσα Τράπεζα την παραπάνω εγγύηση τ..... υπέρ του πιστούχου, που είχαν παράσχει στη μεταδιδάουσα Τράπεζα με

Αναλαμβάνουμε την υποχρέωση να συναινέσουμε αρμοδίως, ενώπιον συμβολαιογράφου ή του αρμοδίου δικαστηρίου, για τη σημείωση στα οικεία βιβλία υποθηκών των παραπάνω υποθηκών και προσημειώσεων στο όνομα της αποκτώσας Τράπεζας, σε εξασφάλιση κάθε απαιτήσής της από την παραπάνω σύμβαση πίστωσης με ανοικτό λογαριασμό.

..... 19.....

Ο ΠΙΣΤΟΥΧΟΣ

..... ΕΓΓΥΗΤ.....

..... ΤΡΙΤ.....

που παραχώρησαν
εμπράγματη
ασφάλεια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Σε πολλές περιπτώσεις, η πορεία μιας χρηματοδότησης δεν έχει την επιθυμητή εξέλιξη, με αποτέλεσμα να αναγκάζεται η τράπεζα να προσφεύγει στο μέτρο των συμπληρωματικών εξασφαλίσεων για να διασφαλίσει τα συμφέροντά της. Θα πρέπει η τράπεζα πριν από την χρηματοδότηση, να έχει εξαντλήσει όλες τις πηγές πληροφόρησης σχετικά με την ύπαρξη ακίνητης περιουσίας, τόσο της επιχείρησης που πρόκειται να χρηματοδοτήσει, όσο και των φορέων της.

Επειδή όμως η τυχόν άριστη οικονομική κατάσταση της υποψήφιας για χρηματοδότηση επιχείρησης δεν δικαιολογεί να γίνει κάτι τέτοιο από την αρχή, αλλά και επειδή οι αγοραπωλησίες ακινήτων είναι συχνές, επιβάλλεται η έρευνα για την εξακρίβωση ακίνητης περιουσίας να γίνεται στις περιπτώσεις που διαφένεται κίνδυνος, οι απαιτήσεις μιας τράπεζας από μια σύμβαση χρηματοδότησης να μείνουν ακάλυπτες. Η εντολή για την έρευνα δίνεται στο νομικό σύμβουλο του καταστήματος ή στο αμόδιο γραφείο Δικαστικού της τράπεζας. Μια τέτοιου είδους εντολή θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ξής στοιχεία:

- Επώνυμο.
- Όνομα.
- Όνομα πατέρα.
- Όνομα μητέρας.
- Το γένος εάν πρόκειται για γυναίκες, γιατί τα Υποθηκοφυλάκια ανοίγουν μερίδες σε αυτό.
- Επάγγελμα.
- Σχέση με την τράπεζα (πιστούχος, εγγυητής), καθώς και το είδος του δανείου στο οποίο ενέχεται.
- Στοιχεία ταυτότητας.

- Την περιοχή που επιθυμεί η τράπεζα να γίνει η έρευνα (τόπος καταγωγής, τόπος επαγγελματικής εγκατάστασης).

Η εντολή για την έρευνα μπορεί να είναι γενική (σε όλα τα Υποθηκοφυλάκια της περιοχής) ή ειδική (σε συγκεκριμένα Υποθηκοφυλάκια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΧΡΕΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Με αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών (2048300/19.7.90 ~2017303/13.3.91 ~2045350/5.7.91 ~2076220/124747-1/0016/22.11.91)

καθιερώθηκε η υποχρέωση των τραπεζών να λαμβάνουν από τους πελάτες τους (νομικά ή φυσικά πρόσωπα) αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο, στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Κατά την συνομολόγηση συμβάσεων δανείων ή πιστώσεων ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού (αρχικών ή αυξητικών), καθώς και κατά την διενέργεια χρηματοδοτήσεων γενικά, εφ' όσον τα σχετικά ποσά (συνολικό συμβατικό ύψος ή χρηματοδότηση), υπερβαίνουν τις 500.000 δραχμές. Τα αποδεικτικά που εκδίδονται για τις χρήσεις αυτές, θα πρέπει να φλερουν την ένδειξη "για σύναψη ή ανανέωση ή εκτέλεση σύμβασης δανείου" και να τηρούνται στο φάκελο χρηματοδότησης του πελάτου.
2. Κατά την καταβολή διαφοράς τόκων, με βάση την Α.Ν.Ε 1574/70, όταν το καταβαλλόμενο ποσό υπερβαίνει τις 200.000 δραχμές. Τα σχετικά αποδεικτικά θα επισυνάπτονται στο ένταλμα πληρωμής.

Για πληρωμές που διενεργούνται μέσα στο ίδιο, με την προσκόμιση του αποδεικτικού, μήνα μπορεί γίνεται χρήση φωτοαντίγραφου του αποδεικτικού, εφ' όσον βρίσκεται σε ισχύ και τηρούνται τυχόν όροι που αναγράφονται σε αυτό. Στο φωτοαντίγραφο σημειώνονται τα στοιχεία του εντάλματος στο οποίο έχει επισυναφθεί το πρωτότυπο. Απαλλάσσονται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού οι παρακάτω κατηγορίες:

- Οι σύνδικοι πτώχευσης νομικών ή φυσικών προσώπων.
- Οι δικαιούχοι στεγαστικών δανείων, με την προϋπόθεση ότι το ποσό του δανείου δεν υπερβαίνει τις 500.000 δραχμές.

- Οι Δήμοι, οι Κοινότητες, τα Ν.Π.Δ.Δ., τα ιδρύματα που συνιστώνται σύμφωνα με τον Α.Ν 2039/1939, οι αναγνωρισμένες στην Ελλάδα τράπεζες, η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ και ο ΟΣΕ.

Τα πιστοποιητικά ενημερότητας ισχύουν για καθορισμένα χρονικά διαστήματα.

- Για 4 μήνες, εφ' όσον έχουν εκδοθεί για την υπογραφή συμβάσεων ή τη διενέργεια χρηματοδοτήσεων.
- Για 2 μήνες, εφ' όσον έχουν εκδοθεί για την καταβολή διαφοράς τόκων.

Η ισχύς τους αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσης και λήγει την αντίστοιχη ημερομηνία του τέταρτου ή του δεύτερου κατά περίπτωση μήνα, από την έκδοσή τους. Εάν στο μήνα λήξης δεν υπάρχει ημερομηνία αντίστοιχη εκείνης της έκδοσης του αποδεικτικού, τότε η ισχύς του λήγει την τελευταία ημέρα του μήνα αυτού. Σε περίπτωση που η ημερομηνία λήξης του αποδεικτικού συμπίπτει με αργία ή μη εργάσιμη για τις Δημόσιες υπηρεσίες ημέρα, η ισχύς του εκπέει την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από την αργία ή τη μη εργάσιμη ημέρα.

Το αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας εκδίδεται από την Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) που είναι αρμόδια για την φορολογία εισοδήματος του φυσικού ή νομικού προσώπου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που, λόγω αποστάσεως ή συνθηκών συγκοινωνίας, καθίσταται δύσκολη ή αδύνατη η μετάβαση του αιτούντος στην αρμόδια για την χορήγηση του αποδεικτικού ενημερότητας Δ.Ο.Υ., αυτό μπορεί να χορηγηθεί από άλλη Δ.Ο.Υ., εφ' όσον υπάρξει πληροφόρηση από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., ότι ο αιτών δεν έχει ληξιπρόθεσμα χρέη. Τα έξοδα της πληροφόρησης επιβαρύνουν τον αιτούντα. Σημειώνεται ότι δεν είναι επιτρεπτή η θεώρηση από οποιονδήποτε φωτοαντογράφων ή αντιγράφων αποδεικτικού ενημερότητας χρεών προς το Δημόσιο μετά την έκδοσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑΣ

1. Δεν επιτρέπεται η δανειοδότηση, με οποιοδήποτε ποσό, επιχειρήσεων από τράπεζα ή οποιοδήποτε άλλο πιστωτικό ίδρυμα, χωρίς την προσκόμιση βεβαίωσης του ΙΚΑ και των άλλων ασφαλιστικών οργανισμών κύριας ασφάλισης μισθωτών, για την μη ύπαρξη οποιασδήποτε ληξιπρόθεσμης οφειλής της επιχείρησης από ασφαλιστικές εισφορές προς αυτά. Για τους αλληλόχρεους λογαριασμούς η ισχύς της βεβαίωσης ασφαλιστικής ενημερότητας ισχύει επί δίμηνο από την ημερομηνία έκδοσής της, (Ν.1239/1982 αρθ.4), ανεξάρτητα από την τυχόν αναγραφόμενη ημερομηνία λήξης τους. Στην περίπτωση επίσης που η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση δεν απασχολεί προσωπικό είναι υποχρεωτική η προσκόμιση βεβαίωσης ασφαλιστικής ενημερότητας.
2. Στις βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας που χορηγεί κάθε ασφαλιστικός οργανισμός πρέπει να αναγράφεται τόσο ο κλάδος, ή οι κλάδοι ασφάλισης που αυτός καλύπτει, όσο και ο οργανισμός, αν υπάρχει που καλύπτει τους μισθωτούς για τον άλλο κλάδο ασφάλισης (κύριας ασφάλισης), έτσι ώστε να καθοδηγείται η τράπεζα και να μην δανειοδοτεί την επιχείρηση, αν δεν προσκομιστεί βεβαίωση και από τον δεύτερο ασφαλιστικό οργανισμό.
3. Στις παραπάνω κατηγορίες βεβαιώσεων πρέπει να αναγράφεται μια από τις παρακάτω φράσεις, ανάλογα με την περίπτωση:
 - "Το προσωπικό της ανωτέρω επιχείρησης ασφαλίζεται στο ΙΚΑ για όλους τους κλάδους ασφάλισης".

- "Το προσωπικό ή μέρος του προσωπικού της ανωτέρω επιχείρησης ασφαρίζεται στο ΙΚΑ για τον κλάδο σύνταξης και για τον κλάδο ασθένειας ασφαρίζεται στο Ταμείο.....".
- "Το προσωπικό ή μέρος του προσωπικού της ανωτέρω επιχείρησης ασφαρίζεται στο ΙΚΑ για τον κλάδο ασθένειας, και για τον κλάδο σύνταξης ασφαρίζεται στο Ταμείο.....".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ ΦΟΡΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (Ε.Φ.Τ.Ε.)

Με τις διατάξεις του άρθρου 48 παρ. 1 του Ν.1914/1990 παρασχέθηκε απαλλαγή από τον Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών των παρακάτω περιπτώσεων:

1. Των συμβάσεων δανείων και πιστώσεων σε ανοικτό λογαριασμό, που χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες για την χρηματοδότηση εξαγωγών αγαθών ή υπηρεσιών που παρέχονται σε λήπτες του εξωτερικού.
2. Των εσόδων των τραπεζών, που προκύπτουν από την χρηματοδότηση εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, ανεξάρτητα από το αν οι οικείες συμβάσεις έχουν υπαχθεί ή όχι σε Ε.Φ.Τ.Ε.
3. Κάθε άλλης φύσης εσόδων των τραπεζών, που προκύπτουν από την διενέργεια εξαγωγικών εργασιών.

Από τις διατάξεις του νόμου που αναφέρθηκε προκύπτει ότι:

- Η απαλλαγή από τον Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών των δανείων και των πιστώσεων σε ανοικτό λογαριασμό, που χορηγούνται από τις τράπεζες, παρέχεται με την βασική προϋπόθεση ότι τα συγκεκριμένα δάνεια και πιστώσεις:
 - α) Χορηγούνται από την τράπεζα σε εξαγωγικές επιχειρήσεις, φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
 - β) Πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τις επιχειρήσεις αυτές αποκλειστικά και μόνο για την χρηματοδότηση εξαγωγών αγαθών ή υπηρεσιών που παρέχονται σε λήπτες του εξωτερικού και όχι για άλλο σκοπό.
- Απαλλάσσονται επίσης από τον Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών:

α) Τα έσοδα των τραπεζών, που προκύπτουν από εξαγωγικές χρηματοδοτήσεις, δηλαδή οι τόκοι καθώς και οι τυχόν εισπραττόμενες από τις τράπεζες προμήθειες, για την εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων χορηγήσεων.

β) Τα κάθε άλλης φύσης έσοδα των τραπεζών (προμήθειες, μεσιτείες), που προκύπτουν υπέρ αυτών από την διενέργεια εξαγωγικών εργασιών, από εργασίες δηλαδή που αφορούν την εξαγωγή αγαθών, η οποία χρησιμοποιείται από οποιαδήποτε εξαγωγική επιχείρηση και όχι μόνο από εκείνη, στην οποία χορηγήθηκαν από τις τράπεζες τα προαναφερόμενα δάνεια και πιστώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

21.1 Γενικά περί ακάλυπτων και καλλυμένων χορηγήσεων.

Η τράπεζα προκειμένου να προβεί σε χορήγηση δανείου ή πίστωσης, βασίζεται αρχικά στην εντιμότητα και τις ικανότητες του οφειλέτη - πελάτη της. Εγγύηση για την είσπραξη των χορηγήσεων της είναι βασικά η ελεύθερη περιουσία του πελάτη της. Οι χορηγήσεις που βασίζονται μόνο στην υπογραφή των πελατών, δηλαδή στην ελεύθερη περιουσία του πελάτη μετά τη αφαίρεση των προνομιακών απαιτήσεων (υποχρεώσεις του πελάτη προς το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους εργαζόμενους), καλούνται ακάλυπτες. Στις χορηγήσεις αυτές υπόχρεος έναντι της τράπεζας είναι μόνο ο οφειλέτης - πελάτης της.

Η περιουσία όμως του χρηματοδοτούμενου πελάτη είναι ενδεχομένως δυνατόν να είναι υπέγγυα και για άλλες υποχρεώσεις του πελάτη, γεννημένες ή μέλλουσες να γεννηθούν. Η περιουσία αυτή επίσης, μπορεί να εξανεμιστεί από την μελλοντική κακή πορεία των εργασιών του πελάτη. Για το λόγο αυτό ακάλυπτες χορηγήσεις ενεργούνται σε πρόσωπα απόλυτης εμπιστοσύνης και σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις. Για να περιορίσουν κατά το δυνατόν οι τράπεζες τους κινδύνους από τις χορηγήσεις τους ζητούν τις καλούμενες πρόσθετες ασφάλειες.

Οι πρόσθετες ασφάλειες των χορηγήσεων είναι δυνατόν να είναι προσωπικές (εγγύηση τρίτου ή περισσοτέρων) και εμπράγματα (ενέχυρο, υποθήκη, προσημείωση υποθήκης). Οι χορηγήσεις που καλύπτονται και με πρόσθετες ασφάλειες ονομάζονται καλλυμένες.

21.2 Πρόσθετες προσωπικές ασφάλειες.

Η τράπεζα για την εξασφάλιση των χορηγήσεών της, λαμβάνει σαν πρόσθετη ασφάλεια την εγγύηση ενός ή περισσοτέρων τρίτων προσώπων. Υπόχρεοι έναντι της τράπεζας για την ομαλή εξέλιξη της

χορήγησης δεν είναι μόνο ο πρωτοφειλέτης δανειοδοτούμενος πελάτης, αλλά και το τρίτο πρόσωπο ο εγγυητής.

Εγγύηση είναι η σύμβαση που καταρτίζεται μεταξύ δύο προσώπων, του εγγυητή και του δανειστή, με την οποία ο πρώτος αναλαμβάνει έναντι του δεύτερου την ευθύνη, ότι θα καταβληθεί η προς αυτόν (δανειστή) οφειλόμενη παροχή κάποιου άλλου τρίτου προσώπου, του πρωτοφειλέτη.(Α.Κ αρθ. 847)

Η σύμβαση της εγγύησης πρέπει οπωσδήποτε να συσταθεί με έγγραφο, ειδάλως είναι άκυρη. Η έλλειψη του εγγράφου καλύπτεται, εφόσον ο εγγυητής εξεπλήρωσε την οφειλή.

Σε περίπτωση που ο πελάτης δεν εξοφλήσει την οφειλή του, η τράπεζα μπορεί να στραφεί τόσο κατά του οφειλέτη, όσο και κατά του εγγυητή και να ζητήσει την είσπραξη της απαίτησης. Ο εγγυητής όμως είναι δυνατόν να προβάλει τηνκαλούμενη ένσταση της "διζήσεως", δηλαδή ο εγγυητής δικαιούται να αρνηθεί την καταβολή της οφειλής, μεχρις ότου ο δανειστής προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση κατά του οφειλέτη και αυτή αποβεί αδύνατη.Πρέπει συνεπώς, η τράπεζα να ζητεί από τον εγγυητή προκαταβολικά την παραίτηση από την ένσταση της "διζήσεως", οπότε ο εγγυητής ευθύνεται ως πρωτοφειλέτης.

21.3 Πρόσθετες εμπράγματα ασφάλειες.

21.3.1 Ενέχυρο.

Ενέχυρο είναι το εμπράγματο δικαίωμα που αποκτάται επί ξένου κινητού πράγματος, το οποίο πράγμα μπορεί να εκποιηθεί (δεκτικό εκποιήσεως) και το οποίο αποκτάται για να εξασφαλιστεί κάποια απαίτηση, με την προνομιακή ικανοποίηση του δικαιούχου της απαίτησης (δανειστή) από το πράγμα. Για την σύσταση ενεχύρου απαιτούνται:

1. Σύμβαση ενεχυρίασης, δηλαδή συμφωνία μεταξύ κυρίου κινητού πράγματος και δανειστή ότι ο δεύτερος αποκτά ενέχυρο επί του πράγματος. Στην σύμβαση αναφέρεται το ποσό που ασφαρίζεται και

περιγράφεται το ενέχυρο. Η σύμβαση πρέπει να γίνει με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή με έγγραφο "βέβαιας χρονολογίας". Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 35&36 του Ν.Δ 17.7.1923 "περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών" οι συμβάσεις ενεχύρου που καταρτίζει η τράπεζα, για την εξασφάλιση των δανείων που παρέχει, είναι δυνατόν να συνάπτεται με ιδιωτικό έγγραφο.

2. Παράδοση του ενεχυριαζόμενου πράγματος στο διακαιούχο του ενεχύρου, δηλαδή στην τράπεζα. Η παράδοση μπορεί να γίνει και σε τρίτο πρόσωπο, με κοινή συναίνεση της τράπεζας και του ενεχυριάζοντος. Η απομάκρυνση του πράγματος από την κατοχή του ενεχυριάζοντος γίνεται για να πραγματοποιηθεί η "δημοσιότητα" του γεγονότος της ενεχυρίασης. Αντικείμενα ενεχυρίασης είναι τα κινητά πράγματα, οι ανώνυμοι και ονομαστικοί τίτλοι, οι τίτλοι "εις διαταγήν", δικαιώματα και απαιτήσεις.

3. Για την σύσταση του ενεχύρου απαιτείται η ύπαρξη της ασφαλιζόμενης απαίτησης. Το ενέχυρο, ως παρεπόμενο δικαίωμα, δεν μπορεί να υπάρξει αν δεν υπάρχει η ασφαλιζόμενη απαίτηση ή αν αυτή είναι άκυρη.

Το υπέρ της τράπεζας ενέχυρο, για την εξασφάλιση των απαιτήσεων της, διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 1957/91 από τις οποίες αναφέρουμε ειδικότερα τις παρακάτω:

1. Ενεχυρίαση εμπορευμάτων.

- Ενέχυρο βάσει τίτλων της ΠΑΕΓΑΕ.
- Ενέχυρο "υπό κλείδα Τραπέζης".
- Ενέχυρο βάσει τίτλων Ψυγείων.
- Ενέχυρο υπό ενεχυροφυλακή τρίτου.
-

2. Ενεχυρίαση δικαιογράφου "εις διαταγήν".

Αν το αντικείμενο ενεχυρίασεως είναι δικαιόγραφο "εις διαταγήν"(συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγήν), τότε η ενεχυρίαση γίνεται με οπισθογράφηση αυτού, σε διαταγή της

πιστώτριας, χωρίς να απαιτήται άλλο έγγραφο συμβάσεως ενεχυρίασης.

3. Ενεχυρίαση απαιτήσεων.

Κατά το άρθ.39 του Ν.Δ. εάν το αντικείμενο της ενεχυρίασης είναι απαίτηση ονομαστική του οφειλέτου κατά τρίτου, η ενεχυρίαση συνεπάγεται εκχώρηση της απαίτησης από τον οφειλέτη στην πιστώτρια. Αντίγραφο της σύμβασης ενεχυρίασης επιδίδεται στον τρίτο. Από την κοινοποίηση, θεωρείται ότι η απαίτηση περιέρχεται στην πιστώτρια. Για την σύσταση ενεχύρου επί απαιτήσεων, πρέπει να συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η απαίτηση πρέπει να είναι δεκτική μεταβίβασης. Δεν είναι δυνατή η σύσταση ενεχύρου σε απαίτηση διατροφής. Δεν ενεχυριάζονται επίσης απαιτήσεις κατά ιδιωτών (εκτός από ειδικές περιπτώσεις) που θα τεθούν υπό την κρίση της Διοίκησης. Αντίθετα θεωρούνται σαν ασφάλειες πρώτης κατηγορίας οι γεννημένες απαιτήσεις επιχειρήσεων κατά του Δημοσίου, δημόσιων οργανισμών και Ν.Π.Δ.Δ.
- Το ενέχυρο να συσταθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο "βέβαιας" χρονολογίας.
- Η τράπεζα πρέπει να γνωστοποιήσει την ενεχυρίαση με δικαστικό επιμελητή, στον υπόχρεο της εξόφλησης της απαίτησης. Μετά την κοινοποίηση της σύμβασης ενεχυρίασης, η τράπεζα είναι ο μόνος νόμιμος δικαιούχος της απαίτησης.

4. Ενεχυρίαση ονομαστικών μετοχών.

Το ενέχυρο είναι παρεπόμενο δικαίωμα και επομένως προϋποθέτει την ύπαρξη έγκυρης απαίτησης. Κάθε ένα από τα ενεχυριασμένα κινητά ευθύνεται μέχρις ολοσχερούς εξόφλησης της απαίτησης χωρίς να ελευθερώνεται οποιοδήποτε από αυτά λόγω μερικής εξόφλησης της απαίτησης (Αρχή του αδιαιρέτου). Η μη γεγεννημένη απαίτηση,

δηλαδή μια απλή παράγγελια, δεν πρέπει να θεωρείται θετική εξασφάλιση.

21.3.2 Υποθήκη.

Υποθήκη είναι το εμπράγματο δικαίωμα που αποκτάται επί ξένου (δεκτικού εκποίησης) ακίνητου πράγματος, για την εξασφάλιση απαίτησης, με την προνομιακή ικανοποίηση του δικαούχου της απαίτησης από το πράγμα.(ΑΚ 1257) Για την απόκτηση υποθήκης απαιτούνται:

1. Τίτλος που δίνει το δικαίωμα υποθήκης. Ο τίτλος με τον οποίο αποκτούμε δικαίωμα εγγραφής υποθήκης (εγγράφεται στο βιβλίο υποθηκών του Υποθηκοφυλακίου του τόπου όπου βρίσκεται το ακίνητο) μπορεί να βασίζεται:

- Στο νόμο (ΑΚ 1262).
- Σε δικαστική απόφαση (ΑΚ 1263).
- Σε ιδιωτική βούληση (ΑΚ 1265).

Όπως για το ενέχυρο έτσι και για την υποθήκη ισχύει η αρχή του αδιαιρέτου και η εγγραφή της διέπεται από τις παρακάτω αρχές:

- Της δημοσιότητας.
- Της ειδικότητας.
- Της προτεραιότητας.

Βάσει της τελευταίας αρχής η ικανοποίηση των δανειστών γίνεται σύμφωνα με τη σειρά εγγραφής των υποθηκών, δηλαδή ο πρώτος κατά τον χρόνο εγγραφής, είναι και ο ισχυρότερος κατά το δικαίωμα. Αν την ίδια μέρα εγγραφούν σε κάποιο ακίνητο περισσότερες της μίας υποθήκες τότε όλες έχουν την ίδια σειρά και θα ικανοποιηθούν συμμέτρως. Στην περίπτωση επίσης που μεταβιβάζεται η κυριότητα του ακινήτου μετά την εγγραφή της υποθήκης, τότε η μεταβίβαση γίνεται με το βάρος της υποθήκης.

Οι τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών ή άλλων ειδικών δικαστηρίων, εφόσον επιδικάζουν

χρηματική ή άλλη αποτιμητή σε χρήμα παροχή παρέχουν τίτλο για εγγραφή υποθήκης. Το δικαίωμα για εγγραφή υποθήκης είναι δυνατόν να παρασχεθεί από τον οφειλέτη ή από τρίτο υπέρ του οφειλέτη με μονομερή δήλωσή τους ενώπιον συμβολαιογράφου, στην οποία προσδιορίζεται το ακίνητο επί του οποίου θα εγγραφεί η υποθήκη. Αυτός που παραχωρεί το δικαίωμα υποθήκης πρέπει να είναι κύριος του ακινήτου (αρθ.1965 &1966 ΑΚ).

2. Ύπαρξη ασφαλιζόμενης απαίτησης. Η υποθήκη είναι παρεπόμενο δικαίωμα δε μπορεί συνεπώς να υπάρξει αν δεν υπάρχει (ή αν είναι άκυρη) η ασφαλιζόμενη απαίτηση.

21.3.3 Εξάλειψη της υποθήκης.

Εξάλειξη της υποθήκης είναι η πράξη του υποθηκοφύλακα, με την οποία διαγράφεται από το βιβλίο υποθηκών η εγγραφείσα υποθήκη και επέρχεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Απόσβεσης ή παραγραφής της απαίτησης που ασφαλίζει.
- Εκπλειστηριασμού ή καταστροφής του ακινήτου.
- Παραίτησης του δανειστή από την υποθήκη.
- Συναίνεσης του δανειστή.
- Ύπαρξης απόφασης του δικαστηρίου.
- Ύπαρξης χρησικτησίας του ενυπόθηκου από τρίτον.

21.3.4 Πολλαπλή υποθήκη.

Η υποθήκη είναι δικαίωμα αδιαίρετο και επομένως ευθύνεται στο ακέραιο για κάθε υπόλοιπο της οφειλής που ασφαλίζει. Αν η υποθήκη γράφτηκε σε περισσότερα ακίνητα για την ίδια την απαίτηση, καθένα από τα ακίνητα αυτά εξακολουθεί να είναι υπέγγυο για ολόκληρη την ασφαλιζόμενη απαίτηση, μεχρι την ολοσχερή εξόφληση. Ως συνέπεια αυτού δεν μπορεί να ελευθερωθεί κάποιο από τα ακίνητα αυτά σε περίπτωση μερικής εξόφλησης της απαίτησης. Στις περιπτώσεις που

μια υποθήκη γράφεται σε περισσότερα του ενός ακίνητα, που ανήκουν στο ίδιο ή διαφορετικά πρόσωπα και γράφεται συγχρόνως ή σε διαφορετικό για κάθε ακίνητο χρόνο, με βάση τον ίδιο ή περισσότερους τίτλους, τότε αναφερόμαστε στην "πολλαπλή" υποθήκη, και κάθε μία υποθήκη ασφαλίζει ολόκληρη την απαίτηση.

Για παράδειγμα αν μια υποθήκη γράφτηκε στα ακίνητα Α, Β και Γ για 700.000δρχ για εξασφάλιση απαίτησης της τράπεζας 20.000.000δρχ, η τράπεζα μπορεί να εισπράξει από τους διαδοχικούς πλειστηριασμούς των ενυπόθηκων ακινήτων 700.000+700.000+700.000δρχ πλέον τόκων αν το κεφάλαιο της απαίτησης έχει γραφτεί ως τοκοφόρο. Ανεξάρτητα αν η τράπεζα από τον πλειστηριασμό του Α ακινήτου εισέπραξε έστω και όλο το ποσό της πολλαπλής υποθήκης, δεν αποσβένονται οι υποθήκες της επί των Β και Γ ενυπόθηκων ακινήτων, εφ' όσον το μεγαλύτερο μέρος του ποσού της απαίτησης παραμένει ανεξόφλητο.

21.3.5. Προσημείωση.

Η προσημείωση είναι ένα προσωρινό κατά κάποιο τρόπο μέτρο και παρέχει το δικαίωμα της εγγραφής υποθήκης με την αναβλητική αίρεση, ότι η απαίτηση θα επιδικαστεί και θα τελεσιδικήσει. Η προσημείωση σε ένα ακίνητο γράφεται μόνο με δικαστική απόφαση, αν η απαίτηση του δανειστή κινδυνεύει και μπορεί να αποδείξει τον κίνδυνο αυτό στο δικαστήριο ή αν συναινέσει ο πιστούχος

Η μετατροπή της προσημείωσης σε υποθήκη γίνεται από τον Υποθηκοφύλακα αφού του προσκομθούν τα αποδεικτικά της τελεσιδικίας της απαίτησης και μέσα σε 90 ημέρες. Για την εξασφάλιση των χρηματοδοτήσεών της η τράπεζα γράφει συνήθως προσημείωση, και στην περίπτωση που έχει χρηματοδοτήσει και την αγορά μηχανημάτων γράφει και υποθήκη μικρού ποσού για να περιγράψει τον μηχανολογικό εξοπλισμό στο υποθηκικό συμβόλαιο αλλά και να έχει στα χέρια της τίτλο εκτελεστό (συμβάλλαιο

υποθήκης) προκειμένου, αν χρειαστεί να εκπλειστηριάσει το ενυπόθηκο ακίνητο χωρίς να επιδικάσει την απαίτησή της.

Για να επέλθει η άρση της προσημείωσης πρέπει:

1. Να ανακληθεί η δικαστική απόφαση.
2. Να περάσουν 90 ημέρες από τότε που η απόφαση επιδίκασης της απαίτησης έχει τελεσιδικήσει, χωρίς να μετατραπεί η προσημείωση σε υποθήκη.
3. Αν συντρέχουν οι λόγοι άρσης της υποθήκης.

21.4 Εκτίμηση της αξίας των ακινήτων που υποθηκεύονται.

Η διασφαλιστική αξία των προσημειώσεων, υποθηκών πρέπει να υπολογίζεται σε ποσοστό όχι ανώτερο του 60% της εμπορικής αξίας των επιχειρηματικών και 80% των εξωεπιχειρηματικών ακινήτων (ή 60% των εξωεπιχειρηματικών ακινήτων, εάν αυτά είναι ιδιοκτησίας φορέων ατομικών επιχειρήσεων ή ομόρρυθμων μελών προσωπικών εταιριών), μετά από έκπτωση σε κάθε περίπτωση, των προηγούμενων και παρεμβαλλόμενων υπέρ τρίτων βαρών. Κατά την εκτίμηση θα ληφθούν υπόψη μόνο τα υπόλοιπα δανείων παγίων εγκαταστάσεων, αν έχουν αντληθεί από επενδυτικές τράπεζες και ασφαίζονται με τα ακίνητα.

Η εμπορική αξία των υπέγγυων στη τράπεζα ακινήτων και λοιπών εγκαταστάσεων θα πρέπει να προκύπτει από πρόσφατη (όχι μεγαλύτερη του 6 μηνών) εκτίμηση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών ή ιδιώτη μηχανικού εμπιστοσύνης της τράπεζας. Προκειμένου για λήψη εμπράγματων ασφαλειών σε μηχανολογικό εξοπλισμό, η αξία του θα πρέπει να υπολογίζεται, όχι σε τιμή κτήσης ή εμπορική αλλά σε τιμή αποξήλωσης και πάντοτε με ποσοστό 60%, για τον λόγο ότι σε περίπτωση ρευστοποίησης, η αξία του μηχανολογικού εξοπλισμού αποδεικνύεται κατά κανόνα πολύ μικρότερη από την εμπορική αξία. Είναι σκόπιμο να γράφονται βάρη σε ποσοστό 130% τουλάχιστον επί της ασφαλιζόμενης απαίτησης, ώστε να καλύπτονται εκτός από τα έξοδα και οι τόκοι της περιόδου που απαιτείται για την αναγκαστική

εκποίηση των ακινήτων. Θα πρέπει επίσης να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή κατά τον υπολογισμό της διασφαλιστικής αξίας των υπέγγυων στην τράπεζα ακινήτων στα οφειλόμενα εργατικά και στην εγγραφή βάρους μετά από κατάσχεση.

Με το άρθ. 31 του Ν.1545/85 τροποιήθηκε η σειρά κατάταξης των προνομίων του άρθρου 975 του ΚΠΔ, στις αναγκαστικές εκποιήσεις και τα οφειλόμενα εργατικά κατατάσσονται πλέον προνομιακά στο συνολικό διανεμητέο ποσό, χωρίς κανένα περιορισμό.

Η τράπεζα θα πρέπει να παρακολουθεί, ώστε οι επιχειρήσεις που χρηματοδοτεί, θα πρέπει να καταβάλλουν ανελλιπώς τις υποχρεώσεις τους προς το εργατικό και υπαλληλικό προσωπικό, και αν αυτό δεν εφαρμόζεται θα πρέπει η τράπεζα να ενισχύει τις εξασφαλίσεις της. Ως προς τι θέμα της εγγραφής υποθήκης ή προσημείωσης μετά από κατάσχεση, θα πρέπει η τράπεζα να έχει υπόψην της ότι το βάρος αυτό που γράφει δεν αντιστασεται κατά εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν. Για τον λόγο αυτό η τράπεζα πριν την εγγραφή του βάρους πρέπει να ελέγχει το ακίνητο, ώστε σε περίπτωση που επιβληθεί κατάσχεση να επιδιώκεται η άρση της.

Μια προσημείωση ή μια υποθήκη μπορεί να γραφτεί σε ασφάλεια απαιτήσεων της τράπεζας που στηρίζονται σε περισσότερες από μία συμβάσεις, δηλαδή όταν υπάρχουν βάρη σε πολλά ακίνητα που ασφαλίζουν πολλές συμβάσεις μπορεί, για διευκόλυνση να συνταχθει σχετικός πίνακας.

21.5 Εκχώρηση.

Ως εξασφάλιση σε μια χρηματοδότηση μπορεί ο πιστούχος να εκχωρήσει στην τράπεζα και μια γεγεννημένη ή μη απαίτησή του. Όταν αναφερόμαστε σε εκχώρηση εννοούμε την σύμβαση με την οποία ο μέχρι της καταρτίσεως της δανειστής (εκχωρητής) μεταβιβάζει σε νέο δανειστή (εκδοχέα) την απαίτησή του, ακόμα και χωρίς την συναίνεση του οφειλέτη (δηλ. του εκχωρούμενου οφειλέτη).

Για να μεταβιβαστεί η απαίτηση πρέπει να μην είναι ανεκχώρητη, όπως στην περίπτωση των ακατάσχετων απαιτήσεων, των απαιτήσεων που συνδέονται στενά με το πρόσωπο του δανειστή, ή των απαιτήσεων που έχει συμφωνηθεί να μην μεταβιβαστούν. Τα αποτελέσματα της εκχώρησης αρχίζουν από την αναγγελία της στον οφειλέτη. Ο τελευταίος έχει τις ίδιες υποχρεώσεις προς τον εκδοχέα που είχε και προς τον αρχικό δανειστή.

21.6 Ρευστοποιήσιμες ασφάλειες.

Ως ρευστοποιήσιμες ασφάλειες θεωρούνται:

- Οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια εις διαταγήν πελατείας που προεξοφλούνται ή ενεχυριάζονται.
- Οι μεταχρονολογημένες επιταγές που ενεχυριάζονται.
- Τα ενέχυρα επί εμπορευμάτων ευχερούς διάθεσης με βάση Τίτλους Γενικών Αποθηκών.
- Τα ενέχυρα επί φορτωτικών εξαγωγής, εφ' όσον αυτά πληρούν τους όρους, καθώς και οι απαιτήσεις που εκχωρούνται από φορτωτικά εξαγωγής.
- Τα ενέχυρα επί ομολογιών, ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου και τραπεζών, καθώς και επί Εντόκων Γραμματίων Δημοσίου.
- Τα ενέχυρα επί καταθέσεων.
- Οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις κατά του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Υ.Δ.Α.Γ.Ε.Π και Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, εφ' όσον:
 1. Έχει γίνει νομότυπη εκχώρηση.
 2. Έχει διαπιστωθεί ότι δεν προηγείται άλλη εκχώρηση υπέρ τρίτου (άλλες τράπεζες).
 3. Πρόκειται για εξακριβωμένα γεγεννημένα και όχι μέλλουσα απαίτηση.
- Τα ενέχυρα επί προεμβασμάτων και πιστώσεων που ανοίγονται προς το εξωτερικό με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι καλύπτουν την συνολική αξία του εισαγόμενου εμπορεύματος.

- Οι ανεπιφύλακτες εγγυήσεις Δημοσίου και φερέγγυων τραπεζών.

21.7 Σύγκριση Οφειλών - Εξασφαλίσεων.

Οι εξασφαλίσεις είναι μια πολύ ρευστή υπόθεση που χρειάζεται στενή και συνεχή παρακολούθηση, ώστε ανά πάσα στιγμή να είναι εξασφαλισμένα τα συμφέροντα της τράπεζας κατά τον καλύτερο τρόπο. Προς αυτή την κατεύθυνση κρίνεται σκόπιμο να γίνεται οπωσδήποτε κατά την εξέταση νέων αιτημάτων χρηματοδότησης μιας επιχείρησης αλλά και σε άλλες χρονικές στιγμές, ανάλογα με την περίπτωση, ώστε το κατάστημα να γνωρίζει αν βρίσκεται σε πλεονασματική ή ελλειμματική θέση και μέχρι ποιό ποσό.

**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΦΕΙΛΩΝ - ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
(ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ)**

Ημερομηνία
Πελάτης.....

Σελίδα 2/2

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΟΦΕΙΛΕΣ	ΔΥΝΑΤΗ ΑΙΧΜΗ	ΝΕΑ ΕΙΣΗΓΗΣΗ
Οφειλές από χρηματοδοτήσεις	80	100	120
Εγγυητικές επιστολές Β' & Γ' κατηγορίας και ενέργυες πιστώσεις	22	30	50
ΣΥΝΟΛΟ	102	130	170
Μειον εξασφαλίσεις πλὴν βαρών (μειον τα σχετικά περιθώρια)	40	50	70
ΣΥΝΟΛΟ	62	80	100
Μειον διασφαλιστική αξία βαρών	10	10	20
Πλεόνασμα εξασφαλίσεων (+) Έλλειμμα εξασφαλίσεων (-)	-52	-70	-80

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

**ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ - ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΚΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	ΕΤΑΙΡ. Α'	ΕΤΑΙΡ. Β'	ΕΤΑΙΡ. Γ'	ΣΥΝΟΛΟ
Όριο ΛΗΔ	400	-	-	400
Εφ' άπαξ για Κ.Κ. (ως αίτημα)	40	-	-	40
Ανοιχτός λογαριασμός	50	50	-	100
Υπόλοιπα εφ' άπαξ δανείων	10,9	-	-	10,9
Ρυθμισμένες οφειλές	173,2	-	-	173,2
Δάνειο πάγ. εγκ/σεων (ως αίτημα)	-	90	-	90
Εφ' άπαξ για Κ.Κ.: • Από διαθέσιμά μας • Από ΑΝΕ. 197/78	-	-	30	30
	-	-	30	30
	<u>674,1</u>	<u>140</u>	<u>60</u>	<u>874,1</u>
Εφ' άπαξ Ε/Ε Β' κατηγ.	-	5	-	5
	<u>674,1</u>	<u>145</u>	<u>60</u>	<u>879,1</u>
ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ				
Ρευστοπ. στοιχεία: • Συνήκες πελατείας	400	-	-	400
• Εγγύηση Δημοσίου	105,5	-	-	105,5
Διασφαλιστική αξία βαρών	85	-	-	85
	<u>590,5</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>590,5</u>
Αχάλυπτοι κίνδυνοι	<u>-83,6</u>	<u>-145</u>	<u>-60</u>	<u>-288,6</u>

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΒΑΡΩΝ ΕΝΥΠΟΘΗΚΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

(Ποσά σε εκατ. Δρχ.)

ΑΚΙΝΗΤΟ	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	ΕΜΠΟΡ. ΑΞΙΑ	ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	ΒΑΡΗ		ΔΙΑΣΦΑΛ. ΑΞΙΑ ΒΑΡΩΝ		ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΔΔ
				ΥΠΟΘΗΚΑΣ	ΥΠΟΘΗΚΩΝ	ΥΠΟΘΗΚΑΣ	ΥΠΟΘΗΚΩΝ	
Εργοστάσιο στον Δημό Παπανίσι 160 γ/μ. Αθηνών-Λαύρων	Εταιρεία	75	116X60%=69.5	A' 7.0			7.0	62.5
				B' 23.5		23.5	-	39.0
				Γ' 3.0		3.0		36.0
				Δ' 30.0		30.0		6.0
						53.5	10.0	6.0
ΠΛΕΟΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ 1990		12.4						
ΠΛΕΟΝ ΝΕΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (αίτημα)		28.6		E' 65,1 (υπεργραφή)		6,0		
		116,0		118,6		59,5	10,0	

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1) Αν μετέξω των παρόντων μέσων μας περιλαμβανότανι κατασκευές, θα πρέπει να φροντίζουμε για την άρση τους, ώστε να μην επηρεάζουν τη διασφαλιστική αξία των βαρών μας.
- 2) Σε περίπτωση που επαύξουν υπεργραφή, θα πρέπει κατά τον υπολογισμό της διασφαλιστικής αξίας των βαρών που υπάρχουν στο ενυπόθετο εργοστάσιο, να το σημειώσουμε στο συνοδευτικό τους τμήμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ:

(ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ)

ΗΜΕΡΟΜ.	ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΣΗΜ.	ΣΕΙΡΑ ΥΠΟΘΗΚ.	ΠΟΣΟΝ ΚΑΤΑΣΧ.	ΒΑΡΗ ΕΠΙ ΑΚΙΝΗΤΩΝ				ΑΣΦΑΛΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ				ΑΣΦΑΛΙΖΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΗΤΟΙ ΤΡΙΤΩΝ	
				Α'	Β'	Γ'	Δ'	Νο 1	Νο 2	Νο 3	Νο 4		
1/2/85	1η			10				10					
15/4/87		1η		0.1				0.1					
17/6/87			2	2									2
30/7/88	2η			15						15			
25/9/88	3η			7				7	7	7			7
27/11/88			4				4						4
5/3/89		1η				0.2	0.2						0.2
3/10/89	2η					8							8
ΣΥΝΟΛΑ				32	2.1	8.2	4.2	17	7.1	22	7.2		14

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

ΑΚΙΝΗΤΟ Α'	Περιγράφεται το ακίνητο και η εκτίμηση της Τεχνικής Υπηρεσίας
ΑΚΙΝΗΤΟ Β'	ως άνω
ΑΚΙΝΗΤΟ Γ'	ως άνω
ΑΚΙΝΗΤΟ Δ'	ως άνω

Εγγυήσεις

- προσωπικές φορέων, εκπροσώπων επιχείρησης έναντι δηλώσεως περιουσίας (*)
- προσωπικές τρίτων φυσικών προσώπων έναντι δηλώσεως περιουσίας (*)
- εγγυήσεις εταιρειών του ομίλου (μητρικών ή θυγατρικών) (*)
- εγγύηση αποδεκτής Τράπεζας (*)
- letter of comfort ξένης εταιρείας (συγγενούς συμμετέχουσας σε επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα) (*)

Ουσιαστικές εξασφαλίσεις

- εκχώρηση γεγεννημένης απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, Δημοσίων Οργανισμών και Ν.Π.Δ.Δ. ή και αποδεκτής επιχειρήσεως.
- ενέχυρο φορτωτικών εγγράφων
- ενέχυρο φορτωτικών εγγράφων εις διαταγήν μας
- ενέχυρο εμπορευμάτων (υπό κλειδα μας σε χώρο τρίτων)
- ενέχυρο εμπορευμάτων (έναντι τίτλων ΠΑΕΓΑΕ)
- ενέχυρο εμπορευμάτων (υπό κλειδα μας σε χώρο μας)
- ενέχυρο χρεογράφων (ομολογίες, μετοχές κ.λ.π.)
- ενέχυρο συναλλαγματικών
- ενέχυρο επιταγών
- υποθήκη-προσημείωση επί επιχειρηματικού ακινήτου (*)
- υποθήκη-προσημείωση επί εξωεπιχειρηματικού ακινήτου (*)
- ενέχυρο καταθέσεων (*)

Γενικές Εξασφαλίσεις

όσες σημειούνται με αστερίσκο (*) ασφαλίζουν ή μπορούν να ασφαλίζουν το σύνολο της συμβάσεως

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

22.1 Δάνεια σε φυσικά πρόσωπα με ενέχυρο χρηματογράφα.

Επιτρέπεται η χορήγηση δανείων σε φυσικά η νομικά πρόσωπα, επ' ενεχύρω τίτλων εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, με τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις:

1. Το ύψος του δανείου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει σε ποσοστό το 50% της τρέχουσας αξίας των τίτλων και σε απόλυτο ύψος το ποσό των 5.000.000δρχ.
2. Η ανώτατη διάρκεια των δανείων είναι 18 μήνες.
3. Το επιτόκιο και οι λοιποί όροι καθορίζονται απο τα πιστωτικά ιδρύματα, με την επιφύλαξη των διατάξεων που ισχύουν περί ελαχίστων ορίων επιτοκίων χορηγήσεων.

22.2 Χρηματοδότηση αγροτών και αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

Επιτρέπεται , ανεξάρτητα από το τόπο κατοικίας ή έδρας του δανειοδοτούμενου, η χορήγηση από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος όλων των κατηγοριών δανείων, τα οποία με βάση τις ισχύουσες διατάξεις μπορούν να χορηγούν οι εμπορικές τράπεζες. Επιτρέπεται επίσης η χρηματοδότηση από τις εμπορικές τράπεζες, αγροτών και αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (Π.Δ.Τ.Ε1962/29.7.91).

22.3 Δάνεια σε μετατρέψιμες δραχμές.

Οι τράπεζες που δέχονται καταθέσεις σε μετατρέψιμες δραχμές μπορούν να χορηγούν δάνεια σε μετατρέψιμες δραχμές, σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού, με τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις:

1. Η διάρκεια των δανείων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 6 μήνες.

2. Το επιτόκιο θα είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμο.
3. Για κάθε τράπεζα το συνολικό υπόλοιπο των δανείων που χορηγεί σε μετατρέψιμες δραχμές δεν μπορεί να υπερβαίνει το συνολικό υπόλοιπο των υποχρεώσεών της σε μετατρέψιμες δραχμές. (Π.Δ.Τ.Ε.398/14.9.84)

22.4 Δάνεια για κεφάλαια κίνησης και από τις Τράπεζες Επενδύσεων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος με την πράξη του Διοικητή 1948/7.6.91, επέτρεψε και στις Τράπεζες Επενδύσεων να πραγματοποιούν χορηγήσεις για την κάλυψη αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης των μεταποιητικών, ξενοδοχειακών, μεταλλευτικών, εξορυκτικών και κατασκευαστικών επιχειρήσεων, στα πλαίσια των διατάξεων που ισχύουν. Επίσης επιτράπηκε η χρηματοδότηση και του εξαγωγικού εμπορίου από τις παραπάνω τράπεζες (Π.Δ.Τ.Ε 2065/17.4.92).

22.5 Χρηματοδότηση για έκτακτες ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης των βιομηχανικών, βιοτεχνικών, μεταλλευτικών, τουριστικών, και εμπορικών επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε περιοχές Νομών Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Δωδεκανήσου, Λέσβου, Χίου και Σάμου.

Επιτρέπεται από τις εμπορικές τράπεζες η χρηματοδότηση με την μορφή ανοικτού τρεχούμενου λογαριασμού των παραπάνω επιχειρήσεων για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών τους σε κεφάλαιο κίνησης με τους παρακάτω όρους και προϋποθέσεις:

1. Το ύψος της χρηματοδότησης κάθε επιχείρησης ορίζεται μέχρι ποσοστού 20% του κύκλου εργασιών αυτής έτους 1973, ή προκειμένου για νεοϊδρυθείσες επιχειρήσεις, του κύκλου εργασιών τους ενός από τα δύο προηγούμενα από την χρηματοδότηση ημερολογιακά έτη, κατ' επιλογή της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης.

2. Επί των πιστώσεων αυτών θα λογίζεται το ισχύον για κάθε κατηγορία πιστοδοτούμενων επιχειρήσεων, γενικό επιτόκιο για κεφάλαιο κίνησης.

22.6 Χρηματοδότηση αλλοδαπών επιχειρήσεων.

Παρέχεται η ευχέρεια στις εμπορικές τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα να παρέχουν δάνεια σε συνάλλαγμα σε αλλοδαπές επιχειρήσεις, όταν η δανειστική σύμβαση είναι εκφραζόμενη σε συνάλλαγμα. Το ποσό σε συνάλλαγμα του χορηγούμενου δανείου θα καλύπτεται αποκλειστικά και μόνο με συναλλαγματικά διαθέσιμα των τραπεζών για την παροχή πίστωσης, που βρίσκονται στο εξωτερικό, και αποκλείεται η χορήγηση συναλλάγματος από τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας ή των υποχρεωτικού εκχωρητέου στην Τράπεζα της Ελλάδος συναλλάγματος.

Οι όροι χορηγήσεων των δανείων αυτών θα καθορίζονται κατά την ελεύθερη κρίση των τραπεζών, και η εξόφληση τόσο των παρεχόμενων πιστώσεων όσο και των λογιζόμενων τόκων επί αυτών θα ενεργείται από ίδια συναλλαγματικά διαθέσιμα των οφειλειτριών επιχειρήσεων. Τα παραπάνω δάνεια σε συνάλλαγμα δεν θα λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να υπολογισθεί η συμμόρφωση των αλλοδαπών τραπεζών που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα που στην άδεια εγκατάστασής τους περιλαμβάνεται ο όρος τήρησης ωρισμένης σχέσεως μεταξύ των πάσης φύσεως εργασιών που διαπράττουν στην Ελλάδα και των μακροπρόθεσμων δανείων σε ξένο συνάλλαγμα.

22.7 Λοιπές κατηγορίες ειδικών χορηγήσεων.

- Χρηματοδότηση αποκατάστασης διατηρητέων και παραδοσιακών κτιρίων.
- Χρηματοδότηση Ελληνικών τεχνικών εταιριών που αναλαμβάνουν την εκτέλεση τεχνικών έργων στο εξωτερικό.

- Χρηματοδότηση Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ).
- Δάνεια σε απόφοιτους Σχολών Ηλεκτρολόγων Μηχανολόγων των Τ.Ε.Ι και των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
- Δάνεια για αποκατάσταση ζημιών, που προέρχονται από θεομηνίες, πυρκαγιές και λοιπά έκτακτα γεγονότα, σε πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.
- Δάνεια έναντι εισαγωγής μη υποχρεωτικά εκχωρητέου συναλλάγματος, για την αγορά και ανέγερση ακινήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΝΥΠΟΘΗΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΧΥΡΙΑΣΜΕΝΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

23.1 Γενικά περί ασφάλισης ενυπόθηκων ακινήτων και ενεχυριασμένων εμπορευμάτων.

Η ασφάλιση των ενυπόθηκων ακινήτων και των ενεχυριασμένων εμπορευμάτων ενδιαφέρει άμεσα τις πιστώτριες τράπεζες, μια και οι χρηματοδοτήσεις τους στηρίζονται, εκτός των άλλων και στην ύπαρξη αυτών των εξασφαλίσεων. Για τον λόγο αυτό έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν οποιαδήποτε μείωση ή και απώλεια αυτών των εξασφαλίσεων.

Τη διασφάλιση αυτή αναλαμβάνουν οι ασφαλιστικές εταιρίες πο οποίες εκδίδουν (έναντι ασφαλιστρού ανάλογου με τον κίνδυνο), ασφαλιστήρια συμβόλαια στο όνομα των χρηματοδοτούμενων πελατών. Οι πελάτες αυτοί εκχωρούν τα δικαιωμάτά τους από τα συμβόλαια αυτά στις πιστώτριες τράπεζες. Οι συνηθισμένοι κίνδυνοι που ασφαρίζονται είναι της φωτιάς, των σεισμών, των πλημμύρων και των μεταφορών γιατί αεμπορεύματα. Η ασφάλιση των ενυπόθηκων ακινήτων και των ενεχυριασμένων εμπορευμάτων μπορεί να γίνεται από την ιδιοκτήτρια επιχείρηση σε οποιαδήποτε ασφαλιστική εταιρία προτιμά ο φορέας.

Το άρθ.1 του Ν.Δ 400/70 "περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως" απαγορεύει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση παρέμβαση του προσωπικού των τραπεζών για τον επηρεασμό των πελατών τους με τους οποίους συναλλάσσονται, με σκοπό την εξυπηρέτηση ή την επιλογή ασφαλιστικών εταιριών.

Απαγορεύεται επίσης με αμοιβή ή χωρίς αμοιβή πρακτόρευση ασφαλιστικών εταιριών από υπαλλήλους εμπορικών τραπεζών με εξαίρεση, τις πόλεις που βρίσκονται εκτός της περιοχής της τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας και έχουν πληθυσμό κατώτερο των 7.000 κατοίκων και μόνο για ασφαλίσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που

κατοικούν ή έχουν την έδρα τους στην περιοχή των πόλεων αυτών. Μέσα σ' αυτή την ελεύθερη και ανταγωνιστική αγορά το προσωπικό των τραπεζών δεν έχει δικαίωμα να επηρεάζει τους πελάτες ως προς την επιλογή της ασφαλιστικής εταιρίας. Έχει όμως υποχρέωση και καθήκον πριν από οποιαδήποτε χρηματοδότηση επιχείρησης να ζητήσει από τον φορέα της την προσκόμιση των σχετικών με κάθε περίπτωση ασφαλιστήριων για την κατοχύρωση των συμφερόντων της. Αν ο φορέας επιθυμεί την χρέωση του λογαριασμού των χορηγήσεων, ή άλλου. με τα ασφάλιστρα τότε θα πρέπει να μας δώσει σχετική προς τούτο εξουσιοδότηση που χαρτοσημαίνεται κατά τα προβλεπόμενα.

Στην περίπτωση που ο φορέας δείχνει απροθυμία ή αρνείται, τότε πρέπει να προβαίνει η τράπεζα στην ασφάλιση του εναπόθηκου ακινήτου ή των ενεχυριασμένων εμπορευμάτων και να χρεώνει τους λογαριασμούς της επιχείρησης με τα σχετικά ασφάλιστρα.

23.2 Αναγνώριση Τράπεζας.

Στα ασφαλιστήρια που προσκομίζονται από τους πελάτες ή που εκδίδονται με φροντίδα της τράπεζας, πρέπει η τράπεζα να αναγνωρίζεται, κατά περίπτωση, ως ενεχυρούχος ή ενυπόθηκος δανείστρια για να εισπράττει την ασφαλιστική αποζημίωση σε περίπτωση επέλευσης του ασφαλιζόμενου κινδύνου.

23.3 Συνολική ασφάλιση.

Πέρα από την ασφάλιση των ενυπόθηκων ακινήτων και των ενεχυριασμένων εμπορευμάτων, είναι επίσης αναγκαία και η ασφάλιση των μη βεβαρημένων υπέρ της τράπεζας ακινήτων και εμπορευμάτων αφ' ενός μεν για την προστασία αυτών των ίδιων των επιχειρήσεων από το ενδεχόμενο ζημιάς, αφ' ετέρου δε λόγω των έμμεσων συνεπειών για την τράπεζα από την μείωση της οικονομικής επιφάνειας των πελατών της.

Ανάλογα με την περίπτωση, θα πρέπει να εξετάζεται και η ανάγκη ασφαλιστικής κάλυψης των κινδύνων του σεισμού και των τρομοκρατικών ενεργειών. Η ασφάλιση των ενυπόθηκων ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν εγκαταστάσεων και μηχανημάτων, πρέπει να γίνεται για την πλήρη υλική αξία τους (εκτός από την αξία του οικοπέδου). Το ίδιο ισχύει και για τα ενεχυριασμένα εμπορεύματα που πρέπει να τα ασφαλίζουμε στην αξία που τα έχει εκτιμήσει εκτιμητής της εμπιστοσύνης της τράπεζας.

23.4 Έγκριση αποδοχής ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

Σε περίπτωση που το ασφαλιστήριο συμβόλαιο εκδίδεται από ασφαλιστική εταιρία που δεν είναι θυγατρική της τράπεζας, πρέπει να ελέγχεται η φερεγγυότητά της και να λαμβάνεται ειδική έγκριση από την αρμόδια Διεύθυνση της Διοίκησης για την αποδοχή του έγκαιρα.

23.5 Καλυπτόμενοι κίνδυνοι.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι που καλύπτει σήμερα ο κλάδος πυρός είναι οι παρακάτω:

- Πυρκαγιά.
- Κεραυνός.
- Έκρηξη.
- Βραχυκύκλωμα.
- Κλοπή.
- Αυτόματη ανάφλεξη.
- Πλημμύρα και θραύση σωληνώσεων.
- Σεισμός.
- Κάλυψη ζημιών από πολιτικές ταραχές, οχλαγωγίες, συμπεριλαμβανομένων και των ζημιών πυρκαγιάς.
- Απώλεια κερδών λόγω διακοπής της λειτουργίας συνεπεία επέλευσης ασφαλιστικού κινδύνου. Η ασφάλιση αυτή παρέχεται

μόνο σε επιχειρήσεις της μορφής Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. και καλύπτει την απώλεια του ακαθάριστου κέρδους που οφείλεται είτε, στην μείωση του κύκλου εργασιών, είτε σε αύξηση του κόστους παραγωγής.

Ασφάλιση αξίας αποκατάστασης. Με την ασφάλιση αξίας αποκατάστασης παρέχεται στον ασφαλιζόμενο η δυνατότητα να ασφαλίσει μηχανικό εξοπλισμό και κτιριακές εγκαταστάσεις, όχι όμως και εμπορεύματα σε τρέχουσες τιμές, χωρίς δηλαδή να υπολογίζεται η μείωση των αξιών λόγω χρήσης και παλαιότητας, με τον όρο ότι η αξία που ασφαλίστηκε δεν θα υπερβαίνει την πραγματική αξία αυξημένη κατά το 1/4 της αξίας καινούργιου. Η ασφάλιση αυτή παρέχεται σε κτήρια ανεξαρτήτως κατασκευής και χρήσης και σε μηχανήματα και εξοπλισμό βιομηχανιών για τις οποίες υπάρχει ειδική τιμολόγηση.

23.6 Παράγοντες που προσδιορίζουν το ύψος των ασφαλίσεων.

Το ασφαλιστρο είναι η αντιπαροχή την οποία πέρνει ο ασφαλιστής για να αποδεχθεί την ανάλυση του κινδύνου, οι δε παράγοντες οι οποίοι προσδιορίζουν το ύψος αυτού είναι η τοποθεσία του κινδύνου, η ποιότητα της κατασκευής της οικοδομής και η χρήση των ασφαλιζόμενων αντικειμένων.

23.7 Μορφές πυρασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Οι μορφές των πυρασφαλιστηρίων συμβολαίων είναι:

- Το απλό πυρασφαλιστήριο συμβόλαιο που παρέχει μια ή και περισσότερες από τις καλύψεις που προαναφέρθηκαν.
- Το πυρασφαλιστήριο σε πρώτη πυρκαϊά: Με το πυρασφαλιστήριο σε πρώτη πυρκαϊά η ασφαλιστική εταιρία καλύπτει μέρος μόνον των πραγματικών προς ασφάλιση αξιών και σε περίπτωση ζημιάς θα πληρώσει μέχρι το ύψος των ασφαλισθέντων κεφαλαίων, χωρίς υπολογισμό συνασφάλειας. Π.χ. ένα κλωστήριο βάμβακος έχει τις εξής προς ασφάλιση αξίες: 1) Σε οικοδομές 20.000.000 δρχ. και 2) σε μηχανικό και μηχανολογικό εξοπλισμό 80.000.000 δρχ. Σύνολον

100.000.000 δρχ. Αυτό το κλωστήριο έχει ασφαλιστεί για 40.000.000 δρχ. σε πρώτη πυρκαϊά. Σε περίπτωση ζημιάς 20.000.000 δρχ. η αποζημίωση θα καταβληθεί στο ακέραιο. Αντιθέτως, αν τα 40.000.000 δρχ είχαν καλυφθεί με απλό συμβόλαιο, ο ασφαλιζόμενος θα έπαιρνε για αποζημίωση μόνο 8.000.000 δρχ δηλαδή το 40% των 20 εκατ.

- Ασφαλιστήρια δηλωτικά ή αυξομειούμενου ποσού: Προκειμένου να ασφαλιστεί ένας κίνδυνος πρέπει να δηλώσει ο ενδιαφερόμενος το προς ασφάλιση κεφάλαιο. Μερικές φορές όμως αυτό είναι πολύ δύσκολο. Οι καπνέμποροι π.χ. καθημερινά σχεδόν εισάγουν στις αποθήκες ποσότητες καπνών και ταυτοχρόνως εξάγουν άλλες λόγω πώλησης.

Αποτέλεσμα αυτής της κίνησης αξιών είναι η αδυναμία ύπαρξης σταθερού προς ασφάλιση κεφαλαίου. Ακόμη τεχνικώς είναι αδύνατο και ασύμφορο να εκδίδονται καθημερινά τροποποιητικές πρόσθετες πράξεις.

Η λύση στα προβλήματα αυτά είναι τα δηλωτικά ασφαλιστήρια ή ασφαλιστήρια αυξομειούμενου ποσού.

Ο πελάτης ασφαλίζει κεφάλαιο που αντιστοιχεί στη μεγαλύτερη αποθήκευση ολόκληρου του έτους και αρχικά υπολογίζεται το 75% των ασφαλιστρών. Αν τα ασφαλιζόμενα εμπορεύματα βρίσκονται αποθηκευμένα σε δύο, τρεις ή περισσότερες αποθήκες καθορίζεται για κάθε αποθήκη το ανώτατο όριο της ευθύνης της εταιρείας. Στο τέλος του έτους γίνεται τελική εκκαθάριση, με βάση τις πραγματικές αξίες που διακινήθηκαν μέσα στο χρόνο.

Αν ο ασφαλιζόμενος διαπιστώσει ανεπάρκεια των ασφαλιζόμενων κεφαλαίων, έχει τη δυνατότητα αύξησης των κεφαλαίων, αφού προηγουμένως ειδοποιήσει την εταιρία.

Κυμαινόμενο ασφαλιστήριο: Με αυτό το συμβόλαιο καλύπτονται εμπορεύονται εντός διαφόρων αποθηκών που βρίσκονται στην ίδια ή σε διαφορετικές πόλεις, χωρίς να καθορίζεται το ασφαλιζόμενο ποσό κάθε αποθήκης.

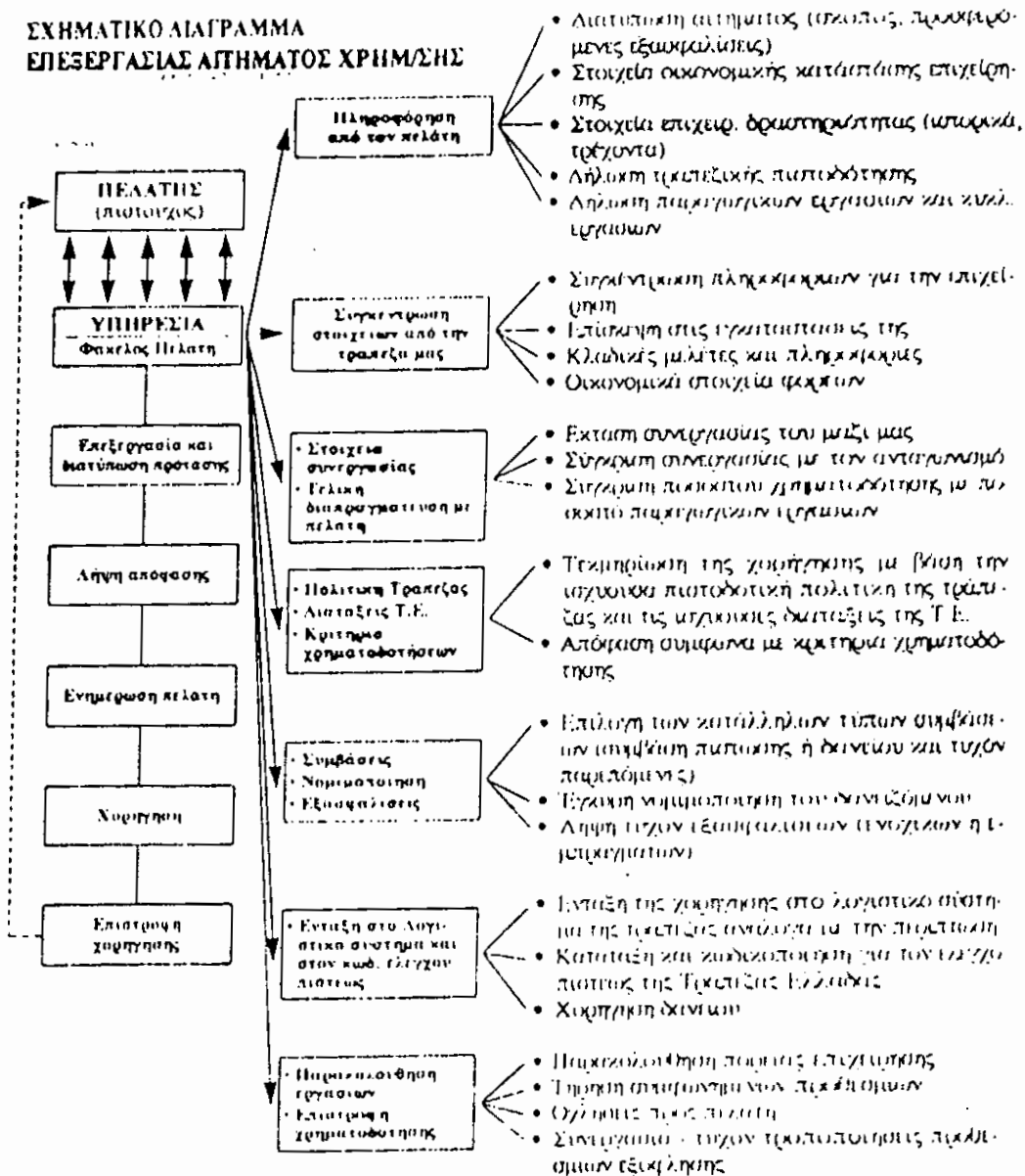
Εισπράττεται το ασφάλιστρο της βαρύτερα τιμολογημένης αποθήκης εφ' όσον ολόκληρο το κτήριο κατέχεται από τον ίδιο τον ασφαλιζόμενο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

24.1 Γενικά περί προτάσεων χρηματοδοτήσεων.

Για να συντάξουμε και να υποβάλλουμε μια πρόταση χρηματοδότησης θα πρέπει να γνωρίζουμε τους γενικούς και ειδικούς κανόνες περί χρηματοδοτήσεων, να μπορούμε να αξιολογήσουμε την οικονομική κατάσταση του υποψήφιου πελάτη και να μην λησμονούμε τα κριτήρια χρηματοδοτήσεων. Η διαδικασία εξέτασης ενός αιτήματος χρηματοδότησης θα μπορούσε σχηματικά να εμφανιστεί όπως παρακάτω:

ΣΧΗΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ

24.2 Διατύπωση αιτήματος.

Κάθε επιχείρηση ανεξάρτητα το μέγεθός της έχει τη δυνατότητα να καταφεύγει στο τραπεζικό σύστημα για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της σε δανειακά κεφάλαια. Το οριστικοποιημένο αίτημα για χρηματοδότηση της επιχείρησης υποβάλλεται στην τράπεζα και πρέπει να περιλαμβάνει απαραίτητα τα πιο κάτω στοιχεία:

1. Να έχει άμεση σχέση με την δραστηριότητα της επιχείρησης και να αφορά κάλυψη πραγματικών αναγκών της.
2. Να εντάσσεται σε ένα καθορισμένο ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα, συνδιασμένο με την λειτουργία της επιχείρησης, από το οποίο να προκύπτει η δυνατότητα επιστροφής του αιτούμενου δανείου στην τράπεζα εφ' άπαξ ή τμηματικά.
3. Να εντάσσεται μέσα στην πιστοδοτική πολιτική της τράπεζας.
4. Να προκύπτει ότι μπορεί να ικανοποιηθεί σύμφωνα με τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχουν οι σχετικές αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.
5. Να αναφέρει κάθε μορφής εξασφαλίσεις που μπορεί να προσφέρει η αιτούσα επιχείρηση ή οι φορείς της.
6. Να παραθέτει πλήρη στοιχεία της οικονομικής κατάστασης, και δήλωση οφειλών της στις τράπεζες καθώς και δήλωση παραγωγικών εργασιών.

Ειδικότερα στις περιπτώσεις υποβολής αρχικού αιτήματος η επιχείρηση πρέπει να πείθει με στοιχεία ότι η ικανοποίηση του θα συμβάλλει πέρα από κάθε αμφιβολία στην επίτευξη των στόχων και των σκοπών της.

24.3 Συνεργασία - απόδοση χορηγούμενων κεφαλαίων.

Μεταξύ των τραπεζικών κριτηρίων που λαμβάνονται υπ' όψη κατά τη διενέργεια μια χρηματοδότησης είναι και αυτό της αποδοτικότητας των χορηγούμενων κεφαλαίων. Ο μηχανισμός των προβλεπόμενων δεσμεύσεων κεφαλαίων των τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδος

καθιστά πιο έντονη την ανάγκη λειτουργίας του αναφερόμενου κριτηρίου. Η παρακολούθηση της απόδοσης ενός χρηματοδοτούμενου πελάτη δεν περιορίζεται μόνο στην απόδοση των επιτοκίων, αλλά πρέπει να επεκτείνεται και στις οφέλειες που προκύπτουν από την ανάθεση των λοιπών μεσολαβητών εργασιών. Οι παράγοντες που βελτιώνουν την αποδοτικότητα των χορηγούμενων κεφαλαίων είναι:

- Η βραχυχρόνια διάρκεια των χρηματοδοτήσεων με την προϋπόθεση ότι καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες του πελάτη.
- Η υψηλότερη απόδοση από τόκους και περιθώρια με τα οποία επιβαρύνουν τον πελάτη.
- Η ανάθεση παραγωγικών εργασιών.

24.4 Διατύπωση πρότασης και λήψη απόφασης.

Η πρόταση που θα συντάξει η τράπεζα για την χρηματοδότηση της επιχείρησης πρέπει να είναι σαφής, σύντομη και ακριβής, να απεικονίζει τις πραγματικές χρηματοληπτικές ανάγκες της και να βασίζεται στην κατά το δυνατόν πληρέστερη εκτίμηση:

- της ανέλιξης της δραστηριότητάς της σε σύγκριση με τις παραγωγικές της δυνατότητες.
- της ανταγωνιστικής της παρουσίας στην αγορά, που μεταφράζεται σε επιδόσεις σχετικές με τον κύκλο εργασιών και αποδόσεις του λογαριασμού της εκμετάλλευσής της.
- της διαχρονικής μετεξέλιξης της οικονομικής της κατάστασης.
- των προοπτικών δράσης της, καθώς και του ήθους, της σοβαρότητας και της αξιοπιστίας των φορέων της (επιχειρηματιών και στελεχιακού δυναμικού).

Επίσης η πρόταση της τράπεζας πρέπει να περιλαμβάνει και όλα τα υπόλοιπα στοιχεία, που είναι αναγκαία για της εξέτασή της από την προϊστάμενη αρχή της τράπεζας, γιατί τυχόν έλλειψη στοιχείων οδηγεί στο να καθυστερήσει η λήψη απόφασης, με επακόλουθα την καθυστέρηση της εξυπηρέτησης της πελατείας, την πρόσθετη

απασχόληση των υπηρεσιών και, κατά φυσική προέκταση, την ανάλογη επιβάρυνση του σχετικού λειτουργικού κόστους της τράπεζας.

Αφού διαπιστώσει η τράπεζα ότι διαθέτει τα απαραίτητα στοιχεία προχωρεί στη διατύπωση της πρότασης που μπορεί να έχει την παρακάτω δομή:

- Προτεινόμενο ποσό χρηματοδότησης.
- Μορφή χρηματοδότησης (π.χ. όριο για κεφάλαιο κίνησης... ή εφ' άπαξ χορήγηση για πάγιες εγκαταστάσεις... κλπ).
- Επιτόκιο.
- Περιθώριο.
- Χρόνος εξόφλησης.
- Εξασφαλίσεις (κατά σειρά σπουδαιότητας: ρευστοποιήσιμα στοιχεία, βάρη σε ακίνητα, εγγυήσεις τρίτων κλπ).
- Λοιπές πληροφορίες που κρίνονται απαραίτητες (π.χ. πολύ συνοπτικά σχόλια για τη δραστηριότητα της επιχείρησης, σχόλια για τους φορείς, διευκρινήσεις για τυχόν δυσμενή στοιχεία, για περιορισμό της συνεργασίας, για καθυστερήσεις κλπ).
- Εισήγηση - τεκμηρίωση.

Στο τελευταίο τμήμα της πρότασης, (εισήγηση - τεκμηρίωση) και αφού έχουμε λάβει υπόψη μας τα κριτήρια χρηματοδοτήσεων, αναπτύσσουμε τα επιχειρήματα που μας οδήγησαν στο να προτείνουμε την ικανοποίηση του αιτήματος της επιχείρησης, τον περιορισμό του ή την απόρριψή του, διατυπώνοντας την υπεύθυνη σε κάθε περίπτωση άποψή μας.

Η τεκμηρίωση πρέπει να είναι σύντομη και περιεκτική.

Η λήψη της απόφασης για υποβολή πρότασης και η διατύπωσή της πρέπει επίσης να μην αφήνει ερωτηματικά που δημιουργούν προβλήματα κατά την υλοποίησή της.

Ειδικό βάρος κατά τη λήψη απόφασης για σύνταξη πρότασης πρέπει να δίνουμε στις προοπτικές που υπάρχουν να διευρύνουμε στο άμεσο μέλλον τη συνεργασία μας με την υποψήφια πελάτισσα και να μη διστάζουμε να είμαστε "υποχωρητικοί" στην αρχή (μέχρι του βαθμού

που δεν θίγονται τα 'συμφέροντα της τράπεζας) προκειμένου να κλείσουμε μια συμφωνία και να υπογράψουμε την σχετική σύμβαση. Στην περίπτωση που επαναφέρουμε μια πρόταση στην προϊσταμένη αρχή προκειμένου να ζητήσουμε την τροποποίηση πρόσφατης απόφασης πρέπει, απαραιτήτως, να παραθέτουμε και τα στοιχεία εκείνα που δικαιολογούν τη σχετική επανεξέταση.

Α / / 19

Ημερομηνία : / / 19

ΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΣΗ

.....
.....
.....

σπληρωμής :

ενες Εξασφαλίσεις - Καλύμματα :

.....
.....
.....

Σ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΜΟΡΦΗ : ΕΔΡΑ :

ΣΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΜΟΡΦΗ : ΔΙΑΡΚΕΙΑ : ΕΤΗ

ΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ - ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΑ (ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ).

.....
.....

ΜΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Περιγραφή των Διαφόρων Δραστηριοτήτων)

.....
.....

ΓΡΑΦΕΙΩΝ : ΤΗΛ.

Με ενοίκιο Μηνιαίο Μίσθωμα : Δρχ.

ΕΚΘΕΣΕΩΣ / ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ : ΤΗΛ.

Με ενοίκιο Μηνιαίο Μίσθωμα : Δρχ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ : ΤΗΛ.

Με ενοίκιο Μηνιαίο Μίσθωμα : Δρχ.

έδου Εργοστασίου : στρέμματα μ2

με κτίρια Επιφάνειας : μ2 μ3

σης Κτιρίων :

Στοιχεία (Περιγραφή - Πραγματική Αξία)

.....
.....

ΙΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1η ΒΑΡΔΙΑ	2η ΒΑΡΔΙΑ	3η ΒΑΡΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ητικοί Υπάλληλοι				
τες				
ιτές				
τες - Εργάτριες				
ητικό Προσωπικό				

ΔΙ/ΕΤΑΙΡΟΙ/ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΘΕΝΟΣ :

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣ.	Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ

ΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ή ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ :

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣ.	Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Τ Ι Τ Λ Ο Σ

ΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ :

οχή της επιχείρησης και των φορέων της (Μετόχων - Εταίρων) σε άλλες επιχειρήσεις :
 νάσατε τους τρεις τελευταίους ισολογισμούς).

ΕΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΟΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΡΓΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ :

Λ Ε Σ

ΠΕΡΕΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ Α' ΥΛΕΣ	ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ	ΟΡΟΙ ΑΓΟΡΩΝ		ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ
		ΜΕ ΜΕΡΤΗΤΑ	ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΗ	

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ & ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ... ΩΡΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

ΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΣ	19	19

ι όροι διαθέσεως προϊόντων :

ων πρώτων υλών εισάγεται από το εξωτερικό και ... % αποκτάται από την εγχώρια αγορά.

ΠΕΥΟΜΕΝΟΙ ΟΙΚΟΙ ΕΞΤΕΡΙΚΟΥ :

Ε Π Ω Ν Υ Μ Ι Α	Χ Ω Ρ Α

ΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ:

τηρούμενων λογιστικών βιβλίων :

ΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΕΤΙΑ :

19	19	19	19 ...	19

ΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΕΤΙΑ :

ΟΪΟΝΤΑ	Χ Ω Ρ Α	ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ		19	19	19
		ΜΕ ΜΕΤΡΗΤΑ	ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΗ			

Α ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ : (ΕΙΣ 000 ΔΡΧ.)

Ω Ν Υ Μ Ι Α (σημα Κεντρικό ποκάστημα)	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΟΡΙΑ	ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ	ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ	ΒΡΑΞ/ΣΜΗ ή ΜΑΧΡ/ΣΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΕΤΟΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ (Προεξοφλ. πρωτ.ρηματ. εξαιτούγες)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΟΤΗΣΗΣ

ΠΩΝ. & ΛΙΕΥΘ. ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ:	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 16/09/94	Δ/Λ Ε.Π.:	ΠΥΡ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΑΝΑΘ.Ε.Π. 16/9/95	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ 27964	
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΛΛΙΩΝ ΚΤΛ	ΣΚΟΠΟΣ Ε.Π. : () ΑΡΧ.ΕΙΣ. () ΕΝΑ.ΕΙΣ. (X) ΤΕΛ.ΕΙΣ.		

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΕΣΗΣ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ ΜΕ INTERBANK:
ΠΡΟΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΗΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ, ΧΡΗΜ/ΣΗ Κ/Κ

Α/Α	ΕΙΔΟΣ ΠΙΣΤΟΛΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΑΡΧ.			
		ΙΣΧΥΟΥΝΤ ΟΡΙΑ	ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΟΡΙΩΝ	ΑΙΤΟΥΜΕΝ ΟΡΙΑ	FRF=GRD
1	Π.Ο για τη προχρη/ση εξαγωγών εκδοση Ε/Ε, ανοίγμα Ε/Π σε δρχ ή συναλ/μα. -Παροχή δυνατότητας ο- πως εντός του Π.Ο και μέχρι του ποσού των δρχ. 250εκατ. για την χρη/ση εισαγωγών ή Κεφαλαίου Κίνησης.			400.000	
2	Χρη/ση εξαγωγών-εισ- αγωγών εκδοση Ε/Ε, Ε/Π.	150.000	53.871		
3	Χρη/ση για Κ/Κ (σε δρχ. και σε συναλ/μα ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ:	150.000	80.319		
<p>Για το σύνολο των κινδύνων προσ/κες εγγ/σεις των μετοχών ΕΠΙΤΟΚΙΑ: α. Δραχμικό Βασικό -1% προμηθεσία + εισφορά του ν.128 β. Συναλ/κο LIBOR +1.5% προμηθεσία +εισφορά του ν.128 ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ: Εκδοση Ε/Ε Α' κατηγο 0.25, Β & Γ κατηγο 0.50 ανα τριμήνο Διαίρεση Λισα/μου εισαγωγών-εξαγωγών 0.3% εφ απαξ Πραξεις συν/τος 0.2% απο τη υψη fixing.</p>					
Σ Υ Ν Ο Λ Α		300.000	134.190	400.000	

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ	ΜΕΛΗ ΠΥΡ	ΑΓΕΥΘΥΝ	ΠΙΣΤ CONTR. Α.ΣΥΜΒ
-----------	----------	---------	--------------------

ΠΥΘΕΠ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

**ΠΡΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΙΣΤΗΣ**

ΑΘΗΝΑ 09/09/94

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΟΤΗΣΗΣ

ΣΚΟΠΟΣ

Ο σκοπος αυτού του εισηγητικού είναι:

α. πρόταση για ανανέωση και αύξηση των ορίων της εξεταζομένης από 300.000χιλ σε 400.000χιλ.

β. να δοθεί η ευχέρεια και η ευελιξία στην εξεταζομένη να χρησιμοποιεί ολο το όριο είτε ως κεφάλαιο κίνησης είτε για την προχρηματοδότηση εξαγωγών.

ΜΕΤΟΧΟΙ

Μετοχοί της εταιρίας είναι η οικογένεια ΚΙΤΣΟΥ με τα ακόλουθα ποσοστά συμμετοχής και θέσης στο Δ/Σ

ΜΕΤΟΧΟΙ	Ώουμ/χης	Θεση στο Δ.Σ.
	5%	ΠΡΟΕΔΡΟΣ & Δ. Σ/ΛΟΣ
	45%	ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
	20%	ΜΕΛΟΣ
	30%	"

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1

2

ΕΞΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ (κατά δήλωση)

Τριάδα Αθανασίου Κιτσιού:

1. 25% πολυκατοικίας ,Α. Δημοκρατίας
2. 50% κινηματογράφου, Παλαιολόγου
3. Μικρο διαμερισμα "
4. Καταστημα ,Α Δημοκρατίας &
5. Οικια
6. Κτημα
7. Οικια

ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΑΞΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η εταιρία ιδρύθηκε το 1985 με έδρα την Αθήνα και με την μορφή της Α.Ε. από τον κ. Αθανασιο Κιτσιο. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο ήταν 5.000χιλ. Στην συνέχεια και σε διάστημα 1 έτους έγιναν δυο διαδοχικές αυξήσεις που ανεβασαν το Μ/Κ σε 50.000χιλ που είναι και το σημερινό.

Η εταιρία στεγάζεται σε μισθωμένα γραφεία στην οδό Ακαδημίας 18, και απασχολεί 6 υπαλλήλους.

Σήμερα η εξεταζόμενη διεθνεται από τον κ Κιτσιο, ο οποίος δραστηριοποιείται επί δεκαετίες στο χώρο του εμπορίου, και την κόρη του Τριάδα Κιτσιο.

Αντικείμενο της εταιρίας είναι η εισαγωγή, εξαγωγή, εμπορία και η βιομηχανική επεξεργασία ελαιούχων σπορών, σπορελαίων και ζωοτροφών.

ΑΓΟΡΕΣ

Ειδικότερα, εισάγει ηλιοσπορο από Βουλγαρία, Ρωσία και Ουκράνια τον οποίο πωλεί είτε αυτοουσιο είτε μετά από μεταποίηση (που δίνει φασον) σε ηλιέλαιο και ηλιαλευρο. Επίσης πραγματοποιεί εισαγωγές βαμβάκελαιου & σιταριου σε μικροτερες ποσοτητες, από Ισραηλ και χωρες της ΕΟΚ.

Η πληρωμη των εισαγωγών γίνεται είτε εναντι φορτωτικών εγγραφων τοις μετρητοις, είτε με προθεσμιακο διακανονισμο βασει Υποσχετικης ή ανοικτα.

Επίσης πραγματοποιεί αγορες και από το εσωτερικο, είτε απ' ευθείας από τους παραγωγους είτε μέσω προμηθευτων συνεταιριστικων οργανωσεων, συνεταιριστικα εργοστασια και ιδιωτικες βιομηχανιες. Η πληρωμη σ' αυτες τις περιπτωσεις γίνεται είτε μετρητοις είτε με διακανονισμο 2-5 μηνων.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Το πελατολογιο του εσωτερικου απαρτιζεται από επωνυμες εταιριες μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι ΕΛΛΙΣ, ΜΙΝΕΡΒΑ, ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ, ΑΣΕΛΡ και άλλα παρεμφερη εργοστασια.

Η εταιρία δεν έχει μονιμο πελατολογιο στο εξωτερικο. Το πελατολογιο της βασιζεται στον νομο της προσφορας και της ζητησης με αποτελεσμα καθε φορα να συνδιαλεγετα και με διαφορετικη εταιρια.

Οι πωλησεις γινονται κυριως μετρητοις ή με προθεσμια 30-35 ημερων.

Η εταιρία κατεχει αυτη τη στιγμη ενα 30% της αγορας με κυριότερες ανταγωνιστριες εταιριες τις ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ ΑΕ, ΜΥΛΟΙ ΣΟΓΙΑΣ ΑΕ, ΑΓΡΟΙΝΒΕΣΤ ΑΕ, ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΑ Β ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ με μικροτερα ποσοστα.

ΠΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

η εταιρία δημοσιεύει Ισολογισμούς με διαχειριστική περίοδο από 07/07 έως 30/06 του επομένου έτους.

πωλήσεις για το οικονομικό έτος 1993-1994 εφθάσαν στο ύψος ν 1.753Εκ, παρουσίασαν δηλ μια μείωση κατά 28%, (πέρσι η αιριά παρουσίασε επίσης μείωση κατά 27.86%, από 3.388Εκ 1991 σε 2.444Εκ το 1992 μετά από τρία χρόνια ανοδικής ρεΐας). Την ίδια στιγμή οι πωλήσεις στο εξωτερικό παρουσίασαν α αύξηση της τάξεως του 189% δηλ από 335.9 το 1992 σε 697.9. 1993.

παρουσιάζουμε ενδεικτικούς πίνακες για την καλύτερη ανάλυση των οικειών

Λ Ε Ι Α Π Ω Λ Η Σ Ε Ω Ν (ποσα σε εκατομ.)

	30/06/92	30/06/93	30/06/94
εξωτερικού	3.186.3	2.108.7	1.055.9
εσωτερικού	202.6	335.9	697.9
σύνολο	3.388.9	2.444.6	1.753.8

οι πωλήσεις στην εσωτερική αγορά παρουσιάζουν μια πτώση τα τελευταία χρόνια λόγω της μικρότερης ζήτησης που υπήρξε σε ορισμένα προϊόντα που η εταιρία εμπορεύεται. ενδεικτικά αναφερούμε:

Ω Λ Η Σ Ε Ι Σ Σ Τ Ο Ε Σ Ω Τ Ε Ρ Ι Κ Ο (ποσα σε χιλ)

	30/06/92	30/06/93	30/06/94
βοσιντελαιο	2.172.5	1.252.8	102.2
μυελαιο	765.3	470.3	---
κοκοσυλαδο ραφινε	138.5	---	---
ελαιο	---	---	415.6
βακελαιο	---	---	82.3
αλλα*	110.0	385.6	435.4
σύνολο	3.186.3	2.108.7	1.035.5

*α (Ζωοτροφες και Αγροτικά Προϊοντα)

Αντιθέτως οι πωλήσεις εξωτερικού αυξήθηκαν με κύριο προϊόν το ουδέτερο βαμβάκι και κατά δεύτερο λόγο τα πορτοκαλιά (η εταιρία για πρώτη φορά εξαγει αυτό το προϊόν)

Λ Ε Ι Α	Ε Ξ Λ Γ Ω Γ Ω Ν (ποσα σε εκατμ. δρχ)		
	30/06/92	30/06/93	30/06/94
Βαμβάκι	-----	241	576.5
Πορτοκαλιά	-----	---	121.4
Λιπαρά	202.6	94.9	-----
Σύνολο	202.6	241	697.9

Νέα αύξηση παρουσίασαν και τα κέρδη προ φόρων για το 93/94 κατά 23.7%, από 37.500χιλ σε 46.400χιλ. Επίσης το ποσοστό των κερδών προ φόρων επί των μικτών κερδών αυξήθηκε από 15.23% το '93 στο 19.6 το '94.

Ο λόγος αυτού του παραδοξου γεγονότος βρίσκεται στο ότι τα προϊόντα της εταιρίας είναι χρηματοδοτησιακά και η διακίνηση των τιμών μέσω των διεθνών χρηματιστηρίων παίζουν βασικό ρόλο στην διαμόρφωση της πολιτικής πωλήσεων και αγορών της εταιρίας. Έτσι η εταιρία προτιμά την επιλεγμένη αγορά η πώληση των προϊόντων της με μεγαλύτερο ποσοστό κέρδους παρά την εγχώρια εμπορία τους.

Η ρευστότητα της εταιρίας κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα με της προηγούμενης χρονιάς. Η κυκλοφοριακή ρευστότητα από 1.11 το 1992 έμεινε στο 1.07 το 1993 ενώ η άμεση ρευστότητα από 0.98 το 1992 στο 0.60 το 1993.

Από την άλλη πλευρά τα εμπορεύματα "γυρίζουν" 2.50 φορές τον χρόνο, μία αρκετή υψηλή συχνότητα αν αναλογιστούμε την εποχικότητα του είδους που η εταιρία εμπορεύεται.

Το περιθώριο κέρδους της εξεταζομένης αυξήθηκε στο 2.65 το 1993, σε σχέση με το 1.54 του 1992, ως αποτέλεσμα της γνώστης πολιτικής της εταιρίας στο θέμα αγοράς-πώλησης.

Αυτό που σίγουρα είναι ανασχετικό είναι η αλματώδης αύξηση της δανειακής επιβάρυνσης από 5.74 το 1992 σε 9.64 το 1993 λόγω της μεγάλης αύξησης του λογ/λου "Τραπεζες βραχυ/μεσ υποχρεώσεις". Το 1992 οι υποχρεώσεις σε Τραπεζες ανέρχονταν σε 304.2κ ενώ το 1993 σε 392κ.

Ο κύριος λόγος για την αύξηση της δανειακής επιβάρυνσης της εταιρίας είναι και η αλλαγή πολιτικής της στο έμμεσο δανεισμό των κερδών στους μετόχους.

και, ενώ μέχρι και την χρήση 1992/1993 η εταιρία διέθετε ένα μικρό μέρος των κερδών της στους μετοχούς σαν μερίσμα και επέφερε το μεγαλύτερο στον λογαριασμό "Υπόλοιπο κερδών εις εόν" στην τελευταία χρήση 1993/1994 διενείμει το μεγαλύτερο μέρος στους μετοχούς χωρίς να μεταφέρει κάποιο ποσό στον λογαριασμό "Υπόλοιπο Κερδών εις νεόν".

Αντικείμενο της παραπάνω αλλαγής πολιτικής της εταιρίας και παρά το γεγονός ότι παρουσίασε υψηλότερα κέρδη σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά και το γεγονός ότι μετέφερε ποσό δρχ.40.0εκ. στο την μορφή "έκτακτου αποθεματικού" είχαμε μείωση των Ιδίων εφαιλίων κατά 18.0εκ δηλ. από 147.636χιλ. το 1993 σε 129.575 το 1994.

Ο κίνδυνος αυτής της ενέργειας είναι η πιθανότητα εξαγοράς άγνωστων εταιριών (για ευνοητούς λόγους το όνομα της δεν μας είναι γνωστό) εντός της οικονομικής τρεχούσας χρήσης από τους όρκους της εταιρίας.

Όσον αφορά το θέμα των επισφαλών πελατών η εταιρία έχει προσφύγει σε δικαστικό αγώνα για την εισπραξη μέχρι και 100% των απαιτήσεών της. Την αισιοδοξία αυτή τη στηρίζει στο γεγονός ότι ο αριθμός των επισφαλών είναι μόνο τρεις και μάλιστα γνωστά ονόματα στην αγορά. Εδώ πρέπει όμως να αναφέρουμε ότι η φετινή είναι η πρώτη εταιρική χρήση που εμφανίζεται αυτό το ποσό με αναλογη γραμμάτιο από τους ορκωτούς λογιστές για την μη προβλεψη σε μέρος των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Σε περίπτωση που η εταιρία, όπως η ίδια ισχυρίζεται, εισπραξει οκλήρο το ποσό των επισφαλών πελατών (δρχ.73.2) τότε η οικονομία της βελτιώνεται κατά πολύ.

Σε παραδειγμα η δανειακή της επιβάρυνση μειώνεται από 9.64 σε 4.19 ενώ η άμεση και η κυκλοφοριακή ρευστότητα αυξάνονται από 0.6 σε 0.73 και από 1.07 σε 1.21 αντιστοίχως.

ΠΑΛΛΗΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η εταιρία, λόγω των ειδικών συνθηκών αγοροπωλησιών, (καθορισμός τιμών μέσω διεθνών χρηματιστηρίων) εξάρταται μέσω τον αριθμό των εισαγωγών ή των εξαγωγών από τις εθνικές συγκυρίες. Έτσι ενώ τους δύο τελευταίους μήνες του 1993, οπότε και άρχισε η συνεργασία μας, πραγματοποίησε μόνο πωλήσεις ύψους 121.8εκ με προμηθειές για την τραπεζα 430χιλ. από την αρχή του 1994, μέχρι σήμερα, έχει πραγματοποιήσει πωλήσεις ύψους 297.5εκ με προμηθειές για την τραπεζα 900χιλ. και εισαγωγές ύψους 51.6εκ με προμηθειές 200χιλ. Επί πλέον η

Τραπεζα είχε εσοδα απο το ECAR αξιας 1,167χιλ. Η εταιρια χρησιμοποιει σαν κυριο νομισμα συναλλαγης το δολλαριο Αμερικης. Η εξεταζομενη παρ' οτι εχει και οριο για Ε/Ε δεν χρειαστηκε να το χρησιμοποιησει.

Θα πρεπει να σημειωθει οτι οι προαναφερομενες εργασιες εχουν ανατεθει στην Τραπεζα με χρησιμοποιοηση απο την εταιρια περιπου των 2/3 του εγγεκριμενου παγιου οριου. (Μ.Χ.Υ για τον λογαριασμο Κ/Κ 116.705χιλ και 68.175χιλ για τον λογαριασμο προχρηματοδοτηση εξαγωγων.)

Η κα Τριαδα Κιτσιου διατηρουσε στο καταστημα της οδου Οθωνος λογαριασμο Repas αξιας 100εκ τον οποιο κατα την περιοδο της κρισεως των επιτοκιων και του overnight το μετεφερε για ενα χρονικο διαστημα στα Αραιοι Κεφαλαια της Interamerican. Με τη ληξη αυτης της περιοδου τα χρηματα θα ξαναεπένδυθουν σε λογαριασμο Repas.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΥΕΠ

Η ΠΥΕΠ λαμβανοντας υπ' οψιν:

-Την πολυχρονη παρουσια της εταιριας και την εμπειρια των φορων στο αντικειμενο.

-Την οικονομικη κατασταση και το κυρος των φορων

-Το πολη καλο "ονομα" της εξεταζομενης τοσο στην Ελλαδα οσο και στο Εξωτερικο.

-και κυριως την αριστη, υποδειγματικη και ιδιαιτερα την πικερδη συνεργασια με την πιστοχο.

ισηγεται την αυξηση των οριων της απο 300εκ σε 400εκ με τους ρους και τις προυποθεσεις που αναφερονται στο πρωτο φυλλο ισοδοτησης, παρα το γεγονος οτι τα οικονομικα στοιχεια της εταιριας δεν συνηγορουν στην δημιουργια τετοιου οριου χωρις υπραγματες εξασφαλισεις.

Γ: Επι οξεντικοι αιτηματος της εταιριας (επιστολη πεισανατεται) για μειωση των εισπρατομενων πασης φασεως φορηθειων η ΠΥΕΠ δεν εισηγεται την εγκριση του για τον λογο οτι το υφισταμενο τιρολογο κρινεται παρα πολη καλο.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

ΕΓΣΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΟΤΗΣΗΣ

ΕΠΩΝ. & ΔΙΕΥΘ. ΠΙΣΤΟΥΧΩΝ:	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 26.09.94	Α/Α Ε.Π. : 114Π	Π.Υ.Ε.Π ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
Α- Α	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΑΝΑΘ.Ε.Π. 26.09.95	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ -	
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	ΣΚΟΠΟΣ Ε.Π. : (X)ΑΡΧ.ΕΙΣ. ()ΕΝΔ.ΕΙΣ. ()ΤΕΛ.ΕΙΣ.		

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΕΣΗΣ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ ΜΕ INTERBANK: ΕΝΑΡΕΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α/Α	ΕΙΔΟΣ ΠΙΣΤΟΛΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ	ΠΟΣΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΔΡΧ.			
		ΙΣΧΥΟΝΤ ΟΡΙΑ	ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΟΡΙΩΝ	ΑΙΤΟΥΜΕΝ ΟΡΙΑ	FRF=GRD
-	Π.Ο. για άνοιγμα Ε/Π ή έκδοση Ε/Ε Γ'κατ. (καλής πληρωμής προς οίκους εξωτ/κού) και για χρημ/δοτήσεις εισαγωγών Παροχή δυνατότητας για χρημ/σεις Κ/Κ εντός του Π.Ο. μέχρι του ποσού των δρχ. 40,0 εκ. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ - Για το σύνολο των κινδύνων οι προσ/κές εγγυήσεις των κ.κ. Σταύρου & Ζηνόβιας Τζιούφα - Για τους κινδύνους από χρημ/σεις, αξιόγραφα πελατείας σε ποσοστό 110% & λήξεως έως 5 μήνες το ανώτερο	-	-	150.000 100.000	
	Σ Υ Ν Ο Λ Α	-	-	150.000 100.000	

ΕΓΣΗΓΗΤΗΣ	ΜΕΛΗ Π.Υ.Ε.Π.	ΔΙΕΥΘΥΝ	Δ. ΠΙΣΤ	CONTR.	Δ/ΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛ

Σ: Δ/ΝΣΗ ΠΙΣΤΗΣ

Ημερ.: 26.09.94

ΨΗ:

: Π.Υ.Ε.Π. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΣ: ΑΡΧΙΚΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΡΙΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
"CONNECTION ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ"

ΡΟΧΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜ/ΧΗΣ
Σ & Δ/ΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	50%
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	50%

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 200.000.000.-

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Πρόεδρος και Δ/νων Σύμβουλος κ. Σταύρος Τζιούφας είναι ο ιδρυτής της εταιρείας και ο διαχειριστής της. Ο κ. Τζιούφας είναι γόνος οικογένειας με μακρόχρονη παρουσία στο χώρο της κλωστουφαντουργίας. Συγκεκριμένα η οικογένεια του κ. Νικ. Τζιούφα (πατέρας του Στ. Τζιούφα) έχει παρουσία 100 ετών στο χώρο της κλωστουφαντουργίας με ιδιόκτητο εργοστάσιο.

Η εταιρεία σύστησε στην Τράπεζα ο ασφαλιστής του ομίλου κ. Κωνσταντίνος, ο οποίος αναμένει μεγάλη συνεργασία σε επιχειρηματικό και προσωπικό επίπεδο με την οικογένεια Τζιούφα (βλ. εννημμένα πίνακας προτεινομένων ασφαλειών).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ-ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1987 με αρχικό Μετοχικό Κεφάλαιο 200,0 εκ., το οποίο μετά από διαδοχικές αυξήσεις ανήλθε στα 400,0 εκ.

Ο αντικείμενος της εταιρείας είναι η εμπορική αντιπροσώπευση οίκων του εξωτερικού ή του εσωτερικού, που ασχολούνται με την κατασκευή και εμπορία πάσης φύσεως ανδρικών, γυναικείων και παιδικών ενδυμάτων, υποδημάτων, αξεσουάρ και λοιπών ειδών ένδυσης και αξεσουάρ. Επίσης η εισαγωγή, διανομή & εμπορία (κονδρικώς ή κεντρικώς) όλων των παραπάνω ειδών.

Συγκεκριμένα η εν λόγω εταιρεία εισάγει ενδύματα από επώνυμους κυρίως οίκους του εξωτερικού, κυρίως CHEVIGNON, TRUSSARDI, GAULTIER, JEANS, IN-WEAR, AVIREX, BUFFALO, NEW ENGLAND κλπ, των οποίων έχει την αντιπροσώπευση. Τα είδη είναι jeans, classic casuals & sportswear με μεγάλη ζήτηση από το ευρύ καταναλωτικό κοινό και απευθύνονται σε κάθε ηλικία.

Η εταιρεία CONNECTION AE έχει το licence για τη χρήση σήματος εμπορικής αγωγής, των μητρικών ανωτέρω εταιρειών σε ορισμένα είδη ενδυμάτων που παράγονται στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ορίζονται από τους οίκους του εξωτερικού. Τα είδη αυτά διδονται αποκλειστικά σε βιοτεχνίες επιλογής της εταιρείας και αφορούν το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρείας.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΠΕ

Ο κ. [] συμμετέχει κατά 75% και η κα Ζηνοβία Τζιούφα κατά 25% στην ανωτέρω εταιρεία, η οποία έχει το ίδιο αντικείμενο με την CONNECTION ΑΕ.

Συγκεκριμένα οι ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΠΕ διατηρούν 3 κατ/τα λιανικής πώλησης, τα οποία υπό μορφή πρατηρίου πωλούν κυρίως τα stock εμπορεύματα της CONNECTION ΑΕ. Τα καταστήματα αυτά βρίσκονται στην Παλλήνη Αττικής, στο Π.Φάληρο και στον Άγιο Ελευθέριο. Το Κατάστημα του Αγίου Ελευθερίου λειτουργεί και σαν κανονικό κατ./μα λιανικής.

Η εταιρεία συστάθηκε τον Απρίλιο του 1993 με μετοχικό κεφάλαιο 25,0εκ. και πωλήσεις, για διάστημα από 10.05.93-30.06.94, ποσού δρχ. 116 εκ.

ΕΔΡΑ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η εξεταζόμενη στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο επταόροφο κτίριο στην οδό Κεφαλληνίας 46. Στο χώρο αυτό διατηρεί γραφεία, εκθετήρια ρούχων και αποθηκευτικούς χώρους.

Επίσης επί της οδού Ιακωβίδου διατηρεί αποθηκευτικούς χώρους σε διάφορα κτίρια, απ'όπου γίνεται και η διανομή των εμπορευμάτων.

Κατάστημα λιανικής πώλησης των εμπορευμάτων λειτουργεί επί της οδού Ιακωβίδου επίσης σε ενοικιαζόμενο χώρο.

Από επίσκεψη των στελεχών της Τράπεζας κ.κ. Α.Καλαντζή και Ε.Πανοπούλου στην έδρα της εταιρείας επί της οδού Κεφαλληνίας διαπιστώθηκε η σωστή υποδομή και οργάνωσή της.

Αναλυτική κατάσταση των εγκαταστάσεων της εταιρείας (διευθύνσεις, τετραγωνικά) σας επισυνάπτεται.

Απασχολεί 45 άτομα προσωπικό.

ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ

Επίσημη δήλωση ακίνητης περιουσίας των μετόχων δεν μας έγινε. Από κατάσταση ακινήτων που έχουν προσκόμισει στην INTERAMERICAN προκύπτει ότι η κα Ζηνοβία Τζιούφα είναι ιδιοκτήτρια μονοκατοικίας στην οδό Βύρωνος 3 στο Ψυχικό και εξοχικής κατοικίας στην Παύλιανη Φθιώτιδας. Για τα ανωτέρω ακίνητα έχει ζητηθεί ασφάλεια πυρός ύψους δρχ. 100,0 εκ το κάθε ένα.

ΤΟΡΕΣ

εν θέματι πραγματοποιεί εισαγωγές ύψους 1,5 δις ετησίως κυρίως από χώρες ΕΟΚ (Ιταλία, Γαλλία) και μικρές ποσότητες από Ιαπωνία και Χονγκ-Κόγκ. Η κάθε εισαγωγή είναι κατά μέσο όρο ύψους \$200.000.

Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών πληρώνεται με Letters of Credit διάρκειας μέχρι 90 ημερών από την ημερομηνία φόρτωσης. Το μικρότερο ποσοστό καλύπτεται με E/E διάρκειας 60-90 ημερών και ένα πολύ μικρό μέρος ελεύθερο.

Η μακρόχρονη συνεργασία της εξεταζόμενης με τους οίκους του εξωτερικού δεν της εξασφαλίζει την "ανοικτή" πληρωμή τους, αλλά ότι οι όροι αντιπροσώπευσης και συναλλαγής με αυτούς είναι ευνοϊκοί και ίδιοι προς όλους τους αντιπροσώπους τους και δεν επιδέχονται τροποποιήσεις.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Οι πωλήσεις πραγματοποιούνται σε επιλεγμένα καταστήματα εμπορικής πώλησης σε όλη την Ελλάδα και είναι κατά 50% κεντραρισμένες σε Αθήνα και επαρχία.

Η πληρωμή γίνεται με επιταγές διάρκειας 3-5 μηνών.

ΑΔΟΣ

Ο κλάδος παραγωγής ετοιμών ενδύματος στην Ελλάδα περνάει από μεγάλη κρίση την τελευταία πενταετία. Βασική αιτία είναι η μαζική αύξηση των εισαγομένων ετοιμών ενδυμάτων και μάλιστα ξένων. Σύμφωνα με μελέτη της Ευρωπαϊκής στατιστικής υπηρεσίας ΚΣΑ, οι εισαγωγές ετοιμών ενδυμάτων στην Ελλάδα αυξάνονται να αυξηθούν μεσοπρόθεσμα πάνω από 1000%.

Ο λόγος είναι ότι οι παραδοσιακές Ευρωπαϊκές χώρες κατασκευής ετοιμών ενδύματος (Γαλλία, Ιταλία) έχουν απευθυνθεί σε χώρες με φθηνό εργατικό κόστος (Ασία, χώρες Ανατολικής Ευρώπης), όπου παράγουν facson τα είδη τους, με αποτέλεσμα η τιμή πώλησης των επώνυμων προϊόντων να καθίσταται πολύ ανταγωνιστική.

Σήμερα πλέον στην Ελλάδα οι τάσεις του καταναλωτικού κοινού έχουν μεταβεί σε ρούχα casual- sport κυρίως επώνυμα. Τα ρεύμα αυτά κυριεύσει όλες τις ηλικίες και η ζήτηση βγαίνει αυξανόμενη.

Τα είδη που εισάγει η τιτλούχος είναι τα ανωτέρω περιγραφόμενα με αποτέλεσμα η κρίση να μην της γίνεται αντιληπτή.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Συνεργάζεται με τις Τράπεζες Εργασίας (Βάθης), Κρήτης (Κοραή), Κεντρικής Ελλάδος (Αθηνάς) και Αττικής (αναλυτική κατάσταση εγγράφων επισυνάπτεται).

Τα όρια καλύπτονται με επιταγές πελατείας, οι πληροφορίες που έχουμε για τη συναλλακτική τους συμπεριφορά είναι άριστες και θεωρούνται ιδιαίτερα επικερδείς στη συνεργασία τους.

[Handwritten signature]

ΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Επί των στοιχείων του ισολογισμού έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

Η αύξηση των πωλήσεων στη χρήση του 1993 έφθασε το 23%. Αν τις πωλήσεις συμπεριληφθούν και οι πραγματοποιηθείσες από την εορτάσια ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ το ποσοστό ανέρχεται στο 30%.

Όμφωνα με δήλωση της εταιρείας οι πωλήσεις μέχρι 26.09.94 κουν ανέλθει στο ποσό των δρχ. 1,6 δις και αναμένονται να θάσουν μέχρι τέλους του έτους σε δρχ. 2,5 δις.

Οι εσωτερικές πωλήσεις προς την συγγενή ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ νέρχονται μόλις στο 10% των συνολικών πωλήσεων.

Τα μικτά κέρδη ανέρχονται στο 40% επί των πωλήσεων, ποσοστό ιδιαίτερα ικανοποιητικό, αλλά τα πολύ υψηλά έξοδα διαθέσεως διαφημίσεις κυρίως) και το χρηματοοικονομικό κόστος μειώνουν ατά πολύ τα καθαρά κέρδη, που ανέρχονται μόλις στο 3,2 των πωλήσεων (76,0 εκ. στη χρήση του 1993).

Ατά πάγια τακτική μέρος των κερδών διατίθεται στους μετόχους.

Στην χρήση του 1993 πραγματοποιήθηκε αύξηση του Μετοχικού εφαιαίου κατά 100,0 εκ. (μας έχει προσκομισθεί ΦΕΚ όπου πιστώνεται ή εν λόγω αύξηση), η οποία βελτίωσε κατά πολύ ην καθαρά θέση της εταιρείας (254,0 εκ. το 1993 έναντι 135,7 κ. το 1992). Η αύξηση αυτή οδήγησε σε ικανοποιητική βελτίωση ης σχέσης Ξένων προς Ίδια -1993/8:1, 1992/12,5:1.

Οι δυσμενείς όροι συνεργασίας που επικρατούν στην αγορά του μporίου την οδηγούν σε μεγάλη παρεχόμενη πίστωση προς την ελατεία της, σε 252 ημέρες ανέρχεται η ανακύκλωση εισπρακτέων αι, στο ίδιο ακριβώς διάστημα, 259 ημ., πληρώνουν τις ποκρεώσεις τους. Πάντως επισημαίνουμε εδώ ότι στο διάστημα ισπραξης των απαιτήσεων της συμπεριλαμβάνεται και ο χρόνος παραγγελίας των εμπορευμάτων, ο οποίος λόγω των προσφερομένων ιδών είναι μεγάλος. Αναλυτικά αναφέρουμε ότι υπάρχουν κυρίως περίοδοι παραγγελίας, τον μήνα Φεβρουάριο όπου παραγγέλλονται κ χειμερινά είδη του επόμενου χειμώνα και τον μήνα Αύγουστο όπου παραγγέλλονται τα είδη του επόμενου καλοκαιριού. Κατά τις περιόδους αυτές η εξεταζόμενη δειγμάτιζει τις νέες κολλεξιόν αι επί των παραγγελιών εισπράττει συνήθως το 20% της αξίας σε σταχρονολογημένες επιταγές.

Ην εταιρεία βαρύνουν επισφαλείς απαιτήσεις ποσού δρχ. 2,3εκ. για τις οποίες έχουν σχηματίσει προβλέψεις ποσού δρχ. 0,5εκ.

Οι γενικές γραμμές τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας ωρούνται μέτρια.

ΜΕΝΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ο είδος της επιχείρησης μας εξασφαλίζει μεγάλη συνεργασία
των τομέα των Ε/Π, Ε/Ε (Γ κατ.), εισαγωγών, χρηματοδοτήσεων &
επιδράσεων.

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ Π.Υ.Ε.Π.

Ο Π.Υ.Ε.Π. προσέγγισε την εξεταζόμενη και διαβλέποντας σε
μεγάλη και επικερδή συνεργασία μαζί της, προτείνει την
απόρριψη των παρακάτω ορίων:

Π.Ο. δρχ. 150,0 εκ. για το άνοιγμα Ε/Π ή έκδοση Ε/Ε Γ'κατ.
(από πληρωμή προς οίκους του εξωτερικού) και για
χρηματοδοτήσεις εισαγωγών.

Προσθήκη δυνατότητας για χρηματοδοτήσεις Κεφαλαίου κινήσεως,
μέχρι του Π.Ο. μέχρι του ποσού των δρχ. 40,0 εκ.

Οι εξασφαλίσεις θα λαμβάνονται:

α) Για το σύνολο των κινδύνων οι προσωπικές εγγυήσεις των κ.κ.
Καυρού και Ζηνοβίας Τζιούφα.

β) Για τους κινδύνους από χρηματοδοτήσεις, αξιόγραφα πελατείας
σε ποσοστό 110% και λήξεως μέχρι 5 μήνες το ανώτερο.

γ) Για τους κινδύνους από Ε/Π αξιόγραφα πελατείας σε ποσοστό 40%
κατά το άνοιγμα και επιπλέον 60% κατά τον διακανονισμό.

δ) Για τους κινδύνους από Ε/Ε (Γ κατ.) αξιόγραφα πελατείας σε
ποσοστό 100%.

Όλοι οι όροι συνεργασίας ως αναφέρονται στην πρώτη σελίδα.

Επισημασμένη σοβαρότητα των φορέων, η επιτυχημένη επιχειρηματική τους
ιστορία, η συνεχής ανοδική πορεία της εταιρείας και οι
καλές εντυπώσεις που αποκομίσαμε από τις συναντήσεις μας,
δηγορούν στην θετική αντιμετώπιση των παραπάνω.

ΠΡΟΣΤΑΣΗ

ΜΕΛΕΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΙΣΘΩΣΗΣ - leasing.

25.1 Ο θεσμός του leasing.

Το leasing είναι μία μορφή χρηματοδότησης που άρχισε να εφαρμόζεται στην δεκαετία του '50 στις ΗΠΑ. Επεκτάθηκε στην Ευρώπη και στη συνέχεια σε όλες τις βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες. Το leasing είναι ένα σύστημα μίσθωσης στο οποίο συμμετέχουν τρία μέρη:

- ο εκμισθωτής (lessor), συνήθως μία εταιρία leasing
- ο μισθωτής (lessee) και
- ο παραγωγός - κατασκευαστής ενός αγαθού.

Η εταιρία leasing και ο παραγωγός συνδέονται με ένα συμβόλαιο πώλησης, ενώ η εταιρία leasing και ο μισθωτής με ένα συμβόλαιο μίσθωσης.

Τα τρία αυτά μέρη καταρτίζουν μία χρηματοδοτική συμφωνία κατά την οποία ο εκμισθωτής, εταιρία leasing, αγοράζει αγαθά από τον παραγωγό και ταμισθώνει στο μισθωτή έναντι προσυμφωνημένου μισθώματος που καταβάλλεται σε καθορισμένα χρονικά όρια. Η μίσθωση πραγματοποιείται για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο, μετά την λήξη της οποίας ο μισθωτής έχει την δυνατότητα:

- ή να επιστρέψει τα αγαθά,
- ή να επαναλάβει τη μίσθωση,
- ή να αγοράσει τα αγαθά σε συμβολική τιμή που είναι προκαθορισμένη στο συμβόλαιο.

Στην έννοια του "αγαθού" συμπεριλαμβάνονται όλα τα κινητά ή ακίνητα κεφαλαιουχικά αγαθά. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η έννοια του αγαθού που προσφέρεται για μίσθωση, συνήθως

καθορίζεται από τη νομοθεσία της χώρας στην οποία πραγματοποιείται η σύμβαση της μίσθωσης, είτε άμεσα, είτε έμμεσα.

Η σύμβαση leasing χαρακτηρίζεται από δύο βασικές αρχές. Πρώτο, το leasing δεν μεταβιβάζει την ιδιοκτησία του οικονομικού αγαθού αλλά αποκλειστικά και μόνο τη δυνατότητα εκμετάλλευσης του για να δημιουργηθεί κέρδος και δεύτερο, το leasing είναι μία εξαιρετικά ευέλικτη μορφή μίσθωσης, επειδή επιτρέπει να ικανοποιούνται οι πολυάριθμες και πολυποίκιλες ανάγκες του μισθωτή, τόσο σε ότι αφορά τα χαρακτηριστικά του μισθωμένου αγαθού, όσο και τους όρους αγοράς τους, αφού ο μισθωτής σε κατευθείαν επαφή με τον κατασκευαστή - παραγωγό επιλέγει το κεφαλαιουχικό αγαθό που θα εντάξει στην παραγωγική του διαδικασία.

Τα τρία συμμετέχοντα μέρη σε μία σύμβαση leasing έχουν ως βασική επιδίωξη την παραγωγική χρήση και την καλλίτερη δυνατή εκμετάλλευση του κεφαλαιουχικού αγαθού. Συνοπτικά, τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων μερών θα μπορούσαν να εκφραστούν ως εξής:

- Εκμισθωτής: Τοποθετεί ασφαλώς τα ίδια ή δανειακά του κεφάλαια. Ωφελείται από προμήθειες και λοιπά πλεονεκτήματα υπολλειματικές αξίες, αποσβέσεις, φορολογικές εκπτώσεις, εκπτώσεις μαζικών αγορών και άλλα. Εκμεταλλεύεται τα διεθνή κίνητρα παραγωγής και διάθεσης κεφαλαιουχικών αγαθών
- πριμοδοτήσεις επιτοκίων, επιστροφές Φ.Π.Α. και άλλα.
- Μισθωτής: Παράγει και διαθέτει καλλίτερα και περισσότερα προϊόντα. Επιλέγει τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό που κρίνει ότι είναι ο πλέον κατάλληλος.

Εκμεταλλεύεται παραγωγικά το νέο εξοπλισμό χωρίς να μειώσει την ρευστότητα του.

Πληρώνει τα συμφωνηθέντα μισθώματα και παράλληλα παράγει και αναπτύσσει τις εργασίες του.

- Παραγωγός: Προωθεί τις πωλήσεις του "τοίς μετρητοίς".
Αναπτύσσει μαζικά τις πωλήσεις του.
Διαδίδει την τεχνολογία του.
Ωφελείται από την τεχνική συντήρηση του εξοπλισμού που πούλησε - after sale service.

Το όλο σχήμα της σύμβασης leasing ευθυγραμμίζει τα ενδιαφέροντα και συμφέροντα των τριών μετεχόντων μερών κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οι συμβατικές δεσμεύσεις που θα προκύψουν να είναι ελκυστικές για όλους. Τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά την κατάρτιση της σύμβασης ανάγονται κυρίως σε τέσσερις τομείς:

- στην ιδιοκτησία του εξοπλισμού και στην προστασία των μερών έναντι κινδύνων αστικής και ποινικής ευθύνης,
- στις ενοχικές και εμπράγματες σχέσεις μεταξύ εκμισθωτή, μισθωτή και κατασκευαστή,
- στην ασφάλεια χρηματοδοτικών κινδύνων, στις ασφαλίσεις και στα φορολογικά θέματα,
- στην τύχη της σύμβασης leasing και στην τριπλή επιλογή του μισθωτή στη λήξη της σύμβασης.

25.2 Οι συμβατικές σχέσεις των τριών συμμετεχόντων στη σύμβαση leasing..

25.2.1 Η ιδιοκτησία του εκμισθωτή.

Παρά το ότι η οικονομική ιδιοκτησία με την έννοια της χρήσης εκμετάλλευσης του πράγματος ανήκει στον μισθωτή, ο εκμισθωτής παραμένει νομικά ο ιδιοκτήτης του εξοπλισμού μέχρι την λήξη της σύμβασης. Μία σημαντική συνέπεια αυτού του στοιχείου είναι ότι ο εκμισθωτής - εταιρία leasing - μπορεί, εάν ο μισθωτής πτωχεύσει, να επανακτήσει τον εκμισθωμένο εξοπλισμό από τον εκκεθαριστή του πτωχεύσαντος μισθωτή. η συναφής νομολογία όμως περιορίζει αυτή τη δυνατότητα μόνο στις περιπτώσεις που τα συμφωνημένα μισθώματα καταβάλλονται στον εκμισθωτή, ο οποίος έτσι παραμένει πάντοτε ο αποδεδειγμένος ιδιοκτήτης. Η ιδιότητα αυτή του εκμισθωτή, που ισχύει σε όλη την διάρκεια της μίσθωσης leasing, καθιστά περιττή την από μέρος του αξίωση για την παροχή από τον μισθωτή άλλων εμπράγματων ασφαλειών.

25.2.2 Η προστασία των τριών μερών.

Οι εταιρίες leasing είναι υποχρεωμένες να τοποθετούν στον εκμισθωμένο εξοπλισμό τους ενδεικτική πινακίδα που θα γνωστοποιεί στους τρίτους τα εμπράγματα δικαιώματα τους στον εν λόγω εξοπλισμό. Τα ίδια αυτά διακιώματα εκφράζονται και στη σύμβαση leasing με τη μορφή του όρου σχετικά με τη δυνατότητα αγοράς - purchase option - του εξοπλισμού από το μισθωτή μετά από τη λήξη της σύμβασης.

25.2.3 Σχέσεις εκμισθωτή, μισθωτή και κατασκευαστή σχετικά με την παράδοση του εξοπλισμού και τις εγγυήσεις που τον συνοδεύουν.

Στις περιπτώσεις μίσθωσης leasing ο εκμισθωτής αγοράζει το μισθούμενο εξοπλισμό και μεταβιβάζει στο μισθωτή τις σχετικές εγγυήσεις, όπως καλής λειτουργίας και συντήρησης.

Η σύμβαση leasing είναι μία καθαρά χρηματοδοτική εργασία για την εκμισθώτρια εταιρία leasing. Στην πραγματικότητα ο εξοπλισμός που αγοράζεται δεν περιέχεται καθόλου στην κατοχή του εκμισθωτή. Ο κατασκευαστής του εξοπλισμού είναι υπεύθυνος για την διακίνηση, αποθήκευση και έγκαιρη παράδοση του. Ο εκμισθωτής στη σύμβαση του με το μισθωτή απαλλάσσεται κάθε ευθύνης για τις τυχόν καθυστερήσεις παράδοσης, τους κινδύνους μεταφοράς, εγκατάστασης και άλλα. Ο μισθωτή υπογράφοντας τη σύμβαση με τον εκμισθωτή δεν μπορεί να εγείρει απαιτήσεις του είδους αυτού, ούτε μπορεί να τεκμηριώσει δικαίωμα καθυστέρησης πληρωμής ενοικίων ή μείωσης των συμφωνημένων ποσών λόγω ασυνέπειας τρίτου, δηλ. του κατασκευαστή. Επίσης συμφωνείται ότι οι πληρωμές των μισθωμάτων αρχίζουν από την παράδοση, εγκατάσταση και καλή λειτουργία του εξοπλισμού, για τα οποία ο μισθωτής δεν μπορεί να στραφεί κατά του εκμισθωτού, ο οποίος δε δίνει και δεν μπορεί να δώσει τέτοιου είδους εγγυήσεις. Η εταιρία leasing όμως, παραιτείται υπέρ του μισθωτή από κάθε δικαίωμα της ως ιδιοκτήτριας του εξοπλισμού σχετικά με τις υποχρεώσεις του προμηθευτή, όπως είναι οι ρήτρες έγκαιρης παράδοσης, οι εγγυήσεις ποιότητας και άλλα. Έτσι ο εκμισθωτής υποκαθιστά πλήρως τον ιδιοκτήτη, όσον αφορά τις υποχρεώσεις και εγγυήσεις του κατασκευαστή.

25.2.4 Η συντήρηση του εξοπλισμού.

Η σύμβαση leasing προβλέπει ότι η τεχνική συντήρηση και οι δαπάνες επισκευών του μισθωμένου εξοπλισμού βαρύνουν τον μισθωτή. Παρ' όλα αυτά, ο εκμισθωτής διατηρεί το δικαίωμα ελέγχου σχετικά με την καλή συντήρηση και χρήση του εξοπλισμού, όταν κρίνει ότι αυτό είναι απαραίτητο.

25.2.5 Ασφάλειες χρηματοδότησης.

Κατά τα προκαταρκτικά στάδια πριν την υπογραφή της σύμβασης leasing, ο εκμισθωτής ζητά από τον υποψήφιο μισθωτή να δώσει αναλυτικά οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης του όπως, πρόσφατο ισολογισμό, αναλύσεις στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, στοιχεία εκμετάλλευσης και αποτελεσμάτων και γενικά πληροφορίες που θα συντελέσουν στη σωστή διάγνωση της οικονομικής κατάστασης.*

25.2.6 Ασφάλιση έναντι διαφόρων κινδύνων.

Ο μισθωτής ασφαλίζει τον μισθωμένο εξοπλισμό καθόλη την διάρκεια της σύμβασης έναντι κινδύνων πυρός, κλοπής και άλλων ζημιών σε ασφαλιστική εταιρία της έγκρισης του εκμισθωτή. Μερικές φορές η εταιρία leasing ασφαλίζει η ίδια ορισμένους ειδικούς κινδύνους ζημιών, ενώ το σχετικό κόστος το συμπεριλαμβάνει στα μισθώματα. Επίσης, ο μισθωτής καλύπτει την ασφάλιση έναντι κινδύνων αστικής ευθύνης για βλάβες προσώπων ή αγαθών που ενδέχεται να ανακύψουν

* Αυτό εξετάζεται σαν να πρόκειται για μία συνηθισμένη μεσο-μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση επενδυτικού χαρακτήρα, χωρίς να προβλέπεται η λήψη πρόσθετων εμπράγματων ασφαλειών, όπως ήδη προαναφέρθηκε.

εξοπλισμού και άλλες. Στις περιπτώσεις αυτές ο μισθωτής υποχρεούται να επιστρέψει τον εξοπλισμό και να καταβάλει στον εκμισθωτή τη ποινική ρήτρα ορισμένου ποσού ως αποζημίωση για τη διακοπή. Το ποσό αυτό κυμαίνεται ανάλογα με τη χρονική διάρκεια που απομένει μέχρι τη λήξη της σύμβασης. Καταγγελία της σύμβασης εκ μέρους του μισθωτή είναι δυνατή σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις και Υπό ορισμένες συνθήκες και προϋποθέσεις.

25.3 Μορφές *leasing*.

Η σύμβαση *leasing* είναι κατά βάση μία χρηματοδοτική συμφωνία η οποία όμως εξ αιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της μετατρέπεται σε ένα σύγχρονο και δυναμικό τρόπο χρηματοδότησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας του μισθωτή. Εφόσον μία επιχείρηση έχει πάρει μία κατάλληλη χρηματοδοτική απόφαση τόσο σε ότι αφορά τα μη ποσοτικοποιήσιμα ποιοτικά στοιχεία αλλά και κόστος της χρηματοδότησης.

Τρεις είναι οι κύριες μορφές των συμβάσεων *leasing*, οι οποίες παρουσιάζονται πιο κάτω:

25.3.1 Λειτουργική μίσθωση - *operating leasing*.

Σε αυτή τη μορφή *leasing* τα κεφαλαιουχικά αγαθά που μισθώνονται χαρακτηρίζονται από την ιδιότητα να μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαδοχικά από περισσότερους χρήστες και να παρουσιάζουν υψηλή υπολλειματική αξία, όπως τα μηχανήματα δομικών έργων. Ο μισθωτής μισθώνει το αγαθό για ένα χρονικό διάστημα, το χρησιμοποιεί πληρώνοντας κάποιο μίσθωμα και στο τέλος της μίσθωσης τα επιστρέφει στον εκμισθωτή. Σε αυτή τη μορφή *leasing* ο εκμισθωτής, που συχνά είναι ο ίδιος ο κατασκευαστής του αγαθού, αναλαμβάνει να παρέχει τεχνική συντήρηση καθώς και να πραγματοποιεί τις τυχόν

αναγκαίες επισκευές. Η διάρκεια της σύμβασης είναι μικρή και μπορεί μετά από σύντομη προειδοποίηση να ανανεωθεί ή να ακυρωθεί.

Τέλος, ο εκμισθωτής αναλαμβάνει τον οικονομικό κίνδυνο για την καλή λειτουργία ή αποζημίωση του αγαθού.

25.3.2 Χρηματοδοτική μίσθωση-*Financial Leasing*.

Σε αυτή την μορφή leasing, η οποία εφαρμόζεται σε κινητά και σε ακίνητα κεφαλαιουχικά αγαθά, τα αγαθά χαρακτηρίζονται από τις ιδιότητες και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από πολλούς μισθωτές ενώ από τεχνικής πλευράς απαξιώνονται σχετικά γρήγορα, όπως για παράδειγμα οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Συνήθως κατά την περίοδο της αρχικής μίσθωσης το αγαθό έχει περίπου αποσβεστεί ολόκληρο, χωρίς αυτό να σημαίνει, ότι η υπολειματική οικονομική αξία του είναι μηδενική.

Σε αυτή την μορφή ο μισθωτής χρησιμοποιεί το αγαθό για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα πληρώνοντας το μίσθωμα και στο τέλος της μίσθωσης έχει το δικαίωμα να αποκτήσει την κυριότητα του αγαθού καταβάλλοντας ένα συμβολικό ποσό.

Η περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης, είναι η πλήρης μορφή εφαρμογής του θεσμού, γιατί έχουμε την συμμετοχή των τριών ενδιαφερομένων μερών, του εκμισθωτή, του μισθωτή και του κατασκευαστή. Αν και η μόνη φαινομενική διαφορά είναι το αν ο μισθωτής έχει στο τέλος της περιόδου μίσθωσης το δικαίωμα να αποκτήσει την κυριότητα του αγαθού, εντούτοις υπάρχουν πολλές και σημαντικές διαφορές στις δύο μορφές leasing.

Στην πρώτη μορφή ο ιδιοκτήτης του αγαθού θα πρέπει να έχει σκεφτεί και να προβλέψει τι θα κάνει το μισθωμένο αγαθό μετά την λήξη της σύμβασης leasing. Επίσης κατά την διάρκεια της σύμβασης θα πρέπει να το παρακολουθεί και να το συντηρεί, όπως επίσης έχει και το δικαίωμα να αποφασίζει αυτός τι αγαθό προσφέρει για μίσθωση.

Αντίθετα στην δεύτερη περίπτωση, το μίσθωμα θα πρέπει να καλύπτει κατά την διάρκεια της μίσθωσης το συνολικό κόστος αγοράς του, τους τόκους και τα λοιπά έξοδα συμπεριλαμβανομένου του κέρδους του εκμισθωτή. Η σύμβαση δεν μπορεί να καταγγελθεί, σε όλη την διάρκειά της, από κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, πλην βέβαια εξαιρετικών περιπτώσεων που προαναφέρθηκαν σε προηγούμενη παράγραφο.

Στην εφαρμογή της μορφής της χρηματοδοτικής μίσθωσης στην πράξη συνήθως στο τέλος της σύμβασης ο μισθωτής αποκτά την κυριότητα του μισθωμένου ακινήτου, χωρίς να χρειάζεται ο εκμισθωτής να ασκεί αυστηρό έλεγχο στη λειτουργική κατάσταση του αγαθού αλλά ούτε και να "αγωνιά" για το μέλλον του, μετά την λήξη της σύμβασης. Για τον λόγο αυτό σε αυτή την μορφή του leasing, συνήθως ο μισθωτής διαλέγει και προτείνει στην εταιρία leasing το αγαθό που τον ενδιαφέρει.

Πρέπει επίσης να επισημάνουμε ότι κατά την διάρκεια της σύμβασης, το πάγιο είναι ιδιοκτησία του εκμισθωτή, αλλά όλοι οι κίνδυνοι και τα έξοδα λειτουργίας, ασφάλειας συντήρησης και επισκευών αναλαμβάνονται από τον μισθωτή.

25.3.3 Πώληση και επανεκμίσθωση-Sale and leaseback.

Υπάρχει και μια τρίτη μορφή, πιο ιδιαίτερης μίσθωσης leasing, κατά την οποία πραγματοποιείται αγορά και εκμίσθωση του κεφαλαιουχικού αγαθού από την πλευρά του εκμισθωτή, ή πώληση και επανεκμίσθωση από την πλευρά του μισθωτή.

Σε αυτή την μορφή αντικείμενο της μίσθωσης δεν είναι κάποιος καινούργιος εξοπλισμός, αλλά εξοπλισμός που έχει ήδη αγορασθεί από τον μισθωτή και συνήθως έχει ήδη ενταχθεί στην παραγωγική διαδικασία. Ο μισθωτής πουλάει τον εξοπλισμό, τον οποίο έχει αγοράσει παλαιότερα και του ανήκει στην εταιρία Leasing και στην

συνέχεια τον μισθώνει με την μέθοδο της χρηματοδοτικής μισθώσης. Η μίσθωση αυτή έχει σαν αποτέλεσμα τη ρευστοποίηση στοιχείων του Ενεργητικού της επιχείρησης του μισθωτή για την αύξηση του κεφαλαίου κίνησης προκειμένου να διευρύνει την οικονομική της δραστηριότητα.

Είναι φανερός ο κίνδυνος για την εταιρία Leasing, αν δεν καταφέρει ο μισθωτής να ανταποκριθεί στους όρους εξυπηρέτησης της σύμβασης, ο οποίος εκ τούτου θα βρεθεί να κατέχει παλαιό εξοπλισμό, έχοντας βέβαια υποστεί ήδη και οικονομική ζημιά. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που οι εταιρίες Leasing δέχονται προτάσεις από δυνητικούς μισθωτές για την αγορά και μίσθωση εξοπλισμού, είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στην εξέταση της οικονομικής κατάστασης και φερεγγυότητας του μελλοντικού μισθωτή.

25.4 Κοστολογική αξιολόγηση σύμβασης Leasing.

Κάθε δυνητικός μισθωτής πριν συνάψει μια σύμβαση Leasing θα πρέπει να εξετάσει τις κοστολογικές συνέπειες που θα έχει μια τέτοια απόφασή του. Η απόφαση για την σύναψη ή μη μιας σύμβασης leasing είναι μια χρηματοδοτική απόφαση και αφορά την μίσθωση του αναγκαίου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού από μια επιχείρηση ή την εναλλακτική λύση του δανεισμού κεφαλαίων για την αγορά του εξοπλισμού. Βάσει των ανωτέρω συμπεραίνουμε, ότι πριν από τη χρηματοδοτική απόφαση έχει ληφθεί η επενδυτική απόφαση, δηλαδή ότι ο υπό εξέταση εξοπλισμός αναμένεται να συνεισφέρει θετικά στις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης. Αυτή είναι μια πολύ σημαντική απόφαση για την επιχείρηση όσον αφορά την εκπλήρωση του σκοπού, που δεν είναι άλλος από την μεγιστοποίηση της αξίας της περιουσίας των μετόχων.

Ομως, ασφαλής ασφαλής προϋπόθεση για την επιτυχία μιας επενδυτικής απόφασης είναι η υιοθέτηση της πλέον κατάλληλης

χρηματοδοτικής απόφασης. Η πλέον κατάλληλη χρηματοδοτική απόφαση είναι αυτή με το μικρότερο κόστος, αφού βέβαια αναλυθούν και άλλοι μη ποσοτικοποιήσιμοι παράγοντες.

Κριτήριο για την υιοθέτηση μιας σύμβασης leasing ή εναλλακτικά του δανεισμού για την αγορά του εξοπλισμού είναι ο προδιορισμός των μετά από φόρους ταμειακών ροών που συνεπάγονται οι δύο αυτές εναλλακτικές προτάσεις και κατόπιν η αναγωγή τους σε παρούσα αξία. Αν η παρούσα αξία των πληρωμών που συνεπάγεται η σύμβαση leasing είναι χαμηλότερη από την παρούσα αξία των πληρωμών για τον δανεισμό, τότε η επιχείρηση θα πρέπει να μισθώσει τον εξοπλισμό, αλλά, αν φανεί ότι η μίσθωση επιφέρει υψηλότερη παρούσα αξία πληρωμών, τότε η επιχείρηση θα πρέπει να δανειστεί τα απαραίτητα κεφάλαια και να αγοράσει τον εξοπλισμό.

Τα βασικά μετρήσιμα μεγέθη που υπεισέρχονται στη συγκριτική ανάλυση της επιλογής του πλέον συμφερότερου τρόπου χρηματοδότησης του εξοπλισμού που έχει ανάγκη ο μισθωτής είναι:

1. Η αξία του εξοπλισμού ή το ύψος της επένδυσης.
2. Η διάρκεια της χρηματοδοτικής μίσθωσης ή του δανεισμού.
3. Ο αριθμός των μισθωμάτων και τα χρονικά διαστήματα καταβολής τους.
4. Τα προκαταβαλλόμενα μισθώματα.
5. Η υπολλειματική αξία του εξοπλισμού μετά από τις λογιστικές αποσβέσεις.
6. Η φυσική ζωή του εξοπλισμού με βάση τις προδιαγραφές του εξοπλισμού, καθώς και η οικονομική ζωή του εξοπλισμού.
7. Η καταβολή ή μη χρηματικής εγγύησης.
8. Η προμήθεια και τα άλλα έξοδα του εκμισθωτή.
9. Το φορολογικό κλιμάκιο του εκμισθωτή και του μισθωτή.
10. Η τυχόν επιδότηση - πριμοδότηση της επένδυσης από αναπτυξιακούς νόμους.
11. Οι αποσβέσεις της επένδυσης.

12.Ο δείκτης πληθωρισμού.

13.Τα διάφορα επιτόκια, όπως προεξοφλητικό, δανεισμού, ονομαστικό, πραγματικό.

14.Οι δαπάνες ασφάλισης του εξοπλισμού.

15.Οι δαπάνες τεχνικής συντήρησης και επισκευών του εξοπλισμού.

16.Το κόστος ευκαιρίας της ίδιας συμμετοχής.

17.Οι διάφορες φορολογικές απαλλαγές ή άλλες επιπτώσεις.

18.Τα διάφορα έξοδα αγοράς του εξοπλισμού, όπως ο φόρος προστιθέμενης αξίας επί του τιμολογίου.

25.5 Τα πλεονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως.

Οι εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως δεν υποκαθιστούν, αλλά συμπληρώνουν τους άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, όπως είναι οι τράπεζες επενδύσεων που χρηματοδοτούν με μακροπρόθεσμα δάνεια τις βιομηχανικές επενδύσεις.Στις χώρες της Διτικής Ευρώπης και στις ΗΠΑ οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, αποτελούν ένα από τους βασικούς χρηματοδοτικούς θεσμούς, ο οποίος αποτελεί απαραίτητη συμπλήρωση του πλέγματος της καφαιαγοράς. Υπάρχουν δε ορισμένοι κλάδοι στις χώρες αυτές, που το μεγαλύτερο μέρος του μηχανικού εξοπλισμού εκμισθώνεται από εταιρίες leasing.

Οι λόγοι βέβαια είναι η μεγάλη ευελιξία του συστήματος, η ουσιαστική εξεικονόμηση κεφαλαίων που συνεπάγεται για τη βιομηχανία και διάφορα οικονομικά και φορολογικά πλεονεκτήματα.

Τα πλεονεκτήματα της χρηματοδοτικής μισθώσεως για τον μισθωτή μπορούμε να τα συνιψίσουμε ως εξής:

I. Εξοικονόμηση κεφαλαίων.

Με δεδομένο ότι η χρηματοδοτική μίσθωση καλύπτει το 100% της αξίας της επένδυσης, η επιχείρηση εξοικονομεί σημαντικά ίδια κεφάλαια, τα οποία διαφορετικά θα έπρεπε να τα δεσμεύσει σε

πάγια στοιχεία. Στην περίπτωση ακόμα μακροπρόθεσμου δανεισμού, ή επιχείρηση θα έπρεπε να δεσμεύει ίδια κεφάλαια, δεδομένου ότι σπάνια μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση υπερβαίνει το 60-70% του χρηματοδοτούμενου έργου.

II. Αύξηση αποδοτικότητας της επιχείρησης.

Η αποδοτικότητα της επιχειρήσεως αυξάνει λόγω εξοικονόμησης κεφαλαίων, που συνεπάγεται και χαμηλότερη παγιοποίηση. Το ποσοστό των κερδών επί των ιδίων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερο, όταν η επιχείρηση χρησιμοποιεί το σύστημα της χρηματοδοτικής μισθώσεως, παρά όταν η επιχείρηση χρηματοδοτεί. Έστω και με ελάχιστα ίδια κεφάλαια τη νέα επένδυση.

III. Βελτίωση της κεφαλαιακής συγκρότησης της επιχείρησης. Όταν η επένδυση πραγματοποιείται με χρηματοδοτική μίσθωση του μηχανικού εξοπλισμού, αντί να συναφθεί μακροπρόθεσμο δάνειο για την αγορά του, αποφεύγεται ο περαιτέρω δανεισμός και διατηρείται η δανειακή επιβάρυνση και η όλη κεφαλαιακή συγκρότηση σε ικανοποιητικά ή έστω ανεκτά επίπεδα. Αυτό ιδιαίτερα ισχύει στην Ελλάδα, όπου η δανειακή επιβάρυνση των επιχειρήσεων είναι συνήθως πολύ υψηλή.

IV. Κάλυψη της επιχείρησης έναντι της συνεχούς αύξησεως της τιμής των κεφαλαιουχικών αγαθών. Σε συνθήκες συνεχούς ή έστω και περιορισμένης αύξησης του τιμαρίθμου, το κόστος αντικαταστάσεως ενός μηχανήματος είναι συνήθως πολύ μεγαλύτερο από το κόστος κτήσεώς του. Με δεδομένο ότι οι αποσβέσεις υπολογίζονται βάσει του κόστους κτήσης, αυτό σημαίνει ότι κατά την περίοδο απαξιώσεως του μηχανήματος του μηχανήματος, η επιχείρηση εμφανίζει πλασματικά μεγαλύτερα

κέρδη κατά ποσό που το κόστος αντικατάστασεως υπερβαίνει το κόστος κτήσεως.

V. Εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων στην παραγωγικότητα από την οικονομική απαξίωση του μηχανικού εξοπλισμού. Σε πολλούς κλάδους, η ταχεία τεχνολογική πρόοδος καθιστά αναγκαία την αντικατάσταση των μηχανημάτων, τα οποία δεν έχουν πλήρως αποσβεστεί, με άλλα νεότερου τύπου. Εάν η επιχείρηση επιμείνει να τα χρησιμοποιεί μέχρι την πλήρη απόσβεσή τους, αυτό θα έχει αρνητική επίπτωση στην παραγωγικότητα, στο κόστος των προϊόντων και τελικά στην ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης. Στην περίπτωση που η επιχείρηση τα αντικαταστήσει πριν αποσβεσθούν ολοσχερώς, τότε θα υποστεί "ζημία από το κεφάλαιο" (Capital loss), που μπορεί να είναι σημαντική. Η δυνατότητα που έχει το σύστημα της χρηματοδοτικής μισθώσεως να επιτρέπει στην επιχείρηση να χρησιμοποιεί πάντοτε την πιο προηγούμενη τεχνολογία, ίσως αποτελεί και το μεγαλύτερο πλεονέκτημα, έστω και μακροπρόθεσμα.

VI. Ανταπόκριση στις δυνατότητες και στις ανάγκες μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η μέθοδος της χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να εφαρμοσθεί στην περίπτωση παγίων στοιχείων σχετικά μικρής αξίας, όπου η συνομολόγηση δανείου για την αγορά τους είναι ανέφικτη ή ασύμφορη. Οι τράπεζες είναι συχνά απρόθυμες να χορηγούν μικρά μακροπρόθεσμα δάνεια για πάγιες εγκαταστάσεις, γιατί το κόστος επεξεργασίας ενός τέτοιου δανείου είναι σχετικά μεγάλο και η διαδικασία ελέγχου τίτλων και εγγραφής υποθήκης ή προσημειώσης είναι χρονοβόρος και συνεπάγεται υψηλό πάγιο κόστος. Το συμπέρασμα είναι ότι η χρηματοδοτική μίσθωση ταιριάζει απόλυτα στη μικρή ή μεσαίου μεγέθους αναπτυσσόμενη επιχείρηση, που παρουσιάζει κατά συχνά χρονικά διαστήματα την

ανάγκη εκσυγχρονισμού και επεκτάσεως των παραγωγικών της εγκαταστάσεων.

Για την εθνική οικονομία, τα κύρια πλεονεκτήματα του θεσμού της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι η συμπλήρωση του χρηματοδοτικού μηχανισμού της χώρας με ένα καινούργιο εξειδικευμένο χρηματοδοτικό οργανισμό, η υποβοήθηση των επενδύσεων και τελικά η αύξηση της παραγωγικότητας.

Εκτός από τη πιστοληπτική ικανότητα του μισθωτή και την βιοσιμότητα της επιχείρησής του, η εταιρία Leasing εξετάζει και το αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης, που αποτελεί την κύρια αφάλεια του εκμισθωτή στην περίπτωση που ο μισθωτής αποδειχθεί αφερέγγυος.

Για τον λόγο αυτό θα πρέπει το προς μίσθωση αντικείμενο, να μπορεί να ασφαλισθεί υπό τους συνήθεις όρους και να έχει την ιδιότητα διάρκειας-πάγιο στοιχείο. Επειδή συνήθως πρόκειται για κινητό εξοπλισμό, η τιμή της κάθε μονάδας πρέπει να είναι μεγάλη, έτσι ώστε να παραμένει αξιόλογη υπολλειματική αξία. Το αντικείμενο μίσθωσης θα πρέπει να διαθέτει επίσης λειτουργική αυτοτέλεια, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί εκ νέου στο μέλλον.

Ως παράδειγμα μπορούν να αναφερθούν μερικές κατηγορίες εξοπλισμού οι οποίες γίνονται συνήθως αντικείμενα συμβάσεων Leasing.

- Μέσα μαζικής μεταφοράς (αεροπλάνα, πλοία, σιδηροδρομικό υλικό)
- Λεωφορεία.
- Επιβατικά αυτοκίνητα.
- Βαρεία οχήματα.
- Γερανοί και οδοποιητικά μηχανήματα.
- Γεωτρύπανα.
- Διυλιστήρια.

- Εργοστασιακά συγκροτήματα σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους.
- Γεννήτριες.
- Αργαλειοί.
- Πιεστήρια, μηχανές οφφσέτ.
- Μηχανικός εξοπλισμός λατομείων και μεταλλείων.
- Τρακτέρ και γεωργικά μηχανήματα.
- Εξοπλισμός ξενοδοχείων.
- Εργαστηριακός εξοπλισμός νοσοκομείων.
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και μηχανές γραφείου.
- Μηχανές πωλήσεως καφέ, αναψυκτικών.
- Βαρέλια μύρας, κιβώτια και μπουκάλια.
- Εξοπλισμός ναυπηγείων.
- Τηλεπικοινωνιακό υλικό.

25.5.1 Τα μειονεκτήματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Επειδή το μίσθωμα που πληρώνει ο μισθωτής συμπεριλαμβάνει την αποπληρωμή του κεφαλαίου που επένδυσε η εταιρία Leasing για την αγορά του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, την αμοιβή αυτού του κεφαλαίου, τα διαχειριστικά έξοδα και το κέρδος του εκμισθωτή, συνήθως η αποδοχή σύμβασης Leasing οδηγεί σε σχετικά υψηλότερο ονομαστικό κόστος σε σχέση με την εναλλακτική λύση της αγοράς του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού με δανεισμό. Δεν πρέπει όμως η σύγκριση του κόστους να γίνεται σε επίπεδο ονομαστικού κόστους αλλά πραγματικού κόστους, δηλαδή αφού ληφθούν υπόψη οι φορολογικές επιπτώσεις και οι ετεροχρονισμοί που παρουσιάζονται στις πληρωμές των δύο εναλλακτικών χρηματοδοτικών λύσεων. Η αντιμετώπιση του θεσμού του Leasing από τις φορολογικές αρχές κάθε χώρας μπορεί να έχει καταλυτικές συνέπειες στην επιτυχία του

θεσμού ως ανταγωνιστικού μέσου, σε σύγκριση με τους παραδοσιακούς τρόπους τραπεζικής χρηματοδότησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα βασικό μειονέκτημα, ψυχολογικής φύσης, που συνοδεύει το θεσμό του Leasing και είναι εντονότερο κατά τα πρώτα στάδια της εφαρμογής του σε μια χώρα, είναι η αποστέρηση του στοιχείου της ιδιοκτησίας επί του εξοπλισμού από τον μισθωτή, η οποία συχνά θεωρείται ότι μειώνει το κύρος, την ισχύ και γενικά την αυτονομία της επιχείρησης του μισθωτή.

25.6 Πρακτική εφαρμογή της σύμβασης Leasing.

Έστω ότι η εταιρία "ΣΑΡΑΝΤΗΣ Α.Ε" είναι μια νέα βιομηχανική επιχείρηση που αναπτύσσεται δυναμικά. Μετά από την αρχικά ευνοϊκή υποδοχή που επεφύλαξε η αγορά για τα προϊόντα της, ο εμπορικός διευθυντής της εταιρίας εκτιμά ότι η ζήτηση για τα προϊόντα της εταιρίας θα αυξηθεί κατά τα επόμενα χρόνια.

Για να μπορέσει να ικανοποιηθεί ή προβλεπόμενη αυξανόμενη ζήτηση, η Διοίκηση αποφάσισε να αυξηθεί η παραγωγική δυνατότητα της επιχείρησης με παραγωγικές επενδύσεις ύψους 700.000.000δρχ.

Η χρηματοδότηση των επενδύσεων υλοποιήθηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος με δανεισμό, ενώ το υπόλοιπό καλύφθηκε από ίδια κεφάλαια. Οι επενδύσεις ήδη πραγματοποιούνται και εκτιμάται ότι στο τέλος του επόμενου οκταμήνου, θα έχουν ολοκληρωθεί ώστε να αρχίσει η φάση των δοκιμών και στη συνέχεια η παραγωγική διαδικασία.

Από τη στιγμή που λήφθηκε η απόφαση μέχρι σήμερα έχει περάσει χρονικό διάστημα 14 μηνών και η παρακολούθηση των τάσεων της αγοράς, όσον αφορά τη υποδοχή των νέων προϊόντων, φανερώνει μεγαλύτερη ζήτηση από ότι αρχικά αναμενόταν. Μετά από τις αναγκαίες τροποποιήσεις του αρχικού προϋπολογισμού των επενδύσεων η Διοίκηση της εταιρίας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αυξημένη ζήτηση που διαπιστώθηκε θα ήταν δυνατό να

ικανοποιηθεί, εάν οι επενδύσεις που έχουν προγραμματισθεί και εκτελούνται κανονικά συμπεριλαμβάναν πρόσθετο εξοπλισμό αξίας 100.000.000δρχ.

Ο τεχνικός διευθυντής όμως βεβαιώνει την Διοίκηση ότι είναι δυνατόν, αν παραγγελθούν τα μηχανήματα σύντομα, να τα ενσωματώσει στην υπό κατασκευή γραμμή παραγωγής χωρίς σοβαρά προβλήματα. Για να ληφθεί έτσι η απόφαση για τις συμπληρωματικές επενδύσεις το μόνο αδιευκρίνιστο σημείο είναι το πώς θα εξασφαλισθούν τα κεφάλαια που απαιτούνται. Οι εναλλακτικές λύσεις που υπάρχουν, όσον αφορά τις ενδεχόμενες πηγές χρηματοδότησης είναι:

- Ίδια κεφάλαια.
- Τραπεζικό δάνειο.
- Χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing).

Επειδή οι μέτοχοι της εταιρίας δεν έχουν την δυνατότητα να συμμετάσχουν με νέα κεφάλαια στις συμπληρωματικές επενδύσεις που εξετάζονται και επειδή η εταιρία είναι νέα και δεν έχει ακόμα καταφέρει να δημιουργήσει ικανοποιητικά ρευστά διαθέσιμα (Cash generation) που θα της επέτρεπαν να αυτοχρηματοδοτήσει τις επενδύσεις της, η λύση της χρηματοδότησης από ίδια κεφάλαια φαίνεται ότι αποκλείεται. Οι μόνες λύσεις που παραμένουν για την αγορά των μηχανημάτων είναι, είτε με τραπεζικό δανεισμό είτε, με την μίσθωση του εξοπλισμού.

Ο τραπεζικός δανεισμός όμως φαίνεται δύσκολο να επιτευχθεί, επειδή οι τράπεζες δείχνουν απρόθυμες να χορηγήσουν τα απαιτούμενα κεφάλαια. Βασική αντίρρησή τους είναι ότι τα νέα δάνεια θα επιβαρύνουν σημαντικά την υφιστάμενη σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια της εταιρίας που βρίσκεται σε οριακό σημείο εξ' αιτίας του δανεισμού, που έχει ήδη συναφθεί για να πραγματοποιηθεί το αρχικό στάδιο των επενδύσεων. Διαπιστώνεται επίσης ότι η εταιρία δεν μπορεί να προσφέρει ικανοποιητικές εμπράγματα ασφάλειες.

Η λύση που απομένει είναι η πραγματοποίηση επεκτάσεων του παραγωγικού εξοπλισμού με χρηματοδοτική μίσθωση. Μισθώνοντας τα μηχανήματα, η κυριότητά τους παραμένει στην εταιρία Leasing με συνέπεια να μην απαιτήται η εμφάνιση της συμφωνίας στον Ισολογισμό της επιχείρησης και έτσι να μην επηρεασθεί η σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια. Δεν χρειάζεται επίσης να δοθούν εμπράγματα ασφαλείες. Έτσι τα δύο βασικά σημεία που δυσκολεύουν τον τραπεζικό δανεισμό δεν ανακύπτουν στην περίπτωση του Leasing. Αυτό που απομένει είναι ο προσδιορισμός του κόστους που συνεπιφέρει η επιλογή του Leasing σε σχέση με το κόστος του τραπεζικού δανείου για την αγορά του εξοπλισμού.

Η εξυπηρέτηση του τραπεζικού δανείου που θα ήταν απαραίτητο για την πραγματοποίηση των επενδύσεων φαίνεται στο πίνακα 1 του οποίου η στήλη 6 συμπεριλαμβάνει σε εξαμηνιαία βάση το σύνολο των αναγκαίων πληρωμών που αποτελούνται από τους τόκους και τη προμήθεια, τον ειδικό φόρο τραπεζικών εργασιών Ε.Φ.Τ.Ε. και τα τοκοχρεωλύσια.

Η σύγκριση του κόστους μεταξύ τραπεζικού δανεισμού και leasing θα γίνει με βάση την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωμών που συνεπάγονται οι δύο εναλλακτικές λύσεις, χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο (cut of rate), για την εταιρία το 19%. Η εταιρία φορολογείται με συντελεστή 40%.

Τοκογεννητική εξυπηρέτηση μακροπρόθεσμου δανείου

Συμβατικό ποσό δανείου		100.000.000,00		Περίοδος χάριτος σε χρόνια		1		Εξοφλητικό τοκογεννητικό (Χαρίς τόκους περιόδου χάριτος)		15.753.894,20	
Ετήσιο επιτόκιο (%) (Συμ/της προμηθείας)		18,5		0,0		Ετήσιο τοκογεννητικό (Χαρίς τόκους περιόδου χάριτος)		31.507.788,41			
Διάκριση αναληπτικής δανείου σε χρόνια		5,0		0,0		Σύνολο τοκογεννητικών (Χαρίς τόκους περιόδου χάριτος)		157.538.942,05			
Αριθμός τοκογεννητικών/έτος		2		0							
Έλαος εξοφλήτου	Ανεξοφλητό υπόλοιπο	1	2	3	ΕΦΤΕ (8% (τόκοι+τηρομηθεία) 4(3X8%))	Σύνολο χρηματ/κων εξόδων ανά εξοφλητό	5(3+4)	Σύνολο πληρωμών ανά εξοφλητό	6(2+5)		
Περ.χάριτος	100.000.000	0	0	9.250.000	740.000	9.990.000	9.990.000	9.990.000	9.990.000		
Περ.χάριτος	100.000.000	0	0	9.250.000	740.000	9.990.000	9.990.000	9.990.000	9.990.000		
1	93.496.106	6.503.894	6.503.894	9.250.000	740.000	9.990.000	9.990.000	9.990.000	9.990.000		
2	86.390.601	7.105.504	7.105.504	8.648.390	691.871	9.340.261	9.340.261	9.340.261	9.340.261		
3	78.627.838	7.762.764	7.762.764	7.991.131	639.290	8.630.421	8.630.421	8.630.421	8.630.421		
4	70.147.019	8.840.819	8.840.819	7.273.075	581.846	7.854.921	7.854.921	7.854.921	7.854.921		
5	60.881.724	9.265.295	9.265.295	6.488.599	519.088	7.007.687	7.007.687	7.007.687	7.007.687		
6	50.759.389	10.122.335	10.122.335	5.631.559	450.525	6.082.084	6.082.084	6.082.084	6.082.084		
7	39.700.738	11.058.651	11.058.651	4.695.243	375.619	5.070.863	5.070.863	5.070.863	5.070.863		
8	27.619.162	12.081.576	12.081.576	3.672.318	293.785	3.966.104	3.966.104	3.966.104	3.966.104		
9	14.420.040	13.199.122	13.199.122	2.544.773	204.382	2.759.154	2.759.154	2.759.154	2.759.154		
10	0	14.420.040	14.420.040	1.333.854	106.708	1.440.562	1.440.562	1.440.562	1.440.562		
Σύνολο		100.000.000	100.000.000	76.038.942	6.083.115	82.122.057	82.122.057	82.122.057	82.122.057		

Πίνακας 3.

Εκροές συμβάσεων leasing

Συμβατική αξία leasing : 100.000.000		Μακροπρόθεσμος δανεισμός		
Αριθμός πληρωμών/έτος		2		
Τέλος εξαμήνου	Πληρωτέο μισθώσιμα ανά εξάμηνο	Φορολογική ωφέλεια (1) X (0,40)	Καθαρές εκροές leasing μετά από φόρους (1)-(2)	Παρούσα αξία καθαρών εκροών αγοράς
	1	2	3	4
0				
1	14.650.000	5.860.000	8.790.000	8.027.397
2	14.650.000	5.860.000	8.790.000	7.330.956
3	14.650.000	5.860.000	8.790.000	6.694.937
4	14.650.000	5.860.000	8.790.000	6.114.098
5	14.650.000	5.860.000	8.790.000	5.583.651
6	14.650.000	5.860.000	8.790.000	5.099.225
7	14.650.000	5.860.000	8.790.000	4.656.826
8	14.650.000	5.860.000	8.790.000	4.252.809
9	14.650.000	5.860.000	8.790.000	3.883.844
10	14.650.000	5.860.000	8.790.000	3.546.890
11	14.650.000	5.860.000	8.790.000	3.239.169
12	14.650.000	5.860.000	8.790.000	2.958.145
Σύνολο	175.800.000	70.320.000	105.480.000	61.387.948

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ FACTORING

26.1 Η έννοια του θεσμού *Factoring*.

Το factoring είναι μια μορφή εμπορικής χρηματοδότησης και αποτελείται από μια δέσμη υπηρεσιών που βασίζεται στην εκχώρηση από τους προμηθευτές- παραγωγούς προς αυτόν που εκτελεί την πράξη του factoring,- factor - των απαιτήσεων έναντι των πελατών τους. Αντί συμφωνημένης αμοιβής, ο factor αναλαμβάνει την είσπραξη των ποσών αυτών καθώς επίσης τον έλεγχο της φερεγγυότητας του πελάτη και την λογιστική παρακολούθηση των πελατών.

Το factoring περιλαμβάνει ένα τρίπτυχο υπηρεσιών που καλύπτει την αξιολόγηση της φερεγγυότητας, τη διαχείριση και την χρηματοδότηση εμπορικών απαιτήσεων.

Ο factor, ως εκδοχέας των απαιτήσεων, ουσιαστικά αγοράζει τις απαιτήσεις αυτές, οι οποίες αποτελούν πλέον δικά του περιουσιακά στοιχεία. Το ποσό που ο factor πληρώνει στον προμηθευτή αποτελεί το τίμημα της αγοράς αυτής.

Ο προμηθευτής που εκχωρεί την απαίτηση εγγυάται ότι η απαίτηση αυτή είναι υπαρκτή, έγκαιρη και έννομη. Ο factor αποδεχόμενος την εκχώρηση αναλαμβάνει και τον κίνδυνο της αφερεγγυότητας του πελάτη. Αν ο πελάτης αποδειχθεί αφερέγγυος και δεν πληρώσει, ο factor θα υποστεί ζημιά. Με την εκχώρηση της απαίτησης, ο προμηθευτής απαλλάσσεται από τον πιστωτικό κίνδυνο, δηλαδή μπορεί να πωλεί επί πιστώσει χωρίς να ερευνά την φερεγγυότητα του πελάτη. Με βάση αυτή την βασική ιδιότητα του factoring, μπορεί αυτό να χαρακτηριστεί ως καινοτομία μεταφοράς του πιστωτικού κινδύνου. Ο factor θα υποστεί ζημιά μόνο όταν υπάρξει αδυναμία είσπραξης της απαίτησης, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της πτώχευσης του πελάτη και όχι στην περίπτωση εμπορικών διαφορών ή αμφισβητήσεων

μεταξύ προμηθευτή και πελάτη, όπως σε ακατάλληλο εμπόρευμα, λανθασμένη ποσότητα,μη έγκαιρη παράδοση.

Η εκχώρηση της απαίτησης στον factor έχει ως συνέπεια την απαλλαγή του προμηθευτή από τη λογιστική παρακολούθηση της εμπορικής πράξης. Την εργασία αυτή επωμίζεται ο factor, που έτσι του επιβάλλεται η ανάγκη ανάπτυξης προηγούμενων λογιστικών συστημάτων και αποτελεσματικών μεθόδων αξιολόγησης της φερεγγυότητας πελατών καιείσπραξης απαιτήσεων, που συνήθως είναι υψηλότερης ποιότητας από αυτές που θα μπορούσε διοικητικά και οικονομικά να αναπτύξει κάθε μεμονωμένος προμηθευτής. Έτσι ο factor, είναι σε θέση να υποστηρίζει την πώληση με πίστωση σε πελάτες, όπου ο προμηθευτής θα δίσταζε να διατρέξει τον κίνδυνο ή θα εύρισκε ασύμφορες τις δυσκολίες είσπραξης της απαίτησης.

Το αναπτυγμένο επίπεδο οργάνωσης του factor μπορεί να επιτύχει μείωση τόσο της χρονικής περιόδου της παρεχόμενης πίστωσης, εξασφαλίζοντας αυστηρότερη τήρηση από τον πελάτη των όρων της πίστωσης, όσο και του κόστους της είσπραξης, της απαίτησης και αποστολής χρημάτων.

Από το τρίπτυχο της διαδικασίας του factoring αναλύσαμε την αξιολόγηση της φερεγγυότητας-κάλυψη πιστωτικών κινδύνων,και την διαχείριση-λογιστική παρακολούθηση και είσπραξη των απαιτήσεων. Η τρίτη πτυχή της διαδικασίας factoring είναι η χρηματοδότηση των απαιτήσεων. Στην εξελεκτική πορεία του ο θεσμός του factoring πήρε την μορφή της βραχυπρόθεσμης 90 έως 180 ημέρες, χρηματοδότησης των παραγωγών -προμηθευτών με καφάλαιο κίνησης ως παρεπόμενη δραστηριότητα της κύριας εργασίας του factor, που ήταν η αγορά, διαχείριση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων και η αξιολόγηση του κινδύνου των εμπορικών πιστώσεων.

Το factoring ως χρηματοδοτικός θεσμός συνίσταται στη κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της οικονομικής μονάδας, πέρα από αυτές που μπορεί να καλύψει η τραπεζική επιχείρηση. Η τράπεζα δανείζει με βάση εμπράγματα ασφαλείες (security lending) ενώ αντίθετα ο factor

μπορεί να προχωρήσει σε ένα περισσότερο αναπτυγμένο σύστημα χρηματοδότησης με βάση τις αναμενόμενες ταμειακές ροές (cash-flow lending) του προμηθευτή. Κατά αυτό τον τρόπο οι οικονομικές μονάδες με δυσκολίες πρόσβασης στην τραπεζική χρηματοδότηση μπορούν να επιτύχουν ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών τους μέσω του factoring, επειδή ο factor κατά κύριο λόγο στηρίζεται στην φερεγγυότητα των πελατών της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης και όχι σε αυτή του προμηθευτή, που μπορεί να είναι μια νέα αλλά γρήγορα αναπτυσσόμενη μεταποιητική επιχείρηση.

Η υιοθέτηση και η συνεπής χρήση του θεσμού του factoring μπορεί να αποτελέσει για τον προμηθευτή μια μορφή συνεχούς διαδικασίας βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης, παρά μια διαδικασία ανεξάρτητης και κατά περίπτωση συναλλαγής. Με την συμφωνία της πραγματοποίησης πώλησης μεταξύ προμηθευτή και πελάτη, ο προμηθευτής μπορεί να στέλνει τις προς είσπραξη απαιτήσεις του στον factor και έτσι να δημιουργείται μια συνεχής ροή εμπορευμάτων και κεφαλαίων μεταξύ του προμηθευτή-πωλητή, του πελάτη-αγοραστή και του factor. Μέσα από ένα συνεχές factoring, η εκχώρηση των απαιτήσεων έναντι των πελατών παίρνει την μορφή μιας συνεχούς βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης.

26.2 Η εξέλιξη του Factoring.

Μορφές factoring πρωτοεμφανίστηκαν στην Αγγλία του 19ου αιώνα, αλλά ο θεσμός με την σύγχρονη μορφή δημιουργήθηκε στις Η.Π.Α. την εποχή του μεσοπολέμου. Στο διάστημα αυτό δημιουργήθηκαν οι πρώτες εταιρίες factoring, τις οποίες ακολούθησαν οι τραπεζικοί οργανισμοί, που άρχισαν να προσφέρουν τις εργασίες factoring ιδρύοντας κοινοπραξίες μαζί με τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς που είχαν γνώση σε αυτό τον τομέα.

Την τελευταία εικοσαετία υπηρεσίες factoring παρέχονται από τραπεζικές εταιρίες και στην Ευρώπη, επηρεάζοντας σημαντικά τους

παραδοσιακούς τρόπους χρηματοδότησης των οικονομικών μονάδων. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπου επίσημα δεν λειτουργεί το factoring. Ανεπίσημα ορισμένοι Έλληνες εξαγωγείς έχουν συνεργαστεί με ξένους factors, χρησιμοποιώντας για τον σκοπό αυτό τους αντιπροσώπους τους στο εξωτερικό.

Στην Ευρώπη και κυρίως στην Ιταλία, μεγάλες μεταποιητικές μονάδες ίδρυσαν δικές τους εταιρίες factoring με στόχο να επιτύχουν καλύτερους όρους πίστωσης από τους προμηθευτές τους. Οι εταιρίες factoring στην Ευρώπη προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε οποιαδήποτε επιχείρηση, οποιουδήποτε κλάδου της οικονομίας και καλύπτουν περίπου το 30% της συνολικής αγοράς υπηρεσιών factoring.

Παρατηρείται, σημαντική μετατόπιση μορφών τραπεζικής εργασίας σε μη τραπεζικούς οργανισμούς, φαινόμενο που εμπίπτει στα πλαίσια της διαδικασίας αποδιαμεσολάβησης (disintermediation).

Ο θεσμός του factoring στην Ευρώπη προσφέρεται με διάφορες παραλλαγές. Η σημαντικότερη καινοτομία που εισήγαγαν οι Ευρωπαϊκές εταιρίες factoring, ήταν το factoring, χωρίς κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, με δικαίωμα επιστροφής της απαίτησης από τον factor στον προμηθευτή σε περίπτωση αδυναμίας του πελάτη να πληρώσει factoring με δικαίωμα αναγωγής. Οι διαφορετικοί συνδυασμοί των επί μέρους υπηρεσιών που προσφέρει το κλασσικό "πακέτο" του factoring έχουν γίνει εξαιρετικά ποικιλόμορφοι για να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του οικονομικού περιβάλλοντος. Σύμφωνα με την ομάδα εργασίας του Διεθνούς Ινστιτούτου για την Ενοποίηση του Διεθνούς Δικαίου-(Unidroit), που προσπάθησε να προσδιορίσει ακριβώς τον όρο factoring, ως factoring θεωρείται οποιαδήποτε συμφωνία περιλαμβάνει δύο τουλάχιστον από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Χρηματοδότηση.
- Λογιστική τήρηση αναλυτικού καθολικού πελατών.
- Είσπραξη απαιτήσεων.
- Προστασία κατά του πιστωτικού κινδύνου.

26.3 Οι κυριότερες μορφές του factoring.

26.3.1 Εγχώριο factoring.

1. Factoring με πληρωμή κατά την ημερομηνία λήξης.

Η μορφή αυτή του θεσμού αναφέρεται στο factoring χωρίς χρηματοδότηση (maturity factoring) και απευθύνεται σε οικονομικές μονάδες που δεν έχουν την ανάγκη χρηματοδότησης. Ο factor αναλαμβάνει τις απαιτήσεις-τιμολόγια- που έχει εγκρίνει και, είτε κατά την ημερομηνία λήξης της πληρωμής τους, είτε σε προκαθορισμένη ημερομηνία που θα βασίζεται στην κατά μέσο όρο παρεχόμενη πίστωση, καταβάλλει στο προμηθευτή ολόκληρο το ποσό των εισπρακτέων, μείον την προμήθεια για την πραγματοποίηση του ελέγχου φερεγγυότητας, την λογιστική παρακολούθηση και τα έξοδα είσπραξης. Οι οικονομικές μονάδες που συνάπτουν αυτού του είδους την συμφωνία factoring, ενώ ενδιαφέρονται για την αποφυγή του πιστωτικού ελέγχου της λογιστικής παρακολούθησης και των εξόδων είσπραξης, κυρίως προσδοκούν να εξασφαλίσουν την ομαλότητα της ταμειακής τους ροής -cash flow- ώστε να μπορούν να καταρτίζουν το ταμειακό τους πρόγραμμα με μεγαλύτερη ευχέρεια. Στο factoring με πληρωμή στη λήξη η μόνη επιβάρυνση του προμηθευτή είναι η προμήθεια (1 ως 2%) επί του μικτού ποσού των εισπρακτέων λογαριασμών που εξυπηρετούνται και είναι ανάλογη με τον όγκο των εργασιών, το ύψος του κινδύνου και την ποιότητα της εργασίας. Το μέγεθος του κινδύνου που αναλαμβάνει ο factor εξαρτάται κυρίως από την φερεγγυότητα της πελατείας του προμηθευτή, ενώ η ποσότητα της εργασίας εξαρτάται κυρίως από το μέσο όρο του ποσού των τιμολογίων.

2. Factoring με προπληρωμή (advance factoring).

Σε αυτή την μορφή του θεσμού factoring η πληρωμή στον προμηθευτή γίνεται με καταβολή έναντι των εισπρακτέων που αναλαμβάνει ο factor. Ο προμηθευτής ουσιαστικά δανειοδοτείται έναντι των μελλοντικών του εισπράξεων τις οποίες εκχωρεί στον factor. Μόλις εγκριθεί η πώληση

και το εμπόρευμα αποσταλεί στον αγοραστή και μονολότι η πληρωμή δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί αμέσως, ο factor θέτει αμέσως στην διάθεση του προμηθευτή ποσό που ανέρχεται συνήθως στο 70-90% της τιμολογιακής αξίας. Η παρακράτηση του 10-30% γίνεται από τον factor έναντι επιστροφής εμπορευμάτων, ελλειμάτων καθώς και άλλων αξιώσεων εκ μέρους της πελατείας του προμηθευτή.

Συνήθως στο τέλος κάθε μήνα ο factor υπολογίζει τι έχει εισπραχθεί, τις αμοιβές του και το ποσό της παρακράτησης έναντι των μή εισπραχθέντων τιμολογίων και ύστερα θέτει στη διάθεση του προμηθευτή το υπόλοιπο ποσό. Το κόστος για την επιχείρηση του προμηθευτή, η αμοιβή του factor, έχει την μορφή επιβάρυνσης από τόκους βάσει του ημερήσιου υπολοίπου των αναλήψεων έναντι των υποβαλλόμενων τιμολογίων προς είσπραξη. Οι τόκοι υπολογίζονται από την ημερομηνία χορήγησης της προκαταβολής - δανείου, μέχρι την ημερομηνία των προς είσπραξη τιμολογίων. Ο factor χρεώνει επίσης την προμήθεια για την μελέτη της πιστοληπτικής ικανότητας, την λογιστική παρακολούθηση, την είσπραξη των λογαριασμών, και την ανάληψη του πιστωτικού κινδύνου.

3. Factoring μόνο με χρηματοδότηση (agency-factoring).

Ο factor παρέχει μόνο χρηματοδότηση με κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, χωρίς λογιστική παρακολούθηση και υπηρεσίες είσπραξης απαιτήσεων. Κατά συνέπεια, η αμοιβή του factor υπολογίζεται μόνο για τις υπηρεσίες που προσφέρει κατά ανάλογο τρόπο με αυτόν που περιγράφηκε. Το agency factoring αποτελεί μια παραλλαγή του αμιγώς χρηματοδοτικού factoring-bulk factoring, στα πλαίσια του οποίου ο factor έχει δικαίωμα αναγωγής.

4. Factoring με δικαίωμα αναγωγής (recourse factoring).

Το factoring με δικαίωμα αναγωγής είναι μια πλήρης μορφή factoring που παρέχει χρηματοδότηση, λογιστική παρακολούθηση, είσπραξη απαιτήσεων, αλλά όχι κάλυψη του ενδεχομένου κινδύνου από αδυναμία

πληρωμής του πελάτη. Η σύμβαση factoring ορίζει ότι ο factor έχει το δικαίωμα να επανακχωρήσει την απαίτηση στον προμηθευτή σε περίπτωση που δεν εισπραχθεί εντός του ορισμένου χρονικού διαστήματος, συνήθως 1-2 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία η απαίτηση γίνεται ληξιπρόθεσμη. Σε αυτήν την μορφή μπορεί να σημειωθεί μια ειδική περίπτωση κατά την οποία ο προμηθευτής έχει την ανάγκη να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες του factor για την είσπραξη δύσκολων απαιτήσεών του. Συνήθως αυτό γίνεται χωρίς την παροχή χρηματοδότησης από τον factor για αυτού του τύπου τις απαιτήσεις.

Οι μορφές factoring που αναλύθηκαν αποτελούν παραλλαγές του εγχώριου factoring, αυτού δηλαδή που πραγματοποιείται στα πλαίσια μιας χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένοι, ο προμηθευτής-πωλητής, ο πελάτης-αγοραστής και ο factor. Μια πιο σύνθετη μορφή factoring είναι αυτή που αποβλέπει να λειτουργήσει μέσα στο πλαίσιο του εξαγωγικού εμπορίου.

Πριν γίνει η αναφορά του θεσμού του εξαγωγικού factoring θα πρέπει να γίνει ένας διαχωρισμός με μια παραπλήσια μορφή χρηματοδότησης, την εκχώρηση εισπρακτέων λογαριασμών ως ενέχυρο. Στην περίπτωση αυτή οι απαιτήσεις χρησιμοποιούνται μόνο ως εγγύηση για την κάλυψη βραχυπρόθεσμου τραπεζικού δανείου ή επαναλαμβανόμενης τραπεζικής πίστωσης, (revolving credit), δηλαδή δεν αποτελούν περιουσιακά στοιχεία του οργανισμού που χορηγεί την χρηματοδότηση, όπως συμβαίνει στο factoring. Η τράπεζα, αφού εξετάσει τους εισπρακτέους λογαριασμούς που της παρουσιάζει ο προμηθευτής, δέχεται ορισμένους σε εξασφάλιση και παρέχει δάνειο ή πίστωση που συνήθως ανέρχεται στο 50-90% της ονομαστικής αξίας τους. Όταν ο προμηθευτής εισπράξει ποσό έναντι της οφειλής που έχει ενεχυριασθεί, το καταβάλλει σε πίστωση του τραπεζικού οργανισμού που έχει χορηγήσει την χρηματοδότηση.

Αν ο προμηθευτής δεν προβεί στην εξόφληση, τότε ο οργανισμός που τον έχει χρηματοδοτήσει έχει δικαίωμα αναγωγής προς αυτόν, με συνέπεια να υποστεί ο προμηθευτής την ενδεχόμενη ζημιά.

Σημειώνουμε τέλος ότι η εκχώρηση εισπρακτέων λογαριασμών ως ενέχυρο δεν είναι χρηματοδοτικό μέσο μεταφοράς του πιστωτικού κινδύνου.

26.3.2. Εξαγωγικό factoring (two factor system).

Το εξαγωγικό factoring έχει κοινά σημεία με το εγχώριο. Περιλαμβάνει το τρίπτυχο των υπηρεσιών που καλύπτει την αξιολόγηση της φερεγγυότητας, τη διαχείριση και τη χρηματοδότηση εμπορικών απαιτήσεων εξωτερικού. Πέρα όμως από την λειτουργία του ως καινοτομία μεταφοράς του πιστωτικού κινδύνου, μπορεί να πάρει και την μορφή της καινοτομίας μεταφοράς του κινδύνου από αλλαγή τιμών, δηλαδή από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ενώ το εγχώριο factoring απαιτεί την συνεργασία του προμηθευτή - πωλητή, του πελάτη - αγοραστή και του factor, το εξαγωγικό factoring απαιτεί την συνεργασία του εξαγωγέα - πωλητή, του εισαγωγέα - αγοραστή, του factor εξαγωγής και του factor εισαγωγής. Η διαδικασία υλοποίησης συμφωνίας εξαγωγικού factoring είναι περισσότερο περίπλοκη από αυτήν του εγχώριου, επειδή συνδετικός κρίκος μεταξύ πωλητή και αγοραστή δεν είναι ένας factor αλλά δύο, ο ένας στη χώρα του εξαγωγέα και ο άλλος στη χώρα του εισαγωγέα.

Το κόστος των υπηρεσιών του εξαγωγικού factoring αποτελείται από το χρηματοοικονομικό κόστος, που ποικίλει ανάλογα με το κόστος του χρήματος του νομίσματος στο οποίο παρέχεται η πίστωση, και από την προμήθεια του factor, που κυμαίνεται ανάλογα με τις συνθήκες της κάθε αγοράς και είναι συνήθως υψηλότερη από την αντίστοιχη προμήθεια του εγχώριου factoring στην ίδια χώρα. Η προμήθεια που πληρώνει ο εξαγωγέας μοιράζεται μεταξύ των δύο factors. Επειδή ο factor του εισαγωγέα είναι αυτός που αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο και

πραγματοποιεί την είσπραξη της απαίτησης, συνήθως εισπράτει και το μεγαλύτερο μέρος της προμήθειας.

Εκτός από πηγή πρόσθετης χρηματοδότησης των εξαγωγέων, το εξαγωγικό factoring έχει το πλεονέκτημα ότι προσφέρει στον εξαγωγέα την δυνατότητα κάλυψης από τον κίνδυνο δυσμενών αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Αν ο εξαγωγέας προβλέπει ότι το νόμισμα της δικής του χώρας, θα υποτιμηθεί έναντι του νομίσματος που θα εισπράξει για την εξαγωγή, κατά ποσοστό μεγαλύτερο από ότι δικαιολογεί η διαφορά των επιτοκίων των δύο νομισμάτων, μπορεί να ζητήσει οι προκαταβολές του factor εξαγωγής να υπολογίζονται στο εγχώριο νόμισμα, εφόσον κάτι τέτοιο επιτρέπεται και από τους συναλλαγματικούς και πιστωτικούς κανόνες της χώρας του.

Αντίθετα, αν ο εξαγωγέας προβλέπει ότι το νόμισμα της δικής του χώρας δεν θα υποτιμηθεί έναντι του ξένου ή αν δεν είναι σε θέση να κάνει οποιαδήποτε πρόβλεψη, αλλά θέλει μόνο να προστατευθεί, να καλυφθεί από ενδεχόμενη υποτίμηση του ξένου νομίσματος, μπορεί να ζητήσει οι προκαταβολές του factor να υπολογίζονται στο ίδιο νόμισμα που θα πληρωθεί από τον εισαγωγέα και να μετατρέπει αμέσως σε εγχώριο νόμισμα τις προκαταβολές αυτές.

Το βασικό πλεονέκτημα όμως του εξαγωγικού factoring είναι ότι δίνει στον εξαγωγέα εναλλακτική λύση στην περίπτωση όπου η εξαγωγή δεν μπορεί να γίνει με την παροχή πίστωσης προς τον εισαγωγέα λόγω έντονου ανηταγωνισμού από άλλους εξαγωγείς. Το εξαγωγικό factoring δεν αντικαθιστά την ενέγγυα πίστωση (letter of credit) ή την πληρωμή έναντι φορτωτικών εγγράφων ή με προέμβασμα, αν η εξαγωγή μπορεί να γίνει με αυτούς τους τρεις τρόπους, κατά την έννοια ότι η πώληση "τοις μετρητοίς" είναι προτιμότερη από αυτήν με πίστωση.

Όταν ο εξαγωγέας συναλλάσσεται "επί πιστώσει" ταυτόχρονα με πολλές χώρες και είναι υποχρεωμένος να τηρεί καθολικό πελατών σε διαφορετικά νομίσματα, η παρακολούθηση των εισπράξεων παρουσιάζει πολλά λογιστικά προβλήματα κυρίως στον ταμειακό προγραμματισμό και αυξάνει τον κίνδυνο ζημιών από απρόβλεπτες

διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η ένταση των προβλημάτων αυτών είναι δυνατόν, αν όχι να πάψει να υφίσταται, οπωσδήποτε να αμβλυνθεί με την υιοθέτηση του εξαγωγικού factoring. Έτσι ο εξαγωγέας μπορεί να προσφέρει στον υποψήφιο εισαγωγέα ανταγωνιστικούς όρους πληρωμής και να ακολουθήσει πιο επιθετική εξωτερική πολιτική, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να πληρωθεί μόνο μετά από απρόβλεπτες και ζημιογόνες καθυστερήσεις, και αφού έχει ξοδέψει χρόνο και χρήμα στην παρακολούθηση των διαδικαστικών θεμάτων όλου του κυκλώματος της εξαγωγής

Συνοψίζοντας μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι το factoring όπως κάθε μορφή χρηματοδοτικού μέσου έχει πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Στα πλεονεκτήματα μπορούμε να εντάξουμε την ευελιξία που προσφέρει στην χρηματοδότηση, την μεταφορά του κινδύνου, τις υπηρεσίες που παρέχει ενός τμήματος χορηγήσεων απεμπλέκοντας τον προμηθευτή - παραγωγό από την ανάμειξή του από διαδικαστικά θέματα, ώστε να συγκεντρώσει την προσοχή στην καθαρά παραγωγική και εμπορική δραστηριότητά του.

Αν όμως οι εισπρακτέοι λογαριασμοί (απαιτήσεις) είναι πολλοί σε αριθμό κα μικρής αξίας, το κόστος διαχείρισης μπορεί να καταστήσει την χρηματοδότηση ακριβή και ασύμφορη. Η πώληση επίσης περιουσιακών στοιχείων υψηλής ρευστότητας, μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη επισφαλούς θέσης της οικονομικής μονάδας που χρησιμοποιεί το factoring. Η άποψη αυτή όμως είναι μάλλον απόρροια της επιφυλακτικότητας με την οποία αντιμετωπίζεται μια καινοτομία παρά ένα πραγματικό οικονομικό γεγονός.

Όσον αφορά την κάλυψη του προμηθευτή από κινδύνους που προκύπτουν από λόγους "ανωτέρας βίας" (force majeure), όπως η κύρηξη πολέμου, η κυβερνητική αναταραχή και η έλλειψη συναλλαγματικών πόρων, το factoring δεν μπορεί να κάλυψει τους πολιτικούς κινδύνους (political or non commercial risks) για αυτό είναι ανύπαρκτο σε χώρες όπου ο κίνδυνος αυτός είναι σημαντικός. Η ίδια η φύση του factoring που είναι καινοτομία βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα, 90-180 ημέρες, αλλά

και η προϋπόθεση του ελέγχου της φερεγγυότητας του πελάτη - αγοραστή από τον factor, ώστε το κόστος ανάληψης των απαιτήσεων να είναι αναταγωνιστικό, αποτελούν ανασταλτικά στοιχεία.

Κάλυψη έναντι, τέτοιου είδους κινδύνου μπορεί να επιτευχθεί με άλλους τρόπους, όπως η ασφαλιστική κάλυψη των πιστώσεων ή το Forfaiting.

26.5 Πράξη πώλησης αξιογράφων (forfaiting).

Το forfaiting καινοτομία συγγενής με το factoring, χρησιμοποιείται κυρίως από εξαγωγείς, ως μέσο άμεσης ρευστοποίησης των οφειλών πελατών. Είναι πράξη πώλησης αξιογράφων, χωρίς δικαίωμα αναγωγής, που λήγουν στο μέλλον και απορρέουν από συναλλαγή προμήθειας αγαθών ή παροχή υπηρεσιών. Τέτοια αξιόγραφα είναι οι συναλλαγματικές, (bills of exchange) τα γραμμάτια εις διαταγήν (promisory notes) και οι ανέκκλητες πιστώσεις (irrevocable letters of credit). Σκοπός της ρήτρας "χωρίς αναγωγή" είναι να μεταβιβάσει κινδύνους και υποχρεώσεις είσπραξης μιας απαίτησης από τον προμηθευτή- δικαιούχο στον αγοραστή (forfaiter). Επειδή το forfaiting συνίσταται στην προεξόφληση αξιογράφων στη διεθνή χρηματογορά χωρίς δικαίωμα επανεκχώρησης, τα αξιόγραφα αυτά πρέπει να είναι πλήρως διαπραγματεύσιμα και εγγυημένα από τράπεζα πρώτης τάξεως. Με την σύναψη του forfaiting ο προμηθευτής χάνει το δικαίωμα είσπραξης της απαίτησης από τον πελάτη και ο forfaiter χάνει το δικαίωμα επανεκχώρησης στην περίπτωση μη πληρωμής της οφειλής από τον πελάτη. Η χρονική περίοδος της πίστωσης, που μπορεί να καλυφθεί κυμαίνεται από 2 μήνες έως 10 χρόνια. Κατά κανόνα όμως το forfaiting χρησιμοποιείται για συναλλαγές με μεσοπρόθεσμη πίστωση από 3 έως 5 έτη. Σημαντικό πλεονέκτημα σε σχέση με το factoring, είναι η δυνατότητα να προεξοφληθεί η απαίτηση στο συνολό της σε μετρητά.

Για να αναλάβει ο forfaiter την αγορά, προεξόφληση των απαιτήσεων χωρίς δικαίωμα αναγωγής, ζητά από τον προμηθευτή εξασφαλίσεις που

συνήθως παίρνουν την μορφή μιας μεταβιβάσιμης και ανέκκλητης εγγύησης τράπεζας πρώτης τάξεως, της αποδοχής του forfaiter. Με την ανάληψη της απαίτησης είναι πιθανόν ο forfaiter να μην επιθυμεί να κρατήσει τα προεξοφλημένα αξιόγραφα μέχρι την λήξη τους. Η ύπαρξη της εγγύησης της τράπεζας διευκολύνει τον forfaiter να πωλήσει τις προεξοφλημένες απαιτήσεις σε άλλους forfaiters, που αποτελούν την δευτερογενή αγορά (secondary market) των συναλλαγών. Η δευτερογενής αγορά δεν πρέπει να θεωρείται εντελώς ανεξάρτητη από την πρωτογενή, αφού αρκετοί forfaiters συμμετέχουν ταυτόχρονα και στις δύο.

Το κόστος του forfaiting για τον προμηθευτή που συνάπτει τέτοιου είδους συμφωνία εξαρτάται από τις ιδιαίτερες συνθήκες της αγοραπωλησίας των προϊόντων ή της παροχής υπηρεσιών και από αυτές που επικρατούν στην αγορά χρήματος και προσδιορίζουν το ύψος του προεξοφλητικού επιτοκίου, με βάση το οποίο θα προεξοφλήσει ο forfaiter τις εμπορικές απαιτήσεις που θα του παρουσιάζει ο προμηθευτής.

Ως μέσο μεταφοράς κινδύνου και εξαιτίας της ρήτρας μη αναγωγής και των ανέκκλητων τραπεζικών εγγυήσεων που συνοδεύουν το forfaiting, το forfaiting πέρα από τον πιστωτικό κίνδυνο, καλύπτει και τους κινδύνους που προκύπτουν από λόγους "ανωτέρας βίας" δηλαδή τους πολιτικούς και μη εμπορικούς κινδύνους. Η υιοθέτηση του, κυρίως στην εξαγωγική διαδικασία δίνει την δυνατότητα στον προμηθευτή να το χρησιμοποιήσει και για την κάλυψη του κινδύνου από την μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Οι κυριότερες συναλλαγές για τις οποίες χρησιμοποιείται το forfaiting αφορούν την εξαγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών, ενώ σχετικά πρόσφατα, έχει χρησιμοποιηθεί για συναλλαγές που αφορούν πρώτες ύλες και καταναλωτικά αγαθά. Επειδή η δομή των ελληνικών εξαγωγών χαρακτηρίζεται από την απουσία κεφαλαιουχικών αγαθών, το forfaiting δεν έχει αναπτυχθεί στην χώρα μας. Σε μεμονομένες περιπτώσεις έχουν γίνει συμβάσεις forfaiting από ελληνικές εξαγωγικές εταιρίες, σε

συνδυασμό όμως με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών ή μαζί με αντισταθμιστικές συναλλαγές (clearing). Ορισμένες επίσης εισαγωγές κεφαλαιουχικού εξοπλισμού στην Ελλάδα έχουν γίνει με την μεσολάβηση εταιρίας forfaiting, η παρέμβαση όμως του forfaitier αφορούσε τον αλλοδαπό εξαγωγέα και η συμμετοχή της ελληνικής μεσολαβούσας τράπεζας περιορίστηκε στο ρόλο της εγγυήτριας υπέρ της ελληνικής εισαγωγικής εταιρίας.

Συμπερασματικά θα μπορούσε να λεχθεί ότι ο θεσμός του forfaiting προσφέρει κυρίως στον προμηθευτή - εξαγωγέα, άμεση και συνολική είσπραξη της μελλοντικής, μεσομακροπρόθεσμου χαρακτήρα, λήξης αξιογράφων, μεταφορά του κινδύνου από εμπορικές ή μη αιτίες, εξοικονόμηση χρόνου από την παρακολούθηση και είσπραξη οφειλών πελατών. Προϋποθέτει όμως την αναπτυγμένη εξαγωγική δομή μιας χώρας και την δυνατότητα των αξιογράφων να είναι ικανά διαπραγματεύσιμα διεθνώς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Διαρκής κωδικοποίηση διατάξεων περί χρηματοδοτήσεων (Χτζηγιάννης τομ.Α, Β).
2. Θεωρία και πρακτική της χρηματοδοτικής μισθώσεως (ΧατζηπαύλουΠ).
3. Στοιχεία εμπορικού δικαίου (Σάκκουλα Α).
4. Αρχές χρηματοδότησης επιχειρήσεων (Τσιμπούκη Α).
5. Λογιστική και ελεγκτική εμπορικών τραπεζών (Σάκελλη Ε).
6. Ενημερωτικό δελτίο Τράπεζας Αθηνών.(1994).
7. Ενημερωτικό δελτίο Τράπεζας Εργασίας(1994).
8. Ενημερωτικό δελτίο Τράπεζας Interbank (1994).
9. Το Ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα κάτω από τις εσωτερικές τις κοινοτικές και τις άλλες διεθνείς εξελίξεις (Π.Πετράκης).
10. Δελτία ένωσης Ελληνικών τραπεζών (1991-1994).
11. Σημειώσεις εκπαίδευσης της ΕΤΕ (1987).
12. Περιοδικό έντυπο "Οικονομικός Ταχυδρόμος" (1992-1994).
13. Προσωπικές σημειώσεις επί χρηματοδοτήσεων από την Τράπεζα Εργασίας όπου εκτέλεσα την πρακτική μου εξάσκηση, και σημειώσεις από κατάσταση της INTERBANK.